

Д. Г. БУЧКО

ПОХОДЖЕННЯ НАЗВ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ПОКУТТЯ

СНЯТИН

КОЛОМІЯ

ГАЛИЧ

КОЛОМІЯ

СНЯТИН

БОГОРОДЧАНИ

СНЯТИН

ГАЛИЧ

ГАЛИЧ

КОЛОМІЯ

ГАЛИЧ

КОЛОМІЯ

КОЛОМІЯ

БОГОРОДЧАНИ

БОГОРОДЧАНИ

КОГОРОДЧАНИ

КОЛОМІЯ

ГАЛИЧ

БОГОРОДЦЯНИ

СНЯТЦІН

СНЯТЦІН

ГАЛИЧ

БОГОРОДЦЯНИ

КОЛОМІЯ

СНЯТЦІН

КОЛОМІЯ

ГАЛИЧ

КОЛОМІЯ

СНЯТЦІН

КОГОРОДЦЯНИ

СНЯТЦІН

ГАЛИЧ

ГАЛИЧ

КОЛОМІЯ

КОЛОМІЯ

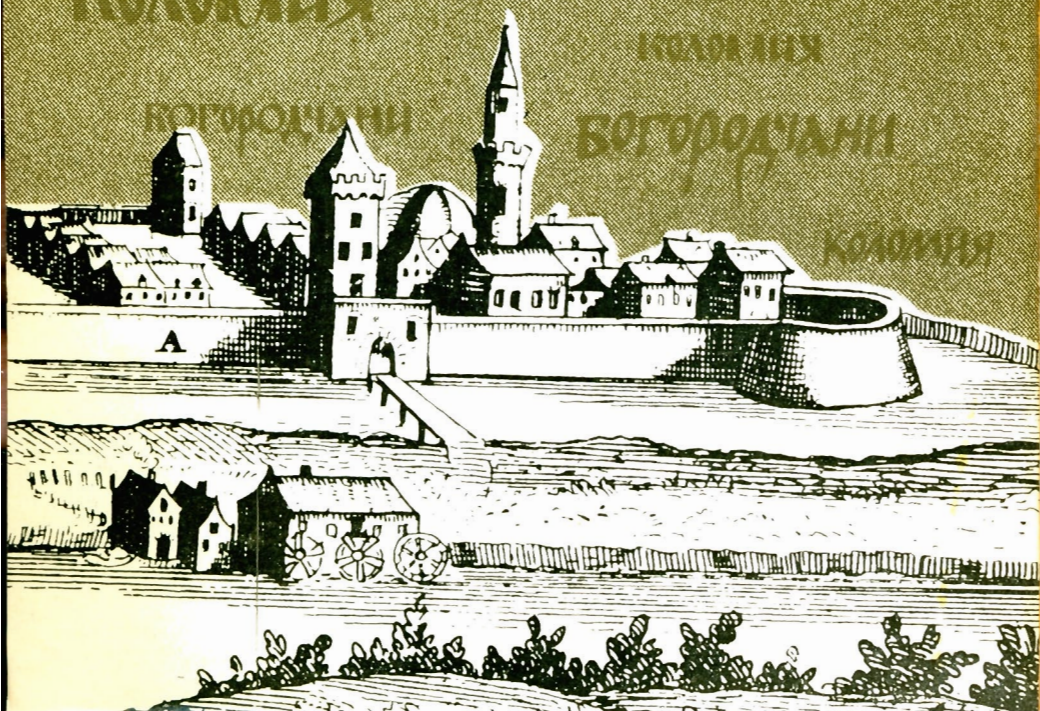
ГАЛИЧ

КОЛОМІЯ

КОГОРОДЦЯНИ

БОГОРОДЦЯНИ

КОЛОМІЯ

Д. Г. БУЧКО

ПОХОДЖЕННЯ НАЗВ
НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ПОКУТТЯ

Л Ь В І В
ВИДАВНИЦТВО «СВІТ»
1990

ББК 81.2Ук—3
Б94

Впервые в украинском языкознании на большом фактическом материале исследуется становление топонимических моделей на территории Покуття в древнерусский, староукраинский и новоукраинский периоды. В исторической последовательности развития языковых явлений проведен анализ всех названий населенных пунктов этой территории. Книга содержит значительный библиографический и справочный аппарат.

Для преподавателей, научных работников, историков-краеведов, аспирантов, студентов.

Рецензенты: чл.-кор. АН УРСР, д-р філол. наук *А. П. Непокупний*, канд. філол. наук *Л. Т. Масенко* (Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР, м. Київ), канд. філол. наук *Р. Й. Керста* (Ін-т сусп. наук АН УРСР, м. Львів).

Редакція історико-філологічної літератури
Редактор Т. О. Головіна

Бучко Д. Г.

Б94 Походження назв населених пунктів Покуття.— Львів: Світ, 1990.— 144 с.

ISBN 5-11-000880-9

Вперше в українському мовознавстві на великому фактичному матеріалі досліджується становлення топонімічних моделей на території Покуття у давньоруський, староукраїнський та новоукраїнський періоди. В історичній послідовності розвитку мовних явищ здійснено аналіз усіх назв населених пунктів цієї території. Книга містить значний бібліографічний та довідковий апарат.

Для викладачів, науковців, істориків-краєзнавців, аспірантів, студентів.

Б 4607000000—068
М225(04)—90 БЗ—33—18—89

ББК 81.2Ук—3

ISBN 5-11-000880-9

© Бучко Д. Г., 1990

ВСТУП

На карті Землі тисячі назв. Свої імена мають містечка і села, гори і ріки, ліси і поля. Одні назви виникли в далекому минулому, інші — порівняно недавно. Одні назви з найдавніших часів живуть разом з тими об'єктами, які вони називають, інші зникають назавжди або зберігаються лише у документах і в пам'яті народній.

У кожній географічній назві закладена певна інформація — історична, географічна, лінгвістична. Особливий інтерес становлять назви населених пунктів, виступаючи цінним джерелом для пізнання історії народу, заселення територій, міграційних процесів тощо. Дуже часто назви поселень виявляють давно забуту лексику, фонетичні, граматичні та словотвірні явища.

Увазі читачів пропонується дослідження ойконімії Покуття — давньої історико-географічної території України, що займає південно-східну частину Івано-Франківської області. У книзі аналізуються назви населених пунктів, тобто назви міст, селищ міського типу, сіл, хуторів, окремих груп будинків, а також частин теперішніх міст і сіл чи інших об'єктів, які в історичних джерелах виступали як самостійні поселення з власними назвами. Зіставивши аналізовані у роботі ойконіми із сучасним списком населених пунктів, а також з картою цього регіону, виділяємо такі групи поселень:

1) ідентифіковані та локалізовані давні поселення, які існують і в наш час: Коломия, Снятин, Княже, Хотимир;

2) поселення, які фактично існують, але не фіксуються у довідниках адміністративно-територіального поділу і не подаються на картах: х. Жирахів, що належить до с. Палагичі Тлумацького району;

3) поселення, яких уже немає, але їхні назви залишилися зідентифіковані як назви теперішніх частин міст, сіл, полів, лук, урочищ: с. Бережани — тепер поле Великі і Малі Бережани коло с. Видинів Снятинського району; с. Бранівка — тепер частина с. Побережжя Галицького району та ін.;

4) поселення, які існували в попередніх століттях, але їхня точна локалізація тепер не відома; вони не ідентифіковані з якимись ойконімами чи мікротопонімами: с. Абрамівці (1448—1548) знаходилося на Коломийщині; с. Бабулуй (1449—1578) — коло Дністра на Городенківщині; с. Бишів (1735) — коло м. Снятина та ін.

Назва *Покуття* в історичних пам'ятках уперше фіксується в XIV ст. в поручній грамоті молдавських бояр на означення вже усталеної окремої адміністративно-територіальної одиниці: «также слобуемъ о коломъно и о снатиинъ и о *покутее*, отъ нашъ г(с)дръ, استفанъ», 1395 р. [195, 2, 610] *. У 1411 р. польський король Ягайло писав у своїй грамоті, що молдавські воеводи «имають... тако долго держа(т)... *покутскую землю*... доколя мы... заплатимы имъ тыхъ одну тысячу рублевъ», 1411 р. [122, 77]. Покуття згадується також у хроніці XV ст. Я. Длугоша (1415—1480). На карті України Г.-Л. де Боплана з 1650 р. воно іменується «*Ucrainnae pars, quae Pocutia vulgo dicitur*» (частина України, яку народ називає Покуття). До складу Покуття тут включено й частину Бойківщини та Гуцульщини. У XVII ст. Покутська земля згадується в одному ряду з територіально великими землями — Львівською, Подільською, Підгірською, Поліською, Білорусською тощо [109, 15]. Покуття як певна територіальна одиниця згадується й у договорі про Буковину між Австрією і Туреччиною у 1775 р. [64, 153].

У XVII ст. межі Покуття у загальних рисах визначив Ульріх фон Вердум. Він побував тут у 1672 р. і склав опис містечок і сіл. Ульріх фон Вердум писав, що Покуття лежить між Дністром та Угорськими і Семигородськими горами, але до складу його території він помилково зарахував і містечка Козову та Підгайці (тепер селища міського типу Тернопільської області), які розташовані на лівому березі Дністра [277, 763].

На початку XIX ст. І. Вагилевич, визначаючи етнографічні межі Гуцульщини, проводив гуцульсько-покутську границю від гори Попаді на Стрийщині вздовж струмка Молодого до р. Лімниці (притока Дністра) і до Станіславського повіту **, потім до м. Солотвина, коло Надвірної, далі до Делятина, Яблунева, Пістиня, Косова і Кутів [275, 477—478]. Це визначення гуцульсько-покутської межі, на нашу думку, є найбільш точним з-поміж інших визначень границі між цими історико-етнографічними територіями. У різні історичні періоди, як слушно зазначив Я. Головацький, учені розуміли під Покуттям різну територію: у широкому значенні — це територія між Дністром і Карпатськими горами, у вузькому — повіті Станіславський (від гір аж по Дністер) і Коломийський [30, 1, 280—281], вони охоплювали тоді більшу частину території Покуття. До складу Гуцульщини Я. Головацький неправомірно зараховував м. Надвірну і села Пнів, Лоева та Чорний Потік [30, 280].

Дуже загально межі Покуття визначали польські дослідники, які присвятили фольклору та етнографії цього регіону спеціальні праці.

* У квадратних дужках при посиланні на бібліографію і джерела із наведених тут двох цифр перша означає позицію у списку, друга — сторінку. Якщо у дужках подано три цифри, то перша означає позицію у списку, друга — том (частину) видання, а третя — сторінку.

** Станіславський повіт від назви м. Станіслав — тепер Івано-Франківськ.

Так, А. Бельовський писав, що Покуття відділене з півночі Дністром, а з інших сторін закрите горами. Воно становить ніби «останній кут Польщі, що сягає Чорногори» [186, 653]. До складу Покуття він включав і м. Галич та частину Бойківщини і Гуцульщини. В. Поль північною границею Покуття теж називає р. Дністер, західною — долину річок Товмач і Бистриці-Надвірнянської, східною — кордон з Буковиною, а південну межу відсував далеко в Карпати [243, 131]. Л. Татомир північною границею Покуття, як і інші дослідники, називав р. Дністер, південною — р. Прут, західною — межиріччя Бистриці-Надвірнянської та Бистриці-Солотвинської і далі горбами до Єзуполя (тепер смт Жовтень). Східної межі він не означив [275, 51]. Археолог А. Кіркор до складу Покуття включав давні повіти: Станіславський, Тлумацький, Коломийський, Городенківський і Снятинський. Північною межею Покуття він називав р. Дністер, південно-східною — границю з Буковиною. Не названою залишилася південно-західна межа [215, 211—212]. Автор чотиритомної монографії «Покуття», присвяченої вивченню фольклору та етнографії цього краю, О. Кольберг дуже приблизно визначив територію Покуття: від півночі його межею є Дністер, а від Станіслава на південний схід простягається розлога низина, відтята від заходу темною стіною Карпат [217, 5]. Чимало спроб тією чи іншою мірою визначити межі Покуття зроблено і в ХХ ст. Польський ономаст С. Грабець, досліджуючи топонімію Гуцульщини, дійшов висновку, що границя між Гуцульщиною і Покуттям проходить уздовж долини р. Бистриця-Надвірнянська до сіл Битків і Пнів, на півночі вона не доходить Надвірної; звідси йде на південний схід до Делятина, залишаючи поза гуцульською діалектною територією села Лоеву і Добротів і включаючи Делятин і Заріччя; далі межа проходить через села Чорний Потік, Білі і Чорні Ослави, Лючки, Баню-Березів, Верхній Березів, Нижній Березів, Лючу; звідси вона повертає на схід, захоплюючи Пістинь, а потім Хімчин і Рожнів. Автор зазначив, що у зв'язку з недостатнім вивченням гуцульського діалекту вказана вище межа може бути дещо неточною і зазнавати змін [206, 8—9]. Визначена автором гуцульсько-покутська границя загалом є правильною і відповідає нашим спостереженням.

На основі аналізу гуцульських і покутських говірок, а також етнографічних досліджень радянський мовознавець Б. В. Кобилянський до складу Покуття включив такі райони Івано-Франківської області (за довідником адміністративно-територіального поділу УРСР 1947 року): Отинянський, Коршівський, Коломийський (північно-східна частина), Заболотівський, Снятинський, Гвіздецький, Чернелицький, Обертинський, Тлумацький і Тисменицький [64, 118—119]. Цілком випадково тут не названий Городенківський район, територія якого знаходиться всередині перерахованих вище. Із цього переліку випливає, що Б. В. Кобилянський не включив до складу Покуття ряд населених пунктів інших районів (Станіславського, Лисецького, Бого-

родчанського, Надвірнянського, Ланчинського і Печеніжинського), які І. Вагилевич, Я. Головацький, С. Грабець та інші вважали покутськими.

Дещо схематично визначається межа між покутськими та гуцульськими говірками в книзі С. П. Бевзенка [10] *. Автор вказав, що розмежувальна лінія між ними (досить неокреслена) «проходить через такі населені пункти з північного заходу на південь: Надвірна, Коломия, Кути», [10, 221].

Надто загально і неповно подано визначення регіону Покуття в енциклопедіях. Так, за Радянською енциклопедією історії України, Покуття — це історико-географічна область України, яка займає східну частину Івано-Франківської області [119, 3, 404]. Повніше, хоча теж не цілком точне, означення території Покуття подано в Українській Радянській Енциклопедії: «Покуття — східна частина сучасної Івано-Франківської області УРСР, що включає територію Богородчанського, Городенківського, Коломийського та Косівського районів» [158, 11, 312] **. До складу Покуття помилково зарахований й Косівський район, населені пункти якого завжди належали до Гуцульщини. У другому виданні УРЕ подано більш загальне визначення території Покуття: воно займає рівнинну частину між Дністром, Черемошем і Карпатами [158, 8, 463]. Зустрічається й суто географічне визначення регіону: «Покуття — це південно-західна частина Подільської височини» [17, 20, 171]. Далеко не точними є визначення цієї території і в польських енциклопедіях. Так, в енциклопедії С. Оргельбранда Покуттям називається Коломийський повіт між Карпатськими горами і Дністром [239, 104]; в іншій енциклопедії подано: «Покуття — це історична частина Русі, що займає територію над верхнім Прутом і Черемошем, на пограниччі давніх Львівської і Галицької земель» [279, 8, 810].

Географічне визначення меж Покуття не збігається з лінгвоетнографічним. З фізико-географічного погляду Покуття — це горбисто-хвиляста височина, що локалізується у дністровсько-покутському межиріччі на території Івано-Франківської та Чернівецької областей. У минулому це лісостеп, тепер близько 72 % цієї території займають культурні ландшафти [101, 8].

Спираючись на дані мовознавства, етнографії та історії, а також власні спостереження і матеріали експедицій на Покуття у 1976—1989 рр., територію Покуття визначаємо в таких межах: північною

* Власне покутські говірки займають північно-західну частину ареалу покутсько-буковинських (надпрутських) говірок, який простягається з північного заходу на південний схід, з території Івано-Франківської на Чернівецьку область і далі до границі з молдавською і румунською мовами [10, 221].

** Перелік районів на період найбільшого їх укрупнення: на території Івано-Франківської області, згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР від 30 грудня 1962 р., було утворено шість сільських і один промисловий район (у 1946 р. — 36 районів, а тепер — 12).

границею регіону є р. Дністер; північно-західна границя проходить уздовж річок Бистриця та Бистриця-Солотвинська до смт Солотвин, а потім повертає на південний схід через населені пункти Бабче, Молодилів, Пнів, Надвірну, Лоеву, Добротів, Чорний Потік, залишаючи справа (на Гуцульщині) Ділятин, Заріччя, Ослави (Чорні та Білі), а далі проходить через Великий і Малий Ключів. Княждвір (тепер Верхнє і Нижнє), Трач, Рожнів, Новоселицю до р. Черемош, утворюючи південно-західну та південну межі; на південному сході та сході залишається Чернівецька область. До складу Покуття, таким чином, ми включаємо всі населені пункти таких сучасних районів Івано-Франківської області: Городенківського, Коломийського, Снятинського, Тисменицького, Тлумацького, більшість поселень Богородчанського і Надвірнянського, а також окремі поселення Галицького і Косівського районів.

Походження назви *Покуття*, як і визначення його території, залишається остаточно не вирішеним. Запропоноване Я. Головацьким пояснення цієї назви від найменування населеного пункту Кути (на Черемоші) «по місто Кути... по-Кути, Покуття» [30, 1, 280—281] не може бути прийнятним. Ні в українській, ні в слов'янській топонімії немає аналогічних утворень, які були б назвами певних регіонів і походили від назв населених пунктів (за допомогою префікса *по-* та суфікса *-ьје*). До того ж ойконім *Кути* фіксується в пам'ятках значно пізніше за макротопонім *Покуття*. Не витримують жодної критики пояснення цієї назви, запропоновані польськими дослідниками. А. Бельовським, О. Кольбергом та ін. (назва Покуття, мовляв, походить від того, що це був «останній кут, країна Польщі» [186, 654; 217, 1, 3]).

Розкриваючи етимологію назви *Покуття*, дослідники найчастіше пов'язують її з «кутом», який нібито утворює територія між Дністром і Карпатами (Б. В. Кобилянський)*, між Прутом і Черемошем (Е. М. Мурзаєв, М. Янко) [90, 446; 179, 117], між зближеними тут річками Дністер і Прут [105, 103] та ін. Подібних «кутів» на карті України чимало, але жоден із них не був названий Покуттям.

М. Л. Худаш схильний виводити назву *Покуття* від апелятива «кут», який, на думку автора, в староукраїнській мові означав «частину суші на крутому згині ріки або при злив'ї двох річок; ... на Покутті... річки Дністер, Прут і Черемош з їхніми притоками утворюють численні своєрідні кути» [167, 153]. На думку М. Клапчука, назва Покуття походить від апелятива «кут», що означав на цій території певний тип раннього поселення [63].

Першим кроком до встановлення реальної етимології будь-якого топоніма, як відомо, мусить бути визначення його місця в ряду

* Назву Покуття автор, крім того, виводить від префікса *по-* і okazіонального іменника *кутъе*, який нібито має значення «кутове сходження кордонів кількох держав» [64, 154].

подібних утворень. Таким для оніма *Покуття* є ряд, який утворюють назви *Поділля*, *Полісся*, *Пониззя* тощо. Подібно, як твірною основою топоніма *Поділля* є лексема «діл» або «поділ» *, для *Полісся* — відповідно «ліс», а для *Пониззя* — «низ», так і твірною основою топоніма *Покуття* є апелятив «кут». Лексема «кут» в українській мові означає «простір землі в куті, утвореному при зливі двох рік» [135, 2, 382]. Е. М. Мурзаєв наводить ще такі значення географічного терміна «кут»: «1) виступаюча гора, або віднога гори; 2) хутір; 3) тип поселення, де будувалася біднота; 4) (на Дону) півострів, який помітно вдається у ріку; хутір; частина поселення, станиці, яка формувалася в процесі росту населеного пункту; 5) (у Костромській обл., в минулому) священне місце, огорожена молільня в лісі; 6) (у Воронезькій обл.) ліс у закрутах (колінах) ріки» [90, 322].

При вивченні географічного середовища *Покуття*, а також при експедиційному вивченні топонімії цього краю відразу впадає у вічі велика кількість згинів, закрутів, які роблять тут русла Дністра й Прута. У цих закрутах у минулому росли ліси. Тут існували ідеальні умови для виникнення давніх поселень.

Суфікс *-*bj (e)*, який ми виділяємо у топонімах *Поділля*, *Полісся*, *Пониззя*, має значення збірності, пор.: *дуб'я* «зб. до дуб» [138, 2, 431], діал. *луб'є* «зб. до луб» [100, 1, 418], те ж значення частково зберігається й у виділених географічних назвах, а префікс *по-* відбиває просторове значення, пор.: давньоруське *побожье* «місцевість понад Південним Бугом», *подесьньє* «область понад Десною» [40, 102—103].

Таким чином, у назві *Покуття* афікси *по-* та *-bj (e)* теж вказують на збірність та просторовість. Якщо назва *Поділля* первісно означала «низи́нну місцевість, пересічену долами», *Полісся* — «рівнинну місцевість, пересічену лісами та болотами», *Пониззя* — «місцевість, що знаходиться нижче іншої, гористої» (пор.: давньорус. *пони́зьє* — «територія по середній течії Дністра та притоках Ушиці, Смотрича, Збруча й Серету» [40, 107]), то назва *Покуття* первісно означала «місцевість коло (вздовж) «кутів» Дністра і Прута».

Отже, топонім *Покуття* утворився, на нашу думку, префіксально-суфіксальним способом від апелятива «кут» з одним чи кількома названими вище значеннями за допомогою префікса *по-* та суфікса *-*bj (e)* **.

У княжі часи *Покуття* належало до могутнього Галицько-Волинського князівства, яке в XII ст. об'єднувало Перемишльське, Звенигородське та Теребовлянське князівства. Найбільшого розквіту й могутності досягло Галицьке князівство «за князювання Ярослава

* Пор.: давньорус. *подолъ* «місця, розташовані в долині річки» [68, 246], укр. *поділ* «низько розташована місцевість, низина» [138, 6, 746].

** Дєривати з суфіксом *-*bj (e)* вживаються на всій території східних слов'ян (пор.: донське *переполанье* — «старовинна назва лугово-степових пол'ян, оточених широколистяним лісом, у незайманому північному лісостепу» [87, 20]).

Володимировича (Осмомисла, 1153—1187 рр.— Д. Б.). До складу Галицького князівства тоді входили не тільки землі Прикарпаття, а й пониззя Дністра, Пруту і Сірету — аж до Чорного моря та гирла Дунаю» [106, 168—169]. У 1188 р. угорський король Бела III захопив Галич і його землі, але волинський князь Роман Мстиславович за допомогою місцевого населення у 1199 р. визволив галицькі землі та об'єднав із Волинню. Так виникло Галицько-Волинське князівство. Роман Мстиславович дбав про могутність Галицько-Волинського князівства, однак після його смерті (1205) відновилася міжусобна боротьба за галицький престол, в яку втрутилися володарі Польщі та Угорщини. У 1214 р. Галич і його околиці знову потрапляють під владу угорського короля [51, 13]. Населення Галича повстало проти іноземних загарбників і з допомогою новгородського князя Мстислава Удалого вигнало іноземців з Галицької землі. Після смерті Мстислава Удалого (1228 р.) боротьбу за єдність та могутність Галицько-Волинського князівства продовжив Данило Романович (Галицький). Він проводив активну зовнішню політику. Незважаючи на постійні міжфеодальні сутички, війни з іноземними загарбниками, могутність Галицько-Волинського князівства в часи Данила Галицького (1228—1264 рр.) була ще досить значною. 1238 р. Данило Галицький завдав нищівної поразки німецьким лицарям під Дорогичином (тепер Брестська область), а 1245 р. у битві під Ярославом (тепер на території ПНР) вщент розгромив об'єднані сили угорсько-польських феодалів, які намагалися захопити Галич [112, 2, 796]. Прийнявши тягар нерівної боротьби з монголо-татарською навалою і врятувавши Західну Європу від неминучого поневолення, Галицько-Волинське князівство поступово почало втрачати свою могутність, хоча фактично залишалося незалежним від Золотої Орди до середини XIV ст. Послабленням централізованості Галицько-Волинського князівства, його занепадом негайно скористалися сусідні держави: Литовське князівство, Польща та Угорщина. У 1349 р. польські феодали на чолі з Казимиром III захопили галицькі землі, а Угорщина 1352 р.— більшу частину Молдавії та Буковину [53, 92]. У 1370 р. угорці захопили Покуття й інші галицькі землі, але Польща, уклавши 1385 р. в Крево угоду з Литовським князівством та одержавши з його боку велику допомогу, витіснила у 1387 р. угорців з Галичини [51, 13].

На загарбаних землях польські шляхта проводила колонізаторську політику. Посилилося соціальне та національно-релігійне гноблення, зокрема після Люблінської унії (1569 р.). Польські магнати силоміць захоплювали тутешні міста і села, найкращі землі. Оголошуючи ті чи інші поселення так званими пустками, польські шляхтичі домагалися у короля прав на їхнє «заселення». Історичні джерела XV—XVII ст. містять чимало таких «дарчих» грамот польських королів. Протягом XV ст. у Галичині, зокрема на Пскулті, виникли володіння Гербуртів, Куропатів, Ходецьких та ін. Магнатам

Потоцьким належали на Покутті міста Тисмениця, Богородчани, Оти-
ня, Гвіздець та десятки навколишніх сіл [48, 33]. Польські магнати
розширювали свої володіння також шляхом скуповування земельних
маєтків у розореної місцевої шляхти. Про це свідчать численні купчі
грамоти. У XVII ст. Пскупття входило до складу Руського воєводства,
у 1772—1918 рр. — належало Австро-Угорській імперії. У 1939 р.
Пскупття у складі Західної України возз'єдналося з УРСР [158, 8, 463].

Українська топоніміка має певні досягнення у регіональному ви-
вченні ойконімії. Передусім слід назвати монографічні дослідження,
присвячені топонімії Буковини [56; 58—60], Одещини [61; 151], Ровен-
щини [117], Дніпро-Бузького межиріччя [78; 79], а також праці, при-
свячені вивченню топонімії Полтавщини [145; 169], Закарпаття [27;
28], Львівщини [115; 116; 171] та ін. Вивченню топонімії Бойківщини,
Гуцульщини та Лемківщини присвятили монографічні дослідження
відповідно Я. Рудницький [251], С. Грабець [206], З. Штібер [271].

Топонімія Пскупття до цього часу не була предметом спеціального
дослідження. Окремі типи топонімів Пскупття вивчали В. А. Никонов
[95; 98], О. А. Купчинський [72—74], Б. Ф. Лящук [82], Д. Г. Бучко
[21—24]. По кількості назв населених пунктів Пскупття розглянуто в кни-
гах Ю. М. Кругляка [71] і М. Т. Янка [179]. Системне вивчення ойко-
німії цього краю проводиться вперше.

Джерельною базою нашого дослідження послужили рукописні та
друковані історичні пам'ятки XII—XX ст., сучасні довідники адмі-
ністративно-територіального поділу, а також ономастичні матеріали,
зібрані нами експедиційним шляхом. Друковані пам'ятки, більшість
яких видана польською та латинською мовами, містяться у різних
виданнях XIX—XX ст.

Рукописні пам'ятки, передусім XVII—XVIII ст., почерпнуті нами
із Центрального державного історичного архіву УРСР у Львові,
Центрального державного воєнно-історичного архіву СРСР у Москві,
відділу рукописів Львівської наукової бібліотеки АН УРСР ім. В. Сте-
фаника, а також Головного архіву давніх актів у Варшаві (ПНР).
Рукописні джерела більш точно, ніж друковані, передають звучання
географічних назв певного періоду. Видавці нерідко модернізували,
спрощували, а часто й подавали неправильно прочитані давні напи-
сання.

Цінним джерелом для дослідження топонімії Пскупття, зокрема при
ідентифікації та локалізації населених пунктів, стали історичні кар-
ти — адміністративно-територіальні та топографічні.

Вважаємо своїм обов'язком висловити щире подяку всім, хто оз-
найомився з рукописом нашого дослідження, узяв участь у його об-
говоренні й висловив свої побажання. За цінні поради та зауваження
автор складає подяку рецензентам — члену-кореспонденту АН УРСР,
доктору філологічних наук А. П. Непокупному, кандидатам філоло-
гічних наук Л. Т. Масенко, П. Ю. Гриценкові, Р. Й. Керсті та ін.

РОЗВИТОК ТОПОНІМІЙНОЇ СИСТЕМИ

Вивчення топонімії певного регіону передбачає насамперед вивчення системи його географічних назв, яка базується головним чином на співвідношеннях певних типів назв географічних об'єктів. Виділення топонімічних моделей здійснюється на основі структурних, словотвірних (суфіксальних, префіксальних, конфіксальних) і семантичних ознак.

Історію топонімії ми розуміємо як історію динаміки певних типів топонімів, їх стратиграфію, зростання продуктивності одних і спад продуктивності інших у ході розвитку цивілізації тих чи інших народностей та націй.

Важливість ареально-словотвірного вивчення топонімів полягає у визначенні часу появи, функціонування і відмирання топонімічних моделей, а також в оцінці географічних назв як історичного факту. Це «наближає інформацію топонімії до рівня інформації датованих писемних, археологічних та інших джерел» [74, 116].

Одним із засновників саме такого вивчення топонімів ми з повним правом називаємо Ф. Енгельса, який для з'ясування складних питань історії міграції та розселення давньогерманських племен, їхніх взаємостосунків використав поширення топонімічних типів (географію германських суфіксів). Результати його дослідження, подані в праці «Франкський діалект» (1881—1882 рр.), зберігають наукову вартість і до наших днів [1, 482—522]. З приводу цієї роботи Ф. Енгельса німецький дослідник Т. Фрінгс писав у 1946 р. «Те, що ми констатували в Рейнській області внаслідок копіткої й докладної праці, відкрив Енгельс уже більше 40 років тому... Енгельс ще в період безроздільного панування молодогограматиків... здійснив поворот до соціально-історичного дослідження мови» [212, 59—61].

Увага до розгляду топонімічних типів, до словотвору топонімів продиктована прагненням пізнати загальні властивості топонімічної системи окремих регіонів і мови загалом. Ми приєднуємося до думки тих дослідників, які вважають, що семантичним студіям повинні передувати дериватологічні, що здатні охоплювати загальні положення, закономірності, які виявляються, конкретизуються у семантиці твірних основ конкретних топонімів [58, 43]. На важливість словотвірного аналізу топонімів уперше вказували О. М. Селищев [128, 124—174]

і М. Кордуба [67, 22]. Детальне опрацювання топонімічного словотвору представлено у працях Л. Л. Гумецької [36, 34—114], В. М. Топорова і О. М. Трубачова [152; 154], В. А. Никонова [97; 98], Ю. О. Карпенка [55; 58], О. С. Суперанської [147], Н. В. Подольської [111], Є. С. Отіна [102], О. А. Купчинського [72—74] та ін.

Вивчаючи розвиток топонімії окремого регіону чи певної мови, недостатньо, гадаємо, досліджувати систему цієї топонімії лише на одному з етапів розвитку, а найкраще простежити її формування впродовж кількох століть.

Генезис топонімії певного регіону, на нашу думку, можна виявити через динаміку окремих топонімних типів на цій території у різні хронологічні періоди. Зрозуміло, історичні пам'ятки дозволяють відтворити лише загальну картину продуктивності тих чи інших топонімних типів, оскільки не всі «назви певного періоду згадуються у джерелах, і не всі назви згадуються саме тоді, коли виникли відповідні поселення» [58, 45]. Так чи інакше відтворена за пам'ятками картина стану топонімійної системи певного регіону є досить близькою до реальної.

Загальновизнаною є думка, що топоніми виникли в мові значно раніше моменту їхньої фіксації у джерелах. Тому назви, які за пам'ятками визначаються як староукраїнські, насправді можуть бути й давньоруськими, а назви, що за пам'ятками визначаються як новоукраїнські, — староукраїнськими чи навіть давньоруськими. Болгарський ономаст В. Заїмов свого часу зазначав, що першофіксація назви населеного пункту на 100—200, а то й більше років молодша від часу заснування відповідного поселення [47, 27]. Іноді час появи певної назви можна встановлювати на основі фактів мови: за допомогою фонетичного, словотвірного або лексикологічного її аналізу [85, 67] *.

Спираючись на топонімічну хронологію найдавніших першофіксацій географічних назв порівняно з іншими їхніми характеристиками, робимо спробу відтворити розвиток топонімійної системи Псукття на різних етапах її еволюції в контексті топонімії Правобережної України. Усі досліджувані нами ойконіми у відповідності з часом їхньої фіксації у документах розділяємо на такі три періоди: а) давньоруський (до XIV ст.); б) староукраїнський (XIV—XVII ст.); в) новоукраїнський (XVIII—XX ст.).

Словотвірну будову, семантику твірної основи кожного ойконіма і його етимологію буде розкрито у наступному розділі. Зараз розглянемо становлення й розвиток окремих топонімних типів у певні хронологічні періоди, піднесення і спад їхньої продуктивності, а також

* Чимало топонімів з архітипичним посесивним формантом *-*bъ* уперше фіксуються в документах щойно у XV—XVII ст. або й у XVIII ст. Оскільки топонімівна функція цього суфікса припинилася ще до XII ст., ми з повним правом можемо кваліфікувати ці ойконіми як деривати давньоруського періоду.

різного роду кількісні зміни в їхньому складі. Хронологічна динаміка відносної продуктивності топонімних типів відтворює основні процеси розвитку топонімійної системи.

Давньоруський період

Територія Покуття, як свідчать археологічні дослідження, була заселена вже на ранніх етапах цивілізації. Тут виявлені пам'ятки найрізноманітніших культур, починаючи від палеоліту (приблизно 100 тис. років тому) і завершуючи давньоруським періодом (IX—XIII ст.).

Пам'ятки періоду палеоліту виявлено у 18 поселеннях досліджуваного регіону, а пам'ятки періоду неоліту, або трипільської культури, — майже у 30 населених пунктах [5, 137—139]. Носії трипільської культури (V—III тис. до н. е.), однієї з найпоширеніших у Східній Європі, жили на території українських Карпат і Прикарпаття, а також Молдавії, Побужжя і Придніпров'я. На думку Б. Д. Грекова, носії цієї культури генетично були пов'язані з Руссю [33, 35]. Провідною галуззю їхнього господарства було землеробство і скотарство, високою була технологія виготовлення посуду, обробка каменю, косторізна справа, обробка міді. Трипільські поселення виявлені у Городенківському, Коломийському і Снятинському районах, а в с. Незвиську Городенківського району знайдено сліди металообробної справи [92, 3—26; 7, 10—12].

На кінець III — початок II тис. до н. е. (у період бронзи) племена трипільської культури були поступово підкорені племенами культури шнуркової кераміки *. Основними галузями виробництва було скотарство та домашні промисли: обробка каменю, кістки, гончарство та металообробка. Металеві «вироби культури шнуркової кераміки в Прикарпатті мають близькі аналоги в пам'ятках Центральної Європи, зокрема Чехії та Моравії» [127, 186—187; 7, 22—23]. Пам'ятки доби бронзи виявлені більш ніж у 20 населених пунктах Покуття, у тому числі скарб бронзових речей у с. Олешків Снятинського району; сліди бронзової майстерні — у с. Острівець Городенківського району, а в смт Чернелиця (того ж району) — поклади міді [7, 23].

Грунтовне вивчення пам'яток I тис. н. е. (так званих карпатських курганів, липицької, пшеворської та черняхівської культур на території Прикарпаття, зокрема Покуття) здійснили М. Ю. Смішко [140], В. Д. Баран [8], В. М. Цигилик [168] та ін. Пам'ятки цієї епохи виявлені в понад 30 населених пунктах Покуття [5, 142—144]. Носієм культури карпатських курганів, на думку окремих учених, могло бути одне з численних племен карпів, які внаслідок тривалого спів-

* Представників цієї культури загально прийнято співвідносити з носіями індоєвропейських мов [75, 18].

життя зі слов'янами змішалися з ними й увійшли до складу літописних хорватів [7, 79].

Липицька культура на Прикарпатті була тимчасовим явищем: на початку III ст. н. е. під натиском черняхівських (слов'янських) племен носії липицької культури відійшли на територію Дакії [8, 94—97; 163, 164]. Черняхівська культура, що прийшла на зміну липицькій, становила одне з найвидатніших явищ в археології Східної Європи. Племена цієї культури (початок III ст. н. е.) більшістю археологів кваліфікуються як слов'янські [166, 2—7; 20, 6, та ін.]. Територія черняхівської культури в основному збігається з лісостеповою смугою й охоплює Середню Наддніпрянщину, Північне Прикарпаття, південну Волинь, Побужжя, Наддністрянщину. На заході ця культура охоплювала південні райони Польщі, Сілезію, східні райони Словаччини, частину сучасної Румунії [79, 42]. Вигідне географічне положення і давні зв'язки з античним світом (економічні та культурні) забезпечили цим племенам порівняно високий ступінь розвитку.

Епоха слов'янських народів на Прикарпатті, зокрема на Покутті, що розпочалася у III—IV ст. н. е., засвідчена багатьма стоянками, курганными могилами, городищами тощо. Черняхівці, а потім анти були значними етнічними групами Європи. Як зазначив Б. Д. Греко, перша половина I тис. н. е. становила собою поворотний етап у переході від первісно-общинного ладу до класового суспільства [33, 30]. Після VI ст. анти розпалися на окремі племінні угруповання. На Покутті оселилися переважно «білі» хорвати й тиверці [146; 163, 153—157], а можливо, частково й уличі [126, 5—7]. Писемних джерел для вивчення історії цього періоду практично немає, за винятком поодиноких документів, а тому вирішальну роль відіграють археологічні матеріали, які дають змогу висвітлювати різноманітні питання стародавньої історії, культури, побуту східнослов'янських народів I тис. н. е. Найчисленнішу групу давньоруських археологічних пам'яток становлять сільські поселення, більшість яких виявлена випадково під час земляних робіт, при дослідженні пам'яток іншого історичного періоду або на основі випадкових знахідок. Давньоруські городища (поселення) виявлено у таких населених пунктах Покуття: Городенка, Городниця, Лука, Копачинці, Корнів, Кунисівці, Незвисько, Поточище, Стебник, Підпечери, Тисмениця, Надвірна, Фітьків, Белелуя, Олешків, Буківна, Ісаків, Королівка, Нижнів, Олешів, Петрів, Підвербці, Хотимир. У ряді інших поселень виявлено могильники, які теж є свідченням існування поселень [4, 116—124]. Очевидно, наведені вище населені пункти з повним правом можна зараховувати до давньоруських, хоча в історичних джерелах вони зафіксовані після XIII ст.

Важливо, що в окремих покутських населених пунктах, зокрема у селах Буківна, Городниця, Незвисько, археологами виявлені пам'ятки носіїв хронологічно різних культур, починаючи від палеоліту та

неоліту і завершуючи періодом Київської Русі. Це є свідченням і незаперечним доказом безперервного еволюційного розвитку місцевого східнослов'янського населення Прикарпаття починаючи з середини I тис. н. е.

Відбиваючи суспільне життя епохи, географічні назви містять цінну інформацію лінгвістичного та історичного планів, а нерідко виступають єдиним надійним джерелом з дописемного періоду. Надійність історичної інформації, збереженої у топонімах, пояснюється їхньою стійкістю до екстралінгвальних впливів (внутрішній зв'язок назви і десигната). У цьому вбачаємо головну причину необхідності якнайповнішого збору та глибокого вивчення давньої топонімії.

В ойконімах Покуття давньоруського періоду виділяємо два рівні: 1) ойконіми, фіксовані історичними джерелами до XIV ст.*; 2) ойконіми, фіксовані історичними джерелами після XIV ст., які, однак, за твірними основами, топонімотвірними афіксами та іншими ознаками належать до спільнослов'янських чи давньоруських.

1. *Давньоруські ойконіми Покуття, фіксовані пам'ятками до XIV ст.* Найдавніше фіксованим топонімом Покуття є Тисмениця, що згадується в Іпатіївському літописі ще в першій половині XII ст.: «на тоу же зимоу вышедшо Володимироу въ тысманицю (Тисменицю) на ловы» 1144 р. [112, 316]. Давність цього утворення визначається не тільки датою його фіксації, а й словотвірною будовою. Як зазначив О. М. Трубачов, словотвірний формант *-иця* є загальнослов'янським старим формантом, що використовується на всіх слов'янських територіях для утворення гідронімів [154, 99]**. Він відіграв значну роль при слов'янізації дослов'янських субстратів на ранніх стадіях освоєння, у більшості назв цей суфікс оформлює слов'янські основи [154, 171—172; 18, 158]. На його праслов'янське походження вказує і той факт, що на території Славії він вживається у різних топонімічних функціях та характеризується постійною продуктивністю й універсальністю [18, 155].

Ойконім *Тисмениця* є вторинним щодо назви сусідньої р. Тисмениці, хоча вона вперше засвідчена в пам'ятках тільки у XVIII ст. Назва річки, найімовірніше, походить від давньослов'ян. **tsmen*, пор. полабськ. *tsmen'* «болотисте місце» [253, 102], тобто ця назва первісно означала «болотяну, спокійну річку». Пор. антономічні назви сусідніх рік: Бистриця, Бистриця-Надвірнянська, Бистриця-Солотвинська. Менш переконливою є етимологія Я. Розвадовського, що назва походить від індоевроп. **teus* «тихий» [251, 300]. Пор. також [154, 172; 40, 158].

* У російському мовознавстві давньоруськими вважаються топоніми, які фіксуються документами до XV ст. [85, 67].

** Досить продуктивним виявився цей суфікс також у слов'янській ойконімії та мікротопонімії. Пор. роботи І. І. Ковалика [65, 137—149], Г. Борека [18, 154—166], Г. Гурновича [202, 53—95] та ін.

З архітипічним посесивним суфіксом *-bъ* засвідчений на початку XIII ст. топонім *Толмач* (тепер вживається у польському озвученні Тлмач): «Даниль же изиде... изъ града и быша противоу Толмачю», 1213 р. [112, 734]. Твірною основою цього ойконіма послужив суфіксальний відкомполітичний дериват **Толмак* (<**Тольмак* < *Толимиръ*: *Толи-* «1) заспокоювати; 2) примиряти» [89, 193; 263, 88]). У слов'янських мовах досить частою є синкопа голосного *и* в адвербіальних композитних іменах. Див.: чеськ. *Bran(i)súd, Vad(i)slav*, сербохорв. *Bud(i)slav*, польськ. *Wrocław, Wrocław* [263, 71—72, 99]. Гіпокористики з суф. *-ак* теж представлені у багатьох слов'янських мовах: болг. *Будак*, сербохорв. *Berak, Budak, Mirak*, польськ. *Godak, Myslak*, рос. *Миляк* [263, 133; 228, 105—107]. Отже, ойконім *Толмач* утворився від ОН *Толмак* (<*Толимиръ*) + суфікс *-bъ* із зміною кішцевого *к* на *ч*.

Появу утворень на *-bъ* з композитними основами в Карпатах дослідники пов'язують з другим розселенням і закріпленням слов'ян у цьому регіоні в першій половині I тис. н. е. [155, 50; 74, 134]. Тоді, очевидно, й утворювалися деривати на *-bъ* від гіпокористиків. Так чи інакше, але творення ойконімів за допомогою форманта *-bъ* здійснювалося до XII—XIII ст.

У першій половині XIII ст. вперше згадується ойконім *Коломия*: «Доброславоу же рекшу вдахъ... Коломью... держать сню Коломью на роздавание оружьиномъ» 1241 р. [112, 790]. Якщо перших два ойконіми відантропонімі, то третій — відапелятивний. Слідом за Л. Л. Гумецькою ми виводимо топонім *Коломия* від тополексеми «коломия», що означає «глибоку вибоїну, наповнену водою» [36, 39]. Ця ж лексема з близькими чи тотожними семемами засвідчена в інших слов'янських мовах. Пор.: польське *kołopań, kołomuje* «глибокі вибоїни, наповнені водою» [283, 216; 212, 94]. Запропоновані М. М. Кордубою [67, 17], В. А. Никоновим [95, 200], М. Т. Янком [179, 78] та ін. етимології цього ойконіма (їх виклад див. у наступному розділі) вважаємо непереконливими, виходячи, насамперед, із його словотвірної будови.

До топонімів давньоруського періоду зараховуємо ойконім *Вотьнинъ* (тепер *Отиня*, 40, 36): «си бо еста недостойна ни Вотьнина (вотнина) держати», 1240 р. [112, 790]. Сучасна назва поселення не узгоджується з родом номенклатурного члена (село, селище), однак у минулому таке узгодження існувало. Пор. давньорус. *вьсь*, польськ. *wieś*. Структурно ойконім *Отиня*, ймовірно, становить посесивний дериват із суфіксом *-ин* від ОН *Ота* (у писемних пам'ятках XIII—XV ст. на Покутті часто згадуються власники з прізвищевою назвою *Ота, Ota, Otha, Nota, Otko* [274, 4, 159]). Пор. також ОН **Отина*: «межи панею адвигною Отиною» 1404 р. [122, 69]. Не виключено, що цей ойконім міг утворитися також і від ст.-укр. *отнина* «батьківщина, вотчина» [137, 2, 106; 40, 36].

До давньоруських ойконімів зараховують *Снятин*. Так, в Українській Радянській Енциклопедії стверджується, що цей населений пункт «уперше згадується 1148 р. як місто Галицького князівства, що у XIII — першій половині XIV ст. входило до складу Галицько-Волинського князівства» [158, 13, 283]. До давньоруського періоду що назву зараховує Радянська енциклопедія історії України (але вже під 1158 р.). Однак у жодному з названих видань не вказується джерело, в якому засвідчено цей ойконім у XII ст. Водночас ні автори «Етимологічного словника літописних географічних назв Південної Русі» [40], ні В. П. Нерознак [93] не згадують про Снятин на Пруті як давньоруське поселення. Не названо цього поселення й у відомому списку давньоруських поселень, складеному, як гадають, у XV ст.: «А се имена градомъ вѣмъ русскимъ, дальнимъ и ближнимъ» [93, 193—196]. Однак певні дані, щоб Снятин зараховувати до поселень давньоруського періоду, все-таки є. Так, у пам'ятках XIV ст. Снятин іменується містом, а Янко з Чарикова 1382 р. назвав Снятин одним із найбільших міст на Русі [132, 102].

2. *Давньоруські ойконіми Покуття, фіксовані після XIII ст.* До давньоруського періоду відносно також окремі топоніми, що вперше засвідчені джерелами після XIII ст., але які утворені, по-перше, від слов'янських композитних або відкомполітичних імен; по-друге, за допомогою архітипічних, а також давніх загальнослов'янських топоніми-них формантів *-bъ*, *-иці*, *-ів* (<*-ов*), *-івці* (<*-овци*), *-ськ*, *-иц-я* та ін. [124, 14]; по-третє, є назвами поселень, на території яких виявлені давньоруські або ще раніші поселення, городища, могильники тощо. Доказом існування тієї чи іншої назви вже у давньоруський період є наявність названих вище усіх трьох критеріїв. Вагомою підставою для зарахування певного топоніма до названого періоду є також наявність лише першого і другого критеріїв, тоді як наявність лише одного з трьох або навіть другого і третього критеріїв значно зменшує підстави для віднесення того чи іншого топоніма до давньоруського періоду. Розглянемо окремі розряди таких топонімів.

Топоніми на *-bъ* (*-je*). Такі утворення були характерними для найменувань давньоруських і давньослов'янських міст (Володимир, Ярославль, Видобич та ін.). Формант *-bъ*, як вважає С. Роспонт, походить із праіндоєвропейської епохи, оскільки зустрічається у давньоіндійських, давньогрецьких і латинських пам'ятках [124, 33]. До давньоруських із цим формантом зараховуємо топоніми: *Хотимир* (1380 р.), утворений від композита *Хотимир* [89, 201], у селищі виявлено давньослов'янське поховання та давньоруське городище; *Уніж* (1457 р., Wojniesz), утворений від композита *Воинѣжъ* [89, 45], пор. давньоруський ойконім у Київській землі *Уненѣжъ* [40, 167], у селі виявлено городище періоду черняхівської культури; *Перерісль* (1424 р., Переросль), утворено від композита **Переросль* (пор. давньорус. *Перенѣжъ*, *Пересвѣжъ*; Ростиславль [29, 465; 89, 149—168; 256, 2, 206]).

у селі виявлено великий могильник доби карпатських курганів (І тис. н. е.), *Михальча* (1439 р.), походить від ОН *Михалко*, у селі виявлено давньоруське городище (у цій назві представлено лише другий і третій критерії).

Топоніми на *-ичі, -івці*. Сама форма назв населених пунктів на *-ичі* (<**-ilji*), як зазначив О. Кочубинський, вказує на походження від одного родоначальника, переносить нас у глибоку давнину [69, 64]. І. Пречек твердить, що виникнення назв на *-ice* (= *-ичі*) пов'язане з родовим ладом, у слов'ян цей тип назв розвивався до Х ст. [208, 64]. Архаїчність українських утворень на *-ичі* переконливо показав О. А. Купчинський [74, 131—150]. Важливо, що в пам'ятках досить часто спостерігається заміна цього форманта іншими. З цими суфіксами до давньоруського періоду належать такі топоніми: *Дебеславці* (1469 р. *Dobyesławicze*), утворено від композита *Добеславъ* [29, 455, 89, 71], у селі виявлено поселення і могильник доби карпатських курганів; *Братківці* (1440 р. *Bratkowcze*), утворено від гіпокористика Братко < Братиславъ, Братославъ, Братимиръ, Братомиль [89, 26], у селі знайдено могильник доби комарівської культури (епсха бронзи), *Крехівці* (1442 р. *Crechowcze*), утворено від гіпокористика Крех < Кресимиръ, Кресиславъ, Крешимиръ [89, 105]; *Любківці* (1450 р., *Lupkowcze*), утворено від гіпокористика Любко < Любомиль, Любомиръ [29, 459; 89, 263].

Топоніми на *-ани* *. Цей тип топонімів теж представлений на всіх слов'янських територіях. Доказом архаїчності утворень із формантом *-ани* можуть бути назви давніх східнослов'янських племен: *поляни, деревляни, волиняни*, які вперше згадуються у другій половині І тис. н. е. [165, 172—190]. До давньоруських назв з цим формантом зараховуємо, виходячи з наведених вище постулатів, лише ойконім Драгомирчани (в історичних документах часто Дрогомирчани), утворений від суфіксального композита Драгомирко (< Драгомиръ, **Дрогомиръ* < **Дорогомиръ*, пор. Дорогомиль [89, 76; 157, 189]) і суфікса *-ани*, або від **Драгомирчан* (пор. Дражанъ) і флексії *-и*.

Топоніми на *-ів* (< *-ов*). Утворення з цим суфіксом існували вже в ранній період Київської Русі, про що свідчать хоча б назви давньоруських міст (Київ, Чернігів). Чимало таких топонімів містять давньоруські пам'ятки, зокрема «Повість временних літ» [пор. 40]. До топонімів давньоруського періоду з цим формантом зараховуємо на Покутті *Драгосимів* (1564 р. *Daraszimow*), утворений від композита **Драгосимъ* (< **Дорогосимъ*), не фіксованого в такій іпостасі у слов'янських мовах. Однак компоненти цього імені *Драго-*, *Дорого-*, а також *-симъ* (< *-сьмъ*) засвідчені в багатьох давньослов'янських композитних іменах, напр.: *Драгославъ, Дорогобугъ*, а також *Semibor*,

* В. Шмілауер вважав їх другими щодо архаїчності утвореннями в чеській топонімії після назв на *-jъ* [266, 137].

Semistaw, Semitěch [89, 77—90; 228, 73; 263, 75—85]. *Братишів* (1459 р. Brathiszow), утворений від гіпокористика Бґатиш (<Братиславъ, Братомиль — [89, 27]), у селі виявлено пам'ятки палеоліту та кургани скіфського періоду. *Будилів* (1453 р. от *боуди(л)чи*), утворений від гіпокористика Будило (<Будимиль, Будиславъ — [89, 29; 263, 72]). *Видинів* (1373 р. Widinow) утворений від гіпокористика Видин, який походить від якогось композитного імені з елементом Вид(ин)-: Видомиръ, Видославъ або *Видонѣгъ чи Видинѣгъ (пор. ще Нѣгомиръ, Нѣгославъ) [89, 38], див. болгар. прізвища Видин, Видинов, Видински [50, 109]. *Гостів* (1437 р. Hostow), від гіпокористика Гость (< Гостимиль, Гостимиръ, Гостомысль — [29, 455; 89, 63]). *Далешів* (1474 р. Daleszowa), від суфіксального гіпокористика Далеш (< Далєборѣ, Dalemir, Dalevoj — [89, 67; 263, 74]). *Добрилів* (1497 р. Dobrzilow), у XVII ст. при наданні селу статусу міста його перейменовано на Добротів (1649 р. Dobrotow seu Dobrzilow). Твірною основою ойконіма є деривати Доброт (Добрило), які походять від композит Добротѣхъ, Доброгость і под. [89, 73; 256, 2, 103]. *Зборів* (1554 р. Zbogow), від гіпокористика *Збор, що походить від нефіксованого у слов'янських ономастикомах композитного імені з елементом *Збори-*, пор. Збраславъ [89, 88]. *Прибилів* (1390 р. Przibilowo), від гіпокористика Прибил, похідного від композита Прибиславъ [89, 157]. До давньоруського періоду можна віднести низку інших топонімів на *-ів*, *-ин*, напр.: Волосів, Живачів, Цуцулів, Цуцулин. На території цих населених пунктів виявлені поселення, могилиники періоду карпатських курганів та періоду Київської Русі [4, 61—123]. Давньоруськими теж слід уважати топоніми *Городниця* і *Чернелиця*. На території цих поселень виявлені городища періоду Київської Русі та попередніх археологічних епох.

До цього ж періоду, без сумніву, можна віднести й топонім *Незвисько* (1424 р.), хоча його твірна основа не цілком ясна. На території цього населеного пункту виявлені археологічні пам'ятки: поселення періоду палеоліту, неоліту, мідного віку, сарматської епохи, комарівської і черняхівської культур та періоду Київської Русі [5, 137—145].

Те саме можна сказати і про населені пункти *Буківна*, *Копачинці* та ін.

У княжий (давньоруський) період існували й окремі топоніми, твірні основи яких безпосередньо відображають цей період: *Княже* (1471 р.), *Княждвір* (1471 р.).

Таким чином, до давньоруського періоду ми зараховуємо не лише ті топоніми, що були безпосередньо зафіксовані в пам'ятках до XIII ст., а й низку ойконімів, засвідчених історичними джерелами після XIII ст., зважаючи на особливості їхньої структури та семантику твірних основ, враховуючи дані археології тощо. Кількість топонімів, що функціонували на Покутті у давньоруський період, за нашим глибоким переконалим, є значно більшою, ніж ми тут навели. Історик

П. Сіреджук, який вивчає заселеність Прикарпаття, вважає, що «майже всі прикарпатські оселі XIV—XV ст. давньоруські» [132, 104]. З цим висновком можна погодитися, якщо врахувати наші критерії про віднесення топонімів XIV—XVI ст. до давньоруського періоду, а також твердження В. Заїмова, що назва певного населеного пункту потрапляє у документи лише після 100—200 років від часу його заснування.

Староукраїнський період

Топонімія XIV ст. Порівняно з давньоруським періодом з XIV ст. починається дещо ширше засвідчувати в пам'ятках назв населених пунктів. Однією з основних причин такого зростання фіксації топонімів є кількісне та якісне збільшення джерельних матеріалів, насамперед різного типу грамот і люстрацій. У XIV ст. на досліджуваній території нами виявлено за писемними пам'ятками 72 назви поселень. Звичайно, що це далеко не всі населені пункти Покуття того часу. Їх було значно більше*. Можливо, навіть більшість з них не була зафіксована у тих нечисленних документах, що дійшли до нас. Більшість документів з XIV і раніших століть загинула, а окремі з них, можливо, не виявлені й дотепер.

Уперше фіксовані у документах XIV ст. ойконіми за своїми основами та формантами є виключно слов'янськими. За семантикою творчих основ вони поділяються на відаітропонімні та відапелятивні (становлять відповідно 50 : 22 назви), а за структурою — на прості та складені. Останні представлені лише трьома прикладами: Владиче Поле, Нове Село, Загайполе (у документах XIV ст. Айполе, тепер Загайпіль).

Порівняно з попереднім періодом у словотворі топонімів Покуття відбулися певні зміни: присвійність у топонімах цього століття виражається головним чином за допомогою суфіксів *-ів* (< *-ов*), *-ово*, *-ев*, *-ова*, *-оне*, *-ин* від давніх особових назв або календарних імен (Видинов, Волосов, Жюрков, Петрилов, Сопов, Тулуков, Будково, Марково, Прибилово, Чернево: Ланчин, Мишин, Подмартин (згодом Обертин), Рогин та ін.), і лише три назви вперше фіксуються з давнім (архаїчним) посесивним формантом *-ьї* (Переросль, Хотимир, Княж), що додавався переважно до композитних або відкомполітичних особових назв.

Значно зросла кількість прикладів, які репрезентують топоніми, що первісно були найменуваннями жителів. У науковій літературі вони мають різні назви: одні з них прийнято називати патронімічними

* Польські місіонери на Прикарпатті Янко з Чарикова (1382 р.) та Владислав Абрагам (1390 р.) відзначали густозаселеність цієї території на той час [132, 102].

(утворення на *-ичі*, *-івці*, *-инці*), інші — родовими (утворення на *-у/-і*), ще інші — етнімічними (утворення на *-ани*, *-і*) та ін. Терміни «патронімічні», «етнімічні», «родові» топоніми, що стали загально-вживаними у слов'янській топонимістиці завдяки насамперед відомій семантичній класифікації топонімів В. Ташицького [273, 258], вважаємо неточними і до того ж не цілком вдалими. «Патронімічними», «етнімічними», «родовими» назвами насправді є не самі топоніми, а їхні базові назви, що утворилися від відповідних антропонімів чи апелятивів за допомогою формантів *-ичі*, *-івці*, *-инці*, *-ани*, *-у/-і* та ін. Самі ж топоніми цього типу утворилися семантичним способом, шляхом топонімізації патронімічних, етнімічних та родових назв на *-ичі*, *-івці*, *-инці*, *-ани*, *-у/-і* без будь-яких видозмін у структурі останніх, напр.: топонім Нем'ятичі утворився від патронімічної назви Нем'ятичі (рід, нащадки Нем'яти). Процес творення топонімів цього типу був двоступеневим і здійснювався так: Нем'ята (родоначальник) > Нем'ятичі (нащадки чи піддані Нем'яти) > Нем'ятичі (поселення, де жили Нем'ятичі). Подібно виникли й інші топоніми: Остапко > Остапківці (люди) > Остапківці (поселення); Сорока (окре-мий житель) > Сороки (рід, брати Сороки) > Сороки (поселення, де замешкали брати, рід Сороки); берег «підвищення, високий берег річки» > бережани «люди, що оселилися на цьому підвищенні, на високому березі річки» > Бережани (поселення) та ін. Розглянуті вище топоніми на *-ичі*, *-івці*, *-инці*, *-ани*, *-у*, *-і*, таким чином, слід назвати не патронімічними, етнімічними, родовими, а відпатронімічними, відетнімічними, відродовими. Саме цими термінами ми й користуватимемося у своїй роботі.

Відпатронімічні топоніми Покуття XIV ст. представлені дериватами на *-ичі*: Баленичи, Браничи, Корничи, Микитиничи, Стреличи (тепер Стрільче); *-івці* (< *-овці*): Ляховці, Остапковці, Шапоровці, Хватовці, Педиковці (тепер П'ядики); *-инці*: Балинци, Ілинци. Найявність у традиційно відантропонімічних моделях топонімів відапелятивних утворень Вербівці, Підвербівці свідчить, по-перше, про давність цієї топонімічної моделі; по-друге, про формалізацію (структуралізацію) суфікса *-івці* та здатність його творити подібні топонімічні моделі від будь-яких основ.

У XIV ст. вперше фіксуються в пам'ятках відродові топоніми на *-у*: Жураки, Пужники, Сроки(!), Угорники, утворені від однойменних родових назв, що походять від антропонімів Журак, Пужник, Сорока, Угорник, а ойконім Драгомирчани — відповідно від назви людей Драгомирчани (= рід, брати Драгомирчани, або, що теж імовірно, піддані чи нащадки Драгомирка). Композитне ім'я Драгомир повсюдно вживається у сучасній болгарській мові [50, 182].

Новими для XIV ст. є також відетнімічні топоніми. Вони представлені утвореннями на *-ани*: Брежани(!), Добровляни, Монастерчани, Тисменичани; *-и*: Жабокруки; *-ці*: Чернолози. Відетнімічні назви

вказують на походження, спосіб заселення певної території та інші ознаки.

На початку староукраїнського періоду вперше фіксуються документами топоніми на *-ець* (*-озець*, *-инець*): Гвоздець (Хвостець), Вирбовець, Грабовець, Кобилець, Орелець, Волчинець, Петровець. Тут же фіксуються й назви на *-иця*: Красниця (тепер Красна), Тарновиця, а також ойконім Турка. Більшість із перерахованих вище ойконімів, будучи локалізованими коло однойменних водних об'єктів, одержали свою назву саме від цих гідронімів. Суфікси *-иця*, *-ець* (*-овець*, *-инець*) є давніми типовими гідронімічними формантами [154, 171—172; 144, 99]. Невідгідронічного походження є тільки топоніми Гвоздець (згодом Старий Гвоздець, Малий Гвоздець), що походить від апел. *гвозд* (у демінутивній формі *гвоздець*) (див. другий розділ), та Петровець, що є посесивним утворенням від особового імені Петро. Суфікс *-ець* виконує таку ж посесивну функцію, як і *-ьбъ*, *-ів*, *-ин*. Деривати з суфіксом *-ець* в українській, як і в польській топонімії, непродуктивні [225, 122—123; 223, 232; 219, 245]. У той же час вони дуже продуктивні в мозі південних слов'ян [223, 232].

У топонімії Покуття XIV ст. нозими є також префіксально-суфіксальні (конфіксальні) утворення типу Загвозде, Подлуже. Вони етимологічно прозорі, утворилися за моделлю «префікс + ім'я + суфікс *-је*» й виражають просторове значення. Деривативи цього типу широко вж. в.ються в мікротопонімії, але віднести їх там до продуктивних теж не можна.

Одним лише прикладом засвідчених давній топонімічний формант *-ськ-* (*-иц-*) з топографічним значенням: Незвищ (Незвиска).

Серед відапелятивних першофіксацій XIV ст. засвідчені топоніми Садзавка й Ясінки (тепер не існує), а також нестандартні українські топомоделі на *-іж*: Вербіж; *-уня*: Старуня. Словотвірна семантика цих дериватів не цілком ясна.

Таким чином, у XIV ст. топонімічна система Покуття загалом була сформованою. У цей час представлені вже всі основні топонімічні типи, які функціонують на Покутті й дотепер. Простежується також тенденція переходу топонімічної системи з прикметникового типу на іменниковий (пор. субстантивовані топоніми Пасьчине, Кам'яне, Ляцьке). У межах простих топонімів засвідчені моделі на *-ьбъ*, *-иці*, *-ів*, *-ин*, *-івці*, *-инці*, *-ани*, *-ці*, *-и*, *-ськ* та ін., конфіксальні топоніми на *-је*. Серед складених назв домінуючими виявилися атрибутивні конструкції.

Посесивна архаїчна топомодель на *-ьбъ* майже повністю витіснена новішими посесивними формантами *-ів*, *-ин*, *-ець*. Наявність першофіксацій на *-ьбъ* (*-је*) ще й в наступних століттях викликана непродуктивністю цього форманта, а появою нових документів, що зафіксували ці давноіснуючі топоніми.

Значна група першофіксацій XIV ст. на *-и*, *-ани*, *-ці*, тобто відродових, відетнонімічних топонімів, говорить про живучість на той пе-

ріод іменувань поселень за назвою людей, що там оселилися. Можливо, у цьому знайшла відображення архаїчна дворищна система заселення території.

Топонімія XV ст. Починається період широкого засвідчення писемними пам'ятками назв населених пунктів Покуття. Уперше в цьому столітті зафіксовано 204 назви поселень або їхніх варіантів. Як і в минулому, у XV ст. домінуюче становище на Покутті посідали топоніми на *-ів* (*-ово*, *-ова*, *-ове*). Кількість їх досягла 44 назви. Суфікс *-ів* майже виключно утворював топоніми від давніх одноклених слов'янських чоловічих імен чи прізвиськ на приголосний або на *-о*: Борщов, Воронов, Глушков, Дунайов, Жуков та ін. У поодиноких випадках деривати з *-ів* походять від гіпокористик: Братишов, Голешов, Гостов, Добрилов, Добротов, Далешов, Живачов, Рашов та ін. Кілька таких топонімів XV ст. утворено від християнських імен: Гарасимов, Ісаков, Карлов, Петров, Хомиков; Петрилово, Стецева. Посесивні утворення з цим суфіксом узгоджуються в роді з номенклатурними назвами (село, дворище, осада) і відповідно сформлюються за допомогою суфіксів *-ово*, *-ова*: Ляхово, Михалково, Ходково, Хом'яково; Стецева, Хмелева, Цінева, Далева (у документах ще Далява, тепер Делева).

Значно зросла у цьому столітті й кількість топонімів на *-ин*: у XIV ст. їх було лише три, а в XV ст. — 12. Твірними основами виступають апелятивні антропоніми (прізвиська чи прізвищеві назви, що виконували функцію прізвищ): Бродичин (згодом Богородичин), Владичин, Жукстин, Княгинин, Обертин, Печеніжин, Сокирчин, Хлібичин, Хриплин, Чернятин. Лише один з ойконімів на *-ин* утворений від календарного імені: Мишин.

Стрімкий ріст кількості першофіксацій топонімів на *-ів*, *-ин* відсунув на задній план архітипичні посесивні утворення на *-ьїв* (*-је*), що виникали ще у ранній давньоруський період, але вперше були виявлені лише у записах XV ст. Якщо топоніми на *-ів*, *-ин* могли бути новотворами XV ст., то час виникнення дериватів на *-ьїв*, *-је* — це пізніше XI—XII ст. Фіксації цих назв зумовлені ростом кількості та зміною характеру джерельної бази того періоду. Архаїчність цих утворень, крім форманта, виражається й їхніми твірними основами: із двох дериватів на *-ьїв* в обох твірних основах є давньоруські композитні імена: Доброгост, Войнѣж (<Воинѣгъ + *-ьїв*).

Утворення на *-је* теж архаїчні, хоча, можливо, й дещо новіші від дериватів на *-ьїв*, оскільки вони утворювалися від відкомполітих скорочень, календарних імен і навіть апелятивів: Бабче, Будильче, Миловане, Стільче, Княже, Олеше, Димидче, Михальче.

До непродуктивних новотворів з посесивним значенням у XV ст. належать деривати на *-ець* (*-овець*): Лисець, Чортовець, Яструбець, а деривати Вільховець, Раковець, вважаємо, відгідронімного походження.

Другими щодо продуктивності утвореннями XV ст. є давні відпатронімі топоніми на *-івці*. Кількість їх першофіксацій порівняно з попереднім століттям зросла втричі. Майже половина новофіксованих топонімів пов'язана з календарними особовими назвами (Абрамовци, Ганусовци, Ганьковци, Гриневци, Марковци тощо), але більшість пов'язана з дазніми слов'янськими антропонімами (Вовчко, Оприш, Семак та ін.). В кількох випадках основи цих топонімів мотивовані відкомполітними дериватами: Братковци (пор. Братимирь, Братиславь), Дьдковци (пор. Дьдумиль), Креховци (пор. Кресиславь, Кресомисль), Любковци (пор. Любомирь, Любославь, Любоградь).

У документах цього століття засвідчено значно більше топонімів на *-инці*, ніж у XIV ст.: Колинци, Копачинци, Микулинци, Репужинци. Усі вони відантропонічного походження.

Відпатронімі утворення на *-ичі*, як і в XIV ст., представлені лише п'ятьма першофіксаціями. Зрозуміло, формант *-ичі* (*-овичі*) у XIV—XV ст. уже не був продуктивний. За нашим переконанням, ці топоніми виникли ще у давньоруський період [74, 131—150], а їхня фіксація у XV ст. є наслідком збільшення кількості писемних пам'яток: Матийовичи, Немайичи, Оленичи, Подляхичи, Полагичи. Топонім Матийовичи у наступних століттях вживається з формантом *-івці*. Історичні джерела часто фіксують заміну архаїчних формантів новішими, зокрема заміну суфіксів *-ичі* на *-івці* (*-инці*), *-івці* на *-івка* та ін.

Більш ніж удвічі у цьому столітті (порівняно з попереднім) збільшилася кількість відродових утворень на *-и*: Годи, Гибеники, Гугерники (тобто Угорники), Колінки, Кривогули, Рудники, Сгрільки, Тучап. У цю групу включаємо також дві назви на *-і*: Дебеславці та Койданці (інакше Куйданці, Кийданці), оскільки останні теж становлять собою деривати від родових назв. Твірні основи цих топонімів походять від особових назв Дебеславець і Койданець. Перший і другий антропоніми є суфіксальними архаїчними комполітними іменами. Другий антропонім Койданець, демінутив від Койдан, не засвідчений, як і його базовий варіант, у жодному із відомих нам слов'янських ономастиконів. Однак ми впевнені, що у давньоруський чи давньослов'янський періоди такий комполіт неодмінно існував, оскільки перший його компонент *Кои-* представлений у давньослов'янському антропонімі **Коиславь*, пор. ст.-чеськ. *Kojislav* [204, 1, 416], другий компонент *-дан* теж засвідчений іменами Богдан, Недан [89, 136].

Характерним для топонімії Покуття XV ст. є піднесення продуктивності конфіксальних утворень: Заболоте, Завале, Загоре (два поселення), Залуче. Усі названі топоніми утворені за допомогою префікса *за-* і суфікса *-је*. За походженням — це деривати семантичного способу словотворення від відповідних апелітивів, пор. *залуччя*, *зари́ччя* та ін. Експансію конфіксальних утворень *за-* + *-је* можна пояснити семантичною виразністю саме цього прийменника порівняно з іншими. Уперше цей тип топонімів фіксується на Покутті у

XIV ст. і є досить живучою структурою, бо вживається і в наші дні як в ойконімії, так і мікротопонімії.

У XV ст. кількість відетнонімних дериватів зросла порівняно з XIV ст. у кілька разів. Це стосується насамперед утворень на -ці: Доброводци, Задубровци, Красноставци, Новоселци, Подвербци, Подгайци. Сюди зараховуємо й топонім Воскресинці, оскільки семантично він найближче стоїть саме до цієї групи топонімів і походить від найменування людей за назвою церкви «Воскресіння», до якої ці люди належали. Натомість кількість першофіксацій відетнонімних топонімів на -ани тепер навіть зменшилася — усього три (у XIV ст. їх було чотири): Богуродчани, Княни (тобто Вікняни), Озеряни. Утворення на -ани, -ці певною мірою становлять одну з характерних рис покутської топонімії.

Серед першофіксацій XV ст. значно збільшилася кількість топографічних назв: Грушка, Дубок (згодом Дубки), Долина, Ліски, Лука, Окно, Остров, Островець, Поток, Суходол, Устя, а також назв, утворених шляхом субстантивації прикметників: Біла, Буковно(а), Ворона, Горожана, Довге, Дорожне, Камінна, Остра, Прокмошно(?). Ойконіми Біла, Ворона, Камінна, Поток та ін. вважаємо відгідронімними дериватами.

Практично утрое порівняно з XIV ст. збільшилася у XV ст. кількість першофіксацій топонімів з атрибутивними членами. Змінився й характер семантики їхніх базових основ: якщо у XIV ст. вони переважно вказували на час виникнення та місця розташування поселень (пор. Нъзе Село, Загайполе), то тепер головним чином означають приналежність географічних об'єктів певним особам або відношення до відповідних поселень (пор. Гаврилів Камінь, Дроньовске Дворище, Ляркозе Дзорище, Попоз Кут) та ін. Напевно, виникнення назв типу Малогвоздець, Княждзор можна кваліфікувати як зародження тенденції переходу складених назв у складні внаслідок лексикалізації перших.

У XV ст. з'являються й нові, раніше не фіксовані, топоніміїні моделі. Це передусім ойконіми префіксального способу творення, докладно охарактеризованого в працях М. Карася [213, 1—97], В. А. Никонова [97, 191—194], Ю. О. Карпенка [55, 59—62] та ін. (Подвисоке, Поднизьке, Подярково). Усі голи первісно вказують на розміщення нововиниклих поселень щодо існуючих раніше географічних об'єктів, у тому числі населених пунктів.

Новим типом ойконімів є також утворення на -івка (<-овка): Поховка, Семеновка. При цьому продуктивність цієї моделі у наступних століттях різко зростає як на Покутті, так і на території інших регіонів України, зокрема на Буковині [58, 54—58].

Соціальні відносини в період середньовіччя знайшли своє відображення у нозотворах Бортники, Торговиця, Монастир, Спас. В ономастичній літературі ойконіми типу Бортники прийнято називати

службовими, оскільки вони, виникаючи коло феодалних замків, вказували на певне зняття мешканців цих поселень на користь замків, пор. *бортникъ* «феодално залежний селянин, який доглядав господарські борті» [137, 1, 113].

Топонімія XVI ст. Писемні пам'ятки XVI ст. містять значно менше першфіксацій назв поселень Покуття, ніж пам'ятки XV ст. Причиною цього може бути, по-перше, незначна кількість раніше не фіксованих давніх назв поселень; по-друге, порівняно незначне збільшення кількості документів, які стосувалися б описів покутських замків, маєтків, земель тощо; по-третє, XVI ст. характеризується частими жорстокими турецько-татарськими, а іноді й волоськими наїздами на Покуття, що, зрозуміло, не сприяло виникненню тут нових поселень. Водночас XVI ст. — це період найбільшого розвитку на Покутті ремесел та торгівлі. Саме починаючи з XVI ст. місцева польська шляхта наполегливо домагалася в короля прав на перебудову своїх найбільших сіл у містечка, щоб таким чином збільшити власні прибутки за рахунок ремесел, торгівлі, податків тощо. Статус міста одержали тоді села: Виноград, Вікно, Вільшаниця, Жуків, Завалля, Красилів (тепер Красилівка), Кулачківці, Надвірна, Обертин, Стецева, Хотимир, Чернелиця та ін. При наданні селам статусу міста їхні власники нерідко змінювали й назви цих поселень. Так, на місці с. Обертин у 1573 р. виникло м. Ніголтів, але нова назва протрималася недовго. На початку XVII ст., очевидно, після чергового спустошення населеного пункту татарами, він знову називається у документах Обертином [132, 107].

У XVI ст. порівняно з XV ст. розподіл моделей ойконімів цього регіону зазнав певних видозмін. Намі не виявлено в документах цього століття жодного прикладу першфіксацій ойконімів на *-vъ* та *-ичі* (*-овичі*), що теж є одним із доказів архаїчності цих утворень та втрати їх продуктивності ще до XIV—XV ст.

Водночас утворення з суфіксом *-ів* (< *-ов*) надалі зберігають позицію гайпоширенішого типу (17 назв), що становить 19,5 % від усіх новофіксацій. До того ж окремі з цих назв уже фіксувалися документами попередніх століть, але в іншому структурному оформленні. Ойконім Будилів, наприклад, був засвідчений у документах XV ст. у формі Будильче, а в XVI ст. він вживається то з формантом *-ів* (< *-ов*), то — з *-ани*: Будилов'яни. Топонім Красіїв у пам'ятках XVI ст. частіше виступає у формі Красилов. Більшість топонімів на *-ов* у XVI ст. є дериватами давніх композитних і простих відапелятивних слів'янських особових назв (пор. Борестов, Драгасимов, Будилов, Глушков, Грушов), а в двох випадках — від церковних календарних імен (Іванов, Петров). Додавання форманта *-ов* до іменних основ на *-а* (якщо виводити топонім Грушов від особової назви Груша або від апелятива «груша» — не до кінця з'ясоване явище, фіксоване і в сучасних наддністрянських діалектах (пор. «Миколів батько», «Микитів

син»)). Не виключено, що проміжною ланкою при творенні топоніма Грушів була у даному випадку його складена форма: Грушов двор. Давніми є також утворення з варіантами цього форманта *-ева* (Лоева) і *-ова* (Тулоа).

Посесивні утворення з суфіксом *-ин* представлені у документах лише трьома прикладами: Грохолин (у наступних століттях Горохолина), Секирчин, Узин. Поселення Грохолин визначається у документах як новозаселене. Інші форманти з посесивним значенням засвідчені у документах лише за одним прикладом: *-је*: Княже (у XIV—XV ст.— Княж); *-ець*: Кобилець (можливо, це також відгідронімне утворення).

Друге місце у топонімії Покуття XVI ст. посідають утворення на *-івці* (< *-овци*): Воловци, Гулевци, Клубовци, Кокалевци (водночас і Кокалевка), Охримовци, Тишковци, Топоровци, Франковци, Хометовци, разом десять назв, тобто 12,5 % першсфіксацій XVI ст. Дзригати Топоровци й Франковци знаходяться серед нововиниклих. Твірні основи всіх перерахованих вище ойконімів пов'язані з антропонімами різного походження, більшість яких є особовими назвами прізвищевго типу, інші — календарними іменами.

Відпатроніміні утворення на *-инці* представлені трьома першофіксаціями: Колачинци (з XVIII ст. Колачин), Микитинци, Серафинци.

Наступну групу щодо продуктивності становлять відродові топоніми на *-и* та *-і*: Балки *, Бучачки, Попельники (у документах також Попеляни), Пшеничники, П'ядики (у XIV—XV ст.— П'ядиковци); Ко(у)йдаши, Роданци.

Ойконім Попельники, як і аналізований раніше топонім Бортники, належить до так званих службових назв. Первісні мешканці цього поселення займалися виготовленням попелу, що широко використовувався для різних виробів народного промислу [16, 129—134; 31, 117—123].

У XV ст. Покуття протягом певного часу належало до молдавського князівства. Наслідком цього, можливо, є виникнення топоніма Рунгури, який, на нашу думку, походить від східнороманського апелятива *gups* (у множині *gunguri*) з одзвінченням *s* до *g*: «вирубана ділянка лісу для пасовища, передусім для випасання овець» [188, 1087].

Удвоє збільшилася в XVI ст. кількість складених назв. Майже всі вони є секундарними, тобто виникли, як уже зазначалося, шляхом додавання диференціального означення до існуючого вже топоніма. Нововиниклі поселення були однойменними з існуючими раніше поселеннями, знаходилися близько до них і адміністративно підпорядковувалися одному й тому ж центру. Отже, один із компонентів

* На території Прикарпаття апелятив «балка» у значенні «долина» невідомий, тому що назву зараховуємо не до топографічних утворень, а до відродових, яка утворилася від назви людей — Балки (множина від Балко < Балтазар, пор. ОН Балко [89, 7]).

такої складеної назви здавна був топонім, другий — означенням, яке вказувало на розташування нововиниклого поселення (верхній — нижній, лісний — пільний), розмір (великий — малий), час заснування (старий — новий), рідше — інші ознаки (посесивність, меморіальність тощо): Валяшка Весь, Велика Тарнавиця, Мала Тарнавиця, Королівське Поле, Нижній Вербеж, Новий Гвоздець, Нога Грохолова, Тарназица-Лісна, Тарнавиця-Польна. Означення «лісний» і «пільний» певною мірою є типовими атрибутивними означеннями у топонімії Покуття. Тут вони творять ряд опозиційних пар, фіксованих документами наступних століть.

У двох випадках складені назви виступають як варіанти до раніше засвідчених простих назв: Дутров, або Нове Село; Жюров (Джуров), або Долішний Кут.

Порівняно з XV ст. зросла кількість новотворів на *-івка*: Браноевка (у XV ст. Браничі), Ігановка, Коґалевка (раніше Коґалевці), Королевка (або Королевщина), Хом'яковка. Такою ж, як у XV ст., є кількість префіксальних новотворів: Подпечари, Подстая — і значно меншою — кількість кофіксальних назв: Залуче, Побереже.

Інші топонімні типи засвідчені документами цього століття мінімальною кількістю дериватів, тому не розглядатимуться окремо. Важливо зазначити, що вже з XVI ст. у топонімії Покуття з'являються ойконіми типу *Воля*, які відбивають соціальні відносини, що склалися на території України в період середньовіччя. Магнати, шляхта, з метою одержання додаткових прибутків, прагнули заселити якомога більшу територію. Для цього вони змушені були звільняти новопоселенців на десять — двадцять років від окремих податків. Такі нововиниклі поселення, що розташовувалися коло давніх населених пунктів, найчастіше одержували на Прикарпатті назву Воля, Волька, Слобода, Новосілка і под.: [76, 116—121; 31, 26].

Пішширення економічних, культурних та інших зв'язків між різними народностями теж певним чином знайшло відображення у топонімії Покуття. Так, виникнення ойконіма Виноград на цій території ми безпосередньо пов'язуємо з поселенням у XIV ст. на Покутті перших вірменських торговців та ремісників. Мабуть, саме вони завезли й культивували тут благородну лозу. В пізніші століття у документах знаходимо згадку про існування у цьому селі вірменського фільварку.

Таким чином, документи XVI ст. фіксують як утворення з попередніх віків, так і новотвори, тобто назви нововиниклих поселень, насамперед префіксального та конфіксального типу.

Топонімія XVII ст. Перша половина XVII ст. належить до найважчого періоду в житті населення Покуття: з 1600 по 1647 рр. кримські та буджацькі татари 20 разів спустошували Покуття. Саме тоді ряд містечок XVII ст. були зруйновані дощенту, а після відновлення в них життя більшість із них так і не змогли піднятися до категорії міста. Це населені пункти Вікно, Жуків, Загалля, Стецева та ін. Ли-

ше Хотимир у XVIII ст. знову став містом. Татарські гаґоки стерли з лиця землі або на довгий час припинили розвиток щонайменше кількох десятків населених пунктів нашого краю. Наприклад, у люстрації 1661—1665 рр. читаємо: «Село Грушка. Це село не лише спустошене, але повністю знесене, в ньому є тільки одна хата й то лише минулої осені поставлена. Село Озеряни... так знищене й спустошене, що не видно місця села, лише одне поле, бо не лише хат, але й сліду нема жодного» [225, 40]. Після XVII ст. більше не фіксуються на Покутті поселення Зборів, Бережани і Козинець (Снятинщина), Дутрів Потік (Коломийщина), Стази (Тлумаччина) та ін.

У другій половині XVII ст. наступило певне затишшя, почало нормалізуватися життя краю, яке, однак, порушилося двома нозими руйнівними походами в Прикарпаття турецько-татарських орд у 1672 і 1676 рр.

У документах різних століть знаходимо записи про заснування окремих сіл шляхтичами. Насправді переважно йдеться про відновлення поселень після їх зруйнування. Так, у 1631 р. польський король Сигізмунд III надав Янові Хроновському і дружині його Христині Завішанці за послуги у боротьбі з татарами урочище (пустку) Драгасимів (уперше Драгасимів згадується 1564 р.: «За відгагу дозволяю йому вживати до кінця життя урочище Драгасимів між селами Тучапи і Княже з другої сторони. На цьому місці можна буде селити людей... відпускаю їм до тієї пустки трьох селян з Княжого... Диниса Медя і сина») [182, ф. 5, оп. 1, спр. 129, арк. 800]. Село Жабокрики коло Обертина уперше згадується в документах у 1374 р., а 1670 р. зазначається, що це новозасноване (*novus locationis*) село [182, ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 83].

Розподіл топонімійних моделей за їхньою продуктивністю у XVII ст. дещо відмінний від розподілу попереднього століття. Тепер на перше місце висунулися складені топоніми. Найчастіше вони виступають у формі атрибутивних словосполучень: Вишній Вербіж, Нижній Вербіж, Дутров Поток, Кам'янки Великі, Кам'янки Малі, Красний Поток, Матий Ключов, Польный Ясенов, Чорный Поток. Диференціальні члени в перерахованих топонімах вказують на розташування, розмір та приналежність нового поселення певній особі.

Різновидом складних топонімів є конструкції з латинським сполучником *seu* («або»). Одна частина такого найменування є давнішою назвою поселення, друга — актуальною: Добрилов або Добротов; Раковець або Семеновка; Лисець або Мочармісто; Краснополе або Солотвин; Стримба або Куропатвов; Стриганци або Губари; Стецковка або Щасликовка; Мициковка або Монаховка. Лише в одному випадку таке найменування є поєднанням двох назв сусідніх населених пунктів, один з яких підпорядковувався другому. Сьогодні ці населені пункти існують по сусідству: Коршов, або Казанов. Подібні найменування становлять велику цінність для ономаста, вони є своєрідним

ключем для локалізації різноіменних назв поселень у різні історичні епохи.

Ще одним різновидом складених топонімів можуть бути назви з прийменником *ad* («поблизу»). Вони визначають місце розташування відповідного населеного пункту щодо певного адміністративного центру: Олешов коло Нижнева, Раковець коло Краснополя, Саджава коло Ланчина, Саджава коло Богородчан, Радче коло Лисця, Рожнев коло Устя, Поточок коло Снятина, Пшеничники коло Тисмениці, Ясенево коло Снятина.

На друге місце за продуктивністю на Покутті виходять у XVIII ст. топоніми на *-івка* (< *-овка*), які становлять 13 % першофіксацій. У XVI ст. ці утворення становили лише 7 % першофіксацій топонімів і посідали п'яте місце, а в XV ст. джерела зафіксували на Покутті лише три таких назви: Корневка, Поховка, Семеновка. Суфікс *-івка* виник внаслідок творення іменників за допомогою суфікса *-к(a)* від присвійних прикметників на *-ова* (*-ева*) *-ава* із пізнішим переходом *-о-*, *-е-* в новозакритих складах в *-і-*. Суфікс *-івка* (*-авка*), відбиваючи пригальжність, утворював топоніми насамперед від антропонімів. Основа таких топонімів вказує на ім'я (прізвисько, прізвищеву назву) власника певного шматка землі, де виникав населений пункт, або на власника дворища, селища, на місці яких виріс цей населений пункт: Газриловка, Ивановка, Марковка, Мазуровка, Плебановка, Скоповка, Хмелевка, Юрковка. У 30-х роках XVII ст. кілька сімей с. Хлібичин (тепер Лісний Хлібичин) заснували на полях цього села нове поселення, яке стало зватися Скопівкою (можливо, за прізвищем власника поселення — Скопівський). Твірну основу топоніма Плебановка можна кваліфікувати як лексичний полонізм (пор. польськ. *pleban* «парафіяльний католицький священник») [138, 6, 573].

Окремі топоніми на *-івка* можуть бути дериватами від однойменних гідронімів або топографічних назв: Липівка, Хмелівка. Новофіксовані топоніми XVII ст. на *-івка* іноді мають різні афікси або й різні назви: Плебанське — Плебанівка, Хом'яків — Хом'яківка, Гаврилівка, або Слобода. Це є однією з ознак молодості цієї топонімійної моделі.

Кількість утворень з формантом *-івка* на Покутті у середньовіччі стрімко зростає: у XV ст. їх було всього три, у XVI ст. — п'ять, а в XVII ст. — 19.

Топонімійна модель на *-ів* (< *-ов*), яка утримувала на Покутті перше місце за продуктивністю протягом XIV—XVI ст., тепер посідає лише третє місце. Уперше засвідчені у цьому віці утворення на *-ів* нараховують 18 назв, що становить 13 % усіх новозасвідчених ойконімів, тоді як у XVI ст. вони були найпоширенішими (19,5 %). Окремі з утворень XVII ст. на *-ів* є, можливо, новотворами.

Уперше фіксовані на Покутті в XVII ст. такі топоніми на *-ів* (< *-ов*): Гончаров, Колюхов (Колихов), Михалков, Мєлєдїлов, Олєшков,

Струпков, Щеников, Ямгоров. Кілька ойконімів на *-ів*, крім того, виступають варіантами існуючих раніше назв, або таких, що виникли внаслідок перейменування дазніх поселень: Стримба (тепер Куропатов), Добрилів (тепер Добротов), Коршов (тепер Казанов), Отиня (у 1606—1613 рр. — Балабанов, а в 1670 р. — Корчаков, або Отенія).

Варіантами топосформанта *-ів* є суфікси *-ове*, *-ова*: Волове (нове поселення), Маркова, Лосега, Чехова.

Семантично тотожні до утворень на *-ів* посесивні деривати на *-ин*, представлені перифіксаціями: Будзин, Колачин, Ладичин, Молодятин, Нивочин, Олешин, Хомчин(а).

До посесивних утворень належать також деривати на *-овець*, *-инець*, представлені ойконімами Раковець і Козинець, а також на *-ї*: Радчє. Остатній ойконім фіксується як «нововиникле» поселення. Насправді ж такий топонім міг утворитися не пізніше XIII ст., а «новозасноване» — це не щось інше, як відновлене поселення на місці однойменного дазньоруського дворища.

У топонімії Покуття XVII ст. з'являється нова риса: повсюдне виникнення слобід, селянських поселень, що користувалися пільговими поземностями. Вони, звичайно, виникали на вільних, нерозчищених ділянках землі. Селяни, що освоювали ці землі, протягом одного-двох, рідко трьох десятиліть звільнялися від сплати та виконання феодалних повинностей, користувалися певними вольностями. Звідси й походить назва таких поселень. Виникнення слобід було спричинене різними факторами: по-перше, прагненням магнатів, шляхти одержувати додаткові прибутки від заселення пустуючих земель; по-друге, утримати на своїх землях селян, які рятувалися від національного та соціального гноблення втечами в гори, на Поділля та Запорізьку Січ; по-третє, будівництвом замків, укріплених міст. Під їхнім захистом на незаселених землях виникали такі слободи на Коломийщині: Слобода на Гачках (тепер Мала Кам'янка), Слободи (коло сіл Турка, Гончарів, Фатівці, Добрилів); у Люстрації 1660 р. коло с. Княже на Снятинщині теж фіксується кілька *слобід*. Більшість слобід XVII ст. у документах наступних століть не згадуються і відсутні сьогодні.

Ще однією характерною рисою топонімії Покуття XVII ст. є поява назв, пов'язаних з народними промислами (добування солі, випалювання поташу тощо). Центром солних промислів були околиці м. Красістополя (з 50-х років — Сологвина, пор. діалектне *солотвино* «солне джерело») та сіл Маркова, Молодків. Центром поташного виробництва XVII ст. стали околиці Лисця (раніше Мочармісто). Цей промисел відображений у топонімії назвою Майдан. У наступному столітті кількість їх різко збільшилася.

У XVII ст. значного поширення набули субстантивовані топоніми: Красна, Назорожне (у XV—XVI ст. Дорожне), Назурна (тепер Назірна), Плябанське (згодом Плябанівка), Хоросна.

Зросла кількість ойконімів, утворених шляхом топонімізації топографічних назв: Гвозд, Діброва, Глинки, Луг, Стави (знищене татарами 1672 р.). Цього ж походження топоніми Посіч, Стебник, Саджава (вказують на культурну діяльність людини, пор. *саджава* «штучний ставок для розведення риби», *стебник* «омшаник» і т. ін.).

Топонімічна модель на *-івці*, *-инці*, що у XV—XVI ст. посідала друге місце за кількістю першофіксацій, тепер представлена лише однією назвою — Остапковці. Це є ще одним із доказів архаїчності моделі.

Периферійними в топонімії Покуття XVII ст. виявилися топонімічні моделі префіксально-суфіксального типу: Заріче, Межиріче; суфіксальні утворення на *-ище*: Парище, Поточище; утворення на *-и*: Баби, Бучки; демінутивні утворення: Воронка (пор. с. Ворона), Раковець, Раковчик (пор. с. Раков), Товмачик (пор. м. Товмач), Пістинець (пор. м. Пістинь).

Результати аналізу топонімії Покуття староукраїнського періоду (XIV—XVII ст.) свідчать, що ця прадавня територія східних слов'ян уже в ранньому середньовіччі була густозаселеним краєм. І хоча монголо-татарська навала завдала нищівного удару місцевому населенню, а пізніші наскоки татар не раз розорювали цей край, усе ж населення Покуття знаходило у собі силу і завзяття відроджувати зруйновані оселі, будувати замки та міста, заселяти нові землі.

До XVIII ст. повністю зазержилося формування усіх типів топонімів, які існували на Покутті в староукраїнський період. Доведена виняткова архаїчність топонімічної системи цього регіону, виявлена значна кількість архітипічних утворень на *-ьї* (*-j'*), відпатронімічних утворень на *-ичі*, *-івці*, *-инці*, утворень спільнослов'янського типу на *-иця*, *-ани* тощо. Засвідчені тут у XII—XIII ст. топоніми ні своєю семантичною, ні словотвірною будовою не виділяються з маси інших покутських топонімів, засвідчених у документах наступних століть.

Топоніми на *-ьї* не фіксуються історичними пам'ятками після XIV ст., на *-je* — після XV ст. Виняток становить лише ойконім Радче, про який уже йшлося.

Практично непродуктивними виявилися після XV ст. й утворення на *-иця*. У XVI ст. з цим суфіксом виступає новотвір Новоселиця. Семантичним способом, тобто шляхом онімізації, утворилася географічна назва Торговиця. Ойконім Чорназиця, найімовірніше, утворився внаслідок перенесення назви гідрооб'єкта на населений пункт, оскільки твірна основа вказує на колір, а формант *-иця* є типовим праслов'янським гідронімічним суфіксом, пор. Рудавиця, Білиця, Світлиця, Синиця, Красниця [154, 30].

Після XV ст. не виявлено жодної нової фіксації ойконімів на *-ичі*. Це ще раз свідчить про архаїчність подібних утворень, відчутний у свідомості людей того часу зв'язок між мнєжнинною формою топоніма та її первинним денотатом (назвою людей за найменуванням

їхнього патрона), і неможливість називання новоутворених у XV—XVI ст. поселень патронічними назвами на *-ичі*.

Топонімічна модель на *-івка*, вперше представлена у документах XV ст. лише трьома назвами, безперервно нарощувала продуктивність і в XVII ст. вийшла вже на друге місце серед першофіксацій (19 нових назв). Такий бурхливий розвиток моделі викликаний дальшим поглибленням феодалних відносин і здатністю цього суфікса відбивати посесивні відношення, які раніше виражалися за допомогою суфіксів *-ьйь*, *-је*, *-ів*, *-ин*, *-ець*.

Напрочуд стабільною виявилася продуктивність топонімних суфіксів *-ів* та *-ин*. Сформована вже у давньоруський період, ця топонімічна модель існувала ще й у XVI—XVII ст. Засвідчення з формантом *-ів* у XVI ст. посідали перше, а в XVII ст. — третє місце щодо продуктивності першофіксацій.

На староукраїнський період припадає також виникнення топонімів, що відбивали соціальне розшарування села. Це назви Слобода, Слобідка, Воля. Такі поселення користувалися певними пільговими повинностями. Тоді ж виникли певні топоніми, пов'язані із розвитком народних промислів: Баня, Майдан.

Відсутність полонізмів у топонімії досліджуваного регіону свідчить про те, що: 1) на час загарбання Галичини шляхетською Польщею топонімічна система Покуття була вже сформованою; 2) територія залишалася порівняно густозаселеною; 3) відновлювані на давніх дворищах, осадах, городищах поселення одержували староукраїнські назви.

Уперше фіксовані в XIV—XV ст. топоніми походять насамперед з Наддністров'я (Тисменицький, Тлумацький і Городенківський райони), а також із території середньої течії Прута (лівобережна Коломийщина, Снятинщина), а більшість першофіксацій з XVI—XVII ст. — із правобережної Коломийщини, Надвірнянщини і Богородчанщини.

Новоукраїнський період

Типонімія XVIII ст. Характер уперше фіксованих у XVIII ст. топонімів виявляє певні відмінності від топонімії попередніх століть. Насамперед зменшилася загальна кількість першофіксацій. Це сталося передусім за рахунок непродуктивності утворень на *-ів*, *-ин*, *-івці*, *-инці*, *-ина*, *-ець*, конфіксальних утворень та ін. Найпродуктивнішими у цьому столітті залишилися топонімні словосполучення.

Атрибутивними членами складених назв і надалі виступають топографічні означення, зокрема специфічні для території Покуття опозиційні атрибутиви *лісний* — *пільний* (Лісна Слобідка — Пільна Слобідка, Лісна Велесниця, Пільна Торговиця); означення, похідні від назв відповідних населених пунктів (Слобода-Рунгурська, Баня-

-Княздвірська, Майдан-Лисецький, Стецьківська Коршма); означення, які вказують на відносний час виникнення однойменних поселень: Нова Гута — Стара Гута, Старі Богородчани; просторову локалізацію однойменних поселень: Велесниця — Горішня, Нижній і Середній Майдани, Горохолина — Гірна. Поселення, що з тих чи інших причин змінили свою назву, в юридичних документах іменуються подвійними назвами: Гаврилівка, або Слобода; Добрилів, або Добротів; Ямгорів, або Серафинець.

Друге місце щодо продуктивності посідають деривати з формантом *-івка*. Вони становлять 20,5 % першосфіксацій XVIII ст.: Альбівка (з 1943 р. Швеченкове), Антонівка (з 1772 р. Рашків), Балагорівка, Гринівка, Іванівка (раніше Іванівці), Красилівка (раніше Красилів), Лєсівка, Соколівка, Трофінівка, Чокалівка, Яківка. Усі ці назви утворені від відпозидних антропонімів і виражають посесивне значення. Вказана вище заміна назви Антонівка на Рашків не означає експансії дериватів на *-ів* у XVIII ст. щодо моделі на *-івка*. Ми переконані, що поселення Рашків існувало тут і раніше: на Покутті у XV ст. часто згадуються шляхтичі Рашки [274, 4, 446]. Можливо, якийсь із них і був засновником або власником поселення Рашків, що могло бути зруйноване під час татарських чи волоських набігів у XVI — на початку XVII ст. Відновлене на місці сплюндрованого поселення, воно було назване нозим власником Антонівкою. Але місцеве населення й далі називало цей населений пункт Рашковом, тому остання назва закріпилася як офіційна. Певним підтвердженням цього припущення є той факт, що твірною основою топоніма Рашків є відкомполітний суфіксальний дериват Рашко (< Радомиръ, Радославъ і под.).

На тлі піднесення продуктивності утворень на *-івка* на Покутті стає особливо помітним зменшення кількості утворень на *-ів*. У документах XVIII ст. на Покутті засвідчені такі ойконіми цієї моделі: Бишів, Воронів, Гавриляків (згодом і тепер Гавриляк *), Келихів, Ключів (коля Гвіздця), Курів, Одаїв, Перерив (часто також Переров), Янів (тепер Іванів), Ямгорів (тепер Серафінці). Абсолютна більшість цих ойконімів відантропонімного походження. Не цілком прозорою з точки зору семантики є твірна основа топоніма Келихів, структурно непрозора будова топоніма Перерив. Топонім Ключів кваліфікуємо як топографічний.

Інші топонімічні моделі представлені у XVIII ст. мінімальною кількістю прикладів. Утворення на *-ин* ілюструється ойконімом Пробаїн, який є суфіксальним дериватом від антропоніма *Пробаба або префіксальним утворенням від топоніма Баїн. Конфіксальні утворення ілюструються назвами Забереже і Заріче, а префіксальні — ойконімом Передіване. Префікс *перед-* в українській топонімії вживає-

* Очевидно, формант *-ак* сприймався тоді як топонімічний, хоча насправді він вживається виключно в антропонімії.

ться дуже рідко. На території України тепер налічуються лише чотири топоніми з цим формантом: Передбір'я, Передівання, Передмірка, Передущельне. Остання назва є новотвором післявоєнного періоду, [160]. Дещо продуктивнішим виявився цей формант у польській топонімії [110, 132].

Характерними рисами топонімії Покуття XVIII ст. є: 1) відсутність нових фіксацій топонімних моделей на *-иця*, *-ець*, *-івці* та ін. (утворення на *-івці* у цьому столітті ілюструються лише однією назвою — Вербівці, що свідчить про топонімізацію дериватів з цим суфіксом); 2) певне збільшення кількості нових поселень з назвами Слобода, Слобідка і Воля. Виникнення населених пунктів, які протягом певного проміжку часу звільнялися від ряду феодалських податків і повинностей, було одним із вагомих заходів стримування втечі селян з Покуття на Поділля. Лише з Солотвинського округу (містечка Солотвина і десяти навколишніх сіл), як свідчать документи того часу, втекло на Поділля близько 1000 чел [262, арк. 29—54].

В ойконімії краю знайшов відображення дальший розвиток народних промислів. У зв'язку з поташним промислом та вигонкою смоли виникли поселення Горішній Майдан, Долишній Майдан, Старий Майдан, Середній Майдан, Граничний Майдан, Майдан-Лисецький. З соляним промислом пов'язана поява ойконіма Бая-Княждвірська. На території Покуття на початку XVIII ст. з'явилися топоніми на означення скляних гут: Гута, Стара і Нова Гути. З переробкою олійних культур пов'язані нововиниклі топоніми Олієва коло м. Городенки (згодом Олієва-Королівська, з 1946 р. — Олієво-Королівка) і Олієва кол. Чернелиці (згодом Олієва-Корнівська, після 1946 р. — Олієво-Корнів).

Структурно не цілком прозорими виявилися топоніми Парище, Прухнище, Белелуя, Валява, Ценева.

Топонімія XIX ст. У топоніміконі досліджуваного регіону, за даними пам'яток XIX ст., відбулися такі зміни: значно зросла кількість уперше фіксованих топонімів, передусім назв дрібних поселень (хуторів, висілків тощо). Документи попередніх віків таких поселень переважно не фіксували. Загальна словотвірна картина топонімії Покуття XIX ст. по суті не дає змоги дійти остаточних висновків щодо часу появи тих чи інших назв поселень (насамперед ідеться про вперше фіксовані у XIX ст. архаїчні утворення на *-ичі*, *-ія*, *-ин*, *-івці*, *-иця* та ін.). Наприклад, ойконіми на *-ичі* востаннє фіксувалися документами XV ст., очевидно, як першофіксації давніх утворень. Появу ж у XIX ст. назви Круповичі можна розцінювати лише як першофіксацію давнього топоніма, що у силу різних причин раніше не потрапив у документи, які були в нашому розпорядженні. Менш переконливо кваліфікувати цей топонім як дериват від родової назви Круповичі. Те саме значною мірою стосується топомodelей на *-ів*: Бишів, Гостилів, Попелів, Смерклів, Сгудлів та ін.; *-івці*: Косівці, Станіславівці.

Характер об'єктів позначився на динаміці топоніміїної системи цієї епохи.

Серед назв поселень, що вперше фіксуються у XIX ст., найпоширенішою словотвірною моделлю є топоніми, утворені внаслідок топонімічного переосмислення, метонімії. Кількість таких утворень, уперше засвідчених у XIX ст., — 86 (29 % першофіксацій цього періоду). У попередньому столітті вони становили лише 6 %. Топонімічного переосмислення зазнають як безафіксні назви об'єктів, що виступають у називному відмінку однини (Гора, Луг, Могила, Поляна, Монастир, Слобода), так і суфіксальні утворення (Березина, Буковець, Замчище, Мостище, Таборище). Значним є процент назв цього типу, які виступають у формі називного відмінка множини: Гаї (дві), Горби (дві), Липки, Липники, Могилки, Печери та под., усього 14. Множинна форма цих ойконімів може означати сукупність природних об'єктів, назва яких згодом закріплювалася за тим чи іншим населеним пунктом, який виник коло чи на території розміщення цих об'єктів: Балки, Багна, Гаї, Горби, Коротюхи (*коротюхи* «короткі гони»), Ігриська (місце, де відбувалися ігрища), Кринички, Лани, Липки, Липники, Могилки, Окопи, Пеньки, Печери, Погари. До цієї групи певним чином прилягають також множинні утворення, що вказують на групи людей. Ці топоніми слід кваліфікувати як відродові, оскільки вони виникли на базі родових назв. У XIX ст. уперше фіксуються такі ойконіми цього типу: Годи, Дольники (дві), Мельники (три), Мельниченки (тепер Мельники), Митники, Пилипи, Проценки, Славці, Трояни. Усі вони походять від родових назв, які, у свою чергу, утворилися від особових назв Год, Дольник, Мельник, Мельниченко, Митник, Пилип, Проценко, Славець, Троян.

Із перерахованих тут ойконімів у даний час вживаються лише два (Мельники і Пилипи), інші у різні часи були об'єднані з більшими населеними пунктами або ліквідовані. Ось як представлений у документах розвиток топоніма Трояни: у другій половині XV ст. якийсь Микола, він же Троян (*Nicolaus alias Trojan*), був нагороджений королем за вірну службу землею в околицях Товмача (тепер Тлумача); наприкінці XIX ст. на цій території згадується поселення і гуральня Троян(и). У 1900 р. у фільварку Трояни проживало 70 чол., у 1946—1965 рр. х. Трояни належав до с. Озеряни, а 1965 р. хутір включено до складу цього села і вилучено з облікових даних. Наприклад, с. Годи було об'єднано із с. Добровідка, тепер укрупнене поселення називається Годи-Добровідка. Така назва не характерна для української топонімії. До 1939 р. топоніми-прикладки найчастіше використовувалися у Галичині для називання залізничних станцій: Рожнятів-Креховичі, Годи-Турка і под., але після 1946 р. їхня кількість різко зменшилася. На Покутті й досі вживається назва залізничної станції Годи-Турка, яка обслуговує названі села. Такий тип топонімів порівняно продуктивний у топонімії Польщі [219, 236—238].

У виникненні назви с. Годи-Добровідка, очевидно, не обійшлося без аналогії до назви Годи-Турка.

Домінуючими серед топонімів метонімічного походження є деривати від географічних термінів, що виступають: а) в однині: Березина, Березник, Буковець, Гвіздець, Гірка і под., разом 32 назви; б) у множині: Багна, Балки, Гаї (дві), Горби (дві), Липки тощо, всього 12 назв. Продуктивними виявилися також топоніми, твірні основи яких вказували на об'єкти, що є результатом людської діяльності: Буда (дві), Городище, Двір (дві), Демницька, Замчище, Клебанія (діалектне *клебанія*, *плебанія* «будинок, двір священика»), Копальня, Копанка, Копань, Лісничівка (*лісничівка* «оселя лісничого» [138, 4, 524]), Монастир (дві), Мостище, Пасіка, Перелазник, Таборище (чотири), Трач.

Два топоніми цього типу виникли на польському мовному ґрунті: Бажантарня (пор. польське *bażantarnia* «фазанник, фазанячий двір» [114, 1, 41]), Ожежа (польське *oberga* «заїжджий двір» [114, 2, 5]).

Серед першофіксацій XIX ст. друге місце посідають утворення на *-івка*. Вони представлені у документах 53 новотворами. Більшість із них відантропонімічного походження: Андрухівка, Барилівка, Боднарівка та ін., разом 37 назв. Кілька дериватів цього типу утворено від імен, фіксованих тільки в католицькому календарі: Альбінівка, Альфредівка, Вінцентівка, Геленівка, Якубівка, Яцківка. Твірна основа топоніма Бреннерівка (Горішня і Долішня) пов'язана з німецькою лексемою *Weg* «винокур» [99, 209]. Однак структурно цей ойконім є українським, бо утворився за допомогою суфікса *-івка* від антропоніма Бреннер. Схожим був розвиток топоніма Баворівка (варіант теперішнього ойконіма Нетребівка). Твірна основа цієї назви Бавор-, очевидно, походить з німецького *Bauer* «селянин» [99, 148], однак топонім виник на основі не апелятива, а особової назви *Бавор за допомогою українського посесивного суфікса *-івка*.

Топоніми Бурсівка, Березівка, Вигодівка, Зеленівка, Липівка за походженням топографічні: вони могли відбивати певні природні умови або утворилися внаслідок перенесення назв водних об'єктів на населені пункти.

Третє місце серед уперше фіксованих у XIX ст. топонімів Покуття посідають складені назви. У XIX ст. процент таких утворень на досліджуваній території становив 13 % першофіксацій. В парах ойконімів Лісний Хлібичин — Пільний Хлібичин основний топонімічний диференційний сенс «виражається іменником: саме він відрізняє даний об'єкт від інших» [58, 72]. Іменну частину такої складеної назви доцільніше було б називати стрижневою, оскільки вона є спільною для двох (рідше трьох чи більше) назв поселень. Назви розрізняються за допомогою атрибутивних членів, що становлять замкнену мікросистему та утворюють одну парадигму. Атрибутивні члени найчастіше, як і в попередні століття, вказують на: а) просторове розміщення

зіставляюваних об'єктів (поселень): Горішня і Лісна Велесниця, Долишній і Середній Млини, Граничний Майдан, Пільний і Лісний Хлібичини, Лісний Тлумач (він же Товмачик), Крайня Віскрівка; б) час виникнення денотата: Стара Баня, Нові Кривотули.

У межах складених новотворів ХІХ ст. виділяються словосполучення, в яких іменниковий член є переважно географічним терміном і вказує на тип поселення чи інші ознаки денотата. Особливість таких складень полягає у тому, що в них виявляється тенденція до відпадання іменників. Атрибутивні члени, субстантивуючись, утворюють безафіксні прості топоніми типу Пишаче, Середня, Буковинський та ін. Із 38 уперше зафіксованих складених покутських топонімів ХІХ ст. такими є сім: Граничний Майдан, Лиса Гора, Марковий Гай, Середній Млин, Сухий Став. Словосполучення з означенням «сухий» мають підвищену здатність до лексикалізації й перетворення у складні назви, пор. Сухостав (дві назви у Тернопільській області), Суходіл (три в Івано-Франківській області), Суховоля (три у Львівській області).

Структурно близько до складених назв стоять також прийменникові конструкції: 1) ускладнені з атрибутивними членами, пор. Залуче над Черемошем Горішне, Залуче над Черемошем Долишне; такі назви з прийменником *над* дуже характерні для чеської та словацької топонімійних систем [245]; 2) прості прийменникові конструкції: На Берегах, На Білій, Під Каменем, На Вільчині. Такі деривати не характерні для ойконімії, але дуже продуктивні в українській мікротопонімії.

Серед першофіксацій Покуття ХІХ ст. налічується 17 ойконімів субстантивованого типу, які становлять 6 % першофіксацій цього століття. Субстантивовані топоніми, узгоджуючись із номенклатурними назвами (село, хутір, осада), виступають у різних граматичних родах: найчастіше у середньому, рідше — чоловічому і жіночому: Боске (з 1946 р. Дубівка), Довге, Остра, Пишаче; Буковинський, Коропецький; Біла (назва перенесена з назви річки) та ін.

У ХІХ ст. продовжувалося збільшення продуктивності топонімів на *-ина*, *-щина* (в польських пам'ятках *-yzna*, *-szczyzna*). На території Польщі топоніми на *-izna/-yzna*, *-szczyzna*: (Mroczkowizna, Klimontow-szczyzna) виявилися найпродуктивнішими у тих місцевостях, де здавна проживало східнослов'янське (українське, білоруське) населення. На думку Г. Сафаревичової, деривативи на *-yzna/-szczyzna* виникли в польській мові внаслідок українсько-білорусько-польських контактів; поширення макротопонімів (типу Київщина) у сучасній російській та польській мовах є результатом експансії українських топонімів цієї моделі [255, 251—252; 113, 17; 206, 10]. На території Покуття топоніми цього типу представлені у документах ХІХ ст. 12 першофіксаціями (4 % усіх аналізованих топонімів цього періоду проти 1 % у ХVІІІ ст.): Валещина, Глібівщина (Chleboszczyzna), Лехівщи-

на, Людівщина, Матківщина, Пилявщина, Радищина, Скарбщина, Телефущина... (Телефонщина).

Загальнослов'янський суфікс *-ина* виявився найпродуктивнішим в українській, білоруській, частково в польській топонімії, а у болгарській та словенській мовах можна говорити лише про його сліди [255, 252]. Утворення на *-ина*, *-щина* (польські *-yzna*, *-szczyzna*), як зазначила Г. Сафаревичова, первісно були характерними для назв маєтків, одержаних у спадщину або іншим чином, а згодом і маєтків, якими володіли особи у зв'язку з їхньою посадою, виконуваними обов'язками або суспільним становищем [255, 13], пор. Королівщина (<королівщина, первісно «маєтки, які належали королю»), Телефущина (маєтки Телефуса).

Нижче, ніж у попередньому столітті, місце посідають тепер топоніми на *-ів*, їх налічується 11 (4 % першофіксацій ХІХ ст. на Покутті): Ганів, Гостилів, Козачів, Попелів, Смерклів, Студлів, Сухарів. Більшість з них сьогодні не вживаються, оскільки це були назви невеликих поселень, які в повоєнний період, зокрема у 60-х роках, були об'єднані з більшими населеними пунктами або ліквідовані.

Однією з характерних рис топонімії ХІХ ст. є поява в ній чужомовних назв. Вони прийшли разом з німецькими колоніями: Августдорф, Багінсберг, Бредгайм, Глясгітте, Маріягільф (дві), Мікульсдорф, Нейдорф, Нейгоф. Структурно це складні назви, другим членом яких виступає іменник у називному відмінку однини, а першим — найчастіше іменник у родовому відмінку з посесивним значенням: Augustdorf (дослівно «Августове село»), Baginsberg («Багінова гора»), Mikulsdorf («Микулине село»), або прикметник: Neuhoft («Новий двір»), Neudorf («Нове село»), Bredheim (очевидно, первісно ця назва звучала Brei-theim «широка хата, житло, батьківщина»). Колонія Glashütte у документах іменується ще Huta szkłowa (Скляна Гута, тобто підприємство для виготовлення скла). Назва Mariahilf має чітко виражений релігійний характер. Вона використовується із значенням «Діво Маріє, допоможи!», дослівно «Марія-помічниця».

Архаїчними серед уперше фіксованих топонімів ХІХ ст. є деривати на *-иця*: Березовиця, Вапниця, Зарваниця, Луквиця. Суфікс *-иця*, як уже зазначалося, належить до спільнослов'янських формантів. Перелічені тут ойконіми, найімовірніше, виникли внаслідок топонімійного перенесення назв водних об'єктів. До архаїчних зараховуємо також першофіксації на *-ка*: Вишнячка, Лупейка, Свинычка, Сорочанка, Тростянка, Чепеличка. Із перелічених тут назв деривати Вишнячка, Лупейка, Сорочанка і Чепеличка, цілком імовірно, походять від антропонімів Вишняк, Лупей, Сорочан, Чепелик за допомогою суфікса *-к(а)* в посесивній функції, а інші є топографічними утвореннями.

Стійкою живучістю характеризуються деривати конфіксального типу словотворення. Вони виникли в праслов'янський період і

зберегли свою продуктивність до наших днів. В кожному з останніх семи століть ці утворення представлені у документах кількома першофіксаціями чи новотворами, а у XIX ст. модель засвідчена лише назвою Залісся.

Префіксальні утворення у XIX ст., як і у XVIII ст., засвідчені тільки ойконімом Підлипник.

Не цілком структурно й семантично прозорими виявилися першофіксації цього століття Полик, Бабек, Деренок.

Топонімія XX ст. У зв'язку з упорядкуванням та перейменуванням назв населених пунктів у повоєнний період у топонімії Покуття відбулися суттєві зміни. Розвиток ойконімії цього краю можна поділити на два етапи: а) довоєнний і б) повоєнний.

1. Д о в о є н н и й п е р і о д розвитку топоніміїної системи Покуття характеризується загальними словотвірними тенденціями, які мали місце в попередніх століттях і виявилися в еволюційному розвитку місцевої топонімії. Проникнення чужомовних лексичних елементів у топонімію Покуття здійснювалося, головним чином, внаслідок заснування польських і німецьких колоній, які найчастіше називалися Колоніями, рідко одержували спеціальні назви. Як і в попередніх століттях, українські топоніми на *-ів*, *-івці*, *-инці*, *-ина*, *-івка* в документах, писаних польською мовою, передавалися польськими відповідниками на *-ów*, *-owce*, *-ince*, *-uzna*, *-szczuzna*, *-ówka*.

У писемних пам'ятках XX ст. довоєнного періоду виявлено 109 першофіксацій. Така порівняно велика кількість нових назв пояснюється, як і у XIX ст., значним збільшенням кількості джерельних матеріалів.

Важливо, що серед першофіксацій XX ст. бачимо багато різноманітних словотвірних моделей. Зокрема й деривати на *-івці*, *-ина*, *-ів*.

Найпродуктивнішою моделлю серед уперше фіксованих у цьому столітті топонімів виявилися метонімічні перенесення — 24 назви. Вони виступають в однині або в множині: Башта, Гайок, Городок; Береги, Кринички, Могилки та ін. За семантикою твірних основ ці назви можна поділити на дві підгрупи топонімів, що відбивають: 1) природно-географічні особливості місцевості: Береги, Гайок, Греблі, Кернички(!), Луг, Могилки, Поляна, Ринь, Сіножаті, Сосни; 2) наслідки культурної діяльності людини: Башта, Городок, Греблі, Копора, Клебаня, Майданик, Слобідчина.

Серед уперше фіксованих топонімів першого періоду XX ст. друге місце після топоніміїних метонімії посідають складені ойконіми. У джерелах вони представлені 17 першофіксаціями (15,5 % уперше засвідчених у передвоєнний період топонімів Покуття). Із ойконімів цього типу шість згодом були замінені простими назвами: Іспас-Горішний — Гірське(!), Іспас-Долішний — Долішне, Княздвір-Горішний — Вєрхне, Княздвір-Долішний — Нижне, Святий Юзеф — Йоси-

півка, Святий Станіслав — Станіславівка. Якщо перейменування топонімів Святий Юзеф і Святий Станіслав є закономірним, то перейменування чотирьох попередніх — необґрунтованим. У назві Іспас у наш час уже не простежується зв'язок з церковною назвою Спас (Спаситель, Ісус Христос). Перейменування Верхнього і Нижнього Княздвора на Верхне і Нижне було недоречним. Місцеве населення й досі вживає старі назви.

Ойконіми Хлібичинська Турка і Борщівська Турка виступають своєрідними опозиціями до назви населеного пункту Турка. Усі вони розміщені близько однойменної річки і, очевидно, завдячують їй своїми назвами. Диференціальні означення утворені від назв тих поселень, біля яких вони локалізуються. Атрибутивні члени можуть вказувати не тільки на час виникнення поселення, його локалізацію на місцевості, але й на: 1) приналежність означуваного об'єкта певній особі: Рожневі Поля (пор. с. Рожнів, антропонім Рожен), Стичин Ставок; 2) характер використання певної місцевості у минулому: Пшенична Гора; 3) первісний зовнішній вигляд географічного об'єкта: Лиса Гора; 4) розмір: Малі Микулинці та ін.

Третє місце серед першфіксацій довоєнного періоду посідають утворення на *-івка*. Їх налічується 13 (12 % першфіксацій цього періоду проти 18 % у ХІХ ст.). Певне зменшення процентного відношення цієї моделі до інших назв не означає, як побачимо нижче, згортання продуктивності цього топоформанта. У довоєнний період уперше зафіксовані топоніми Вишнівка, Гуцулівка, Дубівка, Комарівка, Королівка, Котиківка, Радівка, Романівка, Сативерівка, Софіївка, Станіславівка, Фексівка. Названі тут ойконіми Вишнівка і Дубівка є, мабуть, топографічними назвами, інші — посесивними утвореннями. Перелічені вище ойконіми у сучасних довідниках адміністративно-територіального поділу УРСР не фіксуються. Це були назви невеличких поселень, об'єднаних внаслідок укрупнення населених пунктів, а також районів у 60-х роках ХХ ст. з більшими сусідніми поселеннями або й ліквідованих та вилучених з облікових даних. На території Покуття таких назв понад 100.

Четверте місце серед першфіксацій довоєнного періоду посідають утворення на *-у/-і*, так звані відродові топоніми. У документах засвідчено 11 таких першфіксацій (10 % уперше фіксованих у цьому періоді ойконімів): Бойки, Гусаки, Заграї, Липники, Мельники, Одаї, Півтораки, Підпасичі, Полупи, Поселюжники, Трояни. Усі вони відантропонімного походження. Коли б ойконіми Півтораки, Підпасичі, Поселюжники розглядалися як такі, що виникли в ХV—ХVІІ ст., то можна було б твердити: вони відбивають соціальну диференціацію сільського населення. Фіксація ж таких назв у ХVІІІ—ХХ ст. може бути кваліфікована тільки як відантропонімна деривація від особових назв Півторак, Підпасич, Поселюжник і відповідно Бойко, Гусак, Заграй, Полуп.

Наступне місце серед новотворів довоєнного періоду займають субстантивовані топоніми, утворені без участі топонімотвірних формантів.

Вперше у цьому періоді зафіксовано дев'ять таких дериватів (8 % уперше фіксованих топонімів цього часу, тоді як у ХІХ ст. — 6 %). Субстантивовані топоніми узгоджуються з номенклатурними членами, виступають у всіх трьох родах: Глибока (дві), Гнила, Пристойна; Полонівський, Панський, Янівський; Довге, Монастирське, Чорняте (над р. Чорнявою), Шевське (у ХV ст. — Шевче).

Формально близькими до субстантивованих є топоніми на *-ин* (*-а, -е*), що теж узгоджуються з географічними номенклатурними назвами: Гурбине, Дануте (напевно, спотворена назва замість Данутина), Коцабина, Красутчина. Усі ці деривати відантропонімного походження. Порівняно з ХІХ ст. кількість таких утворень зменшилася на 1 %.

Незвичною виявилася стабільність утворень на *-ів*. У довоєнний період уперше зафіксовано шість назв: Басарів, Гостилів, Жихарів, Косачів, Одаїв, Свирилів (5,5 % загальної кількості першофіксацій цього періоду). Деривати на *-ів* мотивовані антропонімами чоловічого роду на приголосний або на *-о*: Басар (можливо, Базар), Жирах, Косач, Одай, Свирило. У зв'язку з тим, що доступні нам історичні документи не подають жодних відомостей про заснування якихось нових поселень з цими назвами у ХХ ст., ми кваліфікуємо їх як першофіксації давніх топонімів або їх варіантів.

Значно більшою, ніж у ХІХ та попередніх століттях, виявилася у ХХ ст. кількість першофіксацій префіксальних топонімних дериватів: Гориставки, Завороніж, Закорчі Підвіхи, Підгайок. Префікс *гори-*, що походить із прийменника *гори*, у сучасній українській літературній мові не вживається, він характерний для південно-західних говорів нашої мови і вживається із значенням «понад, вище» (пор. Горісела, Горілугом). Серед префіксальних утворень найбільший інтерес, очевидно, становить назва Завороніж. Поселення з такою назвою могло виникнути тільки «за місцевістю», що називалася Вороніж. У минулому, цілком можливо, тут знаходився однойменний населений пункт, назва якого походить від давньослов'янського чи давньоруського композитного імені **Воронѣзь* і суфікса *-ѣзь* (пор. назву м. Воронеж у РРФСР).

Топонім Задурович, уперше засвідчений у документах ХХ ст., вважаємо спотвореною назвою на *-овичі* від антропоніма **Задур* (пор. прізвище Задурович [15, 335]) і суфікса *-овичі*.

2. П о в о є н н и й п е р і о д розвитку топонімії Покуття ХХ ст. відзначається певними особливостями. Найосновніші з них такі: 1) впровадження назв населених пунктів; 2) включення у топонімікон нових назв; 3) зменшення кількості топонімів у зв'язку з укрупненням населених пунктів.

Процес упорядкування топонімійної системи України розпочався безпосередньо перед війною: з ліквідацією німецьких колоній було вилучено з топонімікону Покуття німецькі назви типу Багінсберг, Маріягільф, Нейдорф та ін. На час генерального впорядкування географічних назв у 1946 р. вони вже не значилися у довідниках адміністративно-територіального поділу УРСР. Упорядкування торкнулося насамперед польських та східнороманських за походженням назв. Цей процес зводився до: а) перейменування етнонімних назв: с. Ляхівці перейменовано на Бистрицю, а згодом — на Підгір'я, с. Ляцько-Шляхетське — на Липівку; б) перейменування назв, пов'язаних з релігією, віросповіданням тощо: Боске — на Дубівку, Горішний Іспас — на Гірське, Долішний Іспас — на Долішне, Святий Станіслав — на Станіславівку, Святий Юзеф — на Йосипівку, Хвалибога — на Руднівку; в) перейменування топонімів, пов'язаних з польськими варіантами імен або імен, засвідчених тільки в католицьких календарях: Альбінівка — на Шевченкове, Карлів — на Прутівку, Якубівка — на Яківку, Янівський — на Іванів; г) перенесення атрибутивного члена у складних назвах з постпозиції у препозицію: Майдан-Горішний — Верхній Майдан, Велесниця-Долішня — Долішня Велесниця; д) заміни складених назв простими однослівними: Рунгурська Слобода — Слобода, Пільна Слобідка — Слобідка, Горішний Іспас — Гірське(!), Долішний Іспас — Долішне; е) заміни топонімічного форманта *-иськ(а)* на *-ище*: Поточисько — на Поточище, Кутиска — на Кутище, Мостиска — на Мостище. Але: Незвисько.

Під час перейменування назв населених пунктів у топонімікон досліджуваного регіону були включені ойконіми, пов'язані з іменем та прізвищем Т. Г. Шевченка, — Тарасівка і Шевченкове, а також з прізвищем комісара ковпаківського рейду С. В. Руднева — Руднівка.

Упорядкування топонімійної системи Покуття, на жаль, проводилося не завжди послідовно, а часом і неправильно.

Укладачі довідника адміністративно-територіального поділу УРСР з 1947 р. подали окремі топоніми згідно з фонетичною системою не української, а польської мови. Так, топонім Тлумач, який у джерелах давньоруського і староукраїнського періодів, а також в українськомовних пам'ятках ХІХ—ХХ ст. послідовно вживався у формі Толмач, Товмач, а в польськомовних документах ХVІ—ХХ ст. — Тлумач (Tłumacz), у довіднику 1947 року подано не в українському, а в польському фонетичному оформленні. До речі, місцеве населення й сьогодні називає своє місто Товмачем, а не Тлумачем. У топонімії Сідлисько (у польських документах найчастіше вживається форма Siedlisko із збереженням архаїчної спільнослов'янської ознаки — сполучення приголосних *-дл-*, втраченої східно- та південнослов'янськими мовами) замінено формант *-исько* на *-ище* і таким чином зближено його з лексемою *сідло*, з якою топонім ніколи не був пов'язаний. Твірна основа давнього топоніма мотивована семемою «селище, поселення» (пор.

польське *siedlisko* «оселя» [114, 2, 24]). Упорядковуючи топонім Сідлисько, доцільніше було б подати його відповідник Селище. Такі ойконіми є продуктивними в українській та східнослов'янській топонімії [75, 15—22].

Недоречно, вважаємо, було здійснене перейменування назв сіл Горішній Княздвір і Долішній Княздвір маловиразними назвами Верхне і Нижне. У цьому селі, різні частини якого перед самим початком Великої Вітчизняної війни одержали офіційні назви Горішній Княздвір і Долішній Княздвір, знаходиться єдиний на Україні і, напевно, в Європі Княздвірський тисовий заповідник. Через перейменування назви цього села (точніше, різних його частин) втрачено мотивацію назви заповідника. Вважаємо, що доконче необхідно повернути цьому та іншим населеним пунктам їхні давні назви.

Абсолютно незрозумілими залишаються для нас мотиви перейменування назв населених пунктів Вікняни, Красна, Владипіль, Пациків та ін. відповідниками Білогірка, Ластівці, Новоселівка, Підлісся. Усього у 1946 і 1961—1965 рр. перейменовано близько 40 топонімів Покуття. В 11 випадках нові назви утворено за допомогою суфікса *-івка*. Перейменування потребували хіба що назви Святий Станіслав, Святий Юзеф, Ляцько-Шляхетське, Хвалибога, а також, можливо, Майдан і Слобідка, які внаслідок укрупнення районів опинилися в одному районі з однойменними населеними пунктами.

Однією з характерних рис топонімічної системи Покуття повоєнного періоду є значне зменшення кількості назв населених пунктів, викликане укрупненням поселень. За даними довідників адміністративно-територіального поділу Івано-Франківської (Станіславської) області 1961 і 1965 років, на Покутті було об'єднано з більшими населеними пунктами понад 80 поселень, а понад 40 населених пунктів ліквідовано. В обох випадках назви цих населених пунктів вилучені з облікових даних.

Таким чином, якщо в першому (довоєнному) періоді спостерігалось подальше збільшення кількості першофіксацій назв населених пунктів Покуття, зокрема за рахунок новотворів із суфіксом *-івка*, то у другому (повоєнному) періоді, зокрема у 60-х роках, кількість назв значно зменшилася.

Отже, хронологічна диференціація назв населених пунктів дозволила виділити топонімічні моделі, які в обстежуваний нами період стали непродуктивними, тобто за цими моделями практично не утворювалися нові деривати, а різні історичні пам'ятки з того чи іншого століття зберегли лише першофіксації давніх утворень. Насамперед ідеться про деривати на *-jъ*, *-jе*, *-ичі* й частково на *-иця*, *-івці*, *-инці*. Поетапне хронологічне вивчення топонімії Покуття сприяло виділенню ряду топомodelей: 1) моделі, що мали тенденцію до зменшення продуктивності, хоч за ними в певний історичний період ще утворювалися географічні назви (утворення на *-івці*, *-инці*, *-ани*, *-ів*, *-ин*,

-ець та ін.); 2) моделі, продуктивність яких зростала упродовж кількох останніх століть (утворення на *-івка*, певною мірою деривативи на *-ул/-і*, топоніміяна метонімія, топонімні словосполучення, субстантивовані топоніми); 3) моделі з порівняно сталою продуктивністю в обстежуваний період (утворення на *-ул/-і*, префіксальні деривативи); 4) моделі, які протягом аналізованого періоду зазнавали як зростання, так і занепаду (утворення на *-ин (а)*, *-ул/-і*, топонімні словосполучення, префіксація).

Порівняймо продуктивність словотвірних моделей назв населених пунктів Покуття, %:

	XIV ст.	XV ст.	XVI ст.	XVII ст.	XVIII ст.	XIX ст.	XX ст.
-ьбъ (-је)	3	5	1	1	—	—	1
-ичі (-овичі)	5,5	3,5	—	—	—	—	1
-иця (-ниця)	3	4	3,5	—	—	2	1
-ів (-ове, -ова)	28	21,5	19,5	13	14,5	4	5,5
-івці (инці)	12	14	15	2	2,5	1	1
-и (-і) відродові	8	7	8	3	2,5	4	10
-івка	—	1,5	7	13	20,5	18	12
Топонімічна метонімія	3	9	8	9	5	29	22
Словосполучення	4	5	12,5	30	25	13	15,5
Субстантивовані топоніми	4	5	1	8	5	6	9
-ин (-а)	7	6,5	1	8	1	3	2
-ець (-овець)	10	3,5	3,5	3	2,5	—	—
Конфіксація	3	2	3,5	1	2,5	1	2
Префіксація	—	2	2	1	2,5	1	4,5

Для більшості моделей максимальна кількість першофіксацій припадає на XV, XVII і XIX ст. Для утворень на *-івка* максимальна кількість фіксацій припадає на XVII—XIX ст., на *-ів (-ове, -ова, -ове)* — XIV—XVI ст. Найвищим був процент найархаїчніших утворень на *-ьбъ, -је, -ичі, -иця* у XIV—XV ст. — 3—5 % від загальної кількості першофіксацій цих століть. У документах наступних століть збереглися лише поодинокі назви цього типу. Найменшу кількість першофіксацій топонімів Покуття засвідчують документи XIV і XVIII ст. (72 і 83 назви). Якщо така незначна кількість утворень у XIV ст. пояснюється, головним чином, браком історичних пам'яток, то у XVIII ст. — характером історичних пам'яток, які практично не фіксують назв дрібних населених пунктів. Підтвердженням такої думки можуть бути джерела з XIX ст. Вони приносять уже 295 нових назв, тобто у 3,5 рази більше, ніж пам'ятки XVIII ст. Домінуюча кількість цих назв з XIX ст. — найменування невеличких населених пунктів, які часто-густо не засвідчуються довідковою літературою наступного, XX ст. Топоніми на *-івка* становлять у XVIII ст. 20,5 %, а топонімні словосполучення — 25 % першофіксацій цього періоду, тобто дві моделі становлять майже половину нових назв одного століття.

Порівнюючи топонімійну систему Покуття і Буковини XIV—XVII ст., бачимо, що між ними існує ряд спільних рис. По-перше, найбільш продуктивними на цих територіях виявились топонімні моделі на *-ів*, *-ин* та *-івці*, *-инці*, однак перші з них (*-ів*, *-ин*) за продуктивністю посідають перше місце на Покутті, друге — на Буковині; натомість другі (*-івці*, *-инці*) займають перше місце на Буковині і друге на Покутті. По-друге, на обох територіях чітко простежується тенденція до постійної втрати продуктивності утворень на *-ів*, *-ин*, *-івці*, *-инці* і водночас стрімкого зростання кількості топонімів на *-івка*. По-третє, на обох територіях спостерігається повна відсутність новофіксацій топонімів на *-їв*, *-ичі*.

Діахронічне вивчення топонімії Покуття дало змогу виявити певні закономірності розвитку топонімійної мікросистеми регіону. В обстежуваний період найбільшу схильність до занепаду виявили ті топонімійні моделі, які утворювалися, головним чином, від антропонімів, тобто ойконіми з патронімним і посесивним значенням. Це, однак, не стосується утворень на *-івка*, які виявляють тенденцію до зростання, оскільки посесивне значення фврманта *-івка* не основне і не стійке. За допомогою суфікса *-івка* творилися нові назви населених пунктів і не від особових назв, пор. Прутівка (від назви р. Прут), Липівка (від апелятива «липа») і под. У топонімі Тарасівка, хоча він утворений від антропоніма Тарас (Шевченко), суфікс *-івка* відбиває не посесивне, а меморіальне значення.

Відантропонімні утворення на *-у/-і* типу Бойки, Гусаки, Славці і под., вказуючи на множинність денотатів, названих в основі, і не будучи персоніфікованими посесивністю, тобто соціальною ознакою, змогли зашифруватися продуктивними протягом усього досліджуваного періоду. У XIV—XVI ст. вони становили 8 % першофіксацій, у XVII ст. — 3 %, XVIII ст. — 2,5 %, але у XIX ст. — 4 %, XX ст. — 10 %. Ми погоджуємося з думкою М. Кондратюка [219, 235], що пізньофіксовані топоніми на *-у/-і* доцільно було б називати родинними (за нашою термінологією, відродинними) назвами. Такими вони, очевидно, є в пам'ятках XVIII—XX ст. На території України цей тип топонімів найбільш поширений на Правобережжі — в колишній Галицькій і Львівській землях, на Буковині, а на Лівобережжі — в Полтавській, Сумській та Чернігівській областях. На території Польщі ця модель належає до продуктивних, насамперед, на Білосточчині, на українсько-білорусько-польському пограниччі [219, 235].

У процесі розвитку топонімійної системи спостерігається збільшення питомої ваги невідантропонімних топонімів за рахунок а) метонімічних, метафразичних дериватів (у XIX ст. кількість їх досягла 29 % першофіксацій топонімів цього століття); б) топонімних словосполучень, утворених шляхом відштовхування від існуючих топонімів за допомогою атрибутивних членів (їхня максимальна кількість — 41 — зафіксована у XVII ст., що становить 30 % першофіксацій того

періоду, а 38 уперше фіксованих назв цього типу у XIX ст. склали лише 13 % нових топонімів Покуття зазначеного часу); в) субстантивованих топонімів (найвищий процент ці утворення становили у XVII і XX ст.); г) утворень на *-івка* (бурхливе зростання їхньої продуктивності припадає на XVI ст.).

Діахронічний аналіз топонімічної системи Покуття дає змогу твердити про нерівномірну наповненість окремих історико-географічних регіонів певними топонімічними моделями. Так, у топоніміконі Покуття сім найпродуктивніших моделей (утворення на *-ів*, *-івці* (*-иці*), *-и* (*-і*), *-івка*, складені назви, а також ойконіми, що виникли внаслідок метонімії та субстантивації) становили протягом XIV—XVII ст. 60—78 % першофіксацій, тоді як на всі інші моделі за тишалося від 40 (у XIV ст.) до 22 % (у XVII ст.) нових назв. Різниця однакова насиченість певних територій окремими топонімічними типами може свідчити про однорідність чи неоднорідність (одночасність — неодночасність) заселення цих територій.

Замкнена топонімічна система Покуття насилу сприймала нові, не властиві їй елементи. Чужими за тишилися для неї німецькі ойконіми типу Багінсберг, Маріягільф, Нейдорф і под. Східнороманські за походженням топоніми на *-є* (Одає) з непрозорою семантикою твірної основи під впливом місцевих продуктивних назв на *-ів*, *-и*, *-а* змінили свою форму відповідно на Одаїв і Одаї, Одає.

Таким чином, упродовж давньоруського та староукраїнського періодів в українській топонімії спостерігається перехід прикметникового типу ойконімів в іменниковий. Це виявляється насамперед у зниженні продуктивності посесивних утворень на *-їв*, *-ів* (<*-ов*), *-ова*, *-ове*. Якщо серед першофіксацій XIV—XVI ст. ці деривати домінували, то серед першофіксацій XVIII—XX ст. — вже ні. У зв'язку зі змінами соціально-економічних та історичних умов починаючи зі староукраїнського періоду не утворюються нові відпатронімі (на *-иці*, *-івці*, *-иці*) та відетнонімі (на *-ани*) топоніми. Замість праслов'янського та давньоруського топофрманта *-ъїв* (*-је*), а також давньоруських суфіксів *-ов* (*-ова*, *-ове*), *-ин* у середньовіччі з'являються деривати з суфіксом *-івка* (<*-овка*), який лише частково відбивав посесивне значення.

ТОПОНІМІЯ ПОКУТТЯ XII—XX СТ. (Словник)

Кожна назва населеного пункту Покуття простежується у цьому розділі від найновіших засвідчень її в сучасних джерелах (для більшості назв такими є довідники адміністративно-територіального поділу Української РСР з 1973, 1969 та 1947 рр.) до найдавніших фіксацій цієї назви в історичних пам'ятках попередніх століть. Значна частина ойконімів Покуття, як і інших територій Правобережної України, вперше фіксується у друкованих чи рукописних джерелах минулих століть, писаних не українською мовою.

Аналіз структури, словотвору, походження (етимології) топонімів у цьому розділі подається у вигляді окремих словникових статей. Вихідною (реєстровою) формою ойконімів вважаємо, головним чином, ті, що засвідчені у найближчому до нас за часом джерелі. Коли певний топонім представлений у документах лише польською, латинською чи іншою мовою, то в реєстр вноситься транслітерована його форма із зірочкою (*). Розгляд ойконімів здійснюється таким чином, що після основної (реєстрової) їх форми подається закінчення родового відмінка, вказується тип поселення — місто, селище, селище міського типу, хутір і т. ін. і локалізація поселення у районі. Коли у відповідному населеному пункті немає сільської ради, або коли таких самих назв у цьому районі є більше, вказується його локалізація за сільською радою.

Часто також вказується назва річки (потoku), на якій розташований населений пункт, відстань поселення і напрямок щодо районного центру або селища міського типу. Неіснуючі тепер ойконіми, але ідентифіковані нами за назвами сучасних полів, лук, урочищ тощо, локалізуються у районі, сільській (селищній) раді та селі. Розташування незідентифікованих ойконімів визначається приблизно. Якщо певний населений пункт (переважно невеликий) був об'єднаний з іншим, то у цьому випадку вказується локалізація останнього. Для перейменованих поселень подано також їхні давні (старі) офіційні назви. Після основної форми ойконіма і локалізації відповідного поселення фіксується назва цього населеного пункту в історичних пам'ятках, починаючи від *найновіших* за часом записів і закінчуючи найдавнішими, взятими з джерел староукраїнського чи давньоруського періодів. В українському мовознавстві такий виклад матеріалу ро-

битися вперше. Він дає змогу уникнути повторення ще раз реєстрованої форми ойконіма у словниковій статті, що має місце у більшості подібних робіт вітчизняних і зарубіжних дослідників. При кожній фіксації історичних матеріалів указується рік і джерело (у квадратних дужках), з якого ці матеріали почерпнуто. Якщо історичні фіксації ойконіма з одного чи різних століть не виявляють графічних, фонетичних чи морфолого-словотвірних відмінностей, то для економії місця вони подаються лише один раз, а далі вказуються роки (століття) і джерела, в яких вони представлені. Ідентичні форми топоніма подаємо лише тоді, коли змінюється тип поселення (село одержало статус міста, хутір — села чи навпаки).

Для відображення процесів становлення сучасних форм топонімів і, зокрема, встановлення етимологій останніх виняткове значення мають фонетичні, словотвірні, а в окремих випадках їхні морфологічні та графічні варіанти, засвідчені в історичних пам'ятках.

Дані про зміни типу поселення важливі як для мови (від типу населеного пункту нерідко залежить граматичний рід його назви), так і для історії, бо це свідчить про розвиток поселень — від урочища до хутора (оселі), а потім до села чи навіть міста. Ці дані важливі для вивчення історії заселення певної території.

Після основної (реєстрової) форми ойконіма і його засвідчень в історичних пам'ятках подається його сучасне діалектне звучання у називному та родовому відмінках, а також утворений від цього ойконіма прикметник. Якщо офіційна форма прикметника виявляє словотвірні відмінності від діалектної (народної), то подається також і вона. У діалектних записах використовується спрощена фонетична транскрипція: вказується лише місце наголосу та м'якість приголосних.

Наступну частину опису ойконіма становить семантико-словотвірна характеристика. Хочемо звернути увагу на те, що замість прийнятих у вітчизняному та й слов'янському мовознавстві термінів «патронімічні», «етнонімічні» і «родові топоніми» [273, 228—268], які ми вважаємо не зовсім точними (див. 1 розділ), тут використовуються терміни «відпатронімічні», «відетнонімічні» та «відродові топоніми». Наведені дані про семантику твірних основ топонімів становитимуть значний інтерес не лише для мовознавців, а й для істориків, етнографів, географів.

Аналіз ойконіма завершується розкриттям його етимології — встановленням певного апелятива, антропоніма чи гідроніма, що є твірною основою аналізованого топоніма. Якщо певний ойконім походить від скороченої чи демінутивної форми якогось імені, то тут же подається і його повна, нейтральна форма.

У ряді випадків після етимологічної частини наводяться однойменні назви населених пунктів інших регіонів України, рідше — Польщі та Чехословаччини, щоб, таким чином, показати однорідність топонімних моделей на різних слов'янських територіях.

*Абрамівці, с., розташовувалося на Коломийщині: villa Abramowcze 1548 [231, 4/1, 470]; pro Abramowcze 1448 [183, 12, 173].— Від ПН Абрамівці < ОН Абрам. Пор. Абрамівка (Кв., Пл.).

*Августдорф, х., належав до м. Снятина, тепер поле коло Снятина (Експ.): Augustdorf 1914 [150]; 1880 [257, 1, 53].— Від ОН Август і нім. апел. *Dorf* «село», тобто «Августове село».

Альбінівка, див. Шевченкове.

*Альфредівка, фільв., належав до с. Середній Майдан (Надв.): Alfredówka 1900 [200, 412].— Від ОН Альфред + слав. суф. -івка.

*Андрухівка, х., належав до смт Чернелиця (Гор.): Andruchówka 1880 [257, 1, 35].— Від ОН Андрух (< Андрій) + суф. -івка. Пор. Андрушівка (Жт.), Андрушки (Жт., Пл.).

*Антонівка, х., належав до с. Тишківці (Гор.): Antonówka (дв. 4, мешк. 22) 1900 [200, 211].— Від ОН Антон + суф. -івка.

Антонівка, -ки, с., Тл., Олеш. на р. Товмачик (прит. Дністра), пн.-сх. м. Тлумач: Антонівка 1947 [159, 517]; 1914 [173, 213]; 1886 [175, 84]; Antonówka 1880 [257, 1, 43]; 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 107, арк. 1]. Діал. антón'їўка, -ки, прикм. антón'їўський.— Від ОН Антон + суф. -івка. Пор. Антонівка (Вл., Вн.).

*Баби́к, х., належав до с. Старі Богородчани (Бор.): Babek 1855 [220].— Можливо, пот., який сьогодні не має назви, у минулому називався Баби́к, а його назва була перенесена на населений пункт; або від ОН Баба [157, 90; 89, 5] + суф. -ик у посесивній функції.

Баби, х., об. з с. Виноград (Кол.): х. Баби коло с. Виноград 1947 [159, 512]; pole na Babach; kopiec Na Babach 1818 [182, ф. 20, оп. 6, спр. 169, арк. 15, 21]; 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 168, арк. 17; ? ws. Baby 1615 [183, 10, 204].— Від РН Баби < ОН Баба. Пор. польськ. Baby [283, 105].

Бабче, -ча, с., Бор., на р. Лукавець (лів. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд.-сх. смт Солотвино (Бог.): Бабче 1947 [159, 516]; 1914 [173, 1]; Babcze 1880 [257, 1, 66]; 1669 [246, 34]; 1661 [225, 16]. Діал. ба́бче, -ча, прикм. ба́бчен'ський.— Від ОН Бабко [183, 15, 305] < Baberad [274, 1, 74] + суф. -'є. Пор. польськ. Babcze, назву якого К. Ціроффер кваліфікує як родову [283, 105]. Назва пот. Бабче коло села є секундарною щодо назви села.

Ба́б'янка, -ки, с., Кол. Струпк., на пот. Чорний (пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд.-зх. смт Отиня: Ба́б'янка 1947 [159, 511]; 1914 [173, 222]; 1886 [175, 88]; Babianka 1880 [257, 1, 67]; 1765 [272, 168]; Babionka 1707 [238, 231]; 1670 [247, 78]; 1660 [248, 23]. Діал. ба́бйénка, -ки, прикм. ба́бйén'ський.— Від назви р. Ба́б'янка (лів. прит. Голишанки, пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), або ж від ОН Ба́б'ян [89, 5] + суф. -к(а) у посесивній функції (пор. 219, 245).

*Ба́гінсберг, х., належав до м. Коломия, тепер увійшов до складу міста: Baginsberg 1900 [200, 292]; 1885 [220].— Посесивна назва від нім. ОН Bagin і апел. *Berg* «гора, верх», тобто «Ба́гінсва гора».

Ба́гна, х., належав до с. Мишин (Кол.), тепер ч. с. Великий Ключів (Кол.): Bahna 1885 [220].— Від апел. ба́гно, мн. ба́гна «1) мокра, заболочена низина; 2) заглиблення на місці водойми» [83, 214]; «болото, драговина, мочар» [41, 1, 110]; ба́гна «1) волога, мокра місцина. болото; 2) сіно, скошене на ба́гні» [86, 1, 13]; рос. ба́гно, білорус. ба́гна, польськ. bagno, чеськ., слов. bahno [41, 1, 110]; первісно «посел., яке виникло коло ба́гна». Пор. Ба́гна (Чрв.), Ба́гни (Пл.), Ба́гно (Лв.).

*Ба́жантарня, х., належав до м. Станіслава (тепер Івано-Франківськ): Bażantarnia 1855 [220].— Від польськ. апел. bażantarnia «фазанник, фазанячий двір» [114, 1, 41].

*Балабанів, див. Отиня.

Ба́лагурівка, х., об. з с. Гончарів (Тл. Оберт.), пд.-сх. смт Отиня: Балагурівка 1947 [159, 511]; 1914 [173, 77]. Балагорówka 1886 [175, 34]; Białohorówka, dawniej Bałahorówka, młynie Białohorówka 1880 [257, 1, 93]; Białohorówka 1855 [220]; Białohorówka 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 212, арк. 31]; Białoworówka(?) 1765 [272,

- 165]. Діал. балагур'їка, -ки, прикм. балагур'їуский.— Від ОН Балагур [157, 94] + суф. -івка. За нар. легендою [257, 1, 93] назва хутора походить від назви місцевих гір, які нібито колись називалися Балаури, Балагори, або Чортові гори [257, 1, 93]; пор. сусіднє с. Чортовень; один із персонажів молд. фольклору має ім'я Балаур, рум. *balaur* «змій, дракон, гідра» [125, 47]. Біля села знаходиться г. Балагора. Можливо, назва села походить від назви цієї гори.
- Балинці**, -ів, Сн., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту), пн. смт Заболотів на 15 км: Балинці 1947 [159, 503]; 1914 [173, 101]; Balince 1880 [257, 1, 88]; Balince 1735 [246, 66]; 1670 [247, 63]; Balincze 1582 [232, H. 1 (1), 122 зв.]; Johanni de Balyncze 1496 [231, 2, 34]; Balencize ... ad Fluvium Czenowa(l) ... Balencize 1444 [183, 5, 130]. Діал. балин'ц'ї, -неу', прикм. балин'ц'кий, офіц. балинцівський.— Від ПН Балинці (давніше Баленці) < ОН Бала (Bala 1452 [274, 1, 80]), що є, очевидно, відкомпонитним дериватом давньослов'ян. *Балеславъ, Баломиръ (89,6—17), Baltazar [41, 250, 17]. Можливо, Бала < укр. діал. бала «бовдур, тухтія» [41, 1, 121]. Давнє посел. Виявлено пам'ятки періоду Київської Русі, земляні укріплення [51, 328]. Пор. Баличі (Льв.), чеськ. Baliny [205, 1, 52].
- ***Балки**, х., розташовувався коло с. Старі Богородчани: Balki (дв. 7., мешк. 58) 1900 [200, 40].— Від апел. балка мн. балки «русло високої річки, долина» [41, 1, 127]. Пор. лат. *balā* «долина», лит. *balā* «болото» [там же], або ж від РН Балки < ОН Балко, Балько [89, 7: 50, 61; 15, 6] < Баложиръ, Балтазар [89, 7: 250, 19]. Пор. Балки (Вн., Рв.).
- Балки**, х., розташовувався коло м. Снятин, тепер ч. м. Снятина: Балки, в Балках 1914 [173, 198]; Balki 1768 [232, S 11 (2), 16 зв.]; z Starego Miasta Sniatyn, które Batkami zowā 1571 [232, S 11 (1), 12].— Від апел. балка, або РН Балки (див. вище).
- Баня Стара**, с., знаходилося коло с. Княздів (тепер Нижнє і Верхнє— Кол.): Баня Стара 1886 [175, 66]; Banja Kniazdowska 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 72, арк. 4].— Від апел. баня «1) цілюще джерело; 2) солеварня, копальня» [41, 1, 136]; польськ. *bania* «солеварня», чеськ. *baně* «копальня», слов. *banā* «копальня» [там же]. Пор. Баня (Льв.), Баня-Березів (І.-Ф.), Баня (у Молд. князівстві) [137, 1, 86].
- ***Барилівка**, х., належав до с. Марківці (Тисм.), на пот. Стримба (лів. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської): Baryłówka [150]; Baryłówka albo Baryłowka 1884 [257, 5, 63].— Від ОН Барило, Barilo, kniaz z Odrzechowa 1442 [183, 11, 14] + суф. -івка. Пор. Барилівка (См.), Барилів (Льв.).
- ***Барлуй**, с., розташовувалося на Городенківщині, коло р. Дністер: Barluj 1578 [284, 18/1, 88]; Barlwy(l) 1515 [284, 18/1, 172]; Barloy 1465 [183, 12, 300]; villam ... Barluj ... in ripa Nyester 1449 [183, 12, 198].— Можливо, від слов'ян. апел. бага «болото, стояча вода; драговина, мочар, трясовина» [185, 43] у сх.-роман. фонет. оформленні; менш імовірно, від ОН Бара (рум. *bara* [209, 47]) + суф. -луй. Пор. Бар (Вн.), серб. *bare*, хорв. *Baritsa*, рум. *bara*, *barca*, *barcea*, *barcia* [210, 53].
- Басарів**, х., коло смт Чернелия (Гор.), довідниками не фіксується, тут же п. Басарів,— Від ОН Басар [15, 9] + суф. -ів. Пор. Башарівка (Рв.).
- Башта**, х., об. з м. Тлумач: х. Башта коло м. Тлумач 1947 [159, 517].— Від апел. башта «1) башта, башня; 2) висока стара смерека; баштанник «старий смерековий ліс» [41, 1, 156]. Непереконливо з болгар. *баща* «батько», хоча тут і жили болгарини, див. п. коло Кочева (Експ.). Пор. Баштечки (Чрк.), Баштине (Крв.).
- Белелуя**, -ї, с., Сн., Крст., нар. Белелуя, інакше Белелуйка (лів. прит. Пруту): Белелуя 1947 [159, 515]; 1914 [173, 189]; 1886 [175, 75]; Beletuja 1880 [257, 1, 128]; Beloluja 1765 [272, 164]; Beloloy 1707 [238, 218]; 1670 [247, 64]; Biloluj (мешк. 4), do Bieloluj 1661—1665 [225, 103]; wsi Bialolaju 1570—1571 [46, 7, 144]; 1485 [231, 4/3, 415. Supl.]; Swaschkoni de Baloluya 1419 [231, 4/3, 377 Supl.]; Wirzbowycz usque ad Baloluy(l) 1373 (1416) [183, 5, 39]. Діал. белел'їя, -її, прикм. белелуйський — Назва села перенесена з назви р. Белелуя, остання від прикм. білий, праслов'ян. *bel*, давньорус. *бѣлъ* [41, 1, 196] на означення кольору води у сх.-роман.

- фонет. оформленні, див. рум. *Beloiu, Beleu* [191, 198]. Селяни ще у 20-х роках ХХ ст. іноді називали с. Белелуй [67, 17].
- Береги**, х., об. з с. Делева (Тл.): х. Береги коло с. Делева 1947 [159, 518].— Від апел. *берег*, мн. *береги* «берег ріки, зарослий лісом горб» [45, 1, 50]. Пор. Береги (Зк., Лв., Рв.).
- ***Бережани**, с. розташовувалося коло с. Видинів (Сн. Прут.), тепер п. Бережани Великі і Бережани Малі коло с. Видинів (Експ.): *Siapanoz. Bereżany* (ws. Widy-pow) 1820 [182, ф. 20, оп. 11, спр. 3, арк. 27]; *sianożec Bereżana* 1788 [182, ф. 19, оп. 10, спр. 36, арк. 14]; vill. *Brzezanny* 1475 [183, 6, 184]; *Brzezani* 1416 [183, 5, 39]; 1373 (1416) [183, 5, 39].— Від ЕН *бережани* «переселенні з с. Береги» (Береги — І-Ф., Лв.), або, можливо, «люди, що оселилися на берегах» (*бережан* «прибережний житель» [41, 1, 170]). Пор. Бережани (Тр., Лв.).
- Бережина**, -и, х., об. з с. Надорожна (Тл.): х. Бережина біля с. Надорожна 1947 [159, 518]; *Brzeżina* (дв. 9, мешк. 39) 1900 [200, 708].— Від апел. *бережина* «березовий ліс» [41, 1, 171]. Пор. *Бережина* (Жт., Лв., Рв., Хм.), чеськ. *Břežina* [205, 1, 122].
- Бережина**, -и, х., об. з с. Палагичі (Тл.): х. Бережина коло с. Палагичі 1947 [159, 518]; *Brzeżina* (дв. 2, мешк. 17) 1900 [200, 708]; 1855 [220].— Від апел. *бережина*.
- Бережина**, -и, х., об. з с. Будзин (Тл. Од.): х. Бережина біля с. Будзин 1947 [159, 517]; *Brzeżina* 1914 [150]; 1855 [220].— Від апел. *бережина*.
- Бережина**, -и, об. з с. Камінна (Надв.): х. Бережина коло с. Кам'янка(!) 1947 [159, 509]; 1914 [150].— Від апел. *бережина*.
- Бережина**, -и, х., об. з м. Тлумач: х. Бережина коло м. Тлумач 1947 [159, 517]; *Brzeżina* (дв. 12, мешк. 67) 1900 [200, 708].— Від апел. *бережина*.
- Березівка**, -и, с., нова назва замість Хом'яківка (Тисм. Черн.), па р. Бистриця-Надвірнянська, пд.-зх. Тисмениці: *Березівка* 1965 [49, 11]; *Хом'яківка* 1947 [159, 510]; *Хом'яків* 1938 [174, 152]; 1914 [173, 211]; *Chomiaków* 1880 [257, 1, 628]; *Chomikow* 1765 [272, 168 зв.]; *Chomikow ad Czerniejow* 1670 [247, 65]; 1515 [284, 18/1, 172]; 1497 [231, 2, 45]; 1462 [183, 12, 280]; *Chomyakowo(!)* 1433 [244, 73]. Діал. *берез'івка*, -ки // *хом'як'іу*, -ова, прикм. *берез'івський* // *хом'як'іуский*. Нова назва виникла внаслідок перейменування; давніша — утворена від ОН *Хом'як* або *Хомик* [15, 117] + суф. -ів. Пор. *Хом'яківка* (І-Ф., Тр.).
- ***Березник**, х., розташовувався біля с. Красна (Надв.): *Bereznyk* 1855 [220].— Від апел. *березник* «березовий ліс» [41, 1, 171]. Пор. *Березник* (Рв.).
- Березовиця**, також *Бережина*, х., розташовувався коло сіл Колодіївка і Добровляни (Тисм. Уз.): *Березовиця* 1914 [173, 227]; *Berezowica, Berzowica* 1855 [220].— Від назви р. *Березовиця*. *Березовиця* — дериват від прикм. *березовий* і гідронім. суф. -иця. Пор. *Березовиця* (Чрг.).
- Берем'яни**, -ян, с. Гор. Гвізд. Уперше назва посел. фіксується у 1961 р. [38, 15] (замість назви *Колонія*). Але як назва мікрооб'єкта (поля, луки) вона засвідчується вже 1788 р.: *pole za Beremianami* (*Beremianami*); *sianożęcie Beremena zwane, sianożęci Na Beremianach* 1788 [182, ф. 19, оп. 10, спр. 15, арк. 22, 37]. Діал. *берем'яни* (-ан), прикм. *берем'янський*.— Від ЕН *берем'яни*? «люди-злдарі», пор. *берем'я* «тягар, невеликий вантаж у мішку» [41, 1, 173]. Пор. *Берем'яни* (Тр.).
- ***Берестів**, с., розташовувалося на Снятинщині або Коломийщині, можливо, тепер це п. Берестівці або вул. Берестів у с. Кулачнин (об. з м. Снятин) або п. Бересті (с. Нижній Вербіж, Кол.): *Berestow* 1566 [231, 5/1, 194]; *Borestow* 1548 [231, 4/1, 464].— Від ОН *Берест* [15, 11] + суф. -ів. Пор. *Берестівка* (Вн., Жт., Рв., См.).
- ***Бзина-Копці**, х., належав до м. Тлумач, тепер п. Бзина-Копці коло м. Тлумач, (Експ.): *Bżina-Korsec* (дв. 6, мешк. 44) 1900 [200, 709].— Від діал. апел. *бзина* «бузина» [135, 1, 54] і *копець*, мн. *копці* «межовий знак у вигляді насипаного горба» [137, 1, 496].
- ***Бистриця**, див. Підгір'я.
- ***Биш**, с., розташовувалося коло Снятина: *Byszow ad Sniatyn* 1735 [246, 64].— Від ОН *Биш* (*domo Bysz* 1467 [274, 1, 295]) + суф. -ів. ОН *Биш* є відкомполітичним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом *Би-*, *Приби-*, *Уби-*: *Рибус-*

- lav, Збиславъ, Sbyvoj; Ubyslav, Ubyčest [263, 72; 228, 23]. Пор. Бишів (Кв., Лв.), з бышова [137, 1, 97].
- ***Біла**, х., знаходився коло с. Долина (Тл.), недалеко р. Біла (лів. прит. Турки, лів. прит. Пруту): Biata (дв. 5, мешк. 43) 1900 [200, 708].— Від назви р. Біла (протікає недалеко), мотивованої кольором води (субстантивований прикм.) [205, 1, 68], пор. білиця «крейдяний ґрунт» [41, 1, 195]. Пор. Біла (Вн., Лв., Тр., Хм., Чрв.).
- Білка**, -и, с., Гор. Сем., пп. Городенки, близько пот. Білка (лів. прит. Олівевої, пр. прит. Дністра): Bilka 1947 [159, 518]; 1914 [173, 38]; Bilka 1880 [257, 1, 229]; Bielka 1765 [272, 169 зв.]; Bilka ad Michalcz 1670 [247, 64]; орр. Bilka 1578 [284, 18/1, 101]; Wyela(!) 1474 [183, 12, 360]. Діал. б'ілка, -ки, прикм. білк'іуский.— Від назви пот. Білка (протікає за селом), мотивованої кольором води [154, 107; 58, 189]. Пор. Білка (Жт., Лв., Ол., Рв., См.).
- Білогірка**, -и, с., нова назва замість Вікняни (Тл.); пп.-сх. Тлумача: Білогірка 1961 [38, 31]; Вікняни 1947 [159, 517]; 1914 [173, 219]; Окняни 1886 [175, 87]; Okniany 1886 [257, 7, 425]; 1765 [272, 148 зв.]; 1670 [247, 71]; Okniani 1578 [284, 18/1, 86]; 1466 [183, 12, 315]; Iiko da Kniany 1450 [183, 12, 203]; Oknani 1443 [183, 12, 107]. Діал. б'ілог'ірка, -ки // в'ік'і'єні, -н'єн, прикм. б'ілог'ірський // в'ік'і'єн'ський.— Від ЕН вікняни «люди, що оселилися коло вікна, вікняни», див. вікно «місце на болоті, що не заросло водоростями; місце, де вирве вода»; вікняно «чисте місце в болоті» [41, 1, 398]; можливо, також від катойконіма вікняни «переселенці з с. Вікно». Пор. Вікно (І-Ф., Тр., Чрв.), Вікнина (Крв.), Вікняни (Хм.).
- Богородичин**, -на, с., Кол. Торгов., на р. Днвоча [257, 1, 288]. Богородичин 1947 [159, 511]; 1914 [173, 214]; Богородичин 1886 [175, 85]; Bohorodyczyn albo Bohorodyczyn 1880 [257, 1, 288]; granica z Bohorodyczynem 1768 [233, S 11/2, 59]; Brodyczyn 1707 [238, 231]; 1670 [247, 63]; Brodiczin 1578 [284, 18/1, 94]; 1440 [183, 12, 83]; Brodaczin(!) 1436 [183, 12, 8]. Діал. богородичин, -на, прикм. богородичин'ський.— Від ОН Бородка, Boročka 1437 [183, 11, 74] + суф. -ин. Документи XV—XVII ст., писані переважно латин. мовою, фіксують твірну основу топоніма у неповноголосній, західнослов'ян. формі Brodyczyn, а з наступних століть — уже в повноголосній, але з переорієнтацією на ім'я Богородиця. Звідси й суч. назва Богородичин. Пор. Богородичин (Днц., Хрк.), Богородичи (І-Ф.).
- Богородчани**, -ан, смт. на Бистриці-Солотвинській і р. Стебник (пр. прит. Бистриці-Солотвинської): Богородчани 1947 [159, 499]; 1914 [173, 2]; Bohorodczany 1880 [257, 1, 287]; 1765 [272, 166]; w Bohorodczanach 1745 [26, 114]; 1670 [247, 63]; Miedzyszcz alias Bohorodczany 1661 [248, 289]; Bohorodczany villa ad орр. Bohorodczany 1660 [248, 20]. Діал. богородчани, -чан, прикм. богородчан'ський.— Найдавніша назва цього посел., згідно із записами 1660 і 1661 рр.,— Межиріччя. Утворена від апел. межиріччя «простір, місцевість між двома річками» [138, 4, 667]. Справді, посел. розташовується між ріками Бистриця-Солотвинська і Стебник. Після надання посел. статусу міста його стару назву Межиріччя було замінено на Богородчани за назвою сусіднього села, до якого воно раніше належало. Відповідно с. Богородчани стало офіц. іменуватися Старі Богородчани (днв.).
- ***Богородчани**, с., знаходилося коло смт Жовтень (давніше Чешибіси): vill. Bohorodczani circa орр. Czeszybyessy — 1504 [231, 3, 98].— Від катойконіма богородчани, див. Старі Богородчани.
- Боднарів**, -ова, с., Кол. Струпк., на пот. Рімноистий, Рінистий [136]: Боднарів 1947 [159, 509]; Боднарівка 1938 [174, 213]; 1914 [173, 214]; 1886 [175, 84]; Bodnarówka 1880 [257, 1, 124]; 1855 [220]. Діал. боднар'іука, -и // боднар'іу, -ова, прикм. боднар'іуский.— Від ОН Боднар [121, 46] + суф. -івка, після 1947 р. помилково Боднарів. Пор. Боднарівка (Тр., Хм.).
- Бойки**, х., об. з с. Буківка (Тл. Олеш.), х. Бойки біля с. Олешів 1947 [159, 517].— Від РН Бойки < ОН Бойко [89, 19; 120, 77], що є, очевидно, суфіксальним дериватом давньослов'ян. імені з елементом Бой-, -бой: Бонславъ, Hrdeboj [89, 19; 263, 70]. Пор. Бойки (См.), чеськ. Bojkovice [205, 1, 90].

*Борівщина, с., належало до с. Верхній Майдан (Надв. Красн.): Borowszczyzna (дв. 47, мешк. 302) 1900 [200, 415]; 1880 [257, 1, 323].— Від ОН Боровський [15, 20] + суф. -ина (польськ. -узна) [255, 37].

Бортники, -ів, с., Тл. на р. Сетятин (лів. прит. Товмача, пр. прит. Дністра): Бортники 1947 [159, 512]; 1914 [173, 213]; 1886 [175, 84]; Bortniki 1880 [257, 1, 330]; 1765 [272, 140 зв.]; 1670 [247, 64]; Bortniki (мешк. 5) 1661—1665 [225, 39]; 1578 [284, 18/1, 95]; Bortnyky 1515 [284, 18/1, 171]; Bortniki 1447 [183, 12, 156]. Діал. бортники, -к'іу, прикм. бортницький.— Від апел. бортник, мн. бортники «феодално залежний селянин, який доглядав господарські борті» [137, 1, 113]; «група вільного населення в Галицькій Русі XIV—XV ст.» [77, 73]. Можливо, також від РН Бортники < ОН Бортник [120, 79; 15, 21]. Давне посел. виявлено пізньопалеолітичну стоянку [51, 602]. Пор. Бортники (Вн., Кв., Лв.), з бортник [137, 1, 115].

*Бортники, х., належав до с. Ганнусівці (тепер Ганнусівка, Гал.): Napuszowce sum prziszolky ... Porowkanth, Borthnyky 1437 [183, 12, 27].— Від апел. бортник або ОН Бортник.

*Бортники, с., належало до Снятинського деканату: Бортники 1886 [175, 84].— Від апел. бортник або ОН Бортник.

Боршів, -ова, с., Сп., на Пруті, зх. смт Заболотів: Боршів 1947 [159, 506]; 1914 [173, 114]; Borszczow Dolny (дв. 221, мешк. 1069), Borszczow Górny auch Turka (дв. 32, мешк. 169) 1900 [200, 712]; Borszczow 1880 [257, 1, 326]; Borszczow 1758—1765 [6, 1/4, 558]; 1670 [247, 64]; Borszczow ad Gwozdziec 1660 [248, 20]; 1579 [284, 18/1, 103]; Borszczow 1459 [231, 1, 230]. Діал. боршч'іу, -ева, прикм. боршч'іуский.— Від ОН Борш [157, 118; 120, 78] + суф. -ів. Пор. Боршів (Жт., Кв., Лв.).

Боршівська Турка, -ої -и, с., Сн. Борш, пн.-зх. Заболотова: с. Боршівська Турка 1965 [49, 28]; х. Боршівська Турка коло с. Боршів 1947 [159, 506]; Borszczow Górny auch Turka (дв. 32, мешк. 169) 1900 [200, 712]. Діал. боршч'іуска турка, -ойі -ки, прикм. боршч'іуског'іуский — Від назви р. Турка, яка протікає поблизу; диф. член Боршівська, утворений від назви сусіднього с. Боршів, вказує на підпорядкованість посел.

Боске, див. Дубівка.

Бранівка, с., тепер ч. с. Побережжя (Гал.): Бранівка 1914 [173, 66]; Branówka 1900 [200, 637]; Braniówka 1880 [257, 1, 352]; 1735 [246, 61]; 1670 [247, 81]; Branicze 1374 [183, 7, 17].— Давня назва від ПН Бранічч < ОН Бран, сербохорв. Бран [89, 25], Брана [34, 44] < Бранивон, Бранимир, Бранислав [89, 25; 263, 71; 228, 65], новіша — від ОН Бран + суф. -івка. Заміна відпатронімих назв поселеними — часте явище в історії укр. топонімії. Вона, можливо, спричинена переорієнтацією у розумінні статусу посел.: колективна (родова) власність замінювалася індивідуальною. Така заміна найчастіше наступала тоді, коли посел. відновлювалося після спустошення. Пор. Бранів (Рв.), Браниця (Чрг.), чеськ. Braniše, Branišov [205, 1, 104—105].

Братишів, -ова, с., Тл., на пог. Суходіл (пр. прит. Дністра), пн.-сх. Тлумача: Бра-тишів 1947 [159, 517]; 1914 [173, 213]; Бра-тишів 1886 [175, 84]; Bratyszów 1880 [257, 1, 356]; 1765 [272, 148 зв.]; Bratkoschow(!) 1758—1765 [6, 1/4, 553]; Bratyszow 1670 [247, 63]; Bratyszow 1578 [284, 18/1, 86]; Bratyszow 1459 [183, 12, 442]. Діал. братиш'іу, -ева, прикм. братиш'іуский.— Від ОН Бра-тиш, пор. серб. Бра-тиш [34, 45] + суф. -ів. ОН Бра-тиш є відкомпаративним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Брат-: Brat Slav, Братомиль, Братоньгъ [263, 71—72; 89, 26; 228, 65]. Давнє посел. Знайдено пам'ятки доби бронзи [51, 602]. Пор. Братешки (Пл.), Брацлав (Вн.).

Братківці, -ів, с., Тисм., на р. Улява (лів. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пл.-зх. Тисмениці: Братківці 1947 [159, 510]; 1914 [173, 224]; Братков-ць 1886 [175, 89]; Bratkowce 1880 [257, 354]; Bratkowiec 1765 [272, 140 зв.]; Brat-kow 1707 [246, 227]; Bratkowce 1670 [247, 64]; Bratkowce 1579 [284, 18/1, 96]; Bratkowice 1544 [231, 4/3, 215]; Bratkowce 1523 [231, 4/1, 239]; Bratkowice

- 1497 [231, 2, 69]; Bratkowcze 1440 [231, 1, 121 Supl.]. Діал. бра́тк'і́уц'і, -овец', прикм. братковецький.— Від ПН Братковичі, Братківці < ОН Братко [89, 26; 157, 120; 34, 46]; що є відкомполитним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Брат-, див. Братишів. Давнє посел. виявлений могильник доби пізньої бронзи [51, 238]. Пор. Братківці, Братковичі (Лв.).
- *Бредгайм, х., належав до с. Сідлище (Кол.), пд. смт Отиня: Bredheim (дв. 137, мешк. 853) 1900 [200, 412].— Назва цієї нім. колонії складна: Бред-, можливо, від breiт «широкий, просторий, розлогий», Heim «хата, будинок, Вітчизна» [99, 111—259], тобто «просторий будинок» або «широка, простора Вітчизна».
- *Бреннерівка-Горішня, х., належав до с. Загвіздя (Бог.): Brennerówka Dolna i Górna 1895 [257, 14, 277].— Від ОН *Бреннер < нім. Brenner «винокур» [99, 209] + суф. -івка; див. член, що знаходиться у постпозиції, вказує на місце розташування посел.
- *Бреннерівка-Долішня, х., належав до с. Загвіздя (Бог.): Brennerówka Dolna i Górna 1895 [257, 14, 277].— Від ОН *Бреннер, див. вище.
- *Буда, х., розташовувався пн. с. Буківка (Тл. Олеш.), на Дністрі: Buda 1855 [220].— Від апел. буда, заст. «поташний завод» [41, 1, 227]. Пор. Буда (Жт., Кв., Лв., Рв., Чрк., Чрв., Чрг. та ін.).
- *Буда, х., знаходився коло с. Сідлище (Кол.): Buda 1855 [220].— Від апел. буда, див. вище.
- Будилів, -ова, с., Сн., Уст., на р. Прут, зх. Снятина: Будилів 1947 [159, 515]; 1914 [173, 189]; Budyłów 1880 [257, 1, 444]; 1768 [233, 11/2, 36]; 1670 [247, 63]; Budilow 1579 [284, 18/1, 102]; Budyłowianie dają 1564 [233, 11/1, 1]; ?Budilcze 1490 [231, 1, 110]; по(д)ли Снятина ... от бодил(л)чи 1453 [195, 472]. Діал. будил'іу, -ова, прикм. будил'іуский.— Від ОН Будил [89, 29; 157, 123; 34, 47] + суф. -ів. ОН Будил(о) є відкомполитним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Буди-; давньорус. Будимирь [29, 457], Будимиль, Будивидь, Budihost, Budislav [89, 29; 263, 72; 228, 66]. Зафіксований у найдавнішому записі з 1490 р., варіант топоніма Budilcze утворений від ОН *Будилко + суф. *-је. Пор. Будилів (Тр.), Будилівка (Жт.).
- Будзин, -на, с., Тл. Од., на р. Дністер, пн.-сх. Тлумача: Будзин 1947 [159, 517]; 1914 [173, 216]; Budzyn 1880 [257, 1, 449]; 1765 [272, 145]; 1669 [247, 44]. Діал. будзин, -на, прикм. будзинський.— Від ОН Будза, пор.— Budza [228, 66] + суф. -ин. ОН Будза є відкомполитним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Буд-; -буд: Будислав, Будимирь, польськ. Budziwoj, Zdziebud [29, 457; 263, 72; 228, 66], так само [283, 127]. Пор. польськ. Budzyn [257, 1, 449].
- Буківна, —ни, с., Тл. Олешк., коло Дністра, пн. Тлумача: Буківка(!) 1965 [49, 31]; Буківна 1947 [159, 517]; 1914 [173, 243]; Bukowna 1880 [257, 1, 471]; Bukowno 1765 [272, 140]; Bukowina(!) 1758—1765 [6, 1/4, 553]; Bukowno ad Jezupole 1670 [247, 64]; 1572 [284, 18/1, 95]; Bukowne 1469 [284, 18/1, 36 Supl.]; Bukowno 1437 [183, 12, 14]. Діал. бук'іуна, -нойі, прикм. бук'іуненський.— Від апел. буківка «земля, на якій росте бук» [41, 1, 284]. З подібним значенням, очевидно, вживалася і лексема буківна. Пор. с. Буківка (Чрв.).
- *Буковець, х., належав до с. Черемхів (Кол.): Bukowiec 1900 [200, 292]; sianożęc Od Bukiwsa 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 184, арк. 8].— Від назви лісу Буковець < прикм. буковий + суф. -ець у субстантивуючій функції (як мудрець). Пор. Буковець (Зк., І-Ф.).
- *Буковинський, х., належав до с. Тисменичани (Надв.): Bukowiński 1855 [220]; pasowisko Bukowinka 1788 [182, ф. 19, оп. 10, спр. 32, арк. 39].— Внаслідок субстантивації прикм. буковинський.
- *Бурди, х., коло с. Петрів (Тл.): Na Burdejach (дв. 3, мешк. 17) 1900 [200, 215].— Від діал. апел. бурдей, мн. бурдиі «землянка, курна хата, циганський намет» [41, 1, 299].
- Бурсівка, х., об. з с. Жуків (Тл.), зх. смт Обертина, тепер х. Борсівка: х. Бурсівка коло с. Жуків 1947 [159, 511]; Bursówka (дв. 12, мешк. 78) 1900 [200, 215].— Від ОН Бурс [157, 128; 13, 179] + суф. -івка. Пор. Бурсавіка (Вн.).

Бучачки, -чок, с., Сн. Бал., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту), пд. смт Гвіздця: Буча ки 1947 [159, 503], 1914 [173, 101]; Buczaczki 1880 [257, 1, 437]; 1735 [246, 66]; w Buczaczkach 1670 [247, 54]. Діал. бучачки, -ок; прикм. буча́ч'кий, офіц. бучач-ківський.— Від РН Бучачки < ОН Бучачка < андронім < Бучак (поширене на цій території прізви., що є суфіксальним відкомпозиційним дериватом якогось давньослов'ян. імені Будинво, Будиславъ, Budimír [89, 28—29; 263, 72]). Пор. Бучач (Тр.), Бучич, Бучичі (Льв.), чеськ. Bučovice [205, 1, 127].

Бушшлік, -а, с., Тл. Нижн., коло Дністра: Бушкалик 1961 [38, 32].— Назва неясна. **Вакарівка**, -и, х., об. з с. Обертин (Тл.): х. Вакарівка коло смт Обертин 1947 [159, 511]; Wakałowka [150].— Від ОН Вакар [15, 313] + суф. -івка. ОН Вакар < діал. *вакар* «пастух корів, чередник» [86, 1, 50], рум. *vacar* «пастух рогатої худоби» [125, 497].

***Валешин(а)**, х., належав до с. Жуків (Тл.): Waleszczyn 1891 [257, 12, 909]; Waleszczyna 1855 [220].— Від ОН Валешко [15, 313] + суф. -ин(а).

***Валява**, с., розташовувалося на Снятинщині: do Walawy pod Sniatyn 1734 [6, 3/3, 103].— Від апел. *валява* «велика кількість, безладне нагромадження чогось» [138, 1, 286]; можливо, походить від дієсл. *валяти* (шерсть), звідси *валява* «місце, де валяли шерсть»; непереконливо з молд. *вале* «долина» [60, 12]. Пор. Валява (Чрк., Чрв.), Валява-Перша і Валява-Друга (Льв., тепер ліквідовані), пор. польськ. Walawa [257, 12, 907].

***Вапниця**, х., належав до с. Поточище (Гор.), тепер п. Вапнянка коло с. Стрільче (Гор.): Wapnica 1900 [200, 211].— Від апел. *вапниця* «вапняк, кальцій» [41, 1, 329], т. с., що й *вапниця* «вапняковий шар землі» [там же]. Пор. Вапнярка (Вн., Од.), чеськ. Vapenky [205, 2, 327].

Велесниця, див. Лісна Велесниця і Нижня Велесниця.

Велика Кам'янка, -ої -ки, с., Кол., пн.-сх. Коломні: Велика Кам'янка 1947 [159, 508]; Кам'янки Великі 1938 [174, 67]; 1914 [173, 74]; 1886 [175, 32]; Kamionka Wielka 1882 [257, 3, 791]; Kamionki 1775 [156], 1590 [197, 1471]; miasto Kamionki Wielkie 1765 [272, 167 зв.]; Kamionki Wielkie, opp. Kamionki 1670 [247, 61]; opp. Kamionki 1649 [46, 4, 185]; opp. Kamionki et vill. Kamionki 1450 [46, 5, 117]. Діал. велика кам'янка, -ої -ки, прикм. великокам'яний.— Від назви р. Кам'янки (прит. Грушки, пр. прит. Чорнявої, лів. прит. Пруту), яка тут протікає. Можливо, назва означала кам'янисту місцевість. Звукосполучення -ан- у назві, як вказують польські дослідники, є типово укр.; пор. Крем'янець, Кам'янець [271, 23; 241, 45; 219, 81]; диф. член вказує на розмір посел. Давнє посел. вже у сер. XV ст. мало статус міста. На території села розкопано поховання доби культури карпат. курганів, знайдено археол. пам'ятки доби пізньої бронзи [51, 338]. Див. Мала Кам'янка, Камінна, Кам'яне. Пор. Кам'янка (Вн., Вл., Днц., Днп., Жт., Зп., Кв., Льв., Мк., Од., Пл., Рв., См., Тр., Хрк., Хм., Чрк., Чрв., Чрг.).

Великий Ключів (раніше Вижній Ключов), -ого -ова, с., Кол.' на пот. Ключівка (пр. прит. Пруту), пд.-зх. Коломні: Великий Ключів 1947 [159, 513]; Ключів Великий 1938 [174, 117]; 1914 [173, 162]; 1886 [176, 65]; Kluczw Wielki 1883 [257, 4, 167]; Kluczw Wyzny 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 292]; Kluczw Wyszny(ł) 1735 [246, 64]; 1670 [247, 54]; 1660 [248, 24]. Діал. великий кл'уч'їу, -ого -ева, прикм. велико-кл'уч'їуский.— Від назви пот. Ключів (тепер Ключівка — прит. Пруту), див. Малий Ключів. Пор. Ключів (Зп., Крм), Ключівка (Хм.), Ключове (Днц., Крм., Лг.).

Вербіви, -ів, с., Гор. Торг., пд.-зх. Городенки: Вербіви 1947 [159, 503]; Вербовець 1938 [174, 42]; 1914 [173, 30]; Вербовець 1886 [175, 20]; Wierzbowce 1880 [257, 5, 357]; Wierzbowce 1765 [272, 165]; Wierzbowiec ...w Wierzbowcu 1670 [246, 59]; 1561 [230, 107]; Wierzbowycz 1373 (1416) [183, 5, 39]. Діал. верб'їуц'ї, -вєц, прикм. вербове́цький.— Від назви пот. Тепер безіменний пот., у минулому, напевно, називався Вербовець. Його назва утворена від прикм. вербовий + суф. -єць у субстантивуючій функції, як у назвах старець < старий, мудрець < мудрий. В окремих записах XVIII—XX ст. топонім вживається із суф. -івці, можливо, під впливом інших назв на -івці, -инці. Пор. Вербіви (Тр., Хм., Чрв.),

Вербіж; с., розташовувалося коло смт Гвіздець (Гор.): Wierzbiasz ad Gwoździec 1735 [246, 64 зв.].— Від апел. *вербіж*, див. Нижній Вербіж. Пор. Вербіж (Ль.). Верхне, -ого, с., Кол. Ниж., нова назва замість Княждвір-Горішній, див. Княждвір.

Верхній Вербіж, -ого -а, с., Кол., на р. Лючка (пр. прит. Пруту), пд.-зх. Коломні: Верхній Вербіж 1947 [159, 513]; Вербіж Вижний 1938 [174, 116]; 1914 [173, 160]; Вербѣж Вижный 1886 [175, 64]; Werbiaż Wyższy 1891 [257, 12, 215]; Werbiaż Wyżny 1855 [220]; Wierbiż Wyżny 1707 [238, 216]; Wierzbiaż wyszny 1660 [248, 20]. Діал. ви́жний вербі́ж, -ого -жа, прикм. ви́жновѣрбі́з'кий.— Від апел. *вербіж*, див. Нижній Вербіж.

Верхній Майдан, -ого -ну, с., Надв. Красн., коло р. Велесниця (пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), сх. Надвірної: Майдан Горішній 1914 [173, 154]; Майдан Гірний 1886 [175, 62]; Majdan Górny 1884 [257, 5, 914]; Majdan drugi 1765 [272, 168]; Maydanu obydwa 1735 [246, 63 зв.]; z Maydanów każdy Maydan 1669 [247, 48]. Діал. верхн'ій // гор'ішній майдан, -ого -ну, прикм. верхн'о-майдан'ський.— Від апел. *майдан* «1) велике, незабудоване місце в селі або місті; 2) діал. лісова галіявина; 3) діал. смолярня» [138, 4, 597]; «лісова оселя; місце в лісі, де женуть смолу, скипидар або дьоготь чи випалюють вугілля, роблять клепки» [219, 119], диф. член вказує на місце розташування посел.; див. Сегедій Майдан, Граничний Майдан, Майдан. Пор. Майдан (Вн., Вл., Дни., Жт., Зк., Ль., Рв., Тр., Хрк., Хм., Чрв.), польськ. Majdan [257, 5, 914].

***Верхній Хлібичин**, фільв., належав до с. Лісний Хлібичин (Кол.): Chlebiczyn Górny 1900 [200, 252].— Від ОН *Хлібича, див. Лісний Хлібичин. Пор. польськ. Chlebowo [283, 131], чеськ. Chlebovice [205, 1, 317].

***Верхня Велесниця**, х., належав до с. Нижня Велесниця (Кол., Вин.): Welesnica Górna 1914 [150]; 1900 [200, 415]; 1892 [257, 13, 197]; 1855 [220].— Від назви р. Велесниця, див. Нижня Велесниця; диф. член вказує на геогр. положення посел. щодо однойменного населен. п. за течією річки.

Весела, -ої, х., об. з с. Олеша (Тл. Олеш.): х. Весела коло с. Олеша 1947 [159, 518]; Wesota 1914 [150].— Від диф. члена *весела* (< Веселе село, польськ. Wesota wieś) внаслідок його субстантивзації. Називаючи так новозасноване село, поселенці висловлювали побажання, «щоб село було завжди веселе (добре), щоб у ньому добре велося». Це стосується насамперед осад, які локалізуються при головних шляхах. Нерідко такі назви давалися заїздам, корчмам. Пор. Весела (Вн., Тр), чеськ. Vesela [205, 2, 690—694], польськ. Wesota [257, 13, 241].

Весела, -ої, х., об. з с. Грабичанка (Тл. Кутиш): х. Весела коло с. Дубівка 1947 [159, 518]; Wesota (дв. 8, мешк. 39) 1900 [200, 708]; 1892 [257, 13, 241]; 1855 [220].— Від прикм. *веселий*, див. вище.

***Весела**, заїзд (корчма) розташовувалася коло с. Палагичі (Тл.): Wesota 1900 [200, 708]; 1892 [257, 13, 241].— Від прикм. *веселий*, див. вище.

Вигода, х., знаходився коло с. Вільшаниця (Тл.): Wygoda (дв. 8, мешк. 34) 1900 [200, 710].— Від апел. *вигода* «те, що дає якийсь прибуток; зручність у чомусь, сприятливі умови» [138, 1, 375]. Такі назви надавалися новозаснованим посел., розташованим на головних шляхах (гостинцях), а також заїздам, корчмам. Пор. Вигода (Вн., Жт., І-Ф., Крв., Од., Тр., Хм.).

***Вигода**, х., розташовувався біля с. Микулиниці (Сн. Уст.): Wygoda 1855 [220].— Від апел. *вигода*, див. вище.

Вигадівка, -и, х., об. з с. Жуків (Тл.): х. Вигадівка(1) коло с. Жуків 1947 [159, 511]; Wyhadówka(1) 1900 [200, 215].— Назва, без сумніву, пов'язана з імен. *вигода* (див. Вигода). У записах в основі топоніма помилково замість голосного о вжито а і, як наслідок, затемнено його мотивацію.

Видинів, -ова, с., Сн. Прут., на р. Прут, зх. Снятина: Видинів 1947 [159, 515]; 1914 [173, 190]; Видинів 1886 [175, 75]; Widynów 1892 [257, 13, 294]; 1769 [233, S 11/12, 53 зв.]; Widynow et Widynówka 1670 [247, 58]; 1579 [284, 18/1, 101]; 1475 [183, 12, 184]; 1373 (1416) [183, 5, 39]. Діал. ви́дин'іу, -ова, прикм. ви́дин'іуський.— Від ОН Видин [89, 38; 157, 141; 50, 109] + суф. -ів. ОН Видин є відкомпонитним

дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Вид-, -вид: Сновидь, Завидь, Видославь, Видемиръ, Vidhost [89, 38; 257, 181; 263, 91; 228, 77]. Пор. польськ. Widupów [257, 13, 294].

*Видинівка, х., розташовувався коло с. Видинів (Сн. Прут): Widinówka 1892 [257, 13, 294]; 1855 [220].— Від ОН Видин + суф. -івка, див. Видинів. Пор. Видинівка (См.).

Виноград, -у, с., Гор., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту), пн. смт Гвіздець: Виноград 1947 [159, 511]; 1914 [173, 70]; Winogród albo Winograd Polny 1892 [257, 13, 562]; Winograd 1765 [272, 165]; 1. 75 [248, 99]; 1579 [284, 18/1, 103]. Діал. виногра́д, -ду, прикм. виногра́нський.— Від апел. *виноград*, первісно «місце, де ріс виноград». На Покуття його могли завезти вірмени з Кавказу. До речі, у селі існував вірменський фільварок [257, 3, 562]. Пор. Виноград (Чрк., Чрн.), п. Панський Виноград (с. Кулачківці — Гор.), чеськ. Vinograd [205, 2, 712].

Виноград, -у, с., Кол., на р. Велесниця (пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), зх. Отині: Виноград 1947 [159, 512]; 1914 [173, 224]; Winogród albo Winograd 1892 [257, 13, 562]; 1765 [272, 168]; 1670 [247, 81]; орр. Winograd ad Olenia 1660 [248, 20]; 1579 [284, 18/1, 103]. Діал. виногра́д, -у, прикм. виногра́нський.— Від апел. *виноград*; див. вище. Містечко Виноград у 1672 і 1676 рр. було зруйноване татарами і після цього залишилося селом [132, 109]. Давнє посел. Знайдено археол. пам'ятки VIII ст. до н. е. [51, 338].

Вишнівка, -ки, с., Гор. Слоб., на р. Вишнівка, пд.-сх. смт. Гвіздець (Гор.): с. Вишнівка 1965 [49, 15]; х. Вишнівка коло с. Слобідка 1947 [159, 503]. Діал. вишн'і́ука, -ки, прикм. вишн'і́уский.— Від назви р. Вишнівка, на якій розташоване село. Пор. Вишнівка (Ви., Вл., Жт., Зп., Крв., Крм., Лв., Пл., Хрк., Чрк., Чрг.), польськ. Wiszniówka [257, 13, 587].

Вишнівці, -ів, с., Надв. С. Майд., пн.-сх. смт Надвірної: Вишнівці 1947 [159, 509]. Діал. вишн'і́уц'і, -вец', прикм. вишн'і́вецький.— Від ЕН *вишнівці* «люди, що оселилися коло вишневого гаю», або «люди, що переселилися з с. Вишнівка» (І-Ф., Лв. та ін.): Пор. Вишнівці (Крв.).

Вишнячка, -и, х., об. з с. Хотимир (Тл.): х. Вишнячка коло с. Хотимир 1947 [159, 511]; заїзд Wiśniaczka 1900 [200, 215].— Від ОН Вишняк [157, 143] + суф. -ка у посесивній функції [див. 219, 245]. Не виключено, що і від апел. *вишня*, первісно назва села (польськ. wieś — ж. р.), що розташовувалося коло вишневого гайка.

Вікно, -на, с., Гор., на пот. Вікно (лів. прит. Белелуї, лів. прит. Пруту), зх. Городенки: Вікно 1947 [159, 503]; 1914 [173, 31]; Окно 1886 [175, 21]; Окно 1886 [257, 7, 427]; 1765 [272, 59]; 1670 [247, 74]; 1579 [284, 18/1, 102]; Окно 1453 [183, 19, 199]. Діал. в'і́кно, -на, прикм. в'і́кнєнський.— Від апел. *вікно* «місце в болоті, не заросле водоростями», «джерело»; рос. *окно* «глибоке або відкрите місце в болоті», білорус. «т. с.», ст.-польськ. *окно* «водоспад, джерело», словен. *окно* «джерело», хорв. *окно* «місце в болоті, котре не замерзає» [41, 1, 398]. Пор. Вікно (Тр., Чрв.).

Вікняни, див. Білогірка.

*Вікторівка, х., розташовувався коло с. Лука (Гор.): Wiktorówka (дв. 6, мешк. 47) 1900 [200, 215].— Від ОН Віктор + суф. -івка.

*Вікторівка, фільв., знаходився біля с. Палагичі (Тл.): Wiktorówka 1914 [150]; 1900 [200, 708].— Від ОН Віктор + суф. -івка.

Вільне, -ого, с., Тл. Нижн., давніше х. Вільний, нова назва замість х. Панський: с. Вільне 1965 [49, 30]; х. Вільний коло с. Діброва 1947 [159, 518].— Від апел. *вільний*. Пор. Вільне (Ви., Днп., Днц., Зп., Кв., Крв., Крм., Лг., Лк., Од., Пл., Рв., См., Хрк., Хрс., Хм., Чрг.).

Вільховець, -ця, с., Гор. Корн., на пот. Потік (пр. прит. Дністра), пд.-зх. Чернелиці: Вільховець 1947 [159, 518]; Ольховец 1886 [175, 21]; Olchowicz 1886 [257, 7, 452]; 1670 [247, 74]; Olchowicz ad Czernelica 1661 [248, 890]; Olchowicz ad Czartowiec 1660 [248, 18]; Olchowicz ad fluvium Niester 1545 [231, 4/1, 422]; Olchowecz 1447 [183, 12, 159]. Діал. в'і́л'ховє́ц', -і́уц'є, прикм. в'і́л'ховє́цький.— Від назви пот.,

який протікає через село. Його назва у минулому, напевно, є відприкметниковим дериватом із суф. -ець на означення «носії ознаки» [139, 109]. Назва із протетичним приголосним в в офіц. документах почала вживатися лише на поч. XX ст. Пор. Вільховець (Кв., Лв., Тр., Хм., Чрк.).

Вільшаниця, -ці, с., Тисм., на пот. Вільшаницький (прит. Коростильної, пр. прит. Дністра), пн.-сх. Тисмениці: Вільшаниця 1947 [159, 517]; Ольшаниця 1914 [173, 231]; Olszanica 1886 [257, 7, 500]; 1765 [272, 140]; Olszanica ad Tysmienica 1660 [248, 22]; Olszanica. Locatio oppidum de villa Olszanica (заснування міста на місці села) 1515 [281, 36]; kmeto de Olszanica 1449 [183, 12, 30]. Діал. в'іл'шаниц'є, -ц'і, прикм. в'іл'шанецький. — Від назви однойменного пот., який тепер називається Вільшаницький, уже будучи мотивованим назвою села. Вільшаниця — дериват від апел. *вільшана* «вільховий гай» [135, 1, 238] і гідронім. суф. -иця, тобто річка, яка випливає з вільхового гаю. Назва з протетичним приголосним в фіксується лише у довідниках радян. періоду. Пор. Вільшаниця (Лв., Хм.).

***Вінцентівка**, х., належав до м. Коломиї: Wincetówka 1900 [200, 292]. — Від ОН Вінцент, польськ. Wincenty, укр. Вікентій [258, 180—181] + суф. -івка.

Владипіль, див. Новоселівка.

***Владичин**, с., розташовувалося на Городенківщині коло с. Прухнище (тепер Прикмище, Гор.), тепер п. Владичина (с. Виноград, Гор.); Władyczyn 1914 [150]; Pruchmyszno cum Władyczyn 1735 [246, 66]; Władyczyn, Ładyczyn... w Ładyżynie(!) 1670 [247, 82]; Ładyczyn 1658 [46, 4, 10]; Władyczyn 1579 [284, 18/1, 103]; Władyczyn campo 1454 [183, 12, 265]; Władyczyn 1438 [183, 12, 30]; Władicze pole 1390 [282, 6, 87]. — Від ОН Владика [157, 143], Olechno, familiaris Władika [183, 11, 31] + суф. -ин. Пор. Владична (Чрв.), Владичень (Од.).

Вовчинець, -ця, с., Тисм., у межах річки Бистриці-Надвірнянської і Бистриці-Солотвинської, пн. Івано-Франківська на 3 км: Вовчинець 1947 [159, 516]; Волчинець 1886 [175, 80]; Wolczyniec 1892 [257, 13, 868]; Wolczyniec ad Tysmienica 1660 [248, 23]; 1578 [284, 18/1, 89]; Wolczynecz 1511 [231, 4/2, 83]; Valczyniec(!) 1464 [183, 12, 454]. Діал. воўчинець, -ні'є, прикм. воўчинецький. — Від ОН Вовчина [120, 86] + суф. -ець у посесивній функції. Пор. Вовчинець (Вн., Чрв.).

Вовчківці, -ів, с., Сн., на Пруті при усті р. Чорнявої (лів. прит. Пруту), зх. Снятина: Вовчківці 1947 [159, 506]; Волчківці 1914 [173, 190]; Wolczkowce 1892 [257, 13, 864]; 1735 [246, 67]; Wolczkowce(!), Wolczkowce 1670 [247, 81]; 1579 [284, 18/1, 103]; Wolczkow(!) 1516 [284, 18/1, 170]; Wolczkowce 1437 [183, 12, 26]. Діал. воўч'іу'і, -ец, прикм. воўчовецький, офіц. вовківський. — Від ПН Вовчківці < ОН Вовчко [157, 146]; Wolczko Swanyc 1437 [183, 12, 26]. Пор. Вовчківці (Тр.).

***Войнич**, х., розташовувався біля с. Підвербці (Тл. Жив.): Podwerbce z Wojniczem 1887 [257, 8, 478]. — Від ОН Война [157, 145] + суф. -ич у посесивній функції. ОН Война є, очевидно, відкомполітизм дериватом давньослов'ян. імені Войнѣгъ [89, 45]. Пор. Войнин (Вл.).

***Войніж**, див. Уніж.

***Волова**, х., розташовувався коло с. Тростянка (Кол. Пил); тепер ліс Валове (с. Матейці, Кол.): Dwor Wolowa 1914 [150]; 1900 [200, 292]; Wolowe 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 278]; Wolowie novo locationis 1670 [247, 59]. — Від ОН Волъ [89, 48; 157, 150] + суф. -ове(а). Пор. Волова (Од.), Волове (Лв.).

***Волова**, х., належав до с. Залуччя (Кол. Деб.): Волова 1914 [173, 105]; 1887 [175, 111]. — Від ОН Вол, див. вище.

***Воловці**, с., знаходилося на Снятинщині, суч. п. Волове (с. Підгайчики, Сн.): Krasnostawcze et Wolowe(!) 1579 [284, 18/1, 105]; Krasnostawcze, Wolowcze... są wisziołki na gruncie białoloiskiem. Wolowce ab annis 15 condita (Воловці закладено 15 років тому) 1570—1571 [46, 7, 147]; Wolowcze wiesz... staw w Wołowczach 1564—1566 [46, 1, 33]. — Від ПН Воловці < ОН Вол [89, 48; 157, 150]. Пор. Воловець (Зк.).

***Волов'янка**, фільв., належав до с. Вовчківці або Рудники (Сн.); суч. ур. Волов'янка (с. Рудники): Wolowianka 1900 [200, 613]. — Від прикм. *воловий* (воловий фільв.)

- варок) + суф. -янка із значенням, що дорівнює семантиці словосполучення [139, 110].
- Волосів**, -ова, с., Надв., на р. Ворона (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пн.-сх. Надвірної: Волосів 1947 [159, 509]; 1914 [173, 225]; Włosów 1892 [257, 13, 896]; Wołosów; Ruine Wolosow 1855 [220]; 1765 [272, 338]; 1670 [247, 82]; 1475 [183, 12, 363]; Włosow alias Wolosow 1377 [231, 4/3, 360 Supl]. Діал. волос'іу, -ова, прикм. еблос'іуский.— Від ОН Волос [89, 47; 157, 149] + суф. -ів. Давнє посел. Знайдені крем'яні знаряддя праці [51, 436]. Пор. Волосів (Жт.), Волосівка (Жт.).
- ***Волохи**, с., розташовувалося коло с. Серафимів (Сн.); Serafince z Wolochami 1735 [246, 67].— Від ЕН *волохи*. Частина Покуття певний період належала до складу Молд. князівства.
- ***Еолошіське Поле**, с., знаходилося на Коломийщині. Можливо, тепер п. Волошинець (с. Мишин, Кол.): Włoszowskie pole 1469 [284, 18/1, 35].— Від етноніма *волох* + суф. -іськ- у посесивній функції.
- ***Волощина**, с., розташовувалося на Тисмениччині: Aprisowcze et Woloszczizna 1578 [284, 18/1, 94]; Wolosska wyess 1506 [231, 3, 181].— Від ОН Волоський [15, 312] + суф. -ина, польск. -izna.
- ***Волощина**, див. Зеленівка.
- Ворона**, -ни, с., Кол. Еин., на р. Ворона (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської) при усті р. Велесниці (пр. прит. Ворони): Ворона 1947 [159, 512]; 1914 [173, 225]; Woroņa 1891 [257, 12, 350]; 1735 [272, 168]; 1670 [247, 82]; 1578 [284, 18/1, 89]; in Wroņa (!) 1474 [183, 12, 362]; Wroņa 1447 [183, 13, 153]; Hawrilo de Wroņa 1443 [183, 13, 106]. Діал. ворона, -ни, прикм. ворон'іуский.— Від назви р. Ворона, на якій розташоване село. Назва річки, очевидно, мотивована кольором води, пор. *вороний* «чорний з синюватим відтінком» [138, 1, 740; 154, 146]. Не виключено, що у назві річки відображений зв'язок з фауною (пор. рр. Свиня, Вепрь, Соболь. [136]). Менш імовірно, що назва села тожозна ОН власника села [див. 283, 382]. Пор. Ворона (Вл., Чрг.), Вороне (Днп., Днц., Чрк.).
- Ворона**, -ни, х., об. з с. Нижня Велесниця (Кол. Вин.), на р. Ворона (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд.-зх. Отині: Ворона 1947 [159, 510]; Woroņa (дв. 8, мешк. 37) 1900 [200, 415]; 1855 [220]; Woroņa 1675 [182, ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 106].— Від назви р. Ворона, див. вище.
- Воронів**, -ова, с., Гор. Надв., коло пот. Воронів (пр. прит. Хотимирки, пр. прит. Дністра), пд.-зх. смт Чернелиця: Воронів 1947 [159, 511]; Worońów 1892 [257, 13, 955]; Johannes Kola de Wronow 1439 [183, 12, 65]. Діал. ворон'іу, -ова, прикм. ворон'іуский.— Від назви пот. Воронів, на якому розташоване село. Не виключено також, що і від ОН Ворон [89, 48; 157, 151] + суф. -ів. Пор. Воронів (Лв., Рв.), чеськ. Wronov [205, 2, 741], польск. Wronowe [257, 13, 955].
- Воронівка**, х., належав до с. Нижній Вербіж (Кол.): Worońówka 1900 [200, 292].— Від ОН Ворон + суф. -івка. Пор. Воронівка (Днп., Днц., Зп., См., Хрс.).
- Воскресинці**, -ів, с., Кол., на р. Прут, пд.-сх. Коломиї: Воскресинці 1947 [159, 507]; 1886 [175, 42]; Oskrzyśynce 1886 [257, 7, 641]; Woskrzesince 1735 [246, 63 зв.]; 1660 [248, 23]; Woskrzeschinskie 1540 [231, 4/1, 399]; Woskrzencze (!) 1439 [183, 12, 69]. Діал. воскресин'і, -нец, прикм. воскресінський, офіц. воскресинівський.— Від ЕН *воскресинці* «люди, які належать до церкви, осв'яче ої в честь воскресіння Христа». За селом є ліс «Замчище». Пор. Воскресенка (Днп., Днц., Зп., См., Хрс.).
- Гаврилівка**, -ки, с., Надв., на р. Велесниця (пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пн.-сх. Надвірної: Гаврилівка 1947 [159, 509]; Гаврилівка 1886 [175, 89]; Hawryłowka 1765 [272, 168]; Hawryłowka seu Sloboda 1675 [182, ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 169]; Hawryłowka 1669 [247, 36]. Діал. гаврил'іука, -ки, прикм. гаврил'іуский.— Від ОН Гаврило + суф. -івка.
- ***Гаврилів Камінь**, с., ур. розташовувалося коло Коломиї: wieś Hawryłow Kamień. (Це село, або точніше тепер урочище, лежить близько Коломиї) 1661—1665 [225, 3, 90]; vill. Hawrylow Camyen 1547 [231, 4/3, 305]; Hawrylow Camyen 1440 [183, 12, 77]; 1422 [282, 7, 94].— Від апел. *камінь*; диф. член вказує на приналежність

- об'єкта певній особі і утворений від ОН Гаврило за допомогою суф. **-ів**. Пор. Камінь (Жт., См., Чрг), Камінь-Кашнерський (Вл.).
- Гавриляк**, -а, с., Тл. Обертин, пн.-сх. смт Обертин (Тл.): Гавриляк 1914 [173, 82]; Гаврилівка(!) 1887 [175, 91]; Nawrylaków 1882 [257, 7, 41]; 1765 [272, 169 зв.]. Діал. гаврил'ак, -ка, прикм. гаврил'аккий. Зафіксований у 1765 р. варіант топоніма Гавриляків (< ОН Гавриляк (Експ.) + суф. **-ів**) є, без сумніву, основним. Вживана тепер форма топоніма виникла, очевидно, внаслідок писарської помилки. Суч. офіц. варіант назви не відповідає узусу словотвірної структури укр. мови. Доцільно було б виправити допущену колись помилку.
- *Гаї**, фільв., належав до с. Черемхів (Кол.): Gaje 1900 [200, 292].— Від апел. *гай*, мп. *гай* «невеликий, переважно листяний ліс» [138, 2, 15]. Пор. Гаї (Ль., См., Тр.).
- *Гаї**, х., належав до с. Слобідка (Гор.): Haje 1900 [200, 292].— Від апел. *гай*, див. вище.
- Гайок**, х., об. з с. Остриця (Тл. Олеш.): х. Гайок(!) біля с. Остриця 1947 [159, 518].— Від апел. *гайок* [138, 2, 17]. Пор. Гайок (Кв., Крв., Льв., См., Тр.).
- Ганнів**, -ова, с., Кол. Деб., пд.-сх. Коломий: Ганнів 1965 [49, 19]; Ганнівка (стара назва Ганнів-Цуцулін) 1947 [159, 894]; х. Ганнів 1914 [173, 111]; фільв. Hankow 1914 [150]; Haniow (ч. с. Семаківці) 1900 [200, 292]; п. Haniow (до с. Дебеславці) 1820 [182, ф. 20, оп. 11, спр. 31, арк. 5]. Діал. ган'н'іу, -ева, прикм. ган'н'іуский.— Від ОН Ганно, Hanno sartor 1385 [274, 2, 251] + суф. **-ів**. Ім'я Ганно є дериватом від латин. Johannes. Пор. Ганичі (Зп.), Ганьківці (І-Ф.), Ганьковичі (Ль.).
- Ганнусівка**, -ки, с., Тисм., (стара назва Ганнусівці): Ганнусівка 1947 [159, 505]; Ганнусівці 1938 [174, 61]; Ганусівць 1886 [175, 93]; Hapusowcze 1882 [257, 3, 30]; 1765 [272, 139 зв.]; 1670 [247, 68]; 1579 [284, 18/1, 95]; Hapusowcze 1437 [183, 12, 27]. Діал. ганнус'івці, -совець, прикм. ганнус'іуский.— Від ПН Ганнусівці < ОН Ганус [137, 1, 238] — латин. Johannes. Менш імовірно ОН Ганнус < апел. рос., білорус. *ганус*, укр. *аніс* «кріп» [41, 1, 74]. Первісна відпатронімна назва в повоєнний період з чийсь «легкої» руки (можливо, просто помилка) була перетворена на посесивну з суф. **-івка**. Пор. Ганнусівка (Ль.), чеськ. Hapusovice [205, 1, 241].
- Ганьківці**, -ів, с., Сн., пн.-зх. Снятина: Ганьківці 1947 [159, 506]; Hanirowce 1882 [257, 3, 27]; 1768 [233, Su 11/2, 52]; Hanirowce ad Zablotow 1660 [248, 27]; Hanirowce 1579 [284, 18/1, 102]; Hanirowce 1564—1566 [46, 1, 29]. Діал. ган'к'івці, -ковець, прикм. ган'к'іуский.— Від ПН Ганьківці < ОН Ганько [137, 1, 238] < латин. Johannes. Давне посел. Виявлені археол. пам'ятки з перших століть н. е. [51, 563]. Пор. Ганьковичі (Ль.).
- Гарасимів**, -ова, с., Тл., на р. Хотимирка (пр. прит. Дністра), пн. смт. Обертин: Гарасимів 1947 [159, 511]; Harasymów 1882 [257, 3, 38]; 1765 [272, 170]; Harasymow 1578 [284, 18/1, 89]; Harasimow 1464 [183, 11, 8]; Harasimowcze 1448 [183, 12, 183]; Harasimowcze 1446 [183, 12, 150]. Діал. гарасім'іу, -ова, прикм. гарасім'іуский.— Від ОН Гарасим + суф. **-ів**. Як бачимо, найдавніші варіанти назви були відпатронімними утвореннями на **-ичі** та **-івці** (див. записи з 1448 і 1446 рр.), які згодом замінені посесивними варіантами з суф. **-ів**. В процесі розвитку структури укр. топонімів подібне явище є досить поширеним. Давне посел. Знайдено археол. пам'ятки доби пізньої бронзи [51, 602].
- Гвізд**, -а, с., Надв., на р. М. Лукавець (пр. прит. Бистриці-Надвірянської), пн.-зх. Надвірної: Гвізд 1947 [159, 516]; Gwozd 1886 [175, 60]; Hwozd 1882 [257, 3, 240]; 1765 [272, 169]; Gwozd 1660 [248, 25]. Діал. гв'їзд, -да, прикм. гв'їздецький.— Від апел. *гвізд* — праслов'ян. *gwozd, ст.-польськ. gwozd «ліс у гірській місцевості», ст.-чеськ. hvozď «ліснеті гори», ст.-сербохорв. gwozd «ліс», слов. hvozď «ліс», словен. gozd «ліс» [41, 1, 486]. Чеськ. топонім Hvozď [245, 817] аналогічно. Словники укр. мови не засвідчують слова «гвізд», «гвозд» із вказаним значенням. Отже, можна припускати, що укр. топоніми Гвізд, Гвіздець, Гвіздава та ін. могли виникнути безпосередньо від праслов'ян. *gwozd «ліс у гірській місцевості»; або ж виникнення їх на Покутті пов'язане з перебуванням тут «білих» хорватів (відомо, що вони жили на східних схилах Карпат, у верхів'ях Пруту [119, 1, 144]); або ж,

нарешті, наявність цих ойконімів спричинена зв'язками населення Покуття із західними чи південними слов'янами. Недалеко смт Гвіздець у с. Назаренкове (давніше Чортовець) на великдень у хороводах співають пісні про Сербина і Ладу (Експ.). Пор. Старий Гвіздець, Малий Гвіздець (І-Ф.), Гвіздова (Жт.), пот. Гвіздець (прит. Турки, лів. прит. Пруту), Гвоздавка-Перша і Гвоздавка-Друга (Од.).

Гвіздець, -ця, смт., Гор., на р. Чорнява (пр. прит. Пруту), пн.-сх. Коломиї: смт Гвіздець 1947 [159, 503]; miasto Gwozdziec, ukr. Hwozdec 1881 [257, 2, 924]; 1765 [272, 165]; Gwozdziec nowy 1660 [248, 21]; Gwozdziec 1579 [284, 18/1, 101]; ws. Gozdзец magna et Malogozdecz 1475 [183, 6, 184]. Діал. гв'іздець', -ц'є, прикм. гв'іздецький. — Від апел. *gwiздець* «змен. від *gwiзд*», див. Гвізд. Протягом століть назва посел. вживалася з різними атрибутивними значеннями, найдавнішим з них є тапна «велика», бо латин. villa «село» ж. р.; у XVII ст. назва посел. вживалася з атрибутивним членом «новий». Вживання атрибутивного означення вже у XV ст. свідчить як про наявність у той час на даній території однойменних топонімів, так і про давність посел.; атрибутивні означення послідовно фіксуються в іст. документах щойно з XVII ст. У засвідченій 1475 р. формі топоніма Gozdзец наявна редукція на поч. слова фриктивного після проривного г, пор. польськ. goździk «гвоздика» [114, 1, 305]. Пор. Гвізд, Малий Гвіздець, Старий Гвіздець (І-Ф.).

***Гвіздець**, х., розташовувався коло с. Виноград (Гор.): Gwozdziec 1900 [200, 705]; 1855 [220]. — Від апел. *gwiздець*, див. вище.

***Гвоздиха**, соляна копальня (баня) на Покутті: Stanisław Strus (дає соляну копальню, або соляну баню, названу Gwozdzychą) 1553 [231, 5/1, 102]. — Від ОН Гвоздь [89, 57; 137, 1, 239] + суф. -иха у посесивній функції [94, 75], або від апел. *gwozd*. Пор. Гвізд, Гвіздець, Малий Гвіздець, Старий Гвіздець (І-Ф.).

***Геленівка**, фільв., розташовувався біля с. Іллінці (Сн.): Helenówka-1900 [200, 712]. — Від ОН Гелена (польськ. Helena, укр. Олена) + суф. -івка.

***Гешонівці**, с., розташовувалося на Снятинщині, здається, коло Балинів: pzedochodząc Geszonowiecz ad viam, quae vadit a Balenicz 1444 [183, 5, 130]. — Від ПН Гешонівці < ОН *Гешон, ?Heschorn [274, 2, 229].

***Гибеники**, с., знаходилося на Коломийщині або Снятинщині, тепер, можливо, л. Гіба (с. Корнич, Кол.): Hybenyky 1469 [284, 18/1, 35]. — Від РН Гибеники < ОН *Гибеник (Nicolaus Gibani [274, 2, 104]).

***Гірка**, х., належав до с. Горохолина (Бог.), тепер Горішна (ч. с. Горохолини) і ліс Гірка (тут же): Gôrka (дв. 27, мешк. 154) 1900 [200, 40]. — Від апел. *gírka* змен.-пест. до *гора* «значне підвищення над навколишньою місцевістю» [138, 2, 124].

Гірське, -ого, с., Кол., пд.-сх. Коломиї, див. Іспас.

Глибівка, -ки, с., Бог. Садж., на р. Саджава (лів. прит. Бистриці-Солотвинської): Глибівка 1946 [159, 499]; Глєбівка(І) 1938 [174, 32]; Hlebowka 1855 [220]; Chlebowka 1735 [246, 61 зв.]; 1652—1653 [182, ф. 5, оп. 1, спр. 144, арк. 247]. Діал. гл'іб'іўка, -ки, прикм. гл'іб'іўський. — Від ОН Гліб < Глібъ + суф. -івка. Запис з 1938 р. та інші записи цього топоніма латин. мовою свідчать, що в його основі є ім'я *Гліб* в архаїчній формі *Глєб*, а не апел. *глиба*. Допущена у довіднику [159, 499] помилка механічно перенесена у видання наступних довідників. Донільно повернути селу його справжню назву Глібівка. Записи назви з XVII—XVIII ст. фіксують оглушення початкового дзвінкого г(h) до х(ch). Див. фільв. Глібівка коло Кутища. Пор. Глібівка (Кв.), Глібів (Ст., Тр., Хм.).

Глибока, -ої, с., Бог., на пот. Луква (лів. прит. Саджави, лів. прит. Бистриці-Солотвинської), зх. смт Богородчани: Глибока 1947 [159, 499]; Глѣбоке 1938 [174, 32]; Głębokie 1881 [257, 2, 600]; Głęboka 1855 [220]; Hlubokie 1735 [246, 61 зв.]; Hlubokie ad Bohoroczany 1661 [248, 881]. Діал. глїбѣке, -ого // глїбѣка, -бѣї, прикм. глїбѣцький. — Від диф. члена глибока (< глибока долина, балка) внаслідок його субстантивної. У записах XVII—XVIII ст. фіксується архаїчна форма прикм. Пор. Глибока (Лв., Чрв.).

Глибока, -ої, х., об. з с. Чортовець, суч. Назаренкове (Гор.): х. Глибока біля с. Чортовець 1947 [159, 511]; Hliboka [150]. — Від прикм. *глибока*, див. вище.

- Глибока**, -ої, с., Кол. Граб., пд.-сх. смт Отиня: Глибока 1947 [159, 512]. Діал. глибока, ойі, прикм. глибокий. — Від прикм. *глибока*, див. вище.
- Глинки**, -ок, с., Надв., С. Майд., пн.-сх. м. Надвірна: Глинки 1947 [159, 509]; 1886 [175, 60]; Glinki 1881 [257, 2, 588]; Glinki cum Welesnica 1707 [238, 231]; 1669 [247, 36]. Діал. глинки, -ок, прикм. глінк'їуский. — Від апел. *гл'нка*, мн. *гл'нки*. Не виключено, що і від РН Глинки < ОН Глинка [15, 86]. Пор. Глинки (Рв.).
- *Глібівка**, фільв., с., розташовувалося коло с. Кутище (Тл.): Chlebowka 1914 [150]; Chlebowka, Chlebowicz 1884 [257, 5, 6]; Hlebowka ad Bukowna(1) 1669 [247, 34]. — Від ОН Гліб + суф. -івка. На картах, писаних нім. мовою, засвідчене характерне оглушення дзвінкого приголосного *г* (*h* > *ch*). Пор. Глібівка (Кв.), Глібів (См., Тр., Хм.).
- *Глібівщина**, фільв., належав до с. Черемхів (Кол.): Chlebowszczyzna 1900 [200, 292]. — Від ОН Глібів або Глібівський (Експ.) + суф. -щина або -ина, відповідно польськ. -szczyzna, -uzna. У документі, надрукованому нім. мовою, засвідчене характерне для нім. мови оглушення дзвінкого приголосного *г* (*h* > *ch*).
- Глушків**, -ова, с., Гор. Черн., пд.-зх. Городенки: Глушків 1947 [159, 503]; 1914 [173, 31]; osiadłość Głuszkowa (дв. 39) 1768 [233, S 11(2), 40 зв.]; Hłuszkow 1765 [272, 14]; 1660 [248, 26]; w Hłuszkowie 1564—1566 [46, 1, 27]. Діал. глушк'їу, -ова, прикм. глушк'їуский. — Від ОН Глушко [157, 162] + суф. -ів. Пор. Глушки (Кв.), Глушків (См., Хрк.).
- Гнила**, -ої, х., об. з с. Гарасимів (Гор.): х. Гнила біля с. Гарасимів 1947 [159, 511]. — Від апел. *гнила* «глина, давня назва глини» [90, 146]; або ж назва пов'язана з лексемами *гнилина* «болотна драговина на місці озера, яке заросло»; *гнилиця* «болото в лісі, мокра заболочена низина» [170, 60]. Пор. Гнила (Ль.).
- *Гнила Черлениця**, с., розташовувалося коло смт Чернелиця, суч. п. Кругла Моч'ів'є: Chnyla Czerlenycza 1467 [183, 12, 316]; Villae Magna Czerlenycza, Hnyla Czerlenycza 1463 [183, 12, 283]; Czerlenycza et l'am Czerlenycza (яка називається) Gnyle 1461 [183, 12, 270]. — Від назви р. Черлениця, див. Чернелиця; диф. член вказує на характер місцевості, де знаходилися поселення.
- *Гниляк**, фільв., належав до м. Городенка: Gnilak (дв. 4, мешк. 79) 1900 [200, 21]. — Від апел. *гниляк* «згнила рослина» [135, 1, 293]; *гнилиця* «болото в лісі; мокра заболочена низина» [170, 60]; *гнилячка* «болотисте місце» [100, 1, 176]. Пор. Гнилиця (См., Хрк.).
- Годи-Добровідка**, -ів -ки, с., Кол. До 1961 р. це окремі села Годи і Добровідка, що розташовувалися на пот. Коломийка (лів. прит. Пруту): Годи 1947 [159, 507]; 1886 [175, 45]; Gody 1855 [220]; Добровідка 1947 [159, 507]; 1886 [175, 45]; Dobrowódka 1881 [257, 2, 79]; Dobrowodka 1670 [246, 65]; Dobrowodce(1) 1451 [183, 12, 212]. Діал. годи, -іу, прикм. гоц'кий: добров'їтка, -ки, добров'їкий. — Перша частина топоніма Годи утворилася від РН Годи < ОН Годь [89, 68; 228, 68]; друга частина — Добровідка утворилася із словосполучення «добра вода» (змен. «водка»). Після лексикалізації словосполучення та його злиття і певних фонетичних видозмін воно перетворилося на складну назву — Добровідка. Суч. офіц. назва Годи-Добровідка штучно утворена з різних за походженням назв двох населен. п. Такі утворення не властиві топонімічній системі укр. мови. У минулому подібні назви вживалися у Галичині під впливом польськ. мови (і сьогодні вони часті в топонімії Польщі) лише для найменування зал. ст., які обслуговували різні села, пор. Годи-Турка коло Коломиї. Пор. Годиха (Жт.), Годів (Тр.), Годилів (Чрн.), чеськ. Nodice [205, 1, 267].
- Голосків**, -ова, с., Кол., пд. Отині, на пот. Кошоляни (пр. прит. Чернявої, лів. прит. Пруту): Голосків 1947 [159, 512]; 1886 [175, 84]; Ho'oskow 1855 [220]; 1765 [272, 169]; Ho'oszkow ad Otenia 1670 [247, 68]; Ho'oskow 1578 [284, 18/1, 96]; Ho'uszkow wie.; z Choluszkowa 1564—1566 [46, 1, 16]; 1515 [284, 18/1, 170]. Діал. голбск'їу, -ова, прикм. голбск'їуский. — Від ОН Голоско [15, 88] + суф. -ів. У записках топоніма має місце оглушення *г* (*h* > *ch*), передача *о* як *у* (*u*) та ін. Пор. Голосків (Хм.), Голосковичі (Ль.), Голоскове (Мк.).

Гончарів, -ова, с., Тл. Об., на р. Чернява (лів. прит. Пруту), пд.-сх. смт. Обертин: Гончарів 1947 [159, 511]; 1886 [175, 34]; Hanczarow 1882 [257, 3, 25]; Hanczarow 1735 [238, 66]; Hanczarow 1660 [248, 27]. Діал. гончар'їу, -ова, прикм. гончар'їуский.— Від ОН Гончар [157, 169; 120, 96] + суф. -ів. У записках XVII—XIX ст. засвідчена субстантивация на базі укр.-польськ. мовних контактів. Пор. Гончарів, Гончарі (Льв.).

Гончарівка, -и, х., об. з с. Слобідка (суч. Гончарівка — Тл. Пал.): х. Гончарівка коло с. Слобідка 1947 [159, 518]; Hanczarówka (дв. 6, мешк. 48) 1900 [200, 709]; 1855 [20]. Діал. гончар'їука, -ки, прикм. гончар'їуский. Посел. засноване у 30-х роках XIX ст. баронесою Чехович і назване Бароня (Bagonia). Однак оскільки його перші мешк. були переважно гончарями, село стали іменувати Гончарівкою [257, 3, 481]. Пор. Гончарівка (Вн., І-Ф., Лг., Льв., Од., Тр.).

Гончарівка, -и, с., нова назва замість Слобідка (Тл. Пал.): Гончарівка 1965 [49, 31]; Слобідка 1947 [159, 518]; Слобідка 1914 [175, 222]; Słobódka 1765 [272, 165]. У 60-х роках XX ст. с. Слобідка перейменоване з метою розрізнення його з однойменним селом. Нову назву село одержало за найменуванням включеного до складу х. Гончарівка, див. вище.

***Гора, х., належав до с. Королівка (Кол. Воскр.), суч. п. Гора (с. Корнич, Кол.):** Góra 1900 [200, 292].— Від апел. гора. Пор. Гора (Кв., Пл., Чрг.).

***Гора, х., належав до с. Сопів (Кол. Н. Верб.): Góra 1900 [200, 292].— Від апел. гора.**

***Горбасівка, фільв., належав до с. Стецева (Сн.), тепер поле у цьому ж селі (Експ.):** Horbasówka 1900 [200, 613].— Від ОН Горбас [15, 90] + суф. -івка. Пор. Горбасів (Хм.).

Горби, х., належав до с. Велика Кам'янка (Кол.): Garby 1900 [200, 292].— Від апел. горб, мн. горби. Пор. Горби (Вн., Льв., Пл.).

Горби, х., належав до с. Слобідка (Гор.): Garby 1900 [200, 292].— Від апел. горб, мн. горби.

Горигляди, -ів' с. Мон. Тр., у минулому село належало до Станіславського воєводства: Горигляди 1947 [159, 518]; 1886 [175, 93]; Horyglady z Odajem 1882 [257, 3, 157]; Horyglady 1765 [272, 139]; Horyglady ad Tlumacz 1670 [247, 68]; Horylidy(I) 1661—1665 [225, 3, 39]; Horyhladi ad Tlumacz 1660 [248, 17]; Horyklad 1649 [46, 5, 33]; Holehredi 1578 [284, 18/1, 95]; Horihladi 1423—1427 [282, 7, 219]. Діал. горигл'ади // гол'їгради, горигл'ад, прикм. горигл'ацкий // рідше гол'їграцкий.— Від РН Горигляди < ОН Горигляд. пор. Ненад Омеля ... Гореглядович, 1567 р. [13а, 22]. Імена-композиції з елементом Гор-, -гор (< гор- «вогонь, горіти» [263, 76]) відомі багатьом давнім слов'ян. мовам, пор. Горивои, Гориславъ, Гористаи [89, 62], Horemysl, *Horemir, Horomir, *Domahor, Sestrohor, Sinogor [263, 76]. Другий член ОН -гляд, очевидно, вербального походження (пор. глядіти «дивитися; доглядати; стежити; шукати») [41, 1, 532]. Записи XV—XVII ст. подають різні, часто перекручені, варіанти топоніма (див. вище). Варіанти Holehredi і Holihgady виникли внаслідок метатеми сонорних р і л. Їх можна кваліфікувати як топографічні назви. За нар. переказами, назва села походить саме від того, що з місця, де сьогодні розташоване село, було колись видно лише голі (не порослі деревами, кущами) стрімкі схили правого берега Дністра (Експ.). Давнє посел. За селом є місцевість «Замчисько».

Гориставки, -ів, х., об. з с. Підвербівці (Тл. Жив.): х. Гориставки коло с. Підвербівці 1947 [159, 511]. Назва утворилася внаслідок лексиколізації, а згодом і повного злиття словосполучення. Від прийм. діал. горі «над, вище» та імен. ставки, тобто «над (вище) ставками». В околицях Підвербівців і Жигачова є кілька ставків.

Горішнє Залуччя, -ого, -чя, с., див. Залуччя (Сн.).

Горішній Хлібичин, фільв., належав до с. Лісний Хлібичин (Кол.): Chlebiczyn Górný 1900 [200, 292].— Від ОН *Хлібича, див. Лісний Хлібичин; диф. член вказує на розташування посел. щодо однойменного насел. п.

Городенка, -и, м.: Городенка 1947 [159, 503]; 1886 [175, 21]; Horodenka 1775 (1599,

1627) [197; 1469—1471]; в местечке Городенках, в Городенке 1768 [26, 387]; *ioscare Nowum opp. Horodenka* 1668 [230, 3, 137]; *ws. Horodenka* 1670 [247, 68]; *villa Horodenica* (!) 1578 [284, 18/1, 87]. Діал. городѣнка, -ки, прикм. городѣнк'іуский. — Від ОН *Городень + суф. -ка у посесивній функції. ОН *Городень є відкомпозитним суфіксальним дериватом давньорус. імені Городиславъ 1112 [89, 62], пор. давньорус. Городища, Городята [89, 62]; Городень < Город + суф. -ень (< ень, пор. болгар. Любен, Милен, Раден(ко), Виден; сербохорв. Braten, Dobren, Goderi; словен. Dobren, укр. Блажен(ко), Божен(ко); чеськ. Hosten, Soben; польськ. *Sobien, *Boien [263, 158—159; 228, 138—139]). Менш імовірно походження топоніма від апел. городин «місто» [135, 1, 314; 41, 1, 571] + суф. -ка на означення демінутивності та ж. р. [130, 124]. У даному випадку важко пояснити перехід наголошеного *и* в *е* та семантичне навантаження деривата.

*Городище, х., замок, належав до с. Хом'яківка (Тисм. Пшен.); *Norodyszcz* (дв. 5, мешк. 7) 1900 [200, 710]. — Від апел. *городище* «посел., укріплене валами і ровами» [138, 2, 136]; «місце, де колись був город» [95, 108; 223, 53]. Пор. Городище (Вл., Вн., Жт., Кв., Лв., Тр., Пол., Рв. та ін.).

*Городище, фільв., належав до смт Лисець: *Norodyszcz* (дв. 2, мешк. 12) 1900 [200, 40]. — Від апел. *городище*, див. вище.

Городниця, -ці, с., Гор., на р. Дністер: Городниця 1947 [159, 503]; 1886 [175, 21]; *Norodnica z Przedwaniem* 1882 [257, 3, 140]; 1670 [247, 68]; *Norodnycza* 1474 [183, 12, 360]; *Hrodnicza* 1427 [282, 3, 227]. Діал. городниї'є, -ц'і, прикм. городниїкий. — Від апел. *город* «місто», давньорус. *городъ* [142, 1, 555—557] + суф. -(и)ния на означення «вмістилице того, що означає мотивуюче слово» [139, 84]. (пор. апел. *дзвіниця*, *маковиця*, *столиця*). Отже, Городниця — це назва місцевості, де розташовувалося не одне, а більше городищ. На місці городища у Городниці знаходилося давньорус. місто. Добре збереглася система оборонних споруд, що дає змогу чітко визначити дитиниць та посадецькі частини міста. Археол. знахідки з городищ та відкритих тут могильників мають типові риси виробів міського ремесла. Місто було знищене під час татаро-монгольської навали [132, 39; 257, 8, 864]. Пор. Городниця (Вн., Жт., Тр., Чрк.).

Городок, -ка, х., об. з с. Лісний Хлібичин (Кол.): *Городок* 1965 [49, 64]. — Від апел. *городок* «малий город». Пор. *Городок* (Вн., Вл., Жт., Лв., Рв., Тр., Хм., Чрк., Чрг.).

*Горожана, с., розташовувалося на Коломийщині, пор. тепер пот. Горожанка (с. Трійця, Кол.): *villas Hrozana, Chlebeczin* 1469 [183, 12, 321]; *Roszana* 1457 [183, 12, 247]; *vill. Hroszana* 1439 [183, 12, 65]. — Від назви р. Горожана, яка під впливом назви села одержала згодом демінутивний суф. -ка: суч. назва Горожанка. Записи з різних років фіксують повноголосну і неповноголосну форми топоніма. Пор. *Горожанка* (Тр.), *Горожане* (Мк.).

Горохолина, -ни, с., Бог., на р. Горохолина (лів. прит. Бистриці-Надвірнянської), пл.-сх. Богородчан: *Горохолина* 1947 [159, 499]; 1886 [175, 2]; *Norocholina* 1882 [257, 3, 131]; *Roholina* (!) *Dolna* 1765 [272, 166]; *Chorocholina* 1735 [246, 61]; *Norocholina ad Bohorodczany nova locationis* 1660 [248, 21]; *villa Nowa Qrocholyn* 1578 [284, 18/1, 91]; *nad rzeką Orochliną* 1661—1665 [225, 3, 26]; «прость оу Горохолину» 1404 [122, 68]. Діал. горохолина, -ни, прикм. горохоблинський. — Від назви р. Горохолина (див. записи). Назва річки могла бути мотивована апел., семантично близьким до *горошина*, «рід каменю» (пізоліт) чи *гороховатка* «вид черепашки, *Psidium*» [41, 1, 572]. Твірну основу гідроніма, очевидно, слід виводити з праслов'ян. *gorъх < *gorsъ, лит. garšas «яглина, *Aegropodium podagraria*» [41, 1, 572]. Можливо, ойконім утворений від ОН Горохола (суфіксальний дериват відапелятивного імені Горох) [25, 85], укр. Горохоль, Горохолин [15, 92], пор. Мотола, Яцола, Квицола (Експ.) + суф. -ина у посесивній функції. Менш імовірно виводити назву села від горохолина, діал. *гороховина* «солома гороху, гороховиння» [100, 1, 186—187], первісно «поле, де сіяли горох». У записях назви з різних століть фіксується афереза (*Rogolina*), оглушення дзвінкого приголосного на поч. ойконіма та ін., див. *Горохолин-Ліс*.

- Горохолін Ліс** (помилково замість Горохолина-Ліс — Експ.), -и -у, с., Бог. Гор., на р. Горохолина (лів. прит. Бистриці-Надвірнянської): Горохолін Ліс 1965 [49, 9]; Горохолине 1947 [159, 499]; Rogolina Gorna 1765 [272, 166].— Від апел. ліс: село є ч. с. Горохолина, розташованого на горі під лісом, див. Горохолина.
- Гостилів**, -ова, х., об. з с. Чортовець (суч. Назаренкове, Гор.): х. Гостилів коло с. Чортовець 1947 [159, 511]; Hostylow (дв. 10, мешк. 61) 1900 [200, 211].— Від ОН Гостилі, Гостило [89, 63; 157, 173; 34, 67] + суф. -ів. ОН Гостил(о) є, очевидно, відкомполитним дериватом давньослов'ян. імені Гостимиль, Гостираде, Hostibor, Dobrohost, Hostivil [89, 63; 263, 76; 228, 69]. Пор. Гостилів, гірське пасмо на Стрийщині [257, 3, 165].
- Гостів**, -ова, с., Тл., сх. Отині: Гостів 1947 [159, 512]; 1886 [175, 85]; Hostów z Konstantówka i Mogiła 1882 [257, 3, 165]; Hostow 1765 [272, 167]; 1670 [246, 68]; 1578 [284, 18/1, 94]; 1437 [183, 12, 29]. Діал. гост'іу, -ова, прикм. гост'іуский.— Від ОН Гость [157, 173; 34, 67] + суф. -ів. ОН Гость є відкомполитним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Гост-, -гост: Гостимиль, Гостимирь, Hostislav, Bolehost, Budihost [89, 63; 263, 76; 228, 69]. Давнє посел. Виявлені археол. пам'ятки доби бронзи [51, 602].
- Грабич**, -ча, с., Кол., пд. смт Отиня: Грабич 1947 [159, 512]; 1914 [173, 220]; Grabicz 1881 [257, 2, 764]; Grabicz ad Otenia 1670 [247, 67]; 1660 [248, 27]. Діал. грабич, -ча, прикм. грабичкий.— Від ОН Граб [120, 97] + суф. -ич у посесивній функції. Пор. Грабичанка (І-Ф.).
- Грабичанка**, -ки, с., Тл. Кутиш., коло р. Дністер: с. Грабичанка 1965 [49, 30]; х. Грабичанка коло с. Кутище 1947 [159, 518]. Діал. грабичанка, -ки, прикм. грабичен'ський.— Найбільш імовірно, що топонім походить від назви водного об'єкта. Можливо, що тепер безіменний пот., який протікає тут, у минулому називався Грабичанкою, оскільки випливав з молодого грабового гаю, див. *грабчак* «молодий граб» [135, 1, 321; 41, 1, 578]. Пор. рр. Грабівка, Грабівниці, Грабник, Грабовець [136, 152].
- Грабовець**, -вця, с., Бог., на р. Бистриця-Надвірнянська, пд.-сх. смт Богородчани: Грабовень 1947 [159, 499]; 1886 [175, 5]; Grabowiec czyli Grabowce 1881 [257, 2, 775]; Grabowiec 1765 [272, 166]; Grabowce 1758—1765 [6, 1/4, 558]; Grabowiec 1670 [247, 67]; 1578 (село спалене татарами) [284, 18/1, 94]; Grabowycz 1437 [183, 12, 22], промежи Грабовца 1404 [122, 67]. Діал. грабовець, -ви'є, прикм. грабовецький.— Від апел. *грабовець* «грабовий ліс» [219, 64], *грабовець* — дериват від прикм. *грабовий* + суф. -ець у субстантивуючій функції, як у словах *мудрець* < < *мудрий*, *сліпець* < *сліпий*. Давнє посел. Розкопано могильник доби карпат. курганів, знайдено скарб араб. монет IX—XI ст. [51, 106]. Пор. Грабовець (Вн., Льв., Тр.).
- Граничний Майдан**, с., об. з с. Середній Майдан (Надв.): Майдан Граничний 1938 [174, 88]; Majdan Graniczny albo Pograniczny, Majdanik 1884 [258, 5, 914]; 1855 [220].— Від апел. *майдан*, див. Верхній Майдан.
- Греблі**, -ель, х., об. з с. Жуків (Тл.): х. Греблі коло с. Жуків 1947 [159, 511].— Від апел. *гребля*, мн. *греблі* «загата» [41, 1, 589]; «гідротехнічна споруда, що перегороджує річку або інший водотік» [138, 2, 163]. Первісно посел. виникло біля греблі на річці. Пор. Греблі (Пл.).
- Гринівка**, -ки, с., Бог. Нив., пн.-зх. смт Богородчани: Гринівка 1947 [159, 499]; Грынівка 1886 [175, 3]; Hryniówka 1882 [257, 3, 195]; Lesiówka cum Hryniówka 1735 [245, 61 зв.]. Діал. грин'іўка, -ки, прикм. грин'іўський.— Від ОН Гринь < Григорій + суф. -івка. Пор. Гринівка (Пл., См.), Гринів (Льв.).
- Гринівці**, -ів, с., Тл., пд.-зх. Тлумача на р. Гинлий Товмач (пр. прит. Товмача, пр. прит. Дністра): Гринівці 1947 [159, 518]; Грынѡвцѣ 1886 [176, 85]; Hryniowce 1882 [257, 3, 195]; 1765 [272, 140 зв.]; Hrynkowce(t) 1707 [238, 230]; Chryniowce... Hrynówiec 1649 [46, 4, 207]; Hrynówce 1578 [284, 18/1, 96]; in fluvio Zgnity Tlumacz versus Chryniowce 1485 [183, 9, 127]; Rinowce 1443 [183, 12, 113]; campo Hrynowszcze(t) et cum Rinowszcze(t) 1442 [183, 12, 102]; Iwan Nyeszwyesky Hrynowski 1435 [183, 12, 5]. Діал. грин'іўц'і, -овець, прикм. гринівецький.— Від ПН

Гринівці < ОН Гринь < Григорій. У записах засвідчене оглушення початкового дзвінкого фрикативного г (h > ch), його афереза. Топонім існував і в XIV ст., див. катойконім з 1435 р. На території села знайдені пам'ятки доби палеоліту [51, 602].

*Грипівка, х., розташовувався пд.-сх. Отині: Hrucowka 1914 [150].— Від ОН Гриць < Григорій + суф. -івка. Пор. Грипівка (Чрг.), Грипівці (Тр.).

Грушів, -ова, с., Кол. Корн., на пот. Грушів (пр. Пруту), пд.-сх. Коломні: Грушів 1947 [159, 507]; Hruszów 1892 [257, 3, 192]; 1661—1665 [225, 3, 97]; Hruszow(I) 1579 [284, 18/1, 102]; Chruszow 1564—1566 [46, 1, 13]. Діал. груш'іу, -ева, прикм. груш'іуский.— Від назви пот. Грушів, який протікає через село. Пор. Грушів (Вл., Кв., Льв.).

*Грушів, фільв., належав до с. Троїця (Сн.), тепер ч. с. Троїця: Gruszow 1900 [200, 712].— Від назви пот. Грушів, див. вище.

Грушка, -ки, с., Тл., на пот. Грушка (Грушецький), пд.-сх. Тлумача: Грушка 1947 [159, 512]; 1886 [175, 85]; 1765 [272, 140 зв.]; Gruszka ad Tymasz 1670 [247, 67]; Gruszka (Це село не тільки спустошене, а й знищене, у ньому лише одна хата і то минулої осені поставлена ... є став і млин) 1661—1665 [225, 3, 40]; 1578 [284, 18/1, 95]; Gruska 1427 [282, 7, 226]. Діал. грўшка, -ки, прикм. грушецький.— Від назви пот. Грушка; назва останнього мотивована апел. *грушка* «Pyrus». Давнє посел. Виявлено археол. пам'ятки доби пізньої бронзи [51, 602]. Пор. Грушка (Вн., Чрв., Хм., Од.).

Губарі, с., знаходилося на Тлумаччині: Hubari, 1578 [284, 18/1, 91].— Від РН Губарі < ОН Губар [157, 178; 15, 97] < діал. *губар* «людина, яка збирає гриби» (Експ.), діал. *губа* «гриб». Пор. Губарі (Чрг.).

*Гуліві, с., розташовувалося на Тисменичині або Тлумаччині: Hulowcze 1511 [231, 4/2, 83].— Від ПН Гуловиці < ОН Гуль [89, 66]. Пор. Гуліві (Вн., Хм.).

Гурбина, -и, х., об. з с. Грабовець (Бог.): х. Гурбина об. з с. Грабовець 1961 [38, 77]; х. Гурбине коло с. Грабовець 1946 [159, 499].— Від ОН *Гурба (див. Гурбан [15, 98]) + суф. -ина. Пор. Гурбинці (Пл., Чрг.).

Гусаки, -ів, х., об. з с. Саджава (Бог.): х. Гусаки коло с. Саджава 1947 [159, 499].— Від РН Гусаки < ОН Гусак [157, 179; 15, 99]. Пор. Гусаки (Пл.).

Гута, -и, х., об. з с. Верхній Майдан (Надв. Красн.): х. Гута біля с. Верхній Майдан 1947 [159, 509]; Huta (Glashütte) 1914 [150]; Huta szklowa (Glashütte) 1855 [220]; Huta szklana 1820 [182, ф. 20, оп. 6, спр. 103, арк. 94].— Від апел. *гута* «склоплавильний завод» [138, 2, 200; 95, 113] з нім. *die Hütte* «металургійний і склоплавильний завод» [99, 488]. Посел. засноване 1807 р. [54, 346]. Пор. Гута (Вн., Вл., Кв., Льв., Сл., Хм., Чрг.).

Гуцулівка, -ки, с., Кос. Трач., пд.-сх. Коломні: с. Гуцулівка 1947 [159, 507]; прис. Гуцулівка до с. Дебеславці 1914 [173, 103]. Діал. гуцул'іука, -ки, прикм. гуцул'іуский.— Від ОН Гуцул [15, 97] + суф. -івка.

Далешове, -ого, с., Гор., пн.-сх. Городенки: Далешове 1947 [159, 518]; Далешова 1886 [175, 21]; Daleszowa 1880 [257, 1, 895]; 1765 [272, 169 зв.]; Danysew(I) 1765 [182, ф. 5, оп. 1, спр. 286, арк. 24]; Daleszowa 1670 [247, 66]; 1474 [183, 12, 360]. Діал. дәлеш'іу, -ова, прикм. дәлеш'іуский.— Від ОН Далеш, Dalesz [227, 453; 274, 1, 453] + суф. -ів. ОН Далеш є відкомполітичним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Дал-, -дал: Dalemir, Dalebor, Dalestryj, Bohdal [263, 74; 228, 67].

Дануте, х., об. з с. Діброва (Тл. Ниж.): х. Дануте коло с. Діброва 1947 [159, 518].— Від ОН Данута < Богдан(а) у формі род. відм. одн. із наступним узгодженням з родом пономклатурної назви.

*Двір, х., належав до с. Олешів (Тл.): Dwór 1855 [220].— Від апел. *двір* «маєток, присадибне господарство землевласника — поміщика, монастиря і т. ін.» [138, 2, 218]. Пор. Двірець (Жт., Рв., Тр., Хм.).

*Двір-Загірський, х., належав до с. Джурів (Сн.): Dwor Zagorski 1855 [220].— Від апел. *двір*, див. вище; диф. член вказував на місце розташування об'єкта.

Дебеславці, -ів, с., Кол., на р. Цуцелин (пр. прит. Пруту), зх. смт Заболотів:

Дебеславці 1947 [159, 507]; 1914 [173, 103]; Debestawce z Traczem 1880 [257, 1, 946]; do Dobieslawiec 1759 [26, 286]; Debestowce 1735 [246, 63 зв.]; Dobestawce (колишнє село із замком ордою 1648 р. перетворене у безлюдну пустку, зарослу бур'янами: люди одні захоплені в полон, інші «під меч віддали свої горла») 1661—1665 [225, 75]; Doboslawce 1582 [233, Н. 1 (1); 123]; Dobieslawicze 1546 [231, 4/1, 444]; Dobyestawicze 1469 [284, 18/1, 35 Supl.]; bona Dobyesz (lawcze) > (!) 1453 [183, 12, 222]. Діал. дебеслауї, -вец, прикм. дебеслаўський, офи. дебеславіцьський. — Від РН Добеславці < ОН Добеславєць, змен.-пест. від Добеслав (пань добеславъ 1368 [137, 1, 304]). На основі записів XV ст. можна дійти висновку, що первісно це була відпатронімна назва на -ичі.

*Демнище, х., належав до с. Королівка (Тл.), суч. п. Демниці коло с. Прибілів (Тл.): Demniska 1855 [220]. — Від апел. *демнище* (місце, де була демня), демня «димар: горно; кузня» [41, 2, 31]. Пор. Демня (Тр.).

Деренок, -ка, х., об. з с. Гарасимів (Гор.): х. Деренок коло с. Гарасимів 1947 [159, 511]; Derenok (дв. 5, мешк. 13) 1900 [200, 215]. — Від назви пот. Деренок (пр. прит. Дністра), який протікає тут, пор. *дерен* «*Cornus mascula*» [135, 1, 369].

Деренок, -ка, помилково замість Деренок, х., об. з с. Гавриляк (Тл. Об.): х. Деренок коло с. Гавриляк 1947 [159, 511]. — Від назви пот. Деренок (пр. прит. Дністра), див. вище. Найявність суф. -ук замість -ок у назві може бути наслідком асоціації до численних прізв. на -ук.

Джурів, -ова, с., С., на р. Рибниця, пд.-зх. Снятина: Джурів 1947 [159, 506]; 1914 [173, 191]; Dzurow 1896 [257, 15/1, 468]; Dziurów 1765 [272, 164]; Zurow 1649 [46, 5, 192]; Dzurow 1579 [285, 18/1, 105]; Zurow alias Doliszni Kant et Kosa 1521 [231, 4/2, 252]; Dmtr de Zurow 1463 [183, 12, 285]. Діал. джур'їу, -ова, прикм. джур'їуский. — Від ОН Джур(о) < Георгій [89, 70; 50, 151] + суф. -ів. Давнє посел. Виявлено могильник доби бронзи [51, 564]. Пор. Джурків (І-Ф.), Журів (І-Ф.), польськ. Dziurów (на Сандомирщині), назву цього села М. Камінська виводить від ОН Дзюра (І) < апел. dziura «діра» [212, 1, 59].

Джурків, -ова, с., Гор., на р. Грушка (пр. прит. Чорнявої, лів. прит. Пруту), пн.-зх. смт. Гвіздець: Джурків 1947 [159, 503]; 1886 [175, 32]; Dzurow 1881 [257, 2, 304]; Dziurkow 1670 [247, 66]; 1579 [284, 18/1, 103]; на ... селъ Журковъ 1398 [3, 1, 3]. Діал. джурк'їу, -ова, прикм. джурк'їуский. — Від ОН Джурко < Георгій (див. Джурів) + суф. -ів. Давнє посел. Виявлені археол. пам'ятки давньорус. доби [51, 339]. Пор. Джурів, Журів (І-Ф.), польськ. Dziurów, на думку М. Камінської, походить від ОН Dziurka < апел. dziurka «дірка» [212, 1, 59].

Дзвиняч, -ча, с. Бог., на р. Дзвиняч (лів. прит. Бистриці-Солотвинської), пд.-зх. смт. Богородчани: Дзвиняч 1947 [159, 516]; Звиняч 1914 [173, 6]; Звѣняч 1887 [175, 5]; Dzwiniacz 1855 [220]; Zwiniacz 1765 [272, 166]; Dzwiniacz [246, 62]; Zwińiacze alias Stepiczyn 1669 [247, 34]. Діал. дзвін'ач, -ча, прикм. дзвін'ашкий. — Від назви р. Дзвиняч, яка протікає через село. Назва річки мотивована характером течії. Давня назва с. Степичин утворена від ОН *Степика < Степка < Степа < Степан + суф. -ин. Пор. Дзвіняч (Тр.).

*Діброва, х., належав до с. Ляхівці (тепер Підгір'я, Бог.): Dąbrowa (дв. 4, мешк. 48) 1900 [200, 40]. — Від апел. *діброва* «листяний ліс на родючих ґрунтах, у якому переважає дуб» [138, 2, 296], первісно «посел. коло такого лісу» [271, 15; 219, 48]. Пор. Діброва (Вн., Вл., Дип., Дни., Жт., Зк., Кв., Лг., Лв., Мк. та ін.).

Діброва, -ви, х., об. з смт. Гвіздець (Гор.): х. Діброва коло смт. Гвіздець 1947 [159, 503]; фільв. Dąbrowa 1900 [200, 290]. — Від апел. *діброва*.

Діброва, -ви, х., об. з с. Кулачківці (Сн.): х. Діброва біля с. Кулачківці 1947 [159, 503]. — Від апел. *діброва*.

Діброва, -ви, с., Тл. Нижн., пн.-сх. Тлумача: Діброва 1947 [159, 518]; Dąbrowa (дв. 50, мешк. 284) 1900 [200, 70]; 1735 [182, ф. 134, оп. 2, спр. 10, арк. 57 зв.]; 1670 [247, 66]. — Від апел. *діброва*.

Добровіда, див. Годн-Добровіда.

Добровляни, -ян, с., Тисм. Уз., пн.-сх. Івано-Франківська: Добровляни 1947 [159, 516]; 1886 [175, 90]; 1735 [246, 61]; Dubrowlany 1707 [238, 225]; Dobrowlany ad

- Tyśmienica 1670 [247, 66]; Dubrowlani 1578 [284, 18/1, 86]; 1464 [183, 12, 294]; Dambrowlani, Dubrowlani 1444 [183, 12, 123—130]. Діал. добр'їул'єни, -єн, прикм. добр'їул'єнський.— Від ЕН *добрїєляни* «поселенці коло діброви» або «переселенці з с. Діброва». Найдавніші записи топоніма фіксують архаїчні форми цієї лексеми з кореневим у і епентетичним л на місці і після губного в. Зміна у—о відбулася, можливо, під впливом назви «добро». Пор. Добрїєляни, Добровляни (І-Ф., Льв., Тр.).
- Доброгостів, с., розташовувалося на Тлумаччині: Dobrohost(l) 1466 [183, 12, 3115].— Від ОН Доброгост [89, 73; 34, 78] + суф. -ів. Пор. Доброгостів (Льв.).
- Добротів, -ова, колись Добрилів, с., Надв. Ланч., на р. Прут: Dobrotiv 1947 [159, 509]; 1914 [173, 151]; Dobrotów z Jasminem 1881 [257, 2, 76]; Dobrytów 1735 [246, 62 зв.]; oppidum Dobrytów seu Dobrotów ... w Dobrytowie 1670 [247, 65]; opp. Dobrotów 1649 [46, 4, 263]; Dobrytów. Locatio opp. Dobrytów ... Jure Teutonico (заснування міста на магдебурзькому праві) 1661—1717 [281, 180]; ws. Dobrzytów, Dobrzyłowski 1497 [231, 2, 64]. Діал. добрót'їу, -ова, прикм. добрót'їуский.— Від ОН Доброт [34, 78], раніше Добрило, пор. Dobrilco 1445 [183, 12, 102] + суф. -ів. ОН Доброт і Добрило є відкомпонітними дериватами якогось давньослов'ян. імені з елементом Добр-, -добр: Добротъхъ, Dobrohost, Dobrobud, Vsedobr [89, 73; 263, 74]. Назва посел. змінилася після надання йому статусу міста, але нова назва прижилася лише з кінця XVIII ст. Пор. Добротове (См.).
- Довге, -ого, с., Тисм. Стр., на р. Дністер, пн.-сх. Тисмениці: Довге 1947 [159, 517]; Долге 1886 [175, 96]; Dothe 1881 [257, 2, 105]; Dotha 1765 [272, 140]; Dothe ad Uscie 1670 [247, 66]; Dothe 1546 [231, 4/3, 268]; Duge 1506 [231, 3, 181]; Dolhe 1447, 1435 [183, 12, 161]. Діал. доўге, -ого, прикм. доўг'їуский.— Назва утворилася внаслідок субстантивної прикм. *довге* з колишнього словосполучення «Довге село (поле)». У записях XVIII ст. засвідчено узгодженість назви з номенклатурним членом (польськ. wieś «село» — ж. р.), тому і Dolha. Пор. Довге (Днп., Зк., Зп., Льв. та ін.).
- *Довге, фільв., х., розташовувався коло с. Троїця (Сн.): Dothe 1914 [150]; Dothe 1900 [200, 712].— Від субстантивованого прикм. *довге*, див. вище. Назва пот. Довге (пр. прит. Цуцулина, пр. прит. Пруту), який тут протікає, є секундарною щодо назви села.
- Долина, -ни, Тл., на р. Дністер, сх. м. Тисмениці: Долина 1947 [159, 518]; 1886 [175, 86]; Dolina 1881 [257, 2, 95]; Dolina ad Tlumacz 1670 [247, 66]; Dolina (мешк. 2, раніше — 50) 1661—1665 [225, 3, 40]; 1578 [284, 18/1, 95]; 1433 [282, 7, 382]. Діал. доли́на, -ни, прикм. долин'єський.— Від апел. *долина* «нищина» [170, 71]. Пор. Долина (Вл., Днп., Днц., Зп., Кв. та ін.).
- Доли́шне, -ого, раніше Іспас-Доли́шний, с., Кос. Гір., пд.-сх. Коломиї, див. Іспас.
- *Доли́шний Млин, х., розташовувався коло с. Ляцьке-Шляхетське, тепер Липівка (Тисм.): Dolny Młyn 1855 [220].— Від апел. *млин*; диф. член вказує на місце розташування об'єкта. Пор. Млин (Льв., Рв.), Млини (Жт., Пл.).
- *Доли́нки, х., належав до с. Жуків (Тл.), тепер х. Доли́нки (с. Жуків, Тл.): Dolni (дв. 3, мешк. 21) 1900 [200, 215].— Від ЕН *дільники* «люди, які оселилися в долині», пор. *дільний* «нищинний» [135, 1, 391].
- Драгасимів, -ова, с., Сн. Княж., на р. Черемош (пр. прит. Пруту), пд.-зх. Снятина: Драгасимів 1947 [159, 515]; 1886 [175, 79]; Drahasymów 1881 [257, 2, 139]; 1765 [272, 164]; Drasimow ad Sniatyn 1670 [247, 60]; Drahasimow (село недавно заселене, мешк. 3) 1660 [225, 3, 92]; 1579 [284, 18/1, 102]; Daraszimow wiesz nad Czereztoszem (мешк. 10) 1564—1566 [46, 1, 10]. Діал. драгасим'їу, -ова, прикм. драгасим'їуский.— Від ОН *Драгосим < *Дорогосим, пор. сербохорв. Драгосин [34, 82] + суф. -ів. Перший член цього імені Драго-// Дорого-засвідчений у багатьох давньослов'ян. іменах: Драгомилъ, Драгомиръ, Драгославъ, Draholub [89, 76—78; 263, 75; 228, 68], а другий — сим (ст.-слов'ян. *сѣмь* «особа», *сѣмь* «родина» [263, 85]) виступає в іменах Semibor, Semidrah, Semirad, Siemimysl [263, 85; 89, 190; 228, 73—74]. Таким чином, у даному топонімі зафіксовано не виявлене досі

давнє слов'ян. ім'я — композит. Варіанти топоніма у документальних записах пояснюються фонет. явищами.

*Драгачівка, фільв. розташовувався коло с. Троїця (Сн.): Drahaczówka 1900 [200, 712].— Від ОН Драгач [34, 80] + суф. -івка. ОН Драгач походить від якогось давньослов'ян. імені з елементом Драг- (сх.-слов'ян. Дорог-): Дорогоміль, Drahoslav, Drahobud, Дорогобиль [89, 76; 263, 75].

Драгомирчани, -ан, с., Тисм. Крих., на р. Бистриця-Солотвинська і пот. Рудка (пр. прит. Бистриці-Солотвинської), пн. смт Богородчани: Драгомирчани 1965 [49, 10]; Дрогомирчани 1938 [174, 143]; Drohomirczany 1881 [257, 3, 158]; 1765 [272, 168 зв.]; 1670 [247, 66]; 1578 [284, 18/1, 93]; Drahomyrczany 1465 [183, 12, 35]; Drohomirczani 1437 [183, 12, 16]. Діал. драгомирчани, -чан, прикм. драгомирчан'ський.— Від РН драгомирчани < ОН *Драгомирчан < Драгомирк(о) < Дрогомир/Драгомир [89, 77]. Очевидно, східні слов'яни використовували це ім'я у повноголосній формі *Дорогомир, див. Дорогоміль, Дорогомилович Жирослав Новгородець 1359 р. [89, 76].

*Дронівське Дворище, розташовувалося на Богородчанщині: Droniowskie Dworiszczce 1476 [183, 19, 175].— Від ОН Дронь < Андроник [62, 105] + суф. -івське. Пор. Дронівка (Днц.).

Дубівка, -и (нова назва замість Боске), с., об. з с. Білогірка (Тл.): Дубівка 1947 [159, 518]; folw. Boski 1914 [150]; Boskie (дв. 12, мешк. 69) 1900 [200, 708]; pole Boski 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 109, арк. 52].— Нова назва штучна, мотивована топографічними ознаками; давніша утворена від субстантивованого прикм. (польськ. boski «божий»), узгодженого з номенклатурною назвою.

Дубівка, -ки, х., об. з с. Жуків (Тл.): х. Дубівка коло с. Жуків 1947 [159, 511].— Від ОН Дуб [157, 194] + суф. -івка, або ж від назви водного об'єкта. Не виключено, що безіменний пот. у минулому називався Дубівка, бо впливав з дубового гаю.

Дубка (помилково замість Дубки), -ки, с., Гор. Дал., пд.-сх. смт Чернелиця (Гор.): Дубка 1947 [159, 518]; Дубки 1938 [174, 44]; Dąbki albo Dubki 1880 [257, 1, 919]; Dubiesko 1765 [272, 169 зв.]; Dubki 1735 [246, 67]; Dubki ad Michalcza 1670 [247, 66]; 1578 [284, 18/1, 101]; Dubki 1448 [183, 12, 169]. Діал. дубкі, -іу, прикм. дубк'іуский.— Від апел. дубок, мн. дубки. Суч. офіц. варіант топоніма Дубка є, очевидно, наслідком звичайної друкарської помилки [159], яка переноситься у подібні довідники. Пор. Дубки (Крв., Крм., Од.).

Дубник, х., належав до с. Пацників (тепер Підлісся, Тисм. Загв.): Расуków z Dębni-kiem 1886 [257, 6, 811].— Від апел. дубник «дубовий ліс» [41, 2, 137]. Пор. Дубники (ЖТ.).

Дубно, с., розташовувалося на Покутті: Dubno ad Uscie 1660 [248, 30].— Від апел. дубно, що є відал'єктивним дериватом з суф. -но у субстантивній функції [187, 46; 219, 55], або від давньорус. дубнь «дубовий» чи від *dъbn/*dъbr у значенні «вода, заглиблення в руслі» [40, 53]. Пор. Дубно (Рв.).

*Дубняки, х., належав до с. Драгомирчани або Пацників (тепер Підлісся, Тисм. Загв.): Dubnieki 1855 [220]; pole Dubnieki, Na Dubniakach 1820 [182, ф. 20, оп. 6, спр. 189, арк. 118—123].— Від апел. дубняк, мн. дубняки «дубовий ліс, гай; дубова памолодь» [138, 2, 430], первісно «посел., яке виникло коло дубняка». Пор. Дубняки (Рв.).

Дуброва, -ви, с., Бог., пд.-зх. смт Богородчани: Дуброва 1947 [159, 499]; Dąbrowa (дв. 21, мешк. 132) 1900 [200, 40]. Діал. д'ібрóва // дубрóва, -ви, прикм. д'ібрóўський // дубрóўський.— Від апел. д'ібрóва, діал. дубрóва — праслов'ян. *dąbrava «дубовий ліс» [41, 2, 84]. Пор. Дуброве (Од.).

*Дубщина, с., розташовувалося на Городенківщині, тепер ч. лісу коло смт Чернелиця називається Підумщина (Експ.): Dępszupa 1474 [183, 12, 360].— Від апел. *дубщина, що є дериватом від імен. дуб з суф. -щина (-шина) з просторовим значенням, первісно «місце, де росли дуби». Пор. Дубщина (І.-Ф.).

Думка, х., об. з с. Одаїв (Тл.): х. Думка коло х. Одаїв 1947 [159, 518]; Dumka (дв. 12, мешк. 66) 1900 [200, 708].— Від апел. думка.

- ***Дунаїв**, с., розташовувалося на Коломийщині, можливо, тепер Дунаєць (ч. с. Корнич; Кол.) або (ч. с. Ковалівка, Кол.): Dunajow 1469 [284, 18/1, 35 Supl.].— Від ОН Дунай [157, 195; 89, 80] + суф. -ів. Пор. Дунайівка (Зп.), Дунайівці (Хм.).
- ***Дутрів** (Тутрів) Поток, с., знаходилося на пот. Дустер (пр. прит. Товмача, пр. прит. Дністра), тепер п. Дутрів коло сіл Прибилів і Королівка (Тл.): piwa Dutrow 1820 [182, ф. 20, оп. 6, спр. 43, арк. 17]; ws. Dutrow Potok, o tym Dutrowym Potoku... 1661—1665 [225, 3, 34]; Hryniowiec y Dutrowa Potoka 1649 [46, 5, 172]; Nowesoyo alias Titrow (!) et Hryniowce 1544 [231, 4/3, 215]; in villis Dutrow 1469 [284, 18/1, 35].— Від ОН *Дутро, пор. Дудор Титов [25, 103] або *Тутро, Тудорь, 1115 [89, 195] + суф. -ів. Можливо, ОН *Дутро (*Тутро) утворена від давньослов'ян. Тутомирь [89, 195]. Пор. Дутирівка (Вл.).
- Дятьківці**, -ів, с., об. з м. Коломия: с. Дятьківці коло м. Коломия 1947 [159, 507]; Дятківць 1886 [175, 44]; Diadkowce 1765 [272, 162]; Dziadkowce 1707 [238, 216]; Dziatkowce 1670 [247, 55]; 1444 [183, 5, 130].— Від ПН Дѣдковци < ОН Дѣдко, Дѣтко [137, 1, 340; 89, 81], що є відкомпаративним дериватом давньослов'ян. Дѣдумиль, Дѣдомириць [89, 81], Дедомир, Дедослав [34, 73]; Dedomil, Dedoslav; Bezded, želided [263, 74]. Варіант назви, засвідчений укр. пам'ятками, виник внаслідок субституції при укр.-польськ. мовних контактах: ст.-укр. *Дѣдковци передавалося польськ. і відповідно латин. мовою як Dziadkowce (пор. укр. дідок, польськ. dziadek) з наступним асимілятивним оглушенням давньослов'янського *d* перед наступним глухим *k*: У варіанті топоніма Дятьківці змінено мотивацію: колишня твірна основа Дідко (< Дѣдко) замінена на Дятько (< Дядько). Пор. Дядьковичі (Рв.).
- ***Єра**, с., розташовувалося на Тлумаччині: Jerza 1523 [231, 4/1, 239]; 1452 [231, 4/3, Supl. 86].— Від ОН Єр < Єрофей [50, 200] за допомогою суф. *-је або *-ја. Пор. Єрчки (Жт.), ліс Єриші (с. Корнич, Кол.).
- Жабокруки**, -ук, с. Тов. Хот., на пот. Хотимир(ка) (п. прит. Дністра), пн. смт Обертин: Жабокруки 1947 [159, 511]; 1886 [175, 32]; Żabokruki 1895 [257, 14, 720]; Żabokruki ad Chocimир nous locatione (ново засноване) 1670 [247, 83]; 1475 [183, 12, 362]; Wopcone de Szabokruc 1390 [183, 6, 4]; Żabokruky 1374 [183, 7, 17]. Діал. жабокрукі, -рук, прикм. жабокрук'їуский.— Від словосполучення «жаб'ячі круки, крики», тобто назва місцевості, «де крукали, крикали (а не кумкали) жаби». Локалізація Жабокрук коло мокрих (у минулому) лук на пот. Хотимир(ка) є добрим підтвердженням цьому. На думку Р. Шрамека і К. Цірогфера, первісно подібні назви означали посел., розташоване в місці, де «квакають жаби», пор. чеськ. Žabobíeske // Žabov. eske (< viesk «крик, вереск»), Žabokrky [205, 2, 806], польськ. Żaboklik Wielki i Biskupi [283, 398]. Пор. ще Жабокряки (Лв.).
- Жебрач**, х., об. з с. Волосів (Надв.): х. Жебрач коло с. Волосів 1947 [159, 509].— Від ОН Жебрач [157, 203] + суф. *-їь або від ОН Жебро (Яків Жебро був великим землевласником на Покутті у XV ст.): Jakobo Zebro 1437 [183, 12, 271] + суф. -ач у посесивній функції. Можливо, Жебро < *Жебор < Желибор (пор. [273, 62—72; 228, 78]).
- Живачів**, -ова, с., Тл., на р. Суходіл (пр. прит. Дністра), пн. смт Обертин: Живачів 1947 [159, 518]; Живачев 1886 [175, 32]; Żywaczow 1765 [272, 170]; 1670 [247, 83]; 1578 [284, 18/2, 89]; Żywaczow 1469 [284, 18/1, 35 Supl.]; Szywaczow 1461 [183, 12, 275]. Діал. живач'їу, -єва. прикм. живач'їуский.— Від ОН Живачь [89, 84] + суф. -ів. ОН Живач є відкомпаративним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Жив-, -жив: Живославь, Живитѣхъ, Živohest, Bohuživ, Dabiživ [89, 84; 263, 93]. Давнє посел. Розкопано давньорус. городище, знайдені археол. пам'ятки доби бронзи [51, 603].
- Жирахів**, -ова, х., об. з с. Палагичі (Тл.): х. Жирахів коло с. Палагичі 1947 [159, 518].— Від ОН Жирах [89, 85; 228, 78] + суф. -ів. ОН Жирах є відкомпаративним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Жир-, -жир: Жирослав, Жировой, Žiroslav або Mecižir, Možir, Domažir [89, 85; 157, 206; 263, 93].
- Жуків**, -ова, с., Тл., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту), пн.-зх. смт Обертин: Жуків 1914 [173, 73]; Żuków 1895 [257, 14, 845]; 1765 [272, 169 зв.]; 1670 [247, 82]; ws.

- Zukow** (przedtym miasteczko, poddanych 10) 1661—1665 [225, 3, 75]; 1578 [284, 18/1, 91]; opp. Zukow 1548 [231, 4/1, 470]; 1461 [183, 12, 270]; Nicolao de Zukow 1436 [183, 12, 280]. Діал. жук'іу, -ова, прикм. жук'іуский.— Від ОН Жук [89, 86] + суф. -ів. Це посел., без сумніву, існувало і в XIV ст., оскільки вже 1458 р. тут було відкрито католицьку парохію [175, 84], а 1461 р. посел. мало статус міста. Збереглися старовинні кургани [51, 604]. Пор. Жуків (Лв., Рв., См., Тр., Хм.), польськ. Żukowo [283, 401].
- Жукотин**, -на, с., Кол., на пот. Жукотинський (пр. прит. Чорнявої, лів. прит. Пруту), пн.-сх. Коломій: Жукотин 1947 [159, 508]; 1886 [175, 32]; Żukosin 1895 [257, 14, 842]; 1765 [272, 165]; w Zukotyń 1727—1732 [262, 19 зв.]; Żukosin (poddanych 3) 1661—1665 [225, 3, 77]; 1582 [233, Н. 1 (1), 123]; Żukothyn 1463 [183, 12, 284]; in Żukoczyno 1438 [183, 12, 50]. Діал. жукотин, -ина, прикм. жукотин'ський.— Від ОН *Жукота, пор. суч. прізви. Жукотин (Експ.) + суф. -ин. В окремих записях засвідчено перехід т в відповідно з фонет. особливостями польськ. мови. Давнє посел. виявлено кам'яні знаряддя праці доби міді—бронзи [51, 339]. Пор. Жукотин (Лв.), Жукотки (Чрг.).
- Жураки**, -ів, с., Бог., на р. Бистриця-Солотвинська, пн.-сх. смт Солотвина: Жураки 1947 [159, 516]; 1886 [175, 5]; Żuraki 1895 [257, 14, 356]; 1765 [272, 162]; 1670 [247, 83]; Dzuraki 1533 [231, 4/2, 462]; Dzurakowo 1532 [231, 4/1, 363]; Dzuraky 1441 [183, 12, 93]. Діал. жураки, -іу, прикм. журацький.— Від РН Жураки < ОН Жұракъ [157, 209; 15, 342]. Можливо, ОН Жұрак походить від апел. *жура*, *джура* «козацький слуга, зброносець» [135, 1, 377] + суф. -ак. Не виключено, що лексема *жураки* відбиває певні топографічні ознаки, див. «z dworami, łakami, lazami, żurakami, pastwiskami» 1765 [182, ф. 5, оп. 1, спр. 286, арк. 299]; пор. н.-луж. żoratk, мн. żoratkі «тліючий попіл» [237, 2, 803]. Можливо, *жураки* «місцевість, де згорів ліс», аналогічно до *погар*, *згар*. Пор. Жураки (І-Ф.).
- Жураки**, -ів, х., об. з с. Тарасівка (Тл.): х. Жураки 1947 [159, 518]; 1758—1765 [6, 1/4, 556]; Dzuraki (спалене татарами) 1578 [284, 18/1, 93]; 1515 [284, 17/1, 169].— Від РН Жураки, або топографічне, див. вище.
- Забережжя**, -я, с., Бог. Іван., на р. Горохолина (лів. прит. Бистриці-Солотвинської), сх. смт Богородчани: Забережжя 1947 [159, 510]; Забереже 1886 [175, 92]; Zabeże 1895 [257, 14, 179]; 1855 [220]. Діал. забереже, -жа, прикм. забережський.— Від апел. діал. *забережся* «місце, розташоване за берегом» [41, 1, 135], див. *берег*: «1) підвищення, горбок; 2) гора, схил гори, 3) схил яру, долини; 4) високий, стрімкий берег» [83, 216]. Назва утворена суфіксально-префіксальним способом. Пор. Забережжя (Вл., Днп.).
- ***Забережжя**, х., належав до с. Лядське-Шляхетське (тепер Липівка, Тисм.): Zabereże 1895 [257, 14, 179]; Zabarež 1855 [220]; Zabereże pole 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 28, арк. 41].— Від апел. *забережся*, див. вище.
- ***Забережжя**, х., належав до с. Пнів (Надв.): Zabereże 1895 [257, 14, 179].— Від апел. *забережся*, див. вище.
- Заболотів**, -ова, смт, Сн., на р. Прут при усті р. Турка (лів. прит. Пруту): Заболотів 1947 [159, 506]; 1886 [175, 43]; Zabłotów 1895 [257, 14, 190]; 1765 [272, 165 зв.]; в местечке Заболотове(І) 1768 [26, 387]; Zabłotów, w Zabłotowie mieście 1670 [247, 82]; 1579 [284, 18/1, 102]; in opp. Zabłothow 1475 [183, 12, 368]. Діал. заболот'іу, -ова, прикм. заболот'іуский.— Можливо, назва певним чином відбивала геогр. розташування посел. щодо об'єкта, названого в її основі, однак за структурою, словотвірною будовою вона не може бути кваліфікована як відапелятивне, а лише як присвійне утворення, оскільки у цій назві наявний формант -ів. Тому ми вважаємо, що топонім Заболотів утворився від ОН *Заболото, пор. Заболотин, Загайко [15, 334] + суф. -ів. Відапелятивного походження, без сумніву, є топоніми Заболото (Лв.), Заболотне (Вн., Зк., Лв., См.), Заболоття (Вл., Зк., Лв., Рв., Чрг., Чрн.), польськ. Zabłotcie [283, 387], чеськ. Zablafí [205, 2, 768] та ін. Відантропонімного, посесивного походження є топоніми Заболотів (назва села, яке існувало на місці суч. Івано-Франківська), Заболотове (См.) та ін.

- ***Заболотів**, с., розташовувалося на місці суч. Івано-Франківська: Zabłotów 1707 [238, 225]; 1649 [46, 4, 196].— Від ОН *Заболото + суф. -ів, див. вище.
- Завалля**, -я, с., Сн., на р. Черемош (пр. прит. Пруту), пд. Снятина: Завалля 1947 [159, 515]; 1886 [175, 76]; Zawale nad Czeremoszem 1895 [257, 14, 484]; 1765 [272, 164]; ws. Zawale ad Sniatyn 1670 [247, 83]; 1661—1665 [225, 3, 97]; opp. Zawale 1579 [284, 18/1, 102]; Zawalie — miasteczko między Pruthem a Czeremoszą(1) 1564—1566 [46, 1, 6]; Stanisław de Zawale 1438 [183, 12, 30]. Діал. зава́л'е, -л'а, прикм. зава́л'і́йський.— Від апел. діал. *завалля* «місце, розташоване за валом, укріпленням, обнесеним валом», пор. апел. *заріччя* [138, 3, 293]. Пор. Завалля (Вн., Крв., Рв., Хм.).
- Завороніж**, х., об. з с. Цуцилів (Надв. Вол): х. Завороніж коло с. Цуцилів 1947 [159, 510].— Можливо, первісно це «місцевість за р. Вороню». Однак більш імовірно, що це місцевість за Воронежем, хоча на Покутті нами не виявлено такого посел. ні в іст. документах, ні у суч. матеріалах. Пор. Вороніж (См.), рос. Воронеж. Воронич [93, 49].
- Загайпіль**, -оля, с., Кол., на р. Турка (лів. прит. Пруту), сх. Коломиї: Загайпіль 1947 [159, 503]; 1914 [173, 108]; Zahajpol 1895 [257, 14, 278]; 1775 [272, 147]; Zahajpole 1735 [246, 64]; 1670 [247, 82]; 1578 [284, 18/1, 101]; Aupole(1) 1400 [231, 4/3, Supl. 404]. Діал. зага́йп'і́л', -о́л'а, прикм. зага́йп'і́л'ський.— Від словосполучення «за гаєм поле» внаслідок його лексикалізації та злиття складових частин, а згодом апокопи кінцевого е.
- Загвіздя**, -дя, с., Бог., на р. Бистриця-Солотвинська, сх. Івано-Франківська на 6 км: Загвіздя 1947 [159, 516]; Загвіздь 1938 [174, 143]; 1886 [175, 80]; Zagwoźdź 1895 [257, 14, 277]; Zagwoździe 1758—1765 [6, 1/4, 557]; 1670 [247, 82]; Zahosde, Iwasznis Zahodzki 1531 [231, 4/2, 396]; Zagoszdz 1463 [183, 12, 284]; Загвоздніє с монастирем 1394 [122, 54]; Zagoszdz 1373 [231, 4/3, 359 Supl]. Діал. загв'і́зд'е, -д'а, прикм. загв'і́ський, сфін. загвіздя́нський.— Від апел. *загвіздя «місцевість за гвоздом» (згві́зд «ліс у гірській місцевості»), див. Гвізд, Гвіздець, пор. *заріччя* [138, 3, 293].
- ***Загір'я**, с., можливо, розташовувалося коло сіл Гостів і Гринівші (Тл.): Zagórze 1895 [257, 14, 268]; Zagurze 1661 [248, 892]; 1578 [284, 18/1, 86]; Zagorzewo (Zagorze) 1469 [284, 18/1, 30 Supl.]; Zagoze 1439 [183, 12, 59].— Від апел. діал. *загір'я* «місцевість за горою», zagórze [223, 173]. Пор. Загір'я (Лг., Лв., Од., Тр.).
- Заграї**, -ів, х., об. з с. Нивочин (Бог.): х. Заграї коло с. Нивочин 1947 (159, 499).— Від РН Заграї < ОН *Заграй, пор. Ридай, Лапай, Грай, Пристай (Експ.).
- Задубрівці**, -ів, с., Сн. Крст., пн.-зх. Снятина: Задубрівці 1947 [159, 515]; Задубровць 1886 [175, 76]; Zadubrowce 1895 [257, 14, 251]; Zadubrowce 1765 [272, 165 зв.]; 1670 [247, 82]; 1564—1566 [46, 1, 29]. Діал. задубр'і́уці, -вєц, прикм. задубр'і́йський.— Від ЕН *задубрівці*, первісно «люди, які оселилися (жили) за дібровсю», ст.-укр. *дуброва*. Пор. Задубрівка (Чрн.).
- Задурович**, -ча, х., об. з с. Хлібичин (Сн. Борщ.): х. Задурович коло с. Хлібичин 1947 (159, 506).— Неясна назва.
- Закрівці**, -ів, с., Кол. Торг., сх. смт Отиця: Закрівці 1947 [159, 512]; Закръвче 1886 [175, 88]; Zakrzewce 1895 [257, 14, 316]; 1765 [272, 168]; Zakrowce 1758—1765 [6, 1/4, 555]; Zakrzowce (ta wieś na slobodzie siedzi i nic nie daje, dlatego żeby się osadzała) 1661—1665 [225, 71]; 1578 [284, 18/1, 94]. Діал. закр'і́уці, -і́вєц, прикм. закр'і́вєцький.— Від ЕН *закрівці*, первісно «люди, які оселилися (жили) за кривами» (польськ. krzewa укр. діал. *крєва* «кущ», частіше у мн.). Можливо, топонім утворився від катойконіма *закрівці*, пор. польськ. Zakrzew [212, 2, 241—242; 223, 174], чеськ. Zakrev [205, 2, 775].
- Закорчі**, х., об. з с. Тарасівка (Тл.): х. Закорчі коло с. Тарасівка 1947 [159, 518].— Від апел. *корчі* «куші» + преф. за- (< прийм. за), внаслідок лексикалізації словосполучення. Пор. Заліс (Лв., Рв.).
- Залісся**, х., розташовувався коло с. Хотимир (Тл.): Zalesie (дв. 5, мешк. 29) 1900 [200, 215].— Від апел. діал. *залісся* «місцевість за лісом», пор. *узісся*. Пор. ще Залісся (Вн., Вл., Жт., Кв. та ін.).

Залуччя, -чя, с., Кол. Доб., на р. Пруті і пот. Березівка! (лів. прит. Пруту), пн.-зх. смт Заболотів: Залуччя 1947 [159, 507]; Залуче над Прутом 1886 [175, 45]; Zalućze nad Prutem 1895 [257, 14, 357]; Zalućze 1765 [272, 162]; Zalućka(!) 1758—1765 [6, 1/4, 559]; Zalućze ad Kołaczkowce 1670 [247, 82]; 1579 [284, 18/1, 102]. Діал. залу́че, -ча, прикм. залу́цький.— Від апел. діал. *залуччя* «місцевість за лукою або луками». Пор. Залуччя (Тр., Хм.).

Залуччя (Горішнє Залуччя, Долішнє Залуччя), с., Сн. Зал., пд.-зх. Снятина. Поділ села на Горішнє і Долішнє Залуччя відбувся шойно у післявоєнний період, тому ми розглядаємо їх разом: Горішнє Залуччя, Долішнє Залуччя 1947 [159, 515]; Залуче над Черемошем 1914 [173, 193]; Zalućze nad Czeremoszem 1895 [257, 14, 357]; Zalućze 1855 [220]; Zalućze ad Sniatyn 1670 [247, 82]; 1579 [284, 18/1, 103]; 1449 [183, 199]. Діал. залу́че, -ча, прикм. залу́цький.— Від апел. діал. *залуччя*.

Замулинці, -ів, с., Кол. Сем., на р. Прут: Замулинці 1947 [159, 507]; Замулинці 1886 [175, 46]; Zamulińce 1895 [257, 14, 389]; 1735 [246, 63 зв.]; 1670 [247, 83]; Zalinćzi(!) 1514 [231, 4/1, 132]. Діал. заму́линіц'ї, -нец, прикм. заму́линецький.— Від ЕН *замулинці*, первісно «люди, що оселилися коло замули», діал. *замула* «низнинна місцевість, що затплюється весняними паводковими водами і замулюється» (Експ.); «місце в річці, занесене мулом, намулисько» [211, 171]; *замулювати* «заносити мулом» [135, 2, 70]. Пор. Замулівка (Лг., Пл.).

Замчище, х., належав до с. Горигляди (Тр. Мон.), суч. ур. Замчище (Експ.): Zamczyska 1914 [150]; 1855 [220].— Від апел. *замчище* «місцевість, де знаходився замок». Пор. Замчище (Вл.).

*Замчище, фільв., х., належав до с. Ст. Богородчани (Бог.): Zamczysko 1914 [150]; 1900 [200, 40]; Zamczyska 1855 [220].— Від апел. *замчище*, див. вище.

*Замчище, раніше ч. м. Печеніжин (Кол.), тепер ч. с. Печеніжин: Zamczyszczce 1895 [257, 14, 367].— Від апел. *замчище*.

Запруття, с., об. з м. Снятин: Запруття 1973 [161, 200]; 1947 [159, 515].— Назва утворена за аналогією до ойконімів Залісся, Залуччя і под.; первісно *запруття* «місцевість за Прутом».

*Запуст, фільв., належав до с. Ст. Богородчани (Бог.), тепер ліс Запуст коло с. Старі Богородчани (Експ.): Zapust 1900 [200, 40]; 1895 [257, 14, 414].— Від апел. *запуст* «густо вирослий ліс, густа молода зарісль» [135, 2, 87], «великий, звичайно буковий ліс» [100, 1, 283], «ділянка непрорубаного, непрочищеного лісу» [137, 1, 385]. Пор. Запуст (Вл., Лв., Рв.).

*Зарваниця, фільв., належав до смт Чернелиця (Гор.), тепер Зарваницький ліс (Експ.): Zarwanica 1914 [150]; Zarwanica 1900 [200, 211]; 1895 [257, 14, 427].— Від апел. *зарваниця*, що походить від імен. *зарва* «обрив, урвище, круча» [135, П, 88] + суф. -ниці із значенням «вмістилище того, що означає мотивуюче слово», «місце, призначене для чогось» [139, 84], первісно «місцевість із зарвами». Пор. Зарваниця (Лв., Тр.), Зарванка (Вн.).

Заріччя, с., об. з смт. Солотвино (Бог.): Заріччя 1947 [159, 516]; 1886 [175, 12]; Zarzeczce 1895 [257, 14, 434]; Zarzycze 1855 [220]; Zarzeczce 1670 [247, 56].— Від апел. *заріччя* «місцевість за рікою» [138, 3, 293]. Пор. Заріччя (Вн., Вл., Днп., Жт. та ін.).

Заріччя, х., об. з с. Старі Богородчани (Бог.): х. Заріччя коло с. Старі Богородчани 1947 [159, 499]; Заріччє 1886 [175, 2].— Від апел. *заріччя*.

*Зборів, с., розташовувалося на Снятинщині: Petri de Zborow 1579 [284, 18/1, 102]; wsi... Toporowce, Zborow... są wisziołki na gruncie byaloloiskim 1554—1571 [46, 7, 147].— Від ОН Зборь [89, 88; 212, 2, 244; 223, 178] + суф. -ів. ОН Збор є відкомпонитним дериватом давньослов'ян. *Зборимиръ, *Збориславъ, Zbramysl, Зборишъ, Збротиславъ, Zbrosław, Zbramir [89, 89; 228, 27]. Пор. Зборів (Рв., Тр.), Збора (І-Ф.).

*Звехорівка, х., належав до с. П'ядики (Кол.): Zwechorówka 1900 [200, 292].— Від ОН *Звехор, чеськ. Zvěch [263, 146] + суф. -івка.

Зелена, фільв., належав до с. Озеряни (Тл. Грушк.): Zielona 1914 [150]; Zielona (дв. 7, мешк. 48) 1900 [200, 708]; 1895 [257, 14, 598]; Łąka Na Zielonej 1788 [182,

- ф. 19, оп. 6, спр. 40, арк. 28].— Від диф. члена *зелена* (< *зелена долина, лука*) внаслідок його субстантивзації. Пор. *Зелена* (Вл., Днп., І-Ф., Тр., Хм., Чрв.).
- Зелена**, фільв., належав до с. Живачів (Тл.), тепер Зелена ч. с. Живачів (Експ.): Zielona 1895 [257, 14, 598]; niwa Zielona (с. Живачів) 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 199, арк. 20].— Від прикм. *зелена*, див. вище.
- Зелена**, корчма, належала до с. Палагичі (Тл.): Zielona 1900 [200, 708].— Від прикм. *зелена*.
- Зеленівка**, х., об. з с. Хотимир (Тл.): х. Зеленівка коло с. Хотимир 1947 [159, 511]; ws. Wołoszczyszna, auch Zielonówka (дв. 10, мешк. 68) 1900 [200, 708].— Від ОН Зелений [15, 340] + суф. -івка; можливо, *зеленівка* «місцевість, де багато зелени». Інша, давніша, назва цього посел. Волощина утворилася від прикм. волосський (пов'язаний з етнонімом *волох*) + суф. -ина на означення просторового поняття, місцевості [130, 120]. Пор. Зеленівка (Днп., Зп., Крв., Од., Пл., Хрк., Хрс., Чрг.).
- *Зеленівці**, с., розташовувалося коло с. Гвіздець (Гор.), тепер п. і пас. Зеленівка (с. Гвіздець — Експ.): Zyelenyowcze 1475 [183, 6, 183].— Можливо, від ПН Зелений < ОН Зелений [15, 340], пор. Зеленьяк, Зеленьюк, Зеленько (Експ.). Менш імовірно від ЕН *зеленіаці* «люди, які оселилися на місцевості, де багато зелени».
- Зібранівка**, -ки, с., Сп. Шевч., пн.-сх. смт Заболотів: Zібранівка 1914 [173, 113]; Zebranówka 1900 [200, 613]; Собранówka 1886 [175, 46]; Zebranówka(l), albo Zebranówka także Sobranówka 1895 [257, 14, 753]. Діал. з'ібран'їука, -ки, прикм. з'ібран'їуский. — Від ОН *Зібран, *Жебран, *Собран + суф. -івка.
- Золота Липа**, -ої -и, с. Тл. Нижн., на Дністрі при усті р. Золота Липа (лів. прит. Дністра): с. Золота Липа 1965 [49, 30]; х. Золота Липа коло с. Новосілка 1947 [159, 518]; Lira (дв. 27, мешк. 204) 1900 [200, 708]; ?in villa Lyrren 1508 [231, 4/1, 24]. Діал. золотá липа, -оїй -пи, прикм. золотоліпський.— Від назви р. Золота Липа.
- Іваніківка**, -ки, с., Бог., на р. Похівка (лів. прит. Горохолини, лів. прит. Бистриці-Надвірнянської), пн.-сх. смт Богородчани: Іваніківка 1947 [159, 510]; 1886 [175, 80]; Iwanikówka 1882 [257, 3, 312]; Iwanikówka 1707 [238, 217]; Iwanówka ad Łysiec... Iwanikowka ad Łysiec 1675 [182, ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 179]; Iwanówka villa ad Moczarniasto 1670 [247, 69]; Alexander Koniecpolski... na gruntach... drierzawy Czerniejow osadził dwie wsi slobod nad rzeką Orochliną Radcze i Iwanówką 1660 [225, 26]. Діал. іваник'їука, -ўки, прикм. іваник'їуский.— Від ОН Іваник + суф. -івка. Село засноване близько 1641—1659 рр., коли О. Конєцпольський був сандомирським воєводою (помер 1659 р.). Пор. Іваники (Лв.).
- Іванів**, нова назва замість Янівський, х., об. з с. Діброва (Тл. Ниж.): х. Іванів коло с. Діброва 1947 [159, 518]; Јапов 1765 [272, 140].— Від ОН Іван (польськ. Јап) + суф. -ів. Варіант назви Янівський утворився від ОН Янів + суф. -ськ(ий).
- Іванівка**, -ки, с. Кол. Товм., на р. Прут, пн.-сх. смт Лапчин: Іванівка 1946 [159, 509]; Іванівці 1938 [174, 88]; Іванівці 1886 [175, 46]; Iwanowce 1735 [246, 62 зв.]; Iwanowce, w Iwanowcach 1670 [247, 69]; 1579 [284, 18/1, 105]; Iwanow(l) 1515 [284, 18/1, 172]. Діал. іван'їуц'ї, -ец // іван'їука, -ки, прикм. іван'їуский.— Від ПН Іванівці < ОН Іван. Заміна форманта -івці на -івка здійснена у довіднику [159; 509], мабуть, внаслідок друкарської помилки, яка переноситься у довідники цього типу і в наступні роки. Доцільно повернути селу давню назву.
- Ігриська**, х., об. з с. Жабокруки (Тл. Хот.): х. Ігриська коло с. Жабокруки 1947 [159, 511]; Igrzyska (дв. 4, мешк. 27) 1900 [200, 215]; Ereście(l) кін. ХІХ—поч. ХХ ст. [150].— Від апел. *ігриська* «місце, де відбувалися ігрища». Пор. Ігровиця (Тр.), Ігриська (ч. с. Обертин).
- Іллінці**, -ів, с., Сп., на р. Дубовець (пр. прит. Пруту), пд.-сх. смт Заболотів: Іллінці 1947 [159, 506]; Іллінці 1915 [173, 105]; Іллінці 1886 [175, 44]; Illice albo Illice, po gusku Pynsi 1882 [257, 260]; Ilince 1670 [247, 69]; 1579 [284, 18/1, 101]; Pynsze 1475 [183, 12, 368]; Ilina 1392 [282, 6, 101]. Діал. ілїни'ї, -нїї, прикм. ілїнїцький.— Від ПН Іллінці < ОН Ілля. За переказами, назва посел. походить

від назви церкви, освяченої на честь св. Іллі; первісно, можливо, *іллінці* «люди, що відвідували цю церкву».

Ісаків, -ова, с., Тл. Петр., пд.-сх. Тлумача: Ісаків 1947 [159, 511]; 1914 [173, 79]; Isaków albo Isaków, po rusku Isakiw 1882 [257, 3, 304]; 1758—1765 [6, 1/4, 553]; 1670 [247, 42]; vill. Isaków (спалене татарами) 1578 [284, 18/1, 94]; Iszakow 1446 [183, 12, 147]. Діал. ісак'їу, -ова, прикм. ісак'їуский.— Від ОН Ісак + суф. -ів. Пор. с. Ісаківка (Жт.), Ісаківці (Хм.).

Іспас, суч. Гірське, -ого, і Долишне, -ого (Кол. Гір.), на р. Пістинька (пр. прит. Пруту), пд. Коломиї. Поділ с. Іспас на дві адміністративно самостійні частини відбувся, очевидно, безпосередньо перед поч. Великої Вітчизняної війни, оскільки у відомих нам довідниках не фіксуються окремо села Горішній Іспас і Долишній Іспас, а у довіднику з 1947 р. читаємо: «Долишне — стара назва Долишній Іспас» [159, 900]; «Гірське(!) — стара назва Горішній Іспас» [159, 894]. 1914 [173, 161]; Іспас 1886 [175, 65]; Ispas 1882 [257, 3, 306]; Spas 1765 [272, 162]; Ispas 1735 [246, 64 зв.]; 1670 [247, 69]; Spas (Ispas) 1579 [257, 18/1, 102]; Petro Nawegilo de Spas 1462 [183, 12, 280]. Діал. іспас, -са, прикм. іспаський.— Від церкви, посвяченої в день св. Спаса (19 серпня). Нові назви — топографічні — відбивають розташування посел. вздовж р. Пістиньки. Пор. с. Іспас (Чрн.). Давне посел. Знайдено археол. пам'ятки доби міді [51, 395].

Йосипівка, -ки (нова назва замість Святий Юзеф, Юзефівка), с., об. з с. Товмачик (Кол.): Йосипівка 1947 [159, 508]; Св. Юзеф 1938 [174, 88]; Józefówka 1914 [150]; 1900 [200, 292].— Від ОН Йосип (польськ. Józef) + суф. -івка.

***Кадуб**, х., належав до с. Грушка (Тл.): Kadub (дв. 5, мешк. 33) 1900 [200, 708]; Kadub czyli Kadubiska 1882 [257, 3, 660].— Від апел. *кадуб* «невеличке озеро на болоті чи яма з водою на полі» [41, 2, 339]. Пор. Кадуб (Тр., Чрв.).

Казанів, -ова, с., Кол. Корш.: Казанів 1947 [159, 508]; Казанов 1886 [175, 86]; opp. Korsow seu Kazanow 1670 [247, 69]; Stanisław de Cazanow 1505 [244, 153]. Діал. казан'їу, -ова, прикм. казан'їуский.— Від ОН Казан [157, 227]; Jakusz Kazan... Cassan Piotrowicz [274, 2, 556] + суф. -ів. Пор. Казанів (Тр.).

***Калинівщина**, х., розташовувався коло с. Богородичина (Кол. Торг.), суч. п. Калиниці (с. Прибилів, Тл.): Kalinowszczyzna (дв. 10, мешк. 68) 1900 [200, 705]; 1765 [272, 169 зв.]; Kalinowka(!) 1707 [238, 231].— Від ОН Калинівський, пор. Kalinowski [274, 2, 521] + суф. -ина, польськ. -yzna, так і Г. Сафаревич [255, 107]. Пор. Калинівщина (Пл., См., Тр.).

Камінна, -ої, с., Надв., пн.-сх. Надвірної: Кам'янка (!) 1947 [159, 569]; 1886 [175, 90]; Kamiennie 1735 [246, 62 зв.]; 1670 [247, 71]; Kamienna (мешк. 5) 1656 [225, 31]; Kamiennie 1578 [284, 18/1, 101]; Camionna 1569 [231, 5/1, 226]; Camyona 1444 [183, 12, 134]; Camyone 1373 (1416) [183, 5, 39]. Діал. кам'інна, -нойі, прикм. кам'інський.— Від диф. члена із словосполучення (типу «кам'яне поле») внаслідок його субстантивзації. Пор. п. Камінна (с. Белелуя, Сн.). Хитання у роді топоніма, засвідчене пам'ятками, можливо, спричинене узгодженням назви з родом номенклатурного члена, пор. село — с. р.; villa, wieś — ж. р. Давне посел. Виявлений могильник з 27 курганів карпат. культури [51, 437]; див. Велика Кам'янка, Мала Кам'янка. Пор. Камінна (Лв., Тр.), Камінне (Пл.), Кам'янець-Подільський (Хм.) та ін.

Кам'яне, -ого, х., об. з с. Вікняни (тепер Білогірка, Тл., Кутищ.): х. Кам'яне коло с. Вікняни 1947 [159, 517]; 1884 [257, 5, 6]; ws. Kamienniec(!) 1765 [272, 140 зв.].— Від прикм. *кам'яне*, див. вище. Пор. Кам'яне (Днп., Днц., Зп., Крв., Лв. та ін.), Кам'яне Поле (Днп.).

***Кам'янка**, с. розташовувалося на Тлумачині, тепер, можливо, п. Камінна коло с. Гарасимів (Тл.): piwa Kamienna 1820 [182, ф. 20, оп. 11, спр. 7, арк. 28]; Kamińska 1735 [246, 66]; Kamionka ad Jakubowka 1707 [238, 219]; ?Janussius Ungarus de Camyanka 1438 [183, 12, 43].— Від апел. *кам'янка*, первісно, можливо, «кам'яниста місцевість» (derivat від прикм. *кам'яний* і субстантивуючого суф. -ка). Пор. Кам'янка «брукований шлях» [41, 2, 359].

Капора, -и, х., об. з с. Тарасівка (Тл.): х. Капора коло с. Тарасівка 1947 [159, 518].—

Можливо, назва пов'язана з апел. діал. *капор* «пристрій, яким заганяють у землю палі» [41, 2; 407].

Карлівка, -ова, див. Прутівка.

***Карлівка**, фільв., належав до с. Ганьківці (Сн.): Koroluwka 1900 [200, 613].— Від ОН Кароль (польськ. Karol, укр. Карл) + суф. -івка.

Келихів, -ова, с., Сн. Тулук., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту), пн. смт Заболотів: Келихів 1947 [159, 506]; Кілюхів 1886 [175, 77]; Kilichow 1855 [220]; Kielechow 1765 [272, 165]; Koluchow 1707 [238, 219]; 1649 [46, 4, 279]. Діал. келих'іу, -ова, прикм. келих'іуский.— Від ОН *Колюх, чеськ. Koluch [263, 190] + суф. -ів. Представлені у записях пізніші варіанти топоніма виникли, очевидно, під впливом асоціації з лексемою *келих*.

Кендюх, -ха, х., об. з с. Чортовець, суч. Назаренкове (Гор.), пн.-зх. Городенки: х. Кендюх коло с. Чортовець 1947 [159, 511].— Назва пов'язана з апел. *кендюх* «шлунок чотириногих тварин» [135, 2, 235].

Кийданці, -ів, с., Кол. Нижн., зх. Коломиї: Кийданці 1947 [159, 513]; Кійданці 1938 [174, 120]; Кійданче 1914 [173, 168]; Кійданцы 1886 [175, 67]; Kujdańce 1883 [257, 4, 852]; 1735 [246, 64 зв.]; 1670 [246, 71]; vill. Kojdaniecz, Kujdańce 1579 [284, 18/1, 104]; Coydanpce 1444 [183, 12, 130]. Діал. кийданці'і, рідше кийданці'і, -нець', прикм. кийданецкий, кийданецкий.— Від РН Койданці < ОН Койданець, що є демінутивним до Койдан: Coydan, Coydanowicz de Gruszowka 1446 [183, 11, 167], болгар. Койдана [50, 262]. На думку Р. Шрамка, Койдан є відкомпозитним дериватом давньослов'ян. Kojeslav [205, 1, 416]. Варіанти топоніма у записях кін. XVI—XVIII ст. є наслідком передачі ненаголошеного о як у (т. зв. укання), а варіант топоніма, засвідчений в укр. виданнях, виник внаслідок переходу о перед й в і (пор. *рій*, *бій* з давніших — *рой*, *бой*), суч. офіц. варіант топоніма виник внаслідок заміни видавцями суч. довідників нехарактерного для укр. літ. мови звукосполучення кі- на ки-, засвідченого в аналогічних довідниках, виданих укр. мовою у довоєнний період.

Клебаня, -ні, х., об. з с. Жуків (Тл.): х. Клебаня коло с. Жуків 1947 [159, 511].— Від апел. діал. *клебаня* «будиночок, двір, клебана»; *клебан* (ст. польськ. kleban, латин. Plebanus) «парафіяльний священник» [137, 1, 476]. Пор. Клебань (Вн.).

***Клебаня**, ч. м. Коломиї: Klebania 1900 [200, 292].— Від апел. *клебанія*, див. вище.

Клубівці, -ів, с., Тисм., пн.-сх. Тисмениці: Клубівці 1947 [159, 517]; Клубовць 1886 [175, 86]; Klubowce z przysiółkiem Taboryska 1883 [257, 4, 190]; 1765 [272, 142]; Klubowce ad Tysmienica 1670 [247, 71]; villa Klubowcze 1578 [284, 18/1, 89]; 1511 [231, 4/1, 83].— Від ПН Клубівці < ОН Клуб [25, 143; 15, 123]. Пор. Клубівка (Хм., Чрг.).

***Клубівці**, с., розташовувалося біля смт Богородчани: Klubobcze ad Bohorodczany 1670 [247, 71].— Від ПН Клубівці, див. вище.

***Ключин**, фільв., знаходився коло с. Середній Майдан (Надв.): Kluczyn (дв. 8, мешк. 51) 1900 [200, 412].— Від ОН Ключа [157, 238] + суф. -ин. Пор. Ключинівка (См.).

***Ключів**, с., розташовувалося біля смт Гвіздець (Гор.): Kluczow ad Gwozdiec 1707 [238, 216].— Від назви пот. Ключів; не виключено, що й від ОН Ключ [15, 124] + суф. -ів, див. ще Великий Ключів і Малий Ключів.

Княгинин, -на, с., об. з м. Івано-Франківськ: Кнігинин 1938 [174, 139]; 1886 [175, 82]; Knihinin wies 1900 [200, 637]; Kniehynin 1735 [246, 61]; 1670 [247, 71]; Кнеhinin (повністю спалене татарами) 1578 [284, 18/1, 94]; Iwaskonis Knyechynyszky de Knyehynino 1509 [35, 69]; Knyhynvno super fluvio Bystrzyca 1450 [183, 12, 204]; пань янь кнаггинск 1445 [195, 729].— Від апел. *княгиня* в онлімічній функції + суф. -ин; див. ще Княгинин-Гірка, Княгинин-Колонія. Пор. Княгинин (Хм.), Княгининне (Рв.). Давнє посел.

Княгинин-Гірка, с., об. з с. Княгинин, а згодом з м. Станіслав (тепер Івано-Франківськ): Кнігинин-Гірка 1914 [173, 208]; Knihinin Gorka (дв. 464, мешк. 4962) 1900 [200, 638].— Від апел. *княгиня*, див. вище; диф. член вказує на місце розташування посел.

Княгинин-Колонія, с., об. з м. Станіслав, суч. Івано-Франківськ: Княгинин-Колонія 1914 [173, 208]; Knihinin-Kolonia 1900 [200, 638]; 1895 [257, 15/2, 93].— Від апел. *княгиня*, див. вище; диф. член вказує на спосіб і час заснування посел.

Княждвір, суч. Верхне, -ого і Нижне, -ого (Кол.); на р. Прут, пн.-зх. Коломні. Поділ села на дві самостійні адміністративні ч. відбувся, мабуть, перед поч. Великої Вітчизняної війни, оскільки у відомих нам довідниках не фіксуються окремі села Горішній Княждвір і Долішній Княждвір, а у довіднику з 1947 р. читаємо: «Верхне — стара назва Горішній Княждвір» [159, 887], «Нижне — стара назва Долішній Княждвір» [159, 928]; Княждвір 1939 [70, 26]; 1914 [173, 163]; 1886 [175, 65]; Kniazdwr 1883 [257, 4, 193]; на Bani Kniazdworkiej 1727—1731 [262, 19]; Kniazdwor, Kniazdwor 1707 [238, 216]; Kniazdwor et Kniazdwor 1696 [182, ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 179]; Knyezdwor 1515 [284, 18/1, 172]; Romano de Knyeszwor 1458 [183, 6, 39]. Діал. кн'аждв'ір, -ра, прикм. кн'аждв'ірський, офіц. Нижн'є, -ого, прикм. нижненський, верхненський.— Назва виникла внаслідок лексикалізації словосполучення *княж(ий) двір* з пізнішим перетворенням складеної назви у складну. Первісно назва відбивала реальну приналежність двора княжій родині. За селом знаходиться всесвітньвідомий Княждвірський тисовий заповідник, а самої назви Княждвір сьогодні немає ні на картах, ні у довідниках. Пропонуються назви Верхне і Нижне, яких десятки у різних областях УРСР. Ці назви однотипні і несуть мало коннотативної інформації. Вважаємо, що доцільно повернути посел. давню назву. Посел. засноване князем Романом Мстиславовичем [51, 342], однак таке твердження не підкріплюється іст. документами. Княждвір здавна був відомий соляними копальнями, пор. с. Стара Баня [257, 4, 193], що належало до Княждвора, а на поч. XVIII ст. називалося Княждвірська Баня [262, 19]. Соляні промисли тут закрито у 1830 р. [257, 4, 193]. На території села виявлено археол. пам'ятки доби неоліту [51, 342]. Пор. Княжпіль (Льв., Хм.), Княжолука (І-Ф.).

Княже, -ого, Сн., на р. Черемош (прит. Пруту), пд.-зх. Снятина: Княже 1947 [159, 515]; 1886 [175, 77] Kniaze 1883 [257, 4, 195]; Kniazie 1765 [272, 164]; Kniaze ad Sniatyn 1660 [248, 27]; Kniassch wies nad rzeką Czeremoszą 1564—1566 [46, 1, 9]. Knyasche 1502 [231, 3, 39]; villam Xyasch 1471 [183, 12, 343]. Діал. кн'аже, -ого, прикм. кн'аз'їський.— Від диф. члена *княже* (із словосполучення Княже село) внаслідок його субстантивної. Княже — назва багатьох сіл на Русі, що належали княжій сім'ї. Мешк. цих сіл були звільнені у середні віки від різних податків, але повинні були доставляти до двору вози [257, 4, 195]. Важливо, що у середньовіччі назва *князь* мала ще значення «війт, сільський староста» у тих селах, що були на волоському праві [206, 113]. Пор. Княже (Льв.), Княжа (Чрк.), Княжне (Хрс.).

Кобилець, -ця, с., Кол. Загай., на пот. Кобилець (лів. прит. Турки, лів. прит. Пруту), пн.-сх. Коломні: Кобилець 1947 [159, 503]; 1914 [173, 108]; Kobylec 1883 [257, 4, 214]; 1735 [246, 64 зв.]; campis (*поле*) Kobylecz 1400 [282, 4, 169]. Діал. кобилец', -ц'є, прикм. кобилецький.— Від назви пот., на якому розташоване село. Водні об'єкти, як відомо, досить часто носили назви фауни: річки Свиія, Вепр, Кобила, Кобилка тощо. Пор. Кобилецька Поляна (Зк.).

Ковалівка, -ки, с., Кол. Миш., на р. Лючка (пр. прит. Пруту), пд. Коломні: Ковалівка 1947 [159, 519]; Ковалівка 1886 [175, 68]; Kowalowka 1765 [272, 163 зв.]; 1670 [247, 55]. Діал. ковал'їўка, -ки, прикм. ковал'їўський.— Від ОН Коваль [157, 240; 25, 145] + суф. -івка. Пор. Ковалівка (Вн., Вл., Днп., Жт. та ін.).

Козачів, ч. м. і х., належав до м. Коломні і до с. П'ядики (Кол.), на пот. Козачів (пр. прит. Коломийки, лів. прит. Пруту): Kozaczów 1900 [200, 292].— Від назви пот. Козачів, на якому розташовувалося посел.; можливо, від ОН Косач (з одзвінченням приголосного основи с) + суф. -ів.

***Козинець**, с., первісно Коза, знаходилося на Снятинщині, можливо, суч. п. Козинець коло с. Стешева: Łąka Koziniec 1820 [182, ф. 20, оп. 11, спр. 13, арк. 40]; 1788 [182, ф. 19, оп. 10, спр. 47, арк. 19]; Kozieniec (це село, відколи його дошенту зруйнував ворог, ще не заселене) 1661—1665 [225, 92]; poddani z Kozinca [225,

103]; villas Koza(l), Bialolot 1566 [231, 5/1, 194]; Dzurow et Coza 1532 [231, 4/2, 411]; Zurow alias Dolischni Kant et Koza 1521 [231, 4/2, 252].— Найімовіріше, від ОН Коза [157, 241] + суф. *-ja. У XV ст. у Галицькій землі були великі землевласники Olechno Koza і Nicolaus Koza [274, 3, 117]. Після зруйнування села у XVI ст. воно фактично більше не відіслучувалося, про що довідуємося із люстрацій з 1661—1665 рр., в якій село назване за найменуванням пот. Козиниць. Пор. Козинці (Вл., Кв.).

Козлівське, дворище, на Покутті: dworyszcze ... aliam Coslowskye ... in villa Lachowce 1476 [183, 12, 175].— Від ОН Козлів, Paulus filius Cozlow 1447 [183, 11, 170] + суф. -ськ(е) у посесивній функції. Пор. Козлів (Вл., Вл., Кв., Тр.).

Колінки, -ок, с., Гор. Дал., біля Дністра: Колінки 1947 [159, 518]; Колѣнки 1886 [175, 21]; Kolanki 1883 [257, 4, 257]; Kolaniki 1855 [220]; Kolankow(l) 1765 [272, 169 зв.]; Kolanki 1735 [246, 67]; Kolinki, Kolince 1670 [247, 70]; Kolenky, Colenky 1449 [183, 12, 196]; Cholenky (l) 1448 [183, 12, 169]. Діал. кол'інки, -ок, прикм. кол'інк'їуский.— Від РН Колінки < ОН Колінко [15, 127]. Пор. Колінки (Пл.).

Колінці, -ів, с., Тл., на р. Товмач, пд.-зх. Тлумача: Колінці 1947 [159, 518]; Колинці 1914 [173, 215]; Колинці 1886 [175, 85]; Kolincze 1765 [272, 140 зв.]; Kolince. Та wieś ... przez pole tylko od Tłumacza 1661—1665 [225, 51]; in opp. Colince tergae Haliciensis 1521 [231, 4/1, 216]. Діал. колінці'ї, -ец, прикм. колінецький.— Від ПН Колинці < ОН Коля, Johannes Kola de Daleow 1425 [274, 3, 52].

Коломия, -ї, м. на р. Прут: Коломия 1947 [159, 507]; Коломыя 1886 [175, 44]; Kolyomeja 1855 [220]; Kolyomyja 1765 [272, 420]; Коломеи 1768 [26, 387]; miasto Kolyomyja 1735 [246, 63 зв.]; 1660 [225, 3, 89]; Коломыю ... звоєвал 1531 [40, 158]; в повітє Коломыйскій 1526 [2, 2, 168]; Colomia seu vastitate (або пуста) 1470 [231, 4/3, 409]; Supl.; воевал Коломыю и снѣти(н) 1435 [195, 2, 687]; Воронко войт коломыйскый Рускій ... оу Коломыи 1398 [2, 1, 3]; «король Владислав (Ягайло) падає Коломиї прав міста» Colomia in terra Russia 1395 [183, 3, 110]; держат сню Коломыю ... а Коломыйскую соль (коломыискою) отлоучите на ма 1240 [112, 789]. Діал. коломийа, -її, прикм. коломийський.— Від укр. діал. коломийа «глибока вибоїна, наповнена водою» [135, 2, 272], польськ. у мн. kolyomyje, т. с. сербохорв. kolomija «колія», словен. kolomija «т. с., слід від коліс», праслов'ян. kolyomyja «вибії, наповнений водою» [41, 2, 519]. Пор. однойменні або дуже близькі за назвою посел. в Польщі: Коломия, Халяви-Коломия, Коломыйка [283, 216], Коломаня (Коломань) [212, 1, 94], на Україні — с. Коломійка (Перв., Мик.), Колом'є (Хм.); річки: Коломия (пр. прит. Гаті, лів. прит. Пилиці, лів. прит. Вісли) [207, 180]; Коломієць (пр. прит. Ставу, пр. прит. Горині), Коломийка (чотири) у басейні Дністра і Пруту [136, 264]. З приводу походження назви Коломия висловлювалися різні думки: 1) від топограф. терміна коломия: Ф. Міклошич, Й. Сольмсен, Б. Грінченко, Л. Гумецька [36, 39]; К. Ціггоґ [283, 216], М. Камінська [212, 1, 94], Л. Масенко [40, 69]; 2) від словосполучення «коло + Мия» [257, 4, 283; 36, 39; 95, 200; 179, 79]; 3) рум. culmea «верх, горб» [67, 17]; 4) від латин. colopia «посел.», звідси Коломия «римське посел.» [257, 4, 283]; 5) від імені галицького короля XIII ст. Коломана [257, 4, 283] та ін. З наведених етимологій лише перша є абсолютно переконливою. По-перше, збереглися однойменні або дуже близькі назви посел. на інших територіях і відповідно назви річок (пот.), які, як відомо, найбільш точно відображають топо- і гідрографію місцевості. По-друге, протягом більш ніж шести століть назва даного посел. (подібно і польськ. посел.) не змінювалася. Це характерна особливість топограф. утворень. Інші етимології непереконливі. Утворень типу «коло + Мия»(?) у вітчизняній слов'ян. топонімії нема, вони суперечать принципам топонімічного словотвору. Нemoжливим був також фонет. перехід сх.-роман. culm у слов'ян. колом-. Коломия — давнє слов'ян. посел. Археол. пам'ятки свідчать, що воно існувало вже в X—XI ст. і лежало на старовинному торговому шляху, що пролягав річками Дністер і Прут. Свідченням цього можуть бути знайдені тут римські монети II—IV ст. н. е. [51, 277—278].

- Колодіївка**, -и, с. Тис. Уз., на р. Бистриця, пн.-сх. Івано-Франківська: Колодіївка 1947 [159, 516]; 1914 [173, 227]; Колодзьівка 1886 [175, 90]; Kolodziejówka 1855 [220]; 1707 [238, 225]; Kolodyjówka(!) ad Tysmienica 1696 [182, ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 181]; Kolodziejówka 1660 [248, 21]. Діал. колод'їй'їука, -и прикм. колод'їй'їуский. — Від ОН Колодій [157, 245; 15, 128] + суф. -івка: *колодій* «колісник (колісний майстер)» [138, 4, 225]. Пор. Колодіївка (Жт., Рв., Тр., Хм.).
- Комарівка**, х., об. з с. Королівка (Тл.): х. Комарівка коло с. Королівка 1947 [159, 512]. — Від ОН Комар [157, 248; 15, 129] + суф. -івка. Пор. Комарівка (Вн., Жт., Кв., Лв., Од. та ін.).
- ***Копальня**, або Ропа, х., прис. біля с. Слобода (Кол.): Kopalnia auch Ropa 1900 [200, 454]. — Від апел. *копальня* «система підземних споруд для видобування корисних копалин» [138, 4, 279]. Друга назва вказує на видобування саме ропи «пафги».
- ***Копанка**, х., розташовувався коло с. Кубаївка (Надв. Садж.): Kopańka 1914 [150]; 1855 [220]. — Від апел. *копанка* «1) невеличке водоймище з ґрунтовою водою, викопане для господарських потреб; сажавка; 2) криниця без зрубу» [138, 4, 279]. Пор. Копанка (Лв., Хрк.).
- ***Копань**, х., знаходився коло с. Петрів (Тл.): Kopań 1900 [200, 215]. — Від апел. *копань* «т. с., що копанка» [138, 4, 279]; «викопаний межовий знак» [137, 1, 495]. Пор. Копань (Лв.).
- Копачинці**, -ів, с., Гор. Кун., коло Дністра, пн.-зх. Чернелиці: Копачинці 1914 [173, 35]; Копачинць 1886 [175, 21]; Koraszynce 1855 [220]; na dobrach ... Koraszynsach 1765 [272, 218]; Koraszynce 1660 [248, 27]; Koraszyncze 1578 [284, 18/1, 88]; Syraszynce 1515 [284, 18/1, 172]. Діал. копачин'ці, -ец, прикм. копачин'ський. — Від ЕН *копачинці* «люди, що переселилися з с. Копачі (Кв.), або від ПН Копачинці < ОН *Копача, пор. Копач [15, 131].
- Копачівка**, -и, х., тепер об. з с. Грабовець (Бог.): х. Копачівка біля с. Грабовець 1947 [159, 499]; Koraszówka 1900 [200, 40]. Діал. копач'їука, -ки, прикм. копач'їуский. — Від ОН Копач [157, 250; 15, 131] + суф. -івка. Пор. Копачівка (Вл., Хм.), Копачівка Друга (Хм.).
- Корнич**, -а, с. Кол., на р. Прут, пд.-сх. Коломиї: Корнич 1947 [159, 507]; 1886 [175, 44]; Kornicz 1883 [257, 4, 406]; owsi Korncze pod Kolomyją 1765 [182, ф. 72, оп. 1, спр. 6, арк. 3 зв.]; ws. Kornice 1765 [272, 162]; Kornicz 1735 [246, 63 зв.]; Kornce ad Kolomyja, w Korniczu 1670 [247, 71]; ws. Kornce, z wsi Korncow (дв. 10, пустих дв. 8, мешк. осілих 20), 1661—1665 [225, 87—88]; Kornilcze(!) ad Kolomia 1660 [248, 17]; vill. Korricze 1579 [284, 18/1, 103]; 1475 [183, 12, 380]; Cornicz 1389 [282, 6, 73]. Діал. корнич, -а, прикм. корницький. — Від ПН Корничі < ОН Корна, Nicolaus Korpa 1442 [183, 5, 89]. Протягом століть назва посел. зазнавала певних змін. Наприкінці XVI—XVII ст. найчастіше фіксованим варіантом є Корпсе, Корпсе, а з другої половини XVIII ст. послідовно вживається варіант з суф. -ич. Причина зміни невідома. Давнє посел. Археол. знахідки з давньорус. часів. Виявлені два могильники культури карпат. курганів, посел. трипільської культури доби пізньої бронзи [51, 340]. На правому березі Пруту коло с. Грушів є г. Корнів. Пор. ше Корничі (Лв.).
- Корнів**, -ова, с. Гор., коло Дністра, зх. Чернелиці: Корнів 1947 [159, 518]; Корнів 1938 [174, 45]; Корнів 1939 [70, 27]; Корнів 1887 [175, 57]; Korniów 1883 [257, 4, 409]; 1735 [246, 67]; do Karniowa(!) 1649 [46, 4, 152]; 1578 [284, 18/1, 88]; Juchno de Corniow 1447 [183, 12, 176]. Діал. корн'їу, -ева, прикм. корн'їуский. — Від ОН Корн, пор. рум. Corn- [191, 249] + суф. -ів. У записах з 20—40-х років ХХ ст. простежується асоціація топоніма з іменем Корній. Пор. Корничі (Лв.).
- ***Корнівка**, х., належав до с. Корнів (Гор.): х. Korniówka 1900 [200, 211]; ws. Korniówka 1670 [247, 70]; 1467 [183, 12, 316]. — Від ОН Корн + суф. -івка.
- Королівка**, -и, с. Тл., пд. Тлумача: Королівка 1938 [174, 156]; Королівка 1886 [175, 86]; Korołowka 1883 [257, 4, 411]; 1855 [220]. Діал. корол'їука, -и, прикм. корол'їуский. — Від ОН Король [15, 134] або від апел. *король* + суф. -івка. У се-

редньовіччі королівськими називалися села, які були особистою власністю короля. На території села виявлено пам'ятки культури давньорус. періоду та посел. епохи бронзи [51, 604]. Пор. Королівка (Вн., Лг., Днп., Жт. та ін.).

Королівка, -и, с., Кол. Воскр., на пот. Козачів (пр. прит. Коломийки, пр. прит. Пруту), пд.-сх. Коломий: Королів(л) 1947 [159, 507]; Королівка 1914 [173, 107]; Королівка 1886 [175, 44]; Korolówka 1855 [220]; Królewskie Pole alias Królewsczuzpa (підданих четвертинних 15) 1654 [225, 34]; Królewskie Polie wies niedaleko Colomey (осілих на дв. 32) 1564—1566 [46, 1, 60]; we wsi Królewsczuznie 1453 (1661—1665) [225, 86]. Діал. корол'їўка, -и, прикм. корол'їўський.— Від ОН Король [157, 251] або апел. *король* + суф. -іўка, а у давніших записках ще суф. -іўщина (польськ. -szczyzna). У пам'ятках XVI—XVII ст. це село іменується Королівське Поле.

Королівка, -и, х., об. з с. Незвисько (Гор.): х. Королівка біля с. Незвисько 1947 [159, 511]; Korolówka (дв. 18, мешк. 118) 1900 [200, 215]. Діал. корол'їўка, -и, прикм. корол'їўський.— Від ОН Король або апел. *король*.

Королівка, -и, х., тепер об. з с. Олієво-Королівка (Гор.): х. Королівка коло с. Олієво-Королівка 1947 [159, 504]. Діал. корол'їўка, -и, прикм. корол'їўський.— Від ОН Король або апел. *король*.

Коропецький, х., тепер об. з м. Тлумач, на пот. Селятин (пр. прит. Товмача), інакше Грушка, Грушецький пот. [257, 4, 414]: х. Коропецький біля м. Тлумача 1947 [159, 517]; Koropieckie 1900 [200, 708]; przys. Koropiecki 1883 [257, 4, 414]; 1855 [220]. Діал. коропец'кий, -ого, прикм. коропец'кий.— Від диф. члена *коропецький* (< коропецький х.) внаслідок його субстантивзації. До 1848 р. тут був великий рибний став.

***Коротюхи**, х., належав до с. Гончарів (Гор. Об.): Korotuchy (дв. 3, мешк. 17) 1900 [200, 215]; pole Korociuchi 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 219, арк. 6].— Можливо, від РН Коротюхи < ОН *Коротюх, пор. Коротушак, Коротяк [15, 134] або від апел. *коротюхи* «короткі гони» (Експ.).

Коршів, -ова, с., Кол.: с. Коршів 1914 [173, 75]; с. Коршів 1886 [175, 33]; ws. Korszow Nowy i Stary z Liskami 1883 [257, 4, 424]; villa Korszow 1758—1765 [6, 1/4, 555]; Korszow miasteczko cum Liskii 1707 [238, 231]; ws. Korsow seu Kazanow 1670 [247, 69]; Korszow seu Kazanow 1660 [248, 17]; villa Korszow 1579 [284, 18/1, 103]; z tego siota Korssowa, w tem siele Korssewa 1410 [282, 6, 336]. Діал. корш'їу, -ова, прикм. корш'їўський.— Від ОН Корш, пор. Корхь [157, 256] + суф. -іў. ОН Корш є відкомполітним дериватом з суф. -ш(ś) < давньослов'ян. Кориславъ [89, 102; 263, 149; 34, 113]. Спираючись на запис 1660 р., П. Сіреджук помилково стверджує, що до 1650 р. Коршів мав назву Казанів [132, 107]. Давнє посел., ч. с. називається Замчисько (Експ.). Виявлені археол. пам'ятки з доби бронзи VIII ст. до н. е. [51, 304]. Пор. Коршів (Вл., Рв.).

Косачів, х., об. з с. П'ядики (Кол.). Вперше посел. згадується у довіднику 1961 р. як об. з с. П'ядики [49]. До того часу воно не фіксувалося доступними нам джерелами.— Від ОН Косач [15, 135] + суф. -іўка.

***Косівка**, х., належав до смт Чернелиці: Kosówka 1880 [257, 1, 817].— Від ОН Кос [157, 258; 15, 135] + суф. -іўка. Пор. Косівка (Кв., Крв., Од.).

***Косолотвин**, х., належав до м. Тлумач: Kosolotwin 1855 [220].— Від ОН ?*Косолотва + суф. -ин.

Костянтинівка, -ки, с., об. з с. Терновиця (Тл. Крив.): х. Костянтинівка коло с. Терновиця 1947 [159, 512]; Konstantynówka 1900 [200, 705]; Konstantynówka, niemiecka kolonia 1883 [257, 4, 364]; Konstantówka(l) 1855 [220]. Можливо, посел. вперше згадується у XIV ст.: villas ... Markowo, Ilina et Constantino in Hali-ciensi distr ... situatas 1392 [282, 6, 101]. Діал. константи'їўка, -ки, прикм. константи'їўський.— Від ОН Костянтин + суф. -іўка. Пор. Костянтинівка (Вн., Днп., Днц., Жт. та ін.).

Котиківка, -и, с., об. з м. Городенка: с. Котиківка 1969 [160, 163]; 1947 [159, 503]. Діал. котик'їўка, -ки, прикм. котик'їўський.— Від ОН Котик [15, 138] + суф. -іўка, *котик* «змен.-пест. до кіт» [138, 4, 309].

Кошабіна, х., об. з с. Лісний Хлібичин (Кол.): Уперше не посел. згадується у довіднику 1965 р. як об. з с. Лісний Хлібичин [49]. До того часу воно не фіксувалося доступними нам джерелами.— Від ОН Кошаба (Експ.) + суф. -ина, або від апел. *коцабіна. Польськ. топонім Kosabina В. Любась пов'язує з польськ. апел. kocięzba «черемха» або діал. косоп «місцевість, де котяться віви» [223, 69].

***Кошаківка**, фільв., належав до с. Вільшаниця (Тисм.): Koszakówka 1900 [200, 710].— Від ОН Кошак [15, 135] + суф. -івка.

Крайня Віскрівка, х., належав до с. Далешів (Гор.): Krajna Wiskriwka кін. XIX — поч. XX ст. [150].— Можливо, від ОН *Віскривий + суф. -ка, пор. прикм. віскривий «сопливий» [41, 1, 404], пор. Сипливий, Хрипливий (Експ.); диф. член вказує на геогр. положення посел.

Красилівка, -и, с. Тис. Ст. Крив., на р. Ворона, пд.-зх. Тлумача: Красилівка 1914 [173, 228]; Красилівка 1886 [175, 90]; Krasilówka 1883 [257, 4, 615]; Krasilowka 1765 [247, 168]; ws. Krasitow 1735 [246, 63 зв.]; ws. Krasieiw(!) ad Krzywotuly 1670 [242, 71]; opp. Krasitow ad Krzywotuli 1660 [248, 17]; opp. Kraszylow 1578 [284, 18/1, 85]; villa Crasieyow 1418 [282, 7, 12]. Діал. красіл'іўка, -ки, прикм. красіл'іўскі́й.— Від ОН Красило [34, 114] + суф. -івка. Пор. Красилівка (Жт., Кв., Чрг.).

Красна, -ої, с., Надв., на пот. Красна (лів. прит. Пруту), пн.-зх. Ланчина: Красна 1914 [173, 150]; ws. Krasne 1765 [272, 169]; ws. Krasna 1707 [238, 216]; ws. Krasna, Krasne 1670 [247, 54]; у 1416 р. король Владислав Ягайло підтверджує грамоту, дану 1373 р. Владиславу Опольським Ваську Тетюковичу на добра villa Kamyone cum merica (з дібровою) Crassnicza et silva (і лісом) Chrosno (суч. Хоросна) distri Colomiensі 1373 (1416) [183, 5, 39]. Діал. красна, -ої, прикм. краснен'ський, офіц. краснянський.— Від субстантивного прикм. *красна* із колишнього словосполучення «красна долина, балка». На території села знайдено знаряддя праці доби пізнього палеоліту [51, 437]. Пор. Красна (Зк.).

***Красний Потік**, с., було на Покутті. Можливо, тепер ур. Красниця коло с. Джурків (Сн.), або дол. Красниця коло с. Яківка (Тл.): ws. Krasny Potok 1675 [182, ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 101].— Від назви пот., на якому розташовувалося село.

Красноставі, -ів, с. Сн., на р. Белелуйка (лів. прит. Пруту), пн. Снятина: Красноставі 1914 [173, 189]; Красноставіє 1886 [175, 75]; Krasnostawce (дв. 71) 1768 [233, 11/2, 49]; ws. Krasnostawce ad Uscieczko 1670 [247, 70]; ws. Krasnostawce, do Krasnostawiec (мешк. 2) 1661—1665 [225, 70]; Krasnostawcze, wieś nad potokiem Białotojem (дв. 12) 1565—1566 [46, 1, 32]; Krasnostawcze wiesz zasiadła ad 25 annis (заснована 25 років тому) 1570—1571 [46, 7, 147]. Діал. красностаў'і, -вєц, прикм. красностаўскі́й.— Від ЕН *красноставці*, первісно «люди, які прибули (переселилися) з с. Красностав» (Вл., Жт., Хм., Чрг.). На території села виявлено поховання давньорус. часів, візантійські монети IV—V ст., а також посел. трипільської культури [51, 565]. Пор. Красноставі (Сн.).

Красутчина, х., об. з с. Черемхів (Кол.). Уперше посел. згадується у довіднику 1965 р. як об. з с. Черемхів [49, 66]. До того часу воно не фіксувалося жодними доступними нам джерелами.— Від ОН *Красутка, пор. Красуляк, Красович [15, 141] + суф. -ина.

Крехіві, див. Крихіві.

***Кривоброди**, х., розташовувався біля сіл Семаківі і Троїця (Сн.): прис. Кривоброди коло с. Семаківі 1914 [173, 111]; Krzywobród Kulaczekowiecki 1900 [200, 712].— Від апел. *криві броди* внаслідок лексикалізації цього словосполучення та пізнішого його стягнення. Пор. Кривоброди (І-Ф.).

Кривоброди, -ів, с. Кос. Тр., пд.-зх. смт Заболотів: с. Кривоброди 1946 [159, 507]; прис. Кривоброди 1914 [173, 164]. Діал. кривоброди, -д'іу, прикм. кривобродскі́й.— Від словосполучення *криві броди*, див. вище.

Кринички, -ок, с. Кол. Сем., зх. смт Заболотів: Кринички 1965 [49, 20]. Діал. к'ірінички, -чок, прикм. к'іріничкíй.— Від апел. *криничка*, мн. кринички. Первісно «посел., яке виникло коло криничок».

- Кринички**, х., об. з с. Лісна Слобідка (Кол.). Уперше посел. фіксується у довіднику 1965 р. як об. з с. Лісна Слобідка [49, 66].— Від апел. *кринички*.
- ***Кринички**, х., належав до с. Яківка (тепер Тарасівка, Тл.): Kierniczki 1900 [200, 709]; 1883 [257, 4, 46].— Від апел. *кринички*.
- Крихівці**, -ів, с. Тис., пд.-зх. Івано-Франківська: Крихівці 1946 [159, 510]; Крехівці 1938 [174, 143]; Крехѣвъ 1886 [175, 82]; Krehowce 1883 [257, 659]; 1765 [272, 324]; we wsi Krehowicach, w Krehowcach 1649 [46, 5, 87]; Aleksandro de Krehowcze 1442 [183, 12, 101]. Діал. кре"х'іѣ'і, -овѣн, прикм. кре"ховѣцкій.— Від ПН Крехівці < ОН Крехъ [89, 105], що є відкомполітним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Крес- (< ст.-слов'ян. крьшити «будити» — [263, 77]); Кресимиръ, Кресиславъ, Кресомыслъ, Крешимиръ, Kresislav [89, 105; 34, 114; 263, 77]. Суч. варіант назви виник внаслідок друкарської помилки, допущеної у довіднику [159], яка переноситься у наступні видання. Доцільно виправити допущення помилку. Пор. Крехів (Льв.), Крехович (І-Ф.).
- Кропивище**, -а, с., Кол. Пил., на р. Пістинька (прит. Пруту): Кропивище 1914 [173, 161]; 1886 [175, 65]; Kropiwniszcz(e) 1855 [220]. Діал. кропівище, -ша, прикм. кропивищен'ський.— Від апел. *кропилище* «місце, де росте (або росла) кропива» (Експ.); подібне тлумачення польськ. Kopszywnica < Pokrzywnica [283, 249]; польськ. pokrzywa «кропива» [114, 2, 246].
- ***Круповичі**, х., належав до с. Корнич (Кол.): Krupowicze, przys. do wsi Kornicz 1883 [257, 4, 406].— Від РН Круповичі < ОН *Крупович або від ПН Круповичі < ОН Круп [15, 144].
- ***Ксьендзівка**, с., належало до смт. Лисець (Бог.): Księdzówka 1900 [200, 40]; Ксьендзівка 1886 [175, 81]; Ksiądzówka 1884 [257, 5, 860], miasteczko Lysiec cum Xiędzowskim 1707 [238, 227].— Від ОН Ксьондз (польськ. ksiądz «пін») + суф. -івка.
- Кубайівка**, -и, с., Надв. Садж., на р. Товкач: Кубайівка-Ломаджин 1938 [174, 109]; Kubajówka 1883 [257, 4, 831]; 1855 [220]. Діал. кубайіўка, -ўки, прикм. кубайіўський.— Від ОН Кубай [15, 147] + суф. -івка. Прізви. Кубай часте на Покутті.
- Кулачин**, -а, с. об. з м. Снятин 1978 р., коло пот. Кулачин (пр. прит. Турецького пот., лів. прит. Пруту): с. Кулачин 1914 [173, 198]; ws. Kotaczyn albo Kulaczyn 1883 [257, 4, 271]; (осілість села) Kulaczyna (над пот.) Kulaczyn 1768 [233, 11/2, 21]; w Kotaczynie 1734 [6, 3/3, 103]; opp. Kotaczinezce ... ad Sniatin 1530 [231, 4/3, 321]; Colaczyn 1503 [231, 3, 65]; 1488 [183, 6, 39]. Діал. кулачін, -на, прикм. кулачін'ський.— Від назви пот. Кулачин. Назва останнього є, очевидно, відантропонімного походження.
- Кулачківці**, -ів, с. Сн., пд.-сх. смт Гвіздець: м. Кулачківці 1914 [173, 108]; Кулачківці 1886 [175, 44]; miasteczko Kulaczkowce 1883 [257, 4, 869]; Kulaczkowce, karczma Kulaczkowska 1765 [272, 170 зв.]; opp. Kotaczkowce ... w zamku Kulaczkowskim 1652—1653 [248, 311]; Iwan Boskow de villa(!) Kulaczkowce 1649 [46, 5, 28]; opp. Kotaczkowczce 1579 [284, 18/1, 103]; Colaczkowce 1469 [284, 18/1, 38]. Діал. кулачк'іѣ'і, -ковец, прикм. кулачк'іѣ'ський.— Від ПН Кулачківці (< Колачківці) < ОН *Колачко, пор. Колак, Колач; Кулачко [15, 127—149]. В процесі іст. розвитку кореневий голосний о назви, будучи в ненаголошеній позиції, вимовлявся як у. Ця вимова о як у закріплена в іст. документах. Внаслідок цього змінилася й мотивація назви. Тепер вона асоціюється з відапелативним антропонімом Кулак. Є свідчення, що посел. Кулачківці засноване у XII ст. [51, 565], але це твердження не підкріплюється іст. джерелами. Давнє посел. Виявлено пам'ятки періоду трипільської культури, знайдено срібну римську монету з II ст. н. е. [51, 565].
- Кунисівиці**, -ів, с., Гор., пн.-зх. Чернелиці: Кунисівиці 1914 [173, 35]; Кунысѣвъ 1886 [175, 21]; Kuniszowce, Kunisowce 1883 [257, 4, 879]; Kunisowce(!) 1735 [246, 67]; Kunyszowczce 1578 [284, 18/1, 88]; Cunnyszowczce 1461 [183, 12, 270]. Діал. куніс'іѣ'і, -овец, прикм. куніс'іѣ'ський.— Від ПН Кунисівиці < ОН *Кунис, пор. Кунилович [15, 151], Hanus Kunisz 1480 [274, 3, 200]. ОН Кунис, очевидно, походить від імені Кунрад [263, 180], або Кунослав [34, 116].

Купелів, -ева, с. Тл. Ниж., коло Дністра, група будинків, пн.-сх. Тлумача: Купилів 1939 [70, 29]; *monastir Curylow* 1445 [183, 12, 141]; *monaster Curylow* 1443 [183, 12, 117]. Діал. *күүл'іу*, -лева, прикм. *купил'іуский*.— Від ОН *Купил, яка, можливо, походить від Копил, пор. *Neupusz Korpił* 1372 [274, 3, 76] + суф. -іа; кореневий голосний о (в ненаголошеній позиції) у місцевій говірці вимовлявся як у. Така вимова о зафіксована в іст. документах. Пор. Купель (Рв.).

Курів, с., розташовувалося на Тлумаччині: *Kurów* 1765 [272, 140 зв.].— Від ОН Кур [89, 108; 157, 275] + суф. -ів. Пор. Курівці (Тр.), Куровичі (Лв.).

***Куропатів**, див. Стримба.

Кутище, -а, с., Тл., на Дністрі, пн.-сх. Тлумача: *Кутиська* 1914 [173, 217]; *Кутыска* 1886 [175, 86]; *Kutyska, ruskie* (=укр.) *Kutyszczci* (у селі два млини, п'ять корчм, гуральня) 1884 [257, 5, 6]. *ws. Kutyszczca* 1765 [272, 148 зв.]; *Kutyszczce ad Ostra, Kutyszczca et Okniany* 1735 [246, 63]; 1670 [247, 71—74]; *Kutyszczca* 1578 [284, 18/1, 86]; *Hynnath de Cuthyszca* 1523 [231, 4/1, 339]; *opp.(!) Cuthyszca et vill. Okniany* 1466 [183, 12, 315]; *Hynathkone de Kothyszczca* 1458 [183, 6, 39]; до кутищ ... *межи кутищи*, 1419 [122, 90—91]. Діал. *кутійш'ч'і*, -ишч, прикм. *кутійський*.— Від *апел*, *кутище* що є дериватом імен. *кут* «мис на річці» [170, 118] + суф. -ище «на означення місця, де щось діялось або щось було» [130, 122]. Посел. розташоване на місі р. Дністер. Знайдено кам'яні знаряддя праці доби неоліту [51, 604]. Пор. Кутище (Жт., Лв.).

***Кушерівка**, с., належало до с. Грушка (Тл.): *Kuszerówka* 1900 [200, 708].— Від ОН Кушер, пор. Кушеркін [13, 238] + суф. -івка.

Лани, -ів, х. об. з с. Старі Богородчани (Бог.): *Lany* 1900 [200, 40]; 1884 [257, 5, 587].— Від *апел*. *лан*, *мн. лани* «ділянка оброблюваної землі в межах 10—30 десятин як міра площини» [138, 4, 443]. Пор. Лани (Вн., Пл., І-Ф., Крв., Льв.).

Ланчин, -а, смт, Надв., на р. Прут і пот. Кобильниця (лів. прит. Пруту): м. Ланчин 1914 [173, 151]; 1886 [175, 60]; 1765 [272, 169]; 1670 [247, 72]; *Laczyn* 1660 [248, 22]; *villa Lanczin* 1579 [284, 18/1, 105]; *Laczuczyn(!)* 1515 [284, 18/1, 173]; *Maxim de Lanczyn, Lanczina* 1470, 1463 [183, 12, 447—333]; 1400 [282, 6, 169]. Діал. *ләнчин*, -на, прикм. *ләнчин'ський*.— Від ОН Ланка [89, 110] або сербохорв. *Ланча* [34, 118] + суф. -ин. ОН Ланка, цілком імовірно, є відкомполітизм дериватом давньослов'ян. імені Ланкомір [89, 110], або ж дериватом від Милан [34, 118]. Давнє посел. виявлено пізньопалеолітичну стоянку [51, 437]. Один із центрів видобування солі.

Лесівка, -и, с. Бог. Нив., пн.-зх. Ст. Богородчан: *Лесівка* 1914 [173, 6]; *Лесівка* 1886 [175, 6]; *Lesiówka* 1884 [257, 5, 165]; *ws. Lysiówka(!)* 1855 [220]; *Lesiówka cum Hrupiówka* 1735 [246, 61 зв.]. Діал. *лєс'іўка*, -ки, прикм. *лєс'іўський*.— Від ОН Лєсь < Олексій або Олександр + суф. -івка.

***Лехівщина**, х., належав до смт Обертини (Гор.): *Lechowszczyzna* (дв. 5, мешк. 34) 1900 [200, 215].— Від ОН Лєхів або Лєхівський [15, 160] + суф. -ина (польськ. -узна) або -щина (польськ. -szczyzna). Пор. Лєхнівка (Кв., Хм.).

***Лєшівка**, фільв., належав до с. Городища (Гор.): *Leszówka* (дв. 3, мешк. 10) 1900 [200, 211].— Від ОН Лєш, *Iwan alias Lesch de Okniani* 1441 [274, 3, 248] < Олексій + суф. -івка.

***Липівка**, с., належало до с. Устя (Сн.), тепер вул. Липівка (с. Будилів, Сн.): *Lipówka* 1855 [220]; *pole Lipówka* 1788 [182, ф. 19, оп. 10, спр. 46, арк. 17]; *Uscieczko cum Lipówka* 1735 [246, 65]; *ws. Lipówka, do Lipowki* 1660 [225, 69].— Від прикм. липовий + суф. -івка, первісно *липівка* «місцевість, де росли липи». Пор. Липівка (Вн., Днц., Жт., Кв. та ін.).

Липівка, -и, раніше Лядське-Шляхетське, с., Тисм., пд.-зх. Тисмениці: *Липівка* 1947 [159, 517]; *Ляцке-Шляхоцьке* 1938 [174, 150]; *Ляцьке Шляхоцьке* 1914 [173, 228]; *Лядзке Шляхоцьке* 1886 [175, 90]; *Ladzkie Szlacheckie albo Ladzkie koto Tysmienicy* 1884 [257, 5, 63]; *Lackie* 1765 [272, 142]; *Ladzkie* 1707 [238, 230]; 1670 [247, 72]; *villa Lyczkye cum campo Jagodzyno* 1519 [231, 4/3, 169]; *Hrin de Leczkye* 1437 [183, 12, 20]. Діал. *л'янке*, -ого // *ліп'іўка*, -ўки, прикм. *ліп'іўський*.— Від *диф.* члена *лядське* (< лядське село) внаслідок субстантивзації.

У XIX ст. існуюча назва з метою її диференціації з одноименним топонімом, який знаходився на лівому березі Дністра, була ускладнена атрибутивним членом Шляхетське. Перейменування назви здійснене 1946 р.

*Липки, х., належав до с. Жабокруки (Тл. Хот.): Lipki 1900 [200, 213].— Від апел. *липка*, мн. *липки*, первісно «посел., яке виникло коло липок».

*Липник, х., належав до с. Слобідка (Тисм. Чорн.): Lipnik kip. XIX — поч. XX ст. [150].— Від апел. *липник* «линований гай» [90, 343; 100, 1, 140]. Пор. Липник (Ль.).

Липники, -ик, с., Кол. Деб.: Липники 1969 [160, 167]; 1965 [49, 19]; pole Lerpiki, Lypiki(!) zwane 1820 [182, ф. 20, оп. 11, спр. 31, арк. 5, 25]; pod Lipniki, pod Lipnikami 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 72, арк. 10]. Діал. липники, -ник, прикм. липницький.— Від апел. *липник*, мн. *липники*, див. вище. Пор. Липники (Жт., Ль.).

*Липники, х., належав до Крихівців (Тисм.): Lipniki 1855 [220].— Від апел. *липники*, див. вище.

Лиса Гора, х., об. з с. Жуків (Тл.): х. Лиса Гора коло с. Жуків 1947 [159, 511].— Від назви г. Лиса (328 м), пд.-сх. села. Назва останньої мотивована відсутністю лісового покриву. Пор. Лиса Гора (Вн., Мк., Чрг.).

Лиса Гора, -ої -и, с., Тл. Кутищ., с. Лиса Гора 1965 [49, 30]; х. Лиса Гора 1947 [159, 518]. Діал. лиса горá, -ої горі, прикм. лисогірський.— Від назви гори.

Лисець, -ця, смт., Бог., на р. Бистриця-Солотвинська; пд.-зх. Івано-Франківська: м. Лисець 1914 [173, 204]; 1886 [175, 81]; 1765 [272, 168 зв.]; opp. Moczarmiastru seu Lysiec 1670 [247, 73]; opp. Lisiec alias Moczar Miasto 1649 [46, 4, 269]; mieszczanstwo Moczarmiastra 1649 [46, 5, 89]. Діал. лисѐц', -су'є, прикм. лисѐцький.— Давня назва Мочар-місто утворена від апел. *мочар* «мокра заболочена низовина» [170, 136]; суч. назва — від назви лісу Лисець, який існував коло цього посел., див. Старий Лисець. Назва лісу, очевидно, є дериватом від імен. *лис* і суф. -*єць* «на означення носія прикметності» [130, 119], первісно «ліс, в якому водилося багато лисів». Можливо, також топонім утворився від ОН Лисек, пор. Matias Lissek, Johanni dicto Lyszek 1493 [274, 3, 349] + суф. -*їв*. Пор. Лисець (Хм.), Лисецю(л) — село у Молд. князівстві 1455 [137, 1, 546].

Ліски, -ів, с. Кол., пн. Коломий: Ліски 1914 [173, 76]; Лъски 1886 [175, 33]; Liski 1884 [257, 5, 312]; Laszki(!) 1775 [197, 1471]; Liski 1707 [238, 231]; Liski, Liszki ad Korszow 1670 [247, 72—182]; Lieski 1579 [284, 18/1, 103]; Laski 1566 [231, 5/1, 194]; Liski 1410 [284, 6, 336]. Діал. л'іскій, -к'іу, прикм. л'іск'іуский.— Від РН Ліски < ОН Ліско, *Ліска, Lisko [274, 3, 268; 15, 163]. Менш переконаливо від апел. *лісок*, мн. *ліски*, оскільки у такому випадку назва повинна була б передаватися польськ. мовою як Laski, Lyaski і под. (польськ. las, laszek «ліс, лісока»), а в іст. пам'ятках такий варіант запису фіксується лише один раз. Пор. Ліски (Вл., Днц., Жт. та ін.).

Лісна Велесниця, -ої -і, с., Надв. Пар., на р. Велесниця (пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пн.-сх. м. Надвірна: Лісна Велесниця 1914 [173, 154]; Welesnica Lesna (дв. 25, мешк. 148) 1900 [200, 415]; Welesniczka albo Welesnica, Welesniczka Lesna 1892 [257, 13, 197]; 1855 [220]; 1818—1820 [182, ф. 2, оп. 6, спр. 103]; село засноване в 1796 р. [54, 346]. Діал. л'існа велесніи'є, -ніи'ї -ниці'ї, прикм. л'існовелесницький.— Від назви р. Велесниця, див. Нижня Велесниця; диф. член — типовий для Покуття, вказує на розташування посел. у лісистій місцевості. Див. Нижня Велесниця, *Горішня Велесниця. Пор. Велеснів (Тр.).

Лісна Слобідка, -ої -и, с., Кол., пн.-зх. Коломий: Лісна Слобідка 1947 [159, 508]; Слобідка Лісна 1914 [173, 111]; Слобідка Лъсна 1886 [175, 46]; Slobódka Lesna z Puharami 1889 [257, 10, 807]; między Slobudką y Rakowczykiem 1775 (1772) [197, 1471]; Slobudka 1735 [246, 63]. Діал. л'існа слоб'ідка, -ніи'ї -ки, прикм. л'існо-слоб'іський.— Від апел. *слобідка*, змен. до *слобода* «посел., мешк. якого тимчасово звільнялися від феодалних повинностей і податків» [138, 9, 365]; диф. член вказує на первісне розташування. На території села виявлено знаряддя праці доби бронзи [51, 340]. Пор. Слобідка (Вн., Жт., Ль., Мк. та ін.).

Лісна Тарновиця, -ої -ці, с., Ланч. Пер., на пот. Стримба (пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пн.-сх. Надвірної: Лісна Тарновиця 1947 [159, 510]; Тарновиця Лісна 1914 [173, 155]; Tarnowica, albo Tarnawica Lesna 1891 [257, 12, 205]; Tarnawica cum Welesnica 1707 [238, 229]; Tarnowica Lesna (мешк. 3) 1661—1665 [225, 31]; 1578 [284, 18/1, 94]; Iwan de Thernawycza 1441 [183, 12, 449]; Tarnawicze 1417 [282, 6, 429]. Діал. л'існа тарновий'є, нобій -овий'ї, прикм. л'існогерновийський.— Від апел. *терновиця*, що є дериватом від прикм. *терновий* і онімичного суф. -иця на означення місця, де щось було. Первісно «місцевість, поросла терном»; пор. *тернина* «терновий куш» [135, 4, 257]; *терновище* «місце, поросле колючими кущами, терном» [138, 10, 93]. Варіант суч. назви виник під впливом польськ. писемної традиції, польськ. *łanik* «терен» [114, 2, 164]. Доцільно виправити назву згідно з нормами укр. мови. Пор. Терновиця (Льв.).

Лісний Хлібичин, -ого -на, с., Кол., на пот. Іванів (лів. прит. Голишанки, пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд.-сх. Отині: Лісний Хлібичин 1947 [159, 508]; Хлібичин Лісний 1914 [173, 79]; Хлѣбичин Лѣсній 1886 [175, 35]; Chlebyczyn, Chlebeczyn Lesny 1880 [257, 1, 581]; Chlebiczyn 1765 [272, 169 зв.]; Chlibycz, Chlybucz 1758—1765 [6, 1/4, 556]; Chlebiczyn 1648 [46, 4, 10]; Hlibiczyn 1582 [233, H. 1 (1), 122]; Chlebyczyn 1436 [183, 12, 8]. Діал. л'існий хл'і-біччин, -ного -нна, прикм. л'існохл'ібичинський.— Від ОН Хлібича, Michael Chlebicza, Chlebicca [274, 1, 316] + суф. -ин; диф. член указує на місце розташування посел. у лісній місцевості на відміну від іншого (однойменного) — у безлісній місцевості.

***Лісничівка**, х., належав до с. Буківна (Тл. Ол.): Lesńiczówka 1855 [220]. — Від апел. діал. *лісничівка*, польськ. *lesniczówka* «1) лісова (лісна) сторожка; 2) хата лісника (лісничого)» [114, 1, 496]. Пор. Лісничівка (Вн., Од.).

***Лісничівка**, х., належав до с. Колодіївка (Бог. Добр.): Lesniczówka 1855 [220]. — Від апел. *лісничівка*.

Лоева, -ої, с., Надв., коло оз. Лотовець, пд.-сх. Надвірної: Лоева 1914 [173, 153]; 1886 [175, 62]; Łojowa 1884 [257, 5, 687]; 1735 [246, 62 зв.]; Łojowa Lutowa(!) 1670 [247, 72]; Łoyowow(!) 1497 [231, 2, 64]. Діал. лойіва, -вої, прикм. лойіуский.— Від ОН Лой, пор. галицький піп Лой, 1371 [157, 286]; Łoj 1356 [183, 3, 5]; Стецко Лоевич, 1366 [122, 12] + суф. -іва. Пор. Лойві (Хм.).

Локітка, -и, с., Тл. Пал., на р. Товмач (пр. прит. Дністра), пн. Тлумача: Локитки, в Локитках 1914 [173, 231]; Локутки 1886 [175, 88]; Lokotki 1855 [220]; Łokyathky 1523 [231, 4/1, 239]; 1452 [231, 4/3, 398]; ко локотко(м) 1419 [122, 9]. Діал. локійтки, -ток, прикм. локійтський.— Від РН Локитки < ОН Локитко, Loketcho, Łokyetko [274, 3, 331]. Суч. форма топоніма виникла внаслідок друкарської помилки, яку доцільно виправити.

***Ломадзин**, х., належав до с. Середній Майдан (Надв.), тепер ч. с. Ломаджин: Łomadzyn (дв. 77, мешк. 444) 1900 [200, 413]; Łomadzyn albo Łomadzyna 1884 [257, 5, 690]. — Від ОН Ломадза, пор. Łomaszda contra Andream Łomaszde 1404 [274, 3, 381] + суф. -ин.

Луг, -у, с., Тл. Дел.: с. Луг 1965 [49, 30]; х. Луг коло с. Делева 1947 [159, 518]; х. Луг 1914 [173, 216]; Legi (дв. 18, мешк. 105) 1900 [200, 708]. Діал. луг, лугу, прикм. луг'іуский.— Від апел. *луг* «ліс на низині; низина, що заросла лісом» [135, 2, 379]; «низинне місце над рікою, поросле травою або деревами» [137, 1, 557]. Пор. Луг (Зк., Льв., См.).

Лука, -и, с., Гор., на Дністрі: Лука 1914 [173, 75]; 1886 [175, 33]; Łuka z Monasterem 1884 [257, 5, 808]; 1765 [272, 170]; Łuka ad... 1670 [247, 72]; opp. (!) Łuka 1578 [284, 18/1, 85]; villa Łuka ad opp. Thismyenica 1578 [284, 18/1, 89]; villa Łuka 1439 [183, 12, 69]. Діал. лукá, -ки, прикм. лужкий.— Від апел. *лука* «дугоподібний вигин русла (берега) річки, моря» [138, 4, 553]. Село розташоване саме на такому вигині Дністра. Пор. Лука (Вн., Вл., Жт., Кв. та ін.).

Луквиця, мон., фільв., належав до с. Загвізда (Тисм.): Łukwica (дв. 1, мешк. 3) 1900 [200, 638]; 1884 [257, 5, 829]; монастир, фільв. Луквиця 1867 [176, 148]; Monastyr Łukwiański 1724 [176, 148]. Від апел. *луковиця*, можливо, те саме, що й *лука*

(див. вище) або *луковина* «вигин, дугоподібний вигин» [135, 2, 381]. Фільм. розташовувався на вигині Бистриці-Солотвинської. Луквиця, очевидно, дериват від діал. імен. *лука* «лука» і дуже продуктивного гідронім. суф. *-иця* для вираження певної ознаки.

**Лупейка*, х., належав до с. Озеряни (Тл. Грушк.): *Lupejka* 1855 [220].— Від назви водного об'єкта. Напевно, тут протікав пот. **Лупейка*, назва якого походить від апел. *лупейка*, демінутивного до *лула* «річний нанос, молода мілина» [90, 352]; або ж мотивована дієсл. *лупати* «підмивати (берег), колупати, відлуплювати від цілого», пор. *лупак* «колотий необтесаний камінь» [86, 5, 39]. У народі назву посел. виводять від дієсл. *лупити* «брати, встановлювати непомірно велику платню, ціну»; *лупій* «лихвар» [138, 4, 557]. Раніше тут була корчма, власники якої нещадно експлуатували місцевих селян. Пор. *Лупоя* — пот. у Молд. князівстві [157, 1, 559]; ур. *Лупінка* (коло с. Тростянець, Сн.).

Любківці, -ів, с., Сн. Олешк., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту), сх. Заболотова: Любківці 1914 [173, 195]; Любківць 1886 [175, 77]; *Lubkowce* 1735 [246, 65 зв.]; 1670 [247, 72]; *de villa Lubkowa*(!) 1649 [46, 5, 28]; *Lubkowcze* 1515 [231, 4/2, 166]; *Lurkowcze* 1450 [183, 12, 202]. Діал. *л'упк'іуці*, -ковец, прикм. *л'упковецький*, сфін. любківський.— Від ПН Любківці < ОН Любко [89, 114; 157, 293]. ОН Любко є відкомPOSITИМ дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом *Люб-*, -лсб: *Ліссьміль*, *Ліссьмир*, *Драголісб*, *Миролюб* [89, 77; 228, 126; 263, 77—78]. Давнє посел. Частина села називається *Замчище* (Експ.).

**Людівщина*, х., належав до с. Ісаків (Тл., Петр.), тепер, можливо, Шляхотчина (ч. с. Ісаків): *Ludowszczyzna* (дв. 15, мешк. 85) 1900 [200, 215].— Від ОН Людовський, *Ludowszky* [274, 3, 294] + суф. *-ина* (польськ. *-yzna*) або від ОН **Людів*, пор. *Людко* [157, 293]; *Людик* [15, 171] + суф. *-щина* (польськ. *-szczyzna*).

**Лядське-Шляхетське*, див. *Липівка*.

**Ляркове*, дворище, розташовувалося коло с. Ляхівці (тепер Підгір'я, Бог.): *dworiszcz* *Larkowo ad Lachowce* 1476 [183, 19, 175].— Від ОН Лярко, *Larco* [274, 3, 227], *Ляро* [34, 122] + суф. *-ов(e)*.

**Ляхівці*, с., знаходилося коло с. Іванівка (Кол. Товм.), на р. Вільховець (лів. прит. Пруту): *Lachowczyk*(!) *cum Iwanowce, parafia Kolomyjska* 1707 [238, 216]; *Lachowcze* 1579 [284, 18/1, 86]; *Lachowcze in fluvio Olchowycze* 1467 [183, 12, 246].— Від ПН Ляхівці — ОН Лях [89, 117]. Не переконливо від ЕН *ляхівці* (*ляхи*) «назва народності».

**Ляхівці*, див. *Підгір'я*.

**Ляхове*, ур., пустка, с., розташовувалося коло Коломиї: *Lachowa* 1695 [183, 10, 372]; *to uroczyszcze Lachowo blisko Kolomyje...* *vastitas seu* (пустка) або *uroczyszcze Lachowo* 1661—1665 [225, 91]; *in villae, seu vastitatis Lachowo* 1566 [225, 91]; *vastitatem nostram Lachowo* 1431 [282, 7, 326].— Від ОН Лях [89, 117; 157, 294] + суф. *-ове*. Пор. *Ляхів* (Пл.).

**Мазурівка*, с., належало до м. Станіслав (тепер Івано-Франківськ): *villa Mazurówka* 1669 [247, 48].— Від ОН Мазур [157, 295]; *Johannes Mazur* 1446 [183, 11, 116] + суф. *-івка*. Можливо, від апел. *мазурівка* «колонія, осада, заселена мазурами». Пор. *Мазурівка* (Вн., Крв., Лв., Пл.).

Майдан, -у, х., об. з с. Ст. Лисець (Бог.): с. Майдан коло с. Посіч 1914 [173, 207]; 1886 [175, 82]; *Majdan Łysiecki* 1707 [238, 227].— Від апел. *майдан*, див. *Верхній Майдан*.

**Майданища*, х., розташовувався коло с. Коршів (Кол.): *Majdaniszcz* 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 184, арк. 2].— Від апел. *майданища*, що є дериватом від імені *майдан* «лісова осяля; місце у лісі, де женуть смолу, скипидар або дьоготь чи випалюють вугілля, роблять клепки» [219, 119] + суф. *-ищ(а)* «на означення місця, де щось діялось або щось було» [130, 122].

Майданик, -а, х., об. з с. Товмачик (Кол.): Уперше посел. згадується у довіднику 1965 р. [49, 11] як об. з с. Товмачик.— Від апел. *майданик*, змен. до *майдан*, див. *Верхній Майдан*, *Майданища*.

Мала Кам'янка, -ої -ки, с., Кол., Г.-Добр., пп. Коломні на р. без назви: Мала Кам'янка 1947 [159, 507]; Камінки Малі 1914 [173, 110]; Каменки 1886 [175, 45]; Kamionka Mała 1882 [257, 3, 791]; Kamionscyki 1765 [272, 165]; Kamioneczki Małe 1765 [182, ф. 5, оп. 1, спр. 286, арк. 417]; Kamionka Mała 1735 [246, 64]; Kamionki Małe 1707 [238, 216]; 1670 [247, 70]; Kamionki Małe lesne 1660 [248, 17]; Kamionki 1582 [233, Н. 1 (1), 123]; 1450 [46, 5, 117]. Діал. малі кам'янка, -ої -ки, прикм. малокам'янський.— Від назви р. Кам'янка (пр. прит. Козачева, пр. прит. Коломийки, пр. прит. Пруту), яка протікає через село. Назва річки мотивована характером ґрунту. Див. Велика Кам'янка.

Малий Гвіздець, -ого -ця, с., Гор. Ст. Гвізд., пд.-зх. Городенки: Малий Гвіздець 1947 [159, 503]; Гвіздець Малий 1914 [173, 103]; Gwozdziec Mały 1881 [257, 2, 924]; 1735 [246, 66]; 1670 [247, 67]; Malogwozdziec 1579 [284, 18/1, 104]; 1475 [183, 4, 184]; Діал. малий гв'ізден', -ого -дн'я, прикм. малогв'ізденський.— Від апел. *гвіздець*, див. Гвіздець; див. член вказує на розмір посел. і вживається вже у записках XV—XVI ст. Див. Гвіздець, Старий Гвіздець, Гвізд (І-Ф.).

Малий Ключів (раніше Нижній Ключів), -ого -ова, с., Кол., на пот. Ключівка (пр. прит. Пруту), пд.-зх. Коломні: Малий Ключів 1947 [159, 513]; Ключів Малий 1914 [173, 162]; Kluców Mały 1883 [257, 4, 167]; Kluców, Kluców Niżny 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 57]; 1670 [247, 70]; Niżny Klucow 1650 [46, 5, 109]; Kluczew 1540 [231, 4/1, 399]; Clucow 1475 [183, 12, 375]; villam Clucow(!) circa fluvium etiam Clucow pincipate 1373 (1416) [183, 5, 39]. Діал. малий кл'уг'іу, -го -ева, прикм. малокул'уч'іуский.— Від назви пот. Ключів (див. запис 1373 р.), суч. Ключівка. Назва р. Ключів виникла від диф. члена *ключів* (< ключів пот.) внаслідок субстантивзації: ключ «т. с., що джерело» [138, 4, 193]; «джерело, поч. ріки» [170, 97]. Зі збільшенням села, назва пот. стала сприйматися як похідна від ойконіма і тому дооформлена суф. -к(а). У с. Малий Ключів протягом XVII—XVIII ст. варили сіль [51, 340], ч. посел. називають Баня, Місто (Експ.).

***Маріягільф**, х., належав до Коломні: Mariahilf 1900 [200, 292]; 1883 [257, 4, 283]; Marijahilf 1855 [220].— Первісно нім. колонія, названа на честь Богородиці.

Марківка, -и, с., Кол., пд.-зх. Коломні: Марківка 1947 [159, 513]; 1914 [173, 165]; Markówka 1855 [257, 6, 129]; Markowce(!) 1765 [272, 162]; Markowka 1707 [238, 216]; 1670 [247, 61]. Діал. марк'іўка, -ки, прикм. марк'іўський.— Від ОН Марко + суф. -іўка. Знайдено крем'яні знаряддя праці доби міді — бронзи [51, 341].

Малі Микулини, -их -ів, х., об. з с. Потічок (Сп.). Уперше посел. згадується 1965 р. [49, 66] як об. з с. Потічок.— Назва перенесена з сусіднього с. Микулини.

Марківці, -ів, с. Тисм., на р. Стримба (пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд.-зх. Тисмениці: Марківці 1914 [173, 229]; Марківць 1886 [175, 90]; Markowce albo Markowice 1885 [257, 6, 127]; Markowce 1855 [220]; 1758—1765 [6, 1/4, 556]; 1707 [238, 230]; 1670 [247, 73]; Markowce 1578 [284, 18/1, 96]; 1464 [183, 12, 294]; villa Markowo(!) 1392 [282, 6, 101]. Діал. марк'іўц'і, -вєц, прикм. марковецький.— Від ПН Марківці < ОН Марко. Давне посел. виявлено могильник, що належить до культури карпат. курганів III—VI ст. н. е. [51, 240].

Маркова, -ої, с., Бог., на р. Манява, пд.-сх. Солотвини: Маркова 1947 [159, 516]; 1886 [175, 66]; Markowa 1735 [246, 62]; ws. Markowa 1669 [247, 34]; miasteczko Markowa 1661—1665 [225, 17]; на Markowskim gruncie ... od Markowej ... w Markowie 1629 [2, 99]; ws. Markowa 1556 [281, 11]. Діал. марковá, -ви, прикм. марк'іўський.— Від ОН Марко + суф. -ова. У XVII—XVIII ст. тут варили сіль. Солеварню ліквідовано у 70-х роках XVIII ст.

***Марковий Гай**, х., належав до смт Отиня (Кол.): Markowy Gaj (дв. 31, мешк. 168) 1900 [200, 705].— Від апел. *гай* «листяний ліс, діброва» [90, 137]; диф. член відбиває приналежність об'єкта певній особі.

Матіївці, -ів, с., Кол., на Првті, пд.-сх. Коломні: Матіївці 1947 [159, 507]; 1914 [173, 105]; Matybowce 1886 [175, 45]; Matyjowce albo Matyowce, Matiwowce 1885 [257, 6, 177]; Matijowce 1855 [220]; Matyjewce 1735 [246, 64]; Matyjowce 1670 [247, 57]; Maciowce 1661 [248, 890]; w tej wsi Matwijowic (спалений замок, мешк. 10) 1661—1665 [225, 88]; Matejowce 1515 [284, 18/1, 173]; 1469 [183, 12, 325]; domi-

- nica ante Mathaei 1485 [231, 1, 92]; Maczeyowicze 1469 [284, 18/1, Supl. 30]; Matyowicze 1448—1454 [281, 3]. Діал. мак'їйїп'ї, мак'їйївец, прикм. мак'їйївецький. З переходом т в к.— Від ПН Матїївці < ОН Матїй (= Матвій).
- ***Матківщина**, х., належав до с. Ворона (Кол. Вин.): Matkowszczyzna кін. XIX—поч. XX ст. [150]; 1855 [220].— Від ОН Матківський або Матків [15, 180] + суф. -ина (польськ. -узна) або -щина (польськ. -szczyzna).
- ***Медведище**, фільв., належав до с. Марківці (Тисм.): Nedwedyszczе кін. XIX—поч. XX ст. [150].— Від апел. *медведище*, що є дериватом від діал. імен. *медвідь* (польськ. *piedźwiedź*) + суф. -ищ(е) на означення місця, де «щось діялось або щось було» [130, 122], первісно «місцевість, де водилися ведмеді».
- Межиріч**, див. Богородчани.
- Мельники**, -ів, с., Тл. Грушк.: с. Мельники 1965 [49, 30]; Melnyceŋki (дв. 25, мешк. 140) 1900 [200, 708]; (х.) Melniczenko Mühle 1855 [220]. Діал. мел'ників, -к'їу, прикм. мел'ник'їуский.— Від РН Мельники, давніше Мельниченки < ОН Мельник, Мельниченко [120, 45]. Найдавніший запис назви Melniczenko Mühle, тобто Мельниченків Млин, свідчить, що спочатку це була посесивна назва, власником млина був якийсь Мельниченко. Пор. Мельники (Вн., Вл., Крм., Лв., См., Чрк.).
- ***Мельники**, х., розташовувався коло с. Торговиця (Кол.): Mielniki (дв. 7, мешк. 30) 1900 [200, 705]; sianożęc Za Mielnikami 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 167, арк. 45].— Від РН Мельники.
- ***Мельники**, група будинків коло с. Жуків (Тл.): Mielniki 1855 [257, 6, 348].— Від РН Мельники.
- ***Мельники**, група будинків коло с. Гвізд (Надв.): Mielniki кін. XIX—поч. XX ст. [150]; 1855 [257, 6, 348].— Від РН Мельники.
- Микитинці**, -ів, с., Тисм. Угср., пд.-сх. Івано-Франківська: Микитинці 1947 [159, 517]; 1914 [173, 209]; Мекитыньцї (!) 1886 [175, 83]; Mikitińce, albo Mykityńce 1855 [257, 6, 394]; Mykityńce 1765 [272, 142]; Mikitynce ad Tysmienica 1670 [247, 73]; Mykityńce 1578 [284, 18/1, 89]; 1511 [231, 4/2, 83]. Діал. микїтинц'ї, -нец, прикм. микитинєцький.— Від ПН Микитинці < ОН Микита. Пор. Микитинці (І-Ф., Хм.), Микитичі (Вл., Рв.).
- Микитинці**, -ів, с. Кос. Піст., на р. Пістинки (пр. прит. Пруту): Микитинці 1947 [159, 508]; Микитинць 1886 [175, 66]; Mikityńce, albo Meketyńce, albo Mikityńce, dawniej Mikaitinice 1885 [257, 6, 395]; Mykityńce 1765 [272, 163]; 1627 [197, 1468]; 1416 [197, 1467]; Mikaitinice 1375 [183, 5, 12]; Mykityńce 1365 [197, 1469]. Діал. микїтинц'ї, -нец, прикм. микитинєцький.— Від ПН Микитинці < ОН Микита.
- Микулинці**, -ів, с., об. з м. Снятин, на Пруті, зх. Снятина: Микулинці 1947 [159, 515]; 1914 [173, 189]; Микулинць 1886 [175, 75]; Mikulince 1885 [257, 6, 414]; Mikulince ad Sniatyn 1735 [246, 65 зв.]; 1670 [247, 73]; Mikulince 1579 [284, 18/1, 103]; Mykolince 1437 [183, 12, 26]. Діал. микўлинц'ї, -нец, прикм. микулинєцький.— Від ПН Микулинці < ОН Микула. Пор. Микулинці (Вн., Тр.).
- Миловання**, -я, с., Тисм. Рсшн., на пот. Сєз назви (пр. прит. Дністра), пн.-сх. Тисмениці: Миловання 1947 [159, 517]; Миловане 1914 [173, 65]; Miłowanie 1886 [175, 95]; Miłowanie 1885 [257, 6, 442]; Miłowania, Miłowane 1765 [272, 309]; Miłowanie ad Tysmienica 1670 [247, 73]; Miłowanie 1515 [284, 18/1, 171]; 1469 [284, 18/1, 36]; Francone Miłowanski 1444 [183, 12, 121]; bona Miłowanye 1439 [183, 12, 64]. Діал. милован'є, -н'а, прикм. милован'ський.— Від ОН Милован [157, 306; 34, 134] + суф. -їє. ОН Милован є, очевидно, віддієприкметниковим утворенням [273, 73; 263, 47; 34, 134; 228, 158—159]; можливо, також це відкомpositивний дериват, пор. польськ. Miłowit, Miłowuj, сербохорв. Miłowuk [228, 159].
- ***Митники**, х., належав до с. Жукотин (Кол.): Mytniki 1900 [200, 292]; pole Mytnica 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 40, арк. 46].— Від апел. *митник*, мн. *митники* «службовець, який збирає мито» [138, 4, 721], «збирач мита» [137, 1, 625]. Пор. Митниця (Кв., Лв., Тр.).

Михалків, -ова, с., Кол. Жукот., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту): Михалків 1947 [159, 508]; Михалкѡв 1886 [175, 32]; w Michalkowie 1727—1731 [262, 19 зв.]; Michalkow 1695 [183, 10, 372]; campum dictum (поле назване) Michalkowo 1448 [183, 12, 173]. Діал. миха'лк'іу, -кова, прикм. михалк'іуский.— Від ОН Михалко < Михайло + суф. -ів.

Михальче, -а, с. Гор. Сем., на правому березі Дністра: Михальче 1947 [159, 518]; 1886 [175, 60]; Michalcze 1885 [257, 6, 293]; 1765 [272, 169 зв.]; w Michalczu 1727—1731 [262, 19 зв.]; opp.(.) Michalcz 1670 [247, 73]; 1660 [248, 17]; villa Michalcze 1578 [284, 18/1, 101]; opp. Mychalcze 1439 [183, 5, 95]. Діал. михал'ча, -ча, прикм. михалєцкый, офіц. михальченський.— Від ОН Михалко + суф. -је. Пор. Михальче (Чрв.).

Мишин, -а, с., Кол., на р. Лючка (пр. прит. Пруту), пд.-зх. Коломні: Мишин 1947 [159, 513]; Мышин 1886 [175, 67]; Myszyn 1885 [257, 6, 844]; 1765 [272, 163 зв.]; 1670 [247, 73]; Missin 1579 [284, 18/1, 101]; Myzyn(t) 1515 [284, 18/1, 173]; Missin pro locatione villae (на заснування села) 1373 р. (підтвердження 1416) [183, 5, 39]. Діал. мішин, -на, прикм. мишин'ський.— Від ОН Миха, Миша < Михайло [157, 308]; Andreas Mysza, Misza 1389 [274, 3, 529] + суф. -ин. Давнє посел. Виявлено сім поховань доби культури карпат. курганів, пам'ятки доби неоліту [51, 341].

***Мікульсдорф**, с., належало до Отніні (Кол.): Mikulsdorf (дв. 50, мешк. 312) 1900 [200, 705]; 1855 [220].— Назва колонії — посесивне утворення, виражене род. відм. імені Микула (Микулине село).

***Мніхівка**, с., передм. Коломні: Mníchówka 1900 [200, 292]; 1707 [238, 218]; Micykowka seu Mníchowka, на Mnihowce 1670 [247, 73]; Mníchowka Conuant. Colom. Orde 1660 [248, 28].— Від ОН Мних, польськ. mních «монах, чернець» + суф. -івка.

***Могила**, корчма, група будинків, тепер п. Могили (Експ.): Mogiła (дв. 1, мешк. 15) 1900 [200, 709]; 1885 [257, 6, 591].— Від назви г. Могила, стрімка гора на правому березі Дністра, (314 м) навпроти с. Горигляди (Тл.).

***Могила**, ч. с. Яківка (суч. Тарасівка.— Тл.): Mogiła 1885 [257, 6, 591].— Від назви г. Могила.

***Могила**, корчма коло с. Старий Гвіздець (Гор.), тепер п. Могила (с. Турка, Кол.): Mohylka 1900 [200, 290]; Mogiła 1885 [257, 6, 591].— Від апел. *могила*.

***Могила**, фільв., належав до с. Гостів (Тл.): Mogiła 1885 [257, 6, 591]; pole Małe Mogi ki 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 192, арк. 22].— Від апел. *могила*.

***Могила**, група будинків коло с. Богородичин (Кол. Жукот.): Mogiła albo Mohyla 1855 [257, 6, 591].— Від апел. *могила*.

Могилки, х., об. з с. Нові Кривотули (Тисм.): х. Могилки коло с. Нові Кривотули 1947 [159, 512].— Від назви г. Могилка (337 м).

***Могилки**, заїзд коло с. Жуків (Тл.), тепер п. Під Могилами: Mogilki (дв. 1, мешк. 39) 1900 [200, 215]; pole Mogily 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 210, арк. 19].— Від апел. *могилка*, мн. *могилки*.

Молодилів, -ова, с., Кол. Гол., на пот. Козелів (лів. прит. Хоросни, лів. прит. Сербина (Голишанки), пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд. Отніні: Молодилів 1947 [159, 512]; 1914 [173, 214]; Молодилѡв 1886 [175, 84]; Molodytow 1885 [257, 6, 649]; 1735 [246, 63]; 1669 [247, 36]; 1675 [182, Ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 100]. Діал. молоділ'іу, -ова, прикм. молоділ'іуский.— Від ОН *Молодило, пор. Молодиня, Молодко, Молодюк [15, 188] + суф. -ів.

Молодків, -ова, с., Бог. між Бистрицею-Солотвинською і Надвірнянською, на р. Лукавець (пр. прит. Бистриці-Солотвинської), пд.-зх. Солотвина: Молодків 1947 [159, 516]; Молодків 1938 [174, 31]; Молотків 1914 [173, 8]; Molotkow 1885 [257, 6, 651]; 1765 [272, 169]; Molotkowa 1735 [246, 62]; 1669 [247, 34]; miasteczko Molotkowa alias Sloboda 1661—1665 [225, 18]. Діал. молотк'іу, -ова, прикм. молотк'іуский.— Від ОН Молодко [15, 180] + суф. -ів.

Молодятин, -а, с. Кол., на пот. Дем'янівка (лів. прит. Лючки, пр. прит. Пруту), пд.-сх. Ланчина: Молодятин 1914 [173, 165]; Молодятын 1886 [175, 66]; Molodiatyn 1885 [257, 6, 648]; 1735 [246, 64 зв.]; Molodiatyn cum Markowa 1707 [238, 216];

- Mołodiatyn 1670 [247, 73]. Діал. молод'єтин, -тина, прикм. молод'єтин'ський.— Від ОН *Молодята, пор. давньорус. Вишата, Малюта [89, 40—118]; ст.-чеськ. Mladota [263, 44] + суф. -ин. Давнє посел. Знайдено бронзові сокири деби пізньої бронзи [51, 341].
- ***Монастир**, х., належав до с. Загвіздя (Тисм.): Monaster кін. XIX — поч. XX ст. [150]; bona Monastir 1458 [183, 12, 258].— Від апел. *монастир*. Згадується у ревізії ігуменів 1724 р., у 1744 р. приєднано до Погоньського монастиря, а потім ліквідовано [176, 144]. Пор. Монастир (Ль.).
- Монастирок**, -рка, с., Гор. Лук., на лівому березі Дністра, зх. смт Чернелиця: Монастирок 1947 [159; 511]; прис. Монастир коло с. Уніж 1914 [173, 75]; х. Монастир коло с. Лука 1887 [175, 86]; Monaster 1884 [257, 5, 808]; 1855 [220]. Діал. монастир'ок, -рка, прикм. монастир'ський.— Від апел. *монастирок*, змен. до *монастир*. Близько 1660 р. Лавро Хрчкович, підданий Потоцьких, купив землю і заснував монастир, який ліквідовано 1782 р. [176, 148]. Пор. Монастирок (Вн., Жт., Кв., Ль., Хм.).
- Монастирське**, с., об. з м. Городенка: Монастирське 1947 [159, 504].— Від диф. члена *монастирське* (< Монастирське с.), внаслідок субстантивзації. Дериват від імен. *монастир* [176, 139] + суф. -ськ(е) у псеєсивній функції. Тут, дійсно, розташовувалась монастир. Його настоятель 1711 р. був на соборі в Уневі. Пор. Монастирська (Тр.).
- Монастирчани**, -ан, с. Бог., на Бистриці-Солотвинській при усті р. Манявки, пн.-сх. Солотвина: Монастирчани 1947 [159, 516]; 1886 [175, 7]; Monasterczany, albo Monastyrzczany 1884 [257, 5, 87]; m. Monastyrzana 1765 [272, 162]; Monasterczany ad Krasnopol 1670 [247, 73]; ws. Monasterczany (дв. 15, мешк. 15) 1661—1665 [225, 43]; Monasterczany 1557 [231, 5/1, 130]; 1497 [231, 2, 45]; Monastirczani 1433 [244, 73]. Діал. монастир'чани, -чан, прикм. монастир'чан'ський.— Від ЕН *монастирчани*, первісно «назва людей, які належали до монастиря» [176, 159]; або «назва людей, що переселилися з Монастиря чи Монастирськ».
- Мостище**, -а, с., Тл. Дел., на пот. без назви (пр. прит. Дністра): х. Мостище коло с. Делева 1947 [159, 518]; х. Мостиська 1914 [173, 216]; Mościska (дв. 2, мешк. 13) 1900 [200, 708]; Mostyska 1885 [257, 6, 722]; Mostiska 1855 [220]. Діал. мостище, -йшча, прикм. мостишчен'ський.— Від апел. *мостище* «місце, де був міст» [135, 2, 448]. Пор. Мостище (Вл., Кв., Ль., Рв., См.).
- ***Мочар**, х., коло с. Старі Богородчани (Бог.); тепер ліс Мочар коло с. Старі Богородчани: Moczgar (дв. 1, мешк. 10) 1900 [200, 40]; Moczgar 1855 [220].— Від апел. *мочар* «драговина, низинне з підшкірними водами місце» [135, 2, 450]; *мочара* «багно; драговина, трясовина» [86, 5, 92]; *мочар* «мокра заболочена низина» [170, 136].
- ***Мочар**, коло с. Коршів (Кол.): Moczgar 1835 [257, 6, 560].— Від апел. *мочар*.
- ***На Берегах**, х. коло с. Лука (Гор.): Na Brzegach 1900 [200, 215].— Назва-орієнтир (< прийм. *На* + топ. Береги < апел. *берег* «зарослий лісом горб» [41, 1, 170]).
- ***На Білій**, х. коло с. Семенівка (Гор. Рак.): Na Bialej (дв. 3, мешк. 22) 1900 [200, 215].— Назва-орієнтир (< прийм. *На* + топонім Біла < апел. *біла*, можливо, «місцевість з крейдяним ґрунтом або заболочена низинна місцевість» [Експ.]), пор. *білиця* «крейдяний ґрунт; біла осика; *білі*, *білінка* «біла слива»; *білюха* «сорт черешень» [41, 1, 195]; білорус. *бель* «1) болото, де росте переважно березник; 2) болотна сіножаті серед лісу; 3) певелике болото; 4) заболочена низинна місцевість» [181, 22—23].
- ***На Валах**, х. коло с. Лука (Гор.): Na Walach 1900 [200, 215].— Назва-орієнтир (від прийм. *На* + топонім Вали < апел. *вал* «високий земляний насип навколо посел., міста або фортеці для захисту від ворога» [138, 1, 283]).
- ***На Вільшині**, х. коло с. Старі Богородчани (Бог.), тепер ліс Вільшина: Na Wilczyńcu (!) 1855 [220].— Назва-орієнтир (від прийм. *На* + топонім Вільшина < апел. *вільшина* «місце, де ріс вільховий гай» [41, 1, 400]).
- Надвірна**, -ої, м., на Бистриці-Надвірнянській і пот. Стримба: Надвірна 1947 [159, 10]; 1914 [173, 153]; Надворна 1886 [175, 62]; Nadwórna 1885 [257, 6, 866]; do Nad-

- вогнеї 1759 [26, 294]; Nadworna 1660 [248, 16]. Діал. гадв'ірна, -ни, прикм. надв'іріанський.— Від див. члена *надвірна* (< польськ. *Nadworna wieś* «придворне, двірське село» [114, 1, 592] внаслідок субстантивзації. Спочатку належало до Пнівського замку (див. Пнів). Можливо, на місці посел. розташовувалися будинки, де жила *nadworna służba* «двірська служба», пор. польськ. *odźwierny* «воротар» [114, 2, 65]; виведення назви із словосполучення «над двором» неприйнятне [179, 100].
- ***Надія**, х. коло м. Станіслав [тепер Івано-Франківськ]: *Nadzieja* кін. XIX—поч. XX ст. [150]; 1855 [220].— Від апел. *надія* (соціологічна назва).
- Надорожна**, -ої, с., Тл., пн.-зх. Тлумача: *Надорожна* 1946 [157, 518]; 1886 [175, 86]; *Nadorożna* 1885 [257, 6, 861]; *Nadorżana*(!) 1765 [272, 140 зв.]; *Nadorożne* 1707 [238, 230]; *Dorożne*(!) ad *Tłumacz* 1670 [247, 66]; *Dorożna do starostwa Tłumackiego* (дв. 3, мешк. 3) 1659 [225, 38]; *Dorożne* 1578 [284, 18/1, 95]; *Droszne* 1530 [231, 4/1, 328]; 1463 [183, 12, 286]; *Droszana* 1462 [183, 12, 388]; *Drozne* 1420 [282, 7, 48]. Діал. *надорѡжна*, -ни, прикм. *надорѡжн'ан'ський*.— Очевидно, від диф. члена *дорожне* (< *Дорожне* с.) внаслідок субстантивзації й ускладнення преф. *на-* у XVIII ст. Найдавніші фіксації топоніма засвідчені у польськ. фонет. оформленні. «Дооформлення» топоніма (з невідомих причин) на поч. XVIII ст.
- Назавизів**, -ова, с., Надв. на Бистриці-Надвірянській, пн.-зх. Надвірної: *Назавизів* 1914 [173, 153]; *Независѣв* 1886 [175, 62]; *Nazawizow* 1885 [257, 6, 943]; 1765 [272, 169]; *Nazawcow* alias *Nazawizow* 1654 [225, 33]; *Nazawiezow* (*Nazawizow*) 1578 [284, 18/1, 96]; *Zawczow* sive *Nawazow*(!) 1523 [231, 4/1, 299]; *Nazawuazow* 1469 [284, 18/1, 351]. Діал. *назавиз'ю*, -зова, прикм. *назавиз'юський*.— Від ОН **Назавиз*, **Назав'яз* (?) + суф. -ів.
- Назаренкове**, -ого, с., стара назва Чортовець (Гор.), на пот. Чортовець (пр. прит. Дністра), зх. Городенки: *Чортовець* 1965 [49, 15]; *Чортовець* 1866 [175, 35]; *Czortowiec* 1880 [257, 1, 876]; 1765 [272, 169 зв.]; *do wsi Czortowca* 1696 [183, 10, 373]; *Czartowiec* 1661—1665 [225, 60]; *Czortowiec* 1578 [284, 18/1, 96]; *Czartowycz* 1444 [183, 12, 134]. Діал. *чортовѣц*, -ви'є // *назарѣнкове*, -ого, прикм. *чортовѣцкий* // *наза'ренк'іўський*.— Від назви пот. Чортовець. Утворення водних об'єктів на -єць належать до архаїчних загальнослов'ян. Давня словотвірна модель слов'ян. топонімії і гідронімії, в якій суф. -єць відбиває не значення демінутивності, а походження однієї назви від іншої [154, 221—224]. Пот., очевидно, названий Чортівцем тому, що він періодично зникав: на цій місцевості чимало карстових печер, куди зникала вода. Тлумачення топоніма Чортівець як демінутивного утворення від м. Чортків неприйнятне.
- Назірна**, -ої, с., Кол. Загай., на пот. Турка (лів. прит. Пруту), сх. Коломиї: *Назірна* 1914 [173, 108]; *Назірна* 1886 [175, 44]; *Nazurna* 1885 [257, 6, 943]; *Nazorna* 1707 [238, 216]; *w Nazurnej wo Słobodzie nowa locationis* (новозаснованих.— Д. Б.) 1670 [247, 57]. Діал. *наз'ірна*, -ни, прикм. *наз'ірн'єн'ський*. Діал. *надзір* «нагляд» [138, 5, 66]; *надзірці* «підглядаючи, стежачи, надзираєм» [100, 1, 465], польськ. *padzór*, *padzorować* «наглядати, наглядати» [114, 1, 593], див. ще укр. розм. *надзірати*. *Назірна* — назірна від див. члена *назірна* (< *Надірна вежа*). За переказами, у селі була лозорна вежа.
- ***На Полянах**, х., належав до с. Делева (Тл.): *Na Polanach* (дв. 6, мешк. 33) 1900 [200, 708].— Назва-орієнтир (від прийм. *На* + топонім *Поляна* < апел. *поляна* «рівнина, невеликий дог, зничайно на узліссі або серед лісу» [138, 7, 107]).
- Нашернишина**, фільв. коло с. Трач або Цуцулин (Кос.): *Naszerniszyna* 1914 [150].— Від ОН **Нашерниха*(?) + суф. -ина.
- Незвисько**, -а, с., Гор., на пот. Незвисько (пр. прит. Дністра), пн.-зх. Обертина: *Незвисько* 1947 [159, 511]; *Незвиска* 1914 [173, 77]; 1886 [175, 33]; *Niezwiszka*, albo *Niezwiszcze* 1886 [257, 7, 142]; 1765 [272, 170]; *w Niezwiszczach* 1670 [247, 55]; *Nyezyszczza* 1578 [284, 18/1, 89]; *in Nyeszwesch* 1474 [183, 12, 416]; *super fluvio Nyeszwesch inter villa* (на ріці) *Nveszwesch et Harassymow* 1465 [183, 15, 302]; *in Nvedzyszcz(!)* 1449 [183, 12, 150—183]; *Neszyszcz* 1424 [183, 12, 8]. Діал. *не'звишч'і*, -вишч; *не'звиска*, -виск, прикм. *не'звиский*.— Від ОН **Незвиско*

- (? < Не- + *Звеско < Звеслав [89, 89], пор. Niestoj, Nieznamir — [274, 47, 55]) + суф. -je. Назва річки є вторинною щодо назви села.
- ***Нейгоф**, група будинків, знаходилася коло с. Старі Богородчани (Бог.): Neuhoф 1900 [200, 40]; Neuhoф кін. XIX—поч. XX ст. [150].— Нім. назва Новий Двір походить з кін. XVIII ст. [67, 17].
- ***Нейдорф**, див. Нове Село.
- ***Нем'ятинці**, с., розташовувалося коло сіл Локітка, Полагичі: Nyemyathycze 1523 [231, 4/1, 239]; 1452 [231, 4/3, 398 Supl.].— Від ПН Нем'ятинці < ОН *Немята, пор. Немятой [157, 329]. Можливо, Нем'ята є відкомполітичним дериватом якогось давньослов'ян. імені типу Немиль, Немир, Немысль, Нетої [89, 137; 263, 103—104; 228, 100], давньорус. Вишата, Борята. Менш імовірно, відад'єктивний дериват з суф. -ата.
- Нетребівка**, х., об. з смт Обертин (Гор.): х. Нетребівка коло смт Обертин 1947 [159, 511]; Nietrzebówka (дв. 6, мешк. 61) 1900 [200, 215]; 1855 [220]. Діал. нетреб'їука, -ки, прикм. нетреб'їуский.— Від ОН Нетреб (Експ.), Нетреба [157, 331] + суф. -івка.
- Нивочин**, -а, с., Бог., на пот. Лукавиця (лів. прит. Саджави, лів. прит. Бистриці-Сотвинської): Нивочин 1947 [159, 99]; Невочин 1914 [173, 9]; 1866 [175, 8]; Nie-woczyna ... z Niwoczyna 1765 [272, 394]; 1670 [247, 74]; Niwoczyn ad Bohorodczanу 1661 [248, 890]; villa Nowoczyna(!) 1652 [182, ф. 5, оп. 1, спр. 144, арк. 247]. Діал. невочин, -на, прикм. невочин'ський.— Від ОН *Нівока або *Невока, форма якої, можливо, виникла внаслідок афери початкового фрикативного г в ОН *Гн'вока, пор. Гн'ва, Гн'вко < Гн'вомирь [89, 59] + суф. -ин.
- Нижнів**, -ева, с., Тл., на Дністрі при усті Товмачика, пн.-сх. Тлумача: с. Нижнів(!) 1947 [159, 518]; Нижнів 1914 [173, 243]; Нижнів 1886 [175, 95]; Niżniow 1886 [257, 7, 170]; miasto Niżniow 1765 [272, 148 зв.]; ws. Niżniow ad Jezupole 1670 [247, 74]; villa Niżniow 1662 [182, ф. 5, оп. 1, спр. 152, арк. 971]; Nieznow 1578 [284, 18/1, 86]; opp. Nyeznow 1523 [231, 4/2, 384]; Sbroslao de Nisznow 1441 [183, 12, 92]. Діал. ніжн'їу, -нева, прикм. ніжн'їуский.— Від ОН *Нижень, *Ніжень, пор. Нижник, Нижко [13, 299—300]; Niezen [223, 102] + суф. -ів.
- Нижній Вербіж**, -ого -жа, с., Кол., на Лючці (пр. прит. Пруту), пд.-сх. Коломні: Нижній Вербіж 1947 [159, 513]; Вербіж Нижній 1914 [173, 160]; Wierbiąz Niżny albo Werbiąz 1892 [257, 13, 214]; Wierzbiasz niżny 1735 [246, 64]; Wierzbiz niżny 1707 [238, 216]; 1670 [247, 81]; Wierbiąz 1649 [46, 5, 226]; Wyorbyasz 1515 [284, 18/1, 173]; Wirzbasz 1375 [183, 5, 38]; Wierbiąz 1365 [197, 1469]. Діал. ніжний верб'їж, -ного -їжа, прикм. нижн'оверб'їж'ий.— Від апел. *вербіж* «зарості верби», пор. *вербіляжок* «вербіяк, тобто зарості верби» [41, 1, 380]. Суф. -їж відбиває посиленість ознаки (в основі лексеми), походить з давнього -єзь, що є континуантом праслов'ян. *egjo [259, 1, 69—70], пор. укр. *яловес* «безплідна вівця» [135, 4, 540] < *яловий* «безплідний» [135, 4, 540], пор. *бабег* [135, 1, 13]. Цей суф. представлений і в назві Тереміж. Диф. член вказує на положення посел. щодо однойменного за течією річки посел. Уперше диф. член фіксується документами першої пол. XVII ст. Давне посел. Знайдено археол. пам'ятки доби бронзи [51, 342]. Пор. Вербіж (Лв.).
- Нижня Велесниця**, -ої -ці, с., Кол. Вин., на р. Велесниця (пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд.-зх. Отині: Нижня Велесниця 1947 [159, 510]; Велесниця 1938 [174, 86], Welonica Dolna 1900 [200, 415]; 1892 [257, 13, 197]; 1787 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 179]; Welonica 1765 [272, 168]; 1670 [247, 81]; Vyelesnycza 1469 [183, 12, 283]; zurram dictam Weksnycza(!) 1461 [183, 12, 274]. Діал. ніжн'а велесн'їе, -оїї -ці, прикм. нижн'овелесн'їський.— Від назви р. Велесниця, яка, напевно, мотивована апел. *велесник* «герань криваво-червона» *Geranium sanguineum* [41, 1, 420] і гідронім. суф. -иця. Такий відфітонімний тип найменувань є досить продуктивним в укр. гідронімії, пор. Крушельниця, Ільниця, Топольниця, Коноп(ля)ниця і под. Виведення ойконіма від ОН Велес (давньорус. і язичницький бог худоби) вважаємо непереконливим.

Нівра, х., об. з с. Олеша (Тл.): х. Нівра коло с. Олеша 1947 [159, 518]; Nivra 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 187, арк. 22].— Назва неясна. Пор. Нівра (Тр.), Ніверка (Хрк.).

Николтов, див. Обертин.

Нове Село, х., об. з с. Струпків (Кол.), раніше нім. колонія: х. Нове Село коло с. Струпків 1947 [159, 512]; Neudorf (дв. 31, мешк. 232/1900 [200, 705]; 1855 [220].— Назва є перекладом з нім. мови. Пор. Нове село (Зк., Льв., Тр., Хм.).

Нові Кривотули, -их -тул, с., Тис., на р. Ворона, пн. смт. Отиня: Кривотули Нові 1914 [173, 228]; Кривотулы Нови 1886 [175, 90]; Krzywotuly Nowe albo Cógne 1883 [257, 4, 813]; 1855 [220]. Діал. нов'і кривоту́ли, -віх -ту́л, прикм. новокривоту́л'ський.— Від РН Кривотули < ОН *Кривотул, пор. Кривобок, Криволап [15, 146]; Кривошей [157, 265]; диф. член вказує на часову ознаку посел.

Новомарківка, -ки, с., стара назва Рунгури, на р. Лючка (пр. прит. Пруту), пд.-зх. Коломий: Ново-Марківка 1947 [159, 513]; Рунгури 1938 [174, 120]; Рунгоры 1886 [175, 67]; Rungury 1889 [257, 10, 13]; Rungury 1735 [246, 64]; Rungery ... w Rągorach 1670 [247, 54]; Runguri 1579 [284, 18/1, 105]. Діал. новомарк'і́ўка, -ки // рунгу́ри, -ур, прикм. новомарк'і́ўський // рунгу́рський.— Суч. назва штучна, виникла як опозиція до назви сусіднього с. Марківка. Рунгури — утворення від апел. сх.-роман. runc, мн. runcuri «вирубана ділянка лісу для пасовища, передусім для випасання овець» [188, 1087]; Одзвінчення к до г характерне для діалектів рум. мови, пор. Aruncu, Arungu, La Runcu — La Rungu [210, 23]; семантично назва близька до слов'ян. *теребіж*, *пасіка* *пасіч* та под.

Новоселиця, -і, с., Сн. Джур., на р. Рибниця (пр. прит. Пруту), пд. Заболотова: Новоселиця 1914 [173, 195]; 1886 [175, 77]; Nowosielica 1886 [257, 7, 275]; 1670 [247, 74]; Nowosielicza 1579 [284, 18/1, 102]; Nowosyelcze 1459 [183, 12, 262]; 1448 [244, 159]. Діал. новосе́лі'є, -ц'і, прикм. новосе́ліцький.— Від апел. *новоселиця* «новозаселене посел.», пор. *новоселець* «людина, що недавно поселилася десь; новий поселенець» [138, 5, 436]. У XIX ст. у Новоселиці видобували вугілля [257, 7, 275]. Пор. Новоселиця (Вн., Жт., Зк. та ін.), польськ. Nowosielica [257, 7, 275]; чеськ. Novosedly [205, 2, 150].

Новоселівка, -ки, с., стара назва Владипіль (Гор. Ол.— Кор.). Назва посел. вперше з'ясується 1965 р. [49, 14].— Нова назва — штучна, маловиразна, таких назв десятки в топонімії України; давніша — утворилася зніслідок лексикалізації номінативного словосполучення «Владик п.», або «Владикове п.» з наступним стягненням в однослівну назву з морфологічними видозмінами. Пор. Владипіль (Льв.).

Новосілка, -и, с., Тл. Петрил., на Дністрі, пн. Тлумача: Новосілка 1914 [173, 244]; Новосьлка 1886 [175, 96]; Nowosiółka 1886 [257, 7, 277]; 1765 [272, 140]; 1670 [247, 74]; 1578 [284, 18/1, 86]; in bona Hanusowcze et Nowosyelcze 1448 [183, 12, 169]. Діал. новос'і́лка, -ки, прикм. новос'і́л'ський.— Від апел. *новосілка* «новозасповане посел.», пор. *новосел* «людина, що недавно поселилася десь; новий поселенець» [138, 5, 436]. Пор. Новосілка (Вн., Дні., Жт., Зп. та ін.).

***Обежа**, х., належав до сіл Радча чи Хом'яківка (Тисм.): Oberza 1855 [220].— Від апел. oberza «заїзд» [114, 2, 5].

Обертин, а, смт Гор., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту): Обертин 1947 [159, 511]; 1886 [175, 74] Obertyn 1765 [272, 169 зв.]; do Obertyna zameczku 1630 [46, 5, 118]; villa Obertyn 1582 [233, Н. 1/1, 122 зв.]; Obertin 1578 [284, 18/1, 86]; Fundatio opp. Nikollow in fundo hereditatis Obertyn... Nikollow seu Obertyn 1552—1553 [281, 110]; Obertin 1547 [231, 4/3, 305]; in Obertyn 1472 [183, 12, 346]; Martinus Obartinsky 1437 [183, 12, 356]; Derslaus Obardinsky(l) 1435 [183, 12, 5]; villae sub gayo dicto Sroci Rohin cum Podmertthin 1373 [183, 5, 39]. Діал. обертін, -на, прикм. обертін'ський.— Від ОН *Обарда, Обард (< давньослов'ян. Обрадъ, Обрада) [89, 141] внаслідок метатеzy рад-і -ард). Пізніші варіанти назви, очевидно, є наслідком писарської асоціації з ім. ОН Obert — Hubert, пор. Oberth Rijman 1489 [274, 1, 3]; Obyerth rotmagister 1506 [231, 3, 117]. Щодо запису з 1373 р., то територіально Подмартин дійсно відповідає Обертину, міг межувати з селами

Рогиня і Сороки. Чому Обертин (давніше ?*Обрадин) названий Подмартинном, а також чому *Подмартин пізніше став зватися *Обардин (<*Обрадин), не можемо відповісти. Ймовірно, ойконім Обертин походить від апел. *обертин* «козалець. Тгагороп L. рід багаторічної трав'янистої рослини складноцвітних» [86, 6, 75]. Назва Ніколтів (Ніголтів) не прижилася (див. записи). Давнє посел. Виявлено рештки пізньої палеолітичної стоянки [51, 588].

***Овчин**, фільв., розташовувався коло с. Старі Богородчани (Бог.): Owczyn кін. XIX — поч. XX ст. [150].— Від ОН Овца [157, 341]; domino Jaschkone Owcza 1366 [274, 4, 162] + суф. -ин.

Одаї, -ів, с., Тисм. Марк., на р. Рокитна (лів. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пл. Тисмениці: Одаї 1947 [159, 517]; Одая ... в Одаях 1914 [173, 229]; 1885 [175, 90]; Odaie 1886 [257, 7, 374]; 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 183]. Діал. одаїй, -ію, прикм. одаїйський.— Від РН Одаї < ОН Одай, Johanni dicto Odav 1448 [274, 4, 95]. Менш переконливо від апел. діал. *одая* «хутір, висілок, кошара за селом» [86, 6, 90; 95, 304]. Пор. Одай, Одаї (Вн., Од., Чрк.), молд. Одая.

Одаїв, -ева, с., Тл., на Дністрі, сх. Тлумача: Одаїв 1947 [159, 518]; Одая 1938 [174, 156]; 1914 [173, 236]; Одаи 1886 [175, 93]; Odaie, albo Odai 1886 [257, 7, 374]; Odaie 1855 [220]. Діал. одаїй, -ію, прикм. одаїйський.— Від РН Одаї < ОН Одай [274, 4, 95]; суч. посесивний варіант назви з суф. -ів. Можливе також виведення назви від діал. апел. *одая*, див. Одаї.

Одая, х., об. з с. Олещин (Тл. Жук.): х. Одая коло с. Олещин 1947 [159, 511].— Можливо, від апел. *одая*, див. Одаї; молд. *одае* «кошара, вівчарня» з тур. oda [188, 860].

***Озерища**, х., належав до с. Ворона (Кол. Вин.): Jezierzyska (дв. 4, мешк. 26) 1900 [200, 705].— Від апел. *озерища* «місце, де були озера» (Експ.). Пор. Озерище (Чрк.).

Озерища, х., належав до с. Городниця (Гор.): Jezierzyska 1882 [257, 3, 573].— Від апел. *озерища*.

Озеряни, -ан, с., Тл. Грушк., пл.-сх. Тлумача: Озеряни 1947 [159, 512]; 1886 [175, 87]; Jezierzany 1882 [257, 3, 571]; 1765 [272, 140 зв.]; Jezierzany ad Tlumacz 1670 [247, 69]; Jezierzany (село настільки спустошене, що й не видно його місця, лише саме поле) 1661—1665 [225, 40]; 1578 [284, 18/1, 95]; Jezerzani 1452 [231, 4/3, 398 Supl.]; Gruszka, Jezioro(!) 1427 [282, 7, 227]. Діал. озер'єни, -р'єн, прикм. озер'єнський.— Від ЕН *озеряни* «люди, що оселилися коло озера», див. запис 1427 р. Пор. Озеряни (Вл., Жт., Рв., Тр., Хрс., Чрг.).

***Окопи**, х., належав до с. Братківці (Бог.): Окопу 1855 [220].— Від апел. *окіп*, мн. *окопи* «вал з ровом» [135, 3, 47]; «рів з земляним насипом, валом навколо чого-небудь» [138, 5, 675]. Пор. Окопи (Лв., Тр.).

***Оленчичі**, с., належало до маєтків Тончинських на Покутті. Olenczicze (королівські привілеї з 1415—1444 і 1484—1485 рр.) 1547 [231, 4/3, 284].— Від ПН Оленчичі < ОН Оленко, вь синовця ... Оленка 1370 [183, 7, 1], князь Оленка [157, 344].

Олеша, -і, с., Тл., пл.-сх. Тлумача: Олеша 1947 [159, 518]; 1886 [175, 87]; Olesza 1886 [257, 7, 475]; w Oleszu 1727—1731 [262, 19 зв.]; Olesze ad Tlumacz 1670 [247, 75]; 1578 [284, 18/1, 95]; Holesze 1515 [284, 18/1, 171]; Oliesche 1427 [282, 7, 227]; Holesze 1423—1427 [282, 7, 219]. Діал. олеша, -еш'і, прикм. олеши́нський, офіц. оле́ський.— Від ОН Олех, Олеховь Сенка [89, 143]; Olech Kmethone 1441 [183, 14, 16] + суф. -је. Непереконливою вважаємо етимологію ойконіма від апел. *олеша* — праслов'ян. *olъsha [40, 95; 84, 626], оскільки суф. -*је не приєднувався до основ на -а. Важко погодитися з твердженням, що ойконім Олеше походить від апел. *олешье* «вільховий ліс», «болото, яке заросло кущами, рідким рідкістним лісом» [93, 128], оскільки апел. з наведеним значенням не підтверджується документально, а встановлюється на основі апел. *олешник*, *олес*, *олешоник* [93, 128]. Твердження, ніби це Олеше вперше згадується 1227 р. [51, 605], помилкове. Насправді, в літописі йдеться про Олеше, що розташовувалося в гирлі Дніпра, тепер м. Цюрюпінськ [93, 127—128; 40, 95]. Давнє посел. Знайдено скарб бронзо-

- вих пам'яток доби пізньої бронзи [51, 605]. Див. Олешів, Олешків. Пор. Олеша (Тр.).
- Олешів**, -ова, с., Тл. при усті пот. Під Каменем (пр. прит. Товмача), пн. Тлумача: Олешків 1914 [173, 243]; Олешów 1886 [175, 95]; Oleszów 1886 [257, 7, 477]; ws. Oleszowa 1765 [272, 148 зв.]; Olechow, Holeszow 1670 [247, 60—67]; Holeszczow 1527 [231, 4/1, 305]; Vasil homo de Holeszow 1460 [183, 12, 380]; Oleszow 1444 [183, 12, 122]. Діал. олеш'їй, -ева, прикм. олеш'їйський.— Від ОН Олех, Олеш(o), Olescho de Horzechowicz [274, 4, 116] + суф. -їв. Виявлено пам'ятки доби пізньої бронзи і давньорус. посел. [51, 594]. Див. Олешків.
- Олешків**, -ова, с., Сн., на Прутї, пд.-сх. Заболотова: Олешків 1914 [173, 195]; Олешкѡв 1886 [175, 77]; Oleszków 1886 [257, 7, 476]; 1765 [272, 165 зв.]; Oleskow, Oleszow ad Zablotow 1669, 1670 [247, 58—75]; Holeszkow 1649 [46, 4, 279]. Oleschkow 1473 [183, 12, 409]. Діал. олешк'їй, -кова, прикм. олешк'їйський.— Від ОН Олешко, Oleszko 1405 [274, 4, 117] + суф. -їв. У ур. Городище виявлено пам'ятки трипільської культури і давньорус. городище [51, 565]. Див. Олешків. Пор. Олешків (Хм.).
- Олешин**, -на, с., Тл. Жук., пп.-зх. смт. Обертин (Гор.): с. Олешин 1946 [159, 511]; ws. Waleszczyna кін. XIX — поч. XX ст. [150]; Olisko (?) 1765 [272, 140 зв.]; ws. Oleszyn...w Oleszynie (мешк. 5) 1661—1665 [225, 38]. Діал. олешин, -на, прикм. олешин'ський.— Від ОН Олеша, Олешка, Alexio Oleska 1458 [183, 12, 326]; Laboriosa Olesza [274, 4, 117] + суф. -ин.
- Олієво-Корнів**, -ева, с., Гор. Ол.-Кор., на р. Берестки (пр. прит. Дністра), пд.-зх. Чернелиці: с. Олієво-Корнів 1947 [159, 504]; Олієва Корнівська 1914 [173, 36]; Олієва Корнівська 1886 [175, 22]; Olejowa Szlachecka albo Korpiow 1886 [257, 7, 458]; Olejowa Korpiow 1855 [220]. Діал. ол'їйєва-корн'їй, -ви-ко'рн'їй, прикм. ол'їйєвокорн'їйський.— Від апел. олієва (польськ. olejowa), можливо, т. с., що олійниця; диф. член вказує на приналежність об'єкта с. Корнів, а в певний період — шляхті.
- Олієво-Королівка**, -ки, с., Гор., на р. Берестки (пр. прит. Дністра), пд.-зх. Чернелиці: Олієво-Королівка 1947 [159, 504]; Олієва Королівська 1914 [173, 36]; Олієва Королівська 1886 [175, 22]; Olejowa Królewska albo Korolówka 1886 [257, 7, 458]; Olejowa Korolówka 1855 [220]; Olejow 1765 [272, 162 зв.]; Olejowa ad Czerleniow 1735 [246, 67]; w Olejowie za Czortowcem 1727—1731 [262, 19 зв.]; Olejow novo-locationis 1670 [247, 75]. Діал. оліїєва-корол'їйка, -ви-ки, прикм. ол'їйєвокорол'їйський.— Від апел. олієва, див. вище; диф. член вказує на приналежність посел. королю, див. Королівка.
- Оприщина**, -и, х., належав до с. Середній Майдаи (Надв.): Opraszyna (дв. 3, мешк. 19) 1900 [200, 413]; 1886 [257, 7, 568]; 1855 [220]; Від давньорус. *опришьнина* «окреме володіння, уділ», пор. *опришь* «окремо» [142, 2, 694].
- Опришківці**, -ів, с., об. з м. Івано-Франківськ: с. Опришківці 1947 [159, 510]; 1914 [173, 204]; Опришківці 1886 [175, 81]; Opryszowce 1886 [257, 7, 569]; 1765 [272, 143 зв.]; 1669 [247, 37]; Apriszowce 1578 [284, 18/1, 94]; Opriszowce 1515 [284, 18/1, 169]; Opryszowce 1467 [183, 12, 317]; Шандро Апришовський 1424 [122, 106]. Діал. оприш'їйц'ї, -ц'їй, прикм. опришовецький.— Від ПН Опришівці < Оприш [89, 144], Opryszowicz [274, 4, 135]. Давнє посел., доказом є катойконім Апришовський (див. запис 1424 р.).
- Орелець**, -ця, с., Сн. Уст., на р. Орелець (лів. прит. Пруту), зх. Снятина: Орелець 1914 [173, 190]; 1886 [175, 76]; Orelec dawniej Orzelec 1886 [257, 7, 578]; Horelec 1735 [246, 65 зв.]; Horelec, Horylec ad Kolaczkowce 1670 [247, 58—68]; 1579 [284, 18/1, 103]; Orzelec 1373 (1416) [183, 5, 39]. Діал. орéлец', -лц'є, прикм. орелéц'кий.— Від назви р. Орелець, яка є, можливо, демінутивним до Орель. Назва Орель тюрк. походження із значенням «кут» [162, 3, 151; 154, 229; 40, 58]. Назва річки мотивована характером течії, пор. укр. *гострий* «різкий» [135, 1, 319], польськ. *ostru* «гострий, різкий» [114, 2, 106]. Пор. Орелець [257, 7, 578], Орельськ, 1204 р. [93, 129—130; 40, 96], р. Орель (лів. прит. Дністра); пор. пот. Кут, Кут-Бабин [136, 305].

- ***Осичина**, х., належав до с. Буківна (Тл. Олеш.): Osieczyna (дв. 1, мешк. 4) 1900 [200, 708]; 1886 [257, 7, 626].— Від апел. *осичина* «осиковий ліс» [135, 3, 66], «осиковий ліс або гай; осичняк» [138, 5, 763].
- Останківці**, -ів, с., Гор. Гвізд., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту), пн. смт Гвіздця: Останківці 1914 [173, 102]; Останківці 1886 [175, 42]; Ostapkowce 1886 [257, 7, 662]; 1775 (1655) [197, 1471]; Ostapkowce ad Gwozdziec 1661 [248, 890]; 1579 [284, 18/1, 101]; in bonis Gozdzec seu Ostapkowcze 1475 [183, 6, 183]; Ostapkowcze 1373 (1416) [183, 5, 39]. Діал. остáпк'іуи'і, -ковец, прикм. остáпк'іуєський.— Від ПН Останківці < Остáпко, Остáпко 1441 [183, 12, 55].
- Остра**, х., належав до Горішнього (Верхнього) Майдану (Надв. Красн.): Ostre кін. XIX—поч. XX ст. [150]; Ostra 1855 [220].— Від назви г. Остра, що розташовується поруч.
- Острия**, -ні, с., Тл. Олеш., на р. без назви (лів. прит. Товмача), пн. Тлумача: Острия 1914 [173, 231]; 1886 [175, 91]; Ostrynia z Uhornikami 1886 [257, 7, 734]; 1765 [272, 142]; Ostrynia ad Tysmienica 1661 [248, 886]; 1578 [284, 18/1, 95]; у Острині 1450 [2, 1, 68]; писан у-в' Острини 1444 [2, 1, 58]; Iwan de Ostrin 1439 [183, 12, 58]. Діал. острін'є, -їн'і, прикм. острін'єський.— Від назви водного об'єкта. Напевно, таку назву у минулому мала безіменна тепер річка, що протікає через Остриню. Пор. Остриця (Чрв.).
- ***Острів**, х. коло с. Нижнів (Тл.), тепер ур. коло с. Буківна (Тл.): Ostrow кін. XIX—поч. XX ст. [150]; 1855 [220]; silva dicta (названий ліс) Ostrow 1437 [183, 12, 14].— Від апел. *острів* «1) ділянка суші, оточена з усіх Соків водою; 2) ділянка землі, що різко виділяється на фоні решти місцевості» [138, 5, 789]. Пор. Острів (Вл., Жт., Кв., Лв., Рв., Тр., Чрг.).
- Острівець**, -ця, с., Гор., пн. смт Гвіздця: Острівець 1947 [159, 503]; Островець 1886 [175, 31]; Ostrowiec 1886 [257, 7, 719]; ?1547 [231, 4/3, 284]; Andreas de Ostrowiecz...Ostroweczky 1442 [183, 12, 101—105]. Діал. остр'івец, -ву'є, прикм. остр'івецький.— Від апел. *острівець* «змен. до острів» [135, 3, 72]. Пор. Острівець (Тр., Чрк.).
- Отинія**, -ні, смт, Кол. коло р. Ворона: Отинія 1946 [159, 511]; Отинія 1914 [173, 219]; Отынія 1886 [175, 87]; Ottynia 1886 [257, 7, 764]; Ottenia 1765 [272, 168]; Korczakow seu Otienia 1670 [247, 69]; Otienia 1649 [46, 5, 5]; Balabanow(?) 1606—1613 [281, 177]; Отеню ... звоєвал 1531 [40, 158]; Вотиниша (вотиниша) 1240 [112, 2, 790]; (Про ототожнення цього запису з смт Отинею див. [40, 36]). Діал. отін'а, -н'і, отин'іа, -їі, прикм. отин'ан'єський.— Від апел. ст.-укр. *отнина* (вотиниша) «маєток, успадкований по батькові на правах повної власності; батьківщина, вотчина» [137, 2, 106]. Таку ж етимологію цієї назви пропонує Л. Т. Масенко [40, 36]. Однак цілком правомірно можна виводити цю назву від ОН Ота (староста рускої землі ота пилецкий) 1359 [122, 10; Ота, Otta, Otha [274, 4, 159] + суф. -ин(а); безпідставним є виведення топоніма від апел. *отин*, придуманого автором [179, 110]. Назву Балабанів (Balabanow) дав посел. його власник Олександр Балабан [204, 41—55], згодом посел. відкупили Понятовські, які походили з родини гербу «Корчаків». Вони й дали посел. нову назву Корчаків, але й вона не прижилася [204, 41—55]. Свт Отинія розташовується на низинній, частково мочаристій, частково піщаній малородючій місцевості. На Покутті побутує прислів'я «Купив собі отинію, тобто біду (Експ.)». Пор. Отиневичі (Лв.).
- ***Ошєпівка**, х., належав до с. Олієво-Королівка (Гор.): Oszczerówka (дв. 3, мешк. 25) 1900 [200, 211]; 1886 [257, 7, 750].— Від ОН Ошєп [15, 210]; Ошєпоць [157, 350] + суф. -івка.
- ***Охримівці**, с., розташовувалося на Коломийщині: Ochrymowce (!) 1582 [233, Н. 1 (!), 123]; Ochrimowcze 1579 [284, 18/1, 102].— Від ПН Охримівці < ОН Охрим. Пор. Охримівці (Хм.).
- Палагичі**, -ич, с., Тл., на р. Товмач (пр. прит. Дністра), пн. Тлумача: Палагичі 1914 [173, 220]; 1886 [175, 87]; Palahicze 1886 [257, 7, 932]; Polaycze 1765 [272, 140 зв.]; Podlaycze ad Tysmienica 1670 [247, 76]; Polaiczze ad Nizniow 1660 [248, 19]; zamek Polalecki wydarli 1649 [46, 4, 152]; w Polayczach 1649 [46, 5, 33]; Polahy-

- cze 1578 [284, 18/1, 95]; межи полагаи(ч) 1419 [11, 90]. Діал. палагіч'ї, -гич, прикм. пала'гич'кий.— Від ПН Полагичі < ОН Полаг, Полай, пор. Miczko alias Polaу 1409 [274, 4, 312]. Суч. форма топоніма виникла внаслідок регресивної асиміляції у системі голосних звуків.
- Парище**, -а, с., Надв., на р. Велесниця (пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пн.-сх. Надвірної: Парище 1947 [159, 510]; Парищі 1938 [174, 112]; Парище 1886 [175, 62]; Paryszczе 1886 [257, 7, 876]; 1765 [272, 169]; Paryszczа 1707 [238, 231]. Діал. парішче, -шча, прикм. парішчен'ський.— Від апел. *пар* «земля, зорана на зиму» [100, 2, 40] + суф. -ище «на означення місця, де щось було» [130, 122], первісно *парище* «земля, яку часто залишали на пар». Можливо, топонім походить від фрак. апел. *рага, рѣга* «посел., село» [39, 78] + суф. -ище; отже, у даному випадку парище «місце, де знаходилося посел., селище».
- *Пасіка**, х., належав до с. Красна (Надв.): Pasieka 1855 [220].— Від апел. *пасіка* викорчувана ділянка лісу, призначена для розведення бджіл; пасіка, борть» [138, 2, 128]. Пор. Пасіка (Зк., См., Хрк.).
- *Пасіка**, х., належав до с. Долина (Тл. Нижн.): Pasieka 1855 [220].— Від апел. *пасіка*, див. вище.
- Пасічна**, -ої, с., об. з м. Івано-Франківськ: Пасічна 1947 [159, 517]; Паст'чна 1886 [175, 81]; Pasieczna 1886 [257, 7, 881]; Pasieczne 1765 [272, 143 зв.]; Pasieczno 1707 [238, 225]; Pasieczne 1670 [247, 83]; 1578 [284, 18/1, 93]; 1475 [183, 12, 346]; Pasieczne 1373 [231, 4/3, 359 Supl.]. Діал. пас'ічна, -нойі, прикм. пас'ічнєн'ський.— Від диф. члена *пасічне*, *пасічна* (< пасічне село, польськ. *pasieczna*) внаслідок субстантиванії; пор. *пасіка* «вирубана ділянка лісу» [100, 2, 43]; село виникло на місці викорчуваного лісу. Пор. Пасічна (І-Ф., Кв., Хм.).
- *Пеньки**, х., належав до смт Отиля: Penki 1855 [220].— Від РН Пеньки < ОН Пенько [157, 354] або від апел. *пеньки*, тобто первісно посел. виникло на пеньках, на місці щойно вирубаного лісу.
- *Пеньки**, х., належав до с. Велика Кам'янка (Кол.): Pinki 1900 [200, 292].— Як вище.
- Передівання**, -я, с. Гор. Город., на Дністрі: Передівання 1947 [159, 504]; Передіване 1914 [173, 33]; Передіваніє 1886 [175, 21]; Perediwanie 1886 [257, 7, 951]; 1855 [220]. Діал. перед'іван'є, -ан'а, прикм. перед'іван'їуский.— Назва орієнтир, означала «місце (посел.), розташоване під с. Івано-Золоте (Тр.)». Виявлено поховання давньорус. періоду [5, 146].
- Перелісок**, х., об. з с. Олеша (Тл.): х. Перелісок коло с. Олеша 1947 [159, 518].— Від апел. *перелісок* «невеликий, рідкий лісок» [138, 7, 215]. Пор. Перелісок (Хрк.), Переліскн (Вн., Лв., Пл., См.).
- *Перерва**, с., належало до м. Снятин: Przerwa 1900 [200, 613]; 1886 [257, 9, 177].— Від апел. *перерва* «прорив у греблі» (Експ.), первісно, можливо, «посел. коло розірваної греблі».
- Перерив**, -ива, с., Кол. Мат., на Пруті, сх. Коломиї: Перерив 1947 [159, 508]; Перерів 1914 [173, 109]; Перерів 1886 [175, 45]; Pererów 1887 [257, 5]; 1765 [272, 165]; Przerow 1735 [246, 65 зв.]; ws. Pererów 1661 [248, 15]; Przerow 1517 [231, 4/3, 162]; 1443 [183, 12, 118]. Діал. переріів, -ва, прикм. переріівський.— Від апел. *перерив*, праслов'ян. *rperow «рів, ковбана; болото, трясовина; стояча вода» [224, 248]. Пор. чеськ. Prerov, нім. Prerov [224, 248].
- *Перерив**, с., розташовувалося коло с. Чортовець (тепер Назаренкове Гор.): Pererow 1765 [272, 169 зв.]; Pererow ad Czortowiec 1661 [248, 15]; Pererow ad Potok 1661 [248, 890]; Pererow 1648 [46, 4, 10].— Від апел. *перерив*.
- Перерісль**, -я, с., Надв., на р. Стримба (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пн.-сх. Надвірної: Перерісль 1947 [159, 510]; Перерісль 1886 [175, 63]; Przerósl albo Przerosł 1888 [257, 9, 176]; 1765 [272, 168]; 1670 [247, 77]; Pererosl (село спалене татарами) 1578 [284, 18/1, 93]; Olexa et Vasył...de Pereroslja 1475 [183, 12, 375]; Перерісль 1424 [122, 106]. Діал. перер'ісл', -осл'а, прикм. перер'ісл'ан'ський.— Від ОН *Перерісль + суф. -їь ОН *Перерісль не зафіксована суч. словниками, але, без сумніву, вона була. Перший член Перерісль засвідчений у давньослов'ян.

- ОН Перемисль, Перентъ, Переславъ [89, 149; 263, 84; 74, 220], другий член Росл. — у давньослов'ян. ОН Ростиславъ, Ростимиръ [89, 169; 263, 84]. Давнє посел. Виявлено могильник доби карпат. курганів. (I тис. н. е.) [5, 144]. Пор. Переросле (Хм.).
- Петрилів**, -ова, с., Тл., на Дністрі, пн.-сх. Тлумача: Петрилів 1914 [173, 244]; Петрылѡв 1886 [175, 96]; Petrylów 1887 [257, 8, 30]; Petrylów 1765 [272, 140]; 1670 [247, 76]; Petrilow 1578 [284, 18/1, 87]; Bukowo et Petrilow 1437 [183, 12, 14]. Діал. петрил'іу, -лова, прикм. петрил'іуский. — Від ОН Петрило + суф. -ів. Давнє посел. Виявлено поховання II—III ст. н. е. [5, 144].
- Петрів**, -ова, с., Тл., на Дністрі, пд.-сх. Тлумача: Петрів 1947 [159, 511]; Петрѡв 1886 [175, 34]; Piotrów 1887 [257, 8, 213]; 1765 [272, 145]; 1670 [247, 76]; Piotrow-cze ... in distr. Pokucie 1549 [231, 5/1, 17]; por Pyotrowski 1515 [284, 18/1, 172]; Andreyko de Petrow 1438 [183, 12, 39]. Діал. пѣтр'іу, -ова, прикм. пѣтр'іуский. — Від ОН Петро + суф. -ів. Давнє посел. Виявлено пізньопалеолітичне посел. і городище часів Київської Русі [51, 605].
- Печеніжин**, -на, смт. Кол., на р. Лючка (пр. прит. Пруту) і пот. Печеніга (пр. прит. Сопівки, лів. прит. Пруту). зх. Коломій: Печеніжин 1914 [173, 166]; Печеньжин 1886 [175, 67]; Peczenizyn, albo Peczeniszcz 1886 [257, 8, 932]; 1765 [272, 170 зв.]; Peczynizyn 1735 [246, 64]; opp. Peczynizyn 1650 [46, 5, 122]; villa Peczenizyn 1582 [233, Н. 1 (I), 123]; Pyaczeniczin(t) 1470 [231, 4/3, 409 Supl.]; Pecnizisin 1443 [183, 12, 118]. Діал. печен'їжин, -на, прикм. печен'їжин'ський. — Від ОН Печеніга, пор. Печеньжик, Микულიна, 1254 р. [89, 151] + суф. -ин. Не переконливо від назви р. Печеніга [32, 26]. Виникнення осел. припадає на період Київської Русі [67, 16]. Пор. Печеніги (Хрк.).
- Печір'я**, х., об. з с. Гавриляк (Гор. Об.): х. Печір'я коло с. Чортовень (суч. Назаренкове) 1947 [159, 511]; Piszczary (дв. 1, мешк. 6) 1900 [200, 215]. — Можливо, від апел. *печера* + суф. -је. Пор. Печірна (Тр.).
- Пилипи**, -ів, с., Кол., на р. Березівка (пр. прит. Пруту), пд.-сх. Коломій: Пилипи 1947 [159, 508]; Пылипы 1886 [175, 43]; Pilipy 1887 [257, 8, 142]; 1787—1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 278]. Діал. пилип'ї, -п'іу, прикм. пилип'іуский. — Від РН Пилипи < ОН Пилип.
- Пилявщина**, х., об. з м. Тлумач: х. Пилявщина коло с. Тарасівка 1947 [159, 518]; 1914 [173, 223]; Pilawsczyzna (дв. 73, мешк. 338) 1900 [200, 708]; obszar Pilawsczyzna 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 187, арк. 23]. Діал. пил'аўщина, -ни, прикм. пил'аўський. — Від ОН Пилявський, Nicolaus Pilawski [274, 4, 252] + суф. -ина. Пор. Пилява (Вн., Кв., Тр., Хм., Чрк.).
- Пишаше**, -ого, с., Кол. Джурк.: с. Пишаше 1965 [49, 14]; х. Пишаше коло с. Джурків 1947 [159, 503]; Piszczasz (дв. 5, мешк. 27) 1900 [200, 215]. Діал. пишашче, -ого, прикм. пишашчий. — Від ОН Пишак [15, 240] + суф. -је. Пор. Пишатвиці (Тр.).
- Півтораки**, х., об. з с. Живачів (Тл.): х. Півтораки коло с. Живачів 1947 [159, 511]. — Від РН Півтораки < ОН Півторак [120, 74]; Pottorek [274, 4, 315].
- Підвербівні**, -ів, с., Тл. Жив., на Дністрі, пд.-сх. Тлумача: Підвербівні 1947 [159, 511]; 1914 [173, 79]; Підвербѣ 1886 [175, 34]; Podwerbce z Wojnicz 1887 [257, 8, 478]; 1765 [272, 170]; 1670 [247, 74]; Podwerbce 1578 [284, 18/1, 89]; Podwierzbecz... Podwierzbe 1469 [284, 18/1, 35 Supl.]; Podwierzbe 1424 [183, 11, 8]. Діал. п'ідверб'ї, -п'іу, прикм. п'ідверб'іуский. — Від ЕН *підвербці* «люди, що оселилися під вербами». Давнє посел., збереглося давньорус. городище [5, 146].
- Підвисоке**, -го, с., Сн., на пот. без назви (лів. прит. Белелуйки, лів. прит. Пруту), пн. Снятина: Підвисоке 1947 [159, 515]; Підвисока 1914 [173, 40]; Підвисоке 1886 [175, 23]; Podwysokie 1887 [257, 8, 486]; 1670 [247, 76]; ws. Podwysokie (мешк. 9, 1 пін) 1661—1665 [225, 67]; Podwysokie 1579 [284, 18/1, 102]; 1571 [233, 11/2, 53]; Podwoszcze 1444 [183, 12, 125]. Діал. п'ідвисо́ке, -кого, прикм. п'ідвисо́кий. — Назва орієнтир, від прийм. Під + *Високе. Первісно словосполучення із значенням «посел., розташоване під місцевістю Високе» лексикалізувалося, а потім

- стягнулося в одне слово, див. Піднизьке. Пор. Підвисоке (Вл., Крв., Лв., Рв., Тр., Хрк.).
- Підвіхи**, х., об. з смт Обертин (Гор.): х. Підвіхи коло смт Обертин 1947 [159, 511].— Назва-орієнтир, від прийм. Під + *Віхи, первісне значення «посел., розташоване під місцевістю Віхи».
- Підгайок**, х., об. з с. Палагичі (Тл.): х. Підгайок коло с. Палагичі 1947 [159, 518].— Назва-орієнтир, від прийм. Під + *Гайок, первісне значення «посел., розташоване під місцевістю Гайок».
- Підгайчики**, -ів, с., Кол., на р. Турка (лів. прит. Пруту), пн.-сх. Коломиї: Підгайчики 1914 [173, 109]; Підгайчики 1886 [175, 45]; Podhajczyki 1887 [257, 8, 389]; 1735 [246, 64]; 1707 [238, 216]; 1670 [247, 76]; villa Podhajczki(!) 1579 [284, 18/1, 103]; Podhajczyce 1457 [183, 12, 247]. Діал. п'ідгайчики, -к'іу, прикм. п'ідгайчицкый.— Від ЕН *підгайчики*, первісно «люди, які оселилися під гайками». Пор. Підгайчики (Лв., Тр.).
- Підгір'я**, -я, с., стара назва Бистриця, а ще раніше — Ляхівці (Бог.), на р. Бистриця-Солотвинська, пд.-зх. Богородчан: Підгір'я 1965 [49, 10]; Бистриця 1947 [159, 499]; Ляхівці 1938 [174, 30]; Ляхівць 1886 [175, 3]; Lachowce albo Lachowiec 1884 [257, 5, 54]; 1765 [272, 166]; Lachowce ad Bohorodczany 1670 [247, 72]; Lachowcze 1515 [284, 18/1, 169]; Lechowcze 1462 [183, 12, 279]; Lachowcze 1441 [183, 1, 27]. Діал. л'ах'іуц'і, -овец // п'ідг'ір'е, -р'а, прикм. п'ідг'ірський.— Від ПН Ляхівці < ОН Лях, Lach, Lech [274, 3, 220; 25, 190]; можливо, також від ЕН *ляхівці* «поляни». Назви Бистриця і Підгір'я штучні, мотивовані топографією краю. Пор. Підгір'я (Вл., Лв., Мк., Пл.).
- ***Піддовге**, с., розташовувалося коло с. Чернятин (Гор.), тепер п. Піддовге (с. Чернятин, Гор.): Poddłhe 1485 [183, 19, 201]; 1453 [183, 19, 199].— Назва-орієнтир, від прийм. Під + Довга, первісне значення «посел. коло села, місцевості Довге».
- ***Під Каменем**, х., знаходився коло с. Братишів (Тл.): Pod Kamieniem 1855 [220].— Назва утворена внаслідок лексикалізації словосполучення.
- ***Підліпник**, х., розташовувався коло с. Горохолова (Бог.): Podlipnik кін. XIX—поч. XX ст. [150].— Назва-орієнтир, від прийм. Під + Ліпник; *липник* «липовий ліс» [90, 343]. Первісно це словосполучення із значенням «село, розташоване під Ліпником» лексикалізувалося, а потім стягнулося в одне слово; див. Підвіхи, Пільгайок, Підстаї, Під'ярків.
- Підлісся**, -я, стара назва Пациків (Тисм. Загв.); на р. Бистриці-Солотвинській: Підлісся 1965 [49, 9]; Пациків 1947 [159, 517]; 1914 [173, 206]; Пацків 1886 [175, 82]; Расуков 1886 [257, 7, 811]; 1765 [272, 134 зв.]; Расуков ad Lysiec 1661 [248, 895]; ze wsi Расукова 1649 [46, 5, 89]. Діал. пацік'іу, -ова // п'ідл'іс'е, -с'а, прикм. пацік'іуський // п'ідл'іський.— Нова назва штучна, утворена за топограф. ознаками, давніша — утворена від ОН *Пацик, Расек, Пац, Пацко, Раско [89, 148; 274, 4, 174—175; 228, 72] + суф. -ів. ОН Пацик — відкомпаративний дериват якогось давньослов'ян. імені з елементом Пако-: Пакослав, Ракомії [263, 82; 228, 72]. Пор. Пацків (І-Ф., тепер об. з с. Вигода, Дол.).
- Підлужжя**, -я, с., Тисм. Угор., на Бистриці-Надвірнянській коло устя р. Ворони, пн.-сх. Івано-Франківська: Підлужжя 1947 [159, 517]; Підлужжя 1938 [174, 145]; 1914 [173, 206]; Подлужье 1886 [175, 82]; Podluzze 1887 [257, 8, 435]; 1765 [272, 142]; 1670 [247, 76]; Podluzze ad Tysmenica 1661 [248, 883]; 1578 [284, 18/1, 89]; 1469 [284, 18/1, 39 Supl.]. Діал. п'ідлуж'е, -жа, прикм. п'ідлуж'кий.— Від апел діал. *підлужжя*, що утворився префіксально-суфіксальним способом від імен. *луг*, преф. під- + суф. -*je; *підлужжя* «місце, розташоване під лугом (лугами)». Пор. Підлужжя (Дип., Рв.).
- ***Підляхичі**, с., розташовувалося на Тлумаччині: Podlachycze 1452 [231, 4/3, 398].— Від РН Підляхичі < ОН *Підляхич (< *підляхич* «який походить з Підляшшя»), пор. Підляський [15, 223].
- ***Піднизьке**, с., знаходилося на Снятинщині і було в опозиції до с. Підвисоке (Сн.), тепер вул. Піднишинська (с. Новоселиця, Сн.): Podnyskye in distr. Sniatynensi 1451 [183, 12, 212].— Назва-орієнтир, від прийм. Під + Низьке. Первісно сло-

- всполучення із значенням «село, розташоване під місцевістю Низьке», лексикалізувалося, а потім стягнулося в одне слово; див. Підвисоке.
- Підпасичі**, х., об. з с. Озеряни (Тл. Грушк.): х. Підпасичі коло с. Озеряни 1947 [159, 512].— Від РН Підпасичі < ОН *Підпасич, пор. *pidpasich* «помічник пастуха» [135, 3, 174].
- Підпечери**, -ер, с., Тисм., на р. Ворона (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), сх. Івано-Франківська: Підпечери 1947 [159, 517]; Підпечари 1938 [174, 151]; 1914 [173, 231]; Подпечеры 1886 [175, 91]; Podpieczary 1887 [257, 8, 464]; 1765 [272, 142]; 1670 [247, 76]; Podpieczari ad opp. Thiszmyenysza 1578 [284, 18/1, 89]; 1511 [231, 4/2, 83]. Діал. п'ідпечэри, -ер, прикм. п'ідпечэ́рський.— Назва-орієнтир, від прийм. Під + Печери. Словосполучення із значенням «село, розташоване під місцевістю Печери» спочатку лексикалізувалося, а потім стягнулося в одне слово; див. Підвисоке, Підвіхи, Підгайок і под.
- ***Підстаї**, с., належало до с. Старий Гвіздець (Гор.), пор. тепер кр: Підстайська (с. Старий Гвіздець, Гор.): Podstaje 1914 [150]; 1900 [200, 290]; Пóлставь 1886 [175, 43]; Podstaje albo Podostaje 1887 [257, 8, 470]; 1735 [246, 66]; 1660 [248, 19].— Назва-орієнтир, від прийм. Під + Стаї (< апел. *стая*, мн. *стаї* «пастуша стоянка; пасовище з будівлями; гірський хутір пастухів в Карпатах» [90, 519]. Словосполучення із значенням «село, розташоване під Стаями» спочатку лексикалізувалося, а потім стягнулося в одне слово; див. Підвисоке, Підвіхи, Підгайок, Підпечери і под.
- ***Під'ярків**, с., розташовувалося на Коломийщині: villam in distr. Colomiensy ... Poduarkow(!) 1453 [183, 19, 200].— Від ОН *Під'ярко або *Під'ярок, пор. *pid'jark* «піврічна вівця, з якої можна стригти шерсть» [135, 3, 185] + суф. -ів. Менш імовірно, назва-орієнтир від прийм. Під + Ярків.
- ***Пістинець**, с., знаходилося коло смт Гвіздець (Гор.): Pistyniec ad Gwozdziec 1660 [248, 22].— Демінутивна назва до смт Пістинь (Кос. І-Ф); очевидно, посел. засноване вихідцями з с. Пістинь. Назва останнього утворена за допомогою суф. -єць від ОН Пістинь [15, 225].
- ***Плебанівка**, с., знаходилося коло Снятина, тепер вул. Клебаня (с. Будилів, Сн.): Plebanowka do plebanii Sniatynskiej 1765 [272, 420]; 1735 [246, 65]; Plebanowka domu 1670 [247, 50].— Від ОН Плебан (польськ. *pleban* «сільський парафіяльний священик» [114, 2, 172]) + суф. -івка. Пор. Плебанівка (Вн., Тр.).
- Пнів**, -ева, с., Надв., на Бистриці-Надвірнянській, пд.-зх. Надвірної: Пнів 1947 [159, 511]; 1914 [173, 155]; Пнівѣ 1886 [175, 62]; Pniów 1887 [257, 8, 337]; Pniowie 1758—1765 [6, 1/4, 555]; 1670 [247, 76]; do Pniawa 1650 [46, 5, 118]; Pnyewu, Pnyewye 1515 [284, 18/1, 169]; Petrum Pniowski 1456 [231, 1, 15]; in Pnyewe 1454 [183, 12, 239]. Діал. пн'іўѣ, -ўѣа, в пн'іўну, прикм. пн'іўн'ський, офіц. пнівський.— Від ОН Пень, пор. Pen [263, 197], Pnyek [274, 4, 239] + суф. -є, що згодом змінився на -ів. На думку С. Грабця, Пнів'є походить від збірного імен. *пень* [206, 188]. Пор. Пнівне (Вн.), Пнятин (Лв.), польськ. Pniowo (283, 299).
- Побережжя**, -я, с., Гал., на Дністрі, пн.-сх. Івано-Франківська: Побережжя 1947 [159, 506]; Побереже 1914 [173, 66]; Pobereze 1887 [257, 8, 339]; 1765 [272, 140]; 1670 [247, 68]; Pobereze ad Jezupole, Podberzeze ad Jezupole 1660 [248, 25]; Pobereze 1552 [231, 5/1, 85]. Діал. поберэ́же, -жа, прикм. поберэ́з'кий.— Від апел. *побережся* «смуга землі, місцевість уздовж берега моря, озера і т. ін., узбережжя» [138, 6, 610]; у даному випадку «смуга землі вздовж річки». Виявлено давньорус. посел. [231, 146]. Пор. Побережжя (Хрс.).
- Погари**, група будинків, належала до с. Лісна Слобідка (Кол.), тепер п. Погарі (с. Молоділів, Сн.): Pohary 1900 [200, 292]; Pohary, albo Pohary 1888 [257, 14, 227].— Від апел. *погар*, мн. *погарі* «місце, на якому спалено ліс» [135, 3, 231], первісно «будинки на місці спаленого лісу». Пор. Погар (Лв.).
- Погоня**, -і, с., Тисм. Пшен., пд.-сх. Тисмениці: Погоня 1947 [159, 517]; 1914 [173, 231]; 1886 [175, 91]; Pohonia 1887 [257, 8, 516]; Klasztorow; Pohoniem... Rahup 1765 [272, 490]. Діал. погón'а, -і, прикм. погón'ський.— Від апел. *погон*

- «обов'язок замкових» слуг або «путних» розвозити листи, пакети тощо за наказом старости» [77, 79]. Пор. польськ. *Pracownik* [257, 8, 502].
- Полик**, -ка, х., об. з с. Грабовець (Бог.): х. Полик коло с. Грабовець 1947 [159, 499]; *Poluk* (дв. 12, мешк. 50) 1900 [200, 415]; 1887 [257, 8, 735].— Від апел. **полик*, що, очевидно, є дериватом від прикм. *полий* «зона заливу» місця, які заливаються весняними водами» [170, 175] + суф. -ик на означення «предметів за певною ознакою» [130, 119]; мало імовірне метафоричне утворення від апел. *полик*, змен. до *під* «пари у селянській хаті, розміщені між піччю і протилежною до печі стіною» [138, 4, 543]; *полик* «вишні наплечники жіночої сорочки» [135, 3, 283]. Пор. Полик (ч. с. Цуцулів, Надв.; ліс коло с. Кривче, Тр.).
- Полонівський**, х., об. з с. Діброва (Тл., Нижн.): х. Полонівський коло с. Діброва 1947 [159, 518].— Від ОН *Полонів, пор. Полон, Полоновський [15, 229] + суф. -ський у посесивній функції.
- Полупи**, х., об. з с. Волосів (Надв.): х. Полупи коло с. Волосів 1947 [159, 509].— Від РН Полупи < ОН Полун, пор. Полупко, Полупка [15, 230].
- ***Поляна**, фільв., належав до с. Хмелева (Гор.): *Polana* 1900 [200, 211]; *sianozęb* *Polany* 1788 [182, ф. 19, оп. 10, спр. 86, арк. 21].— Від апел. *поляна* «рівнина, невеликий луг, звичайно на узліссі або серед лісу» [138, 7, 107].
- Поляни**, х., об. з с. Делева (Тл.): х. Поляни коло с. Делева 1947 [159, 518]; х. Поляна 1914 [173, 216].— Від апел. *поляна*, мн. *поляни*.
- Попелів**, -ева, с., Тл. Пал., пн.-сх. Глузача: Попелів 1947 [159, 518]; *Popielów* (дв. 13, мешк. 85) 1900 [200, 708], «подли Попелева» 1419 [122, 91]. Діал. *попел'іу*, -ева, прикм. *попел'іуский*.— Від ОН Попел [157, 370], Попиль [15, 231] + суф. -ів.
- Попельники**, -ів, с., Сн., на Черемоні, пд.-зх. Снятина: Попельники 1947 [159, 506]; 1886 [175, 78]; *Popielniki* 1887 [257, 8, 787]; 1670 [247, 76]; ws. *Popielniki* (тепер наново оселяється) 1661—1665 [225, 65]; *Popielani* 1564—1566 [46, 1, 29]; *Popielnyk* (?) 1514 [231, 4/1, 132]. Діал. *поп'іл'ники*, -к'іу, прикм. *поп'іл'ницький*.— Від апел. *попел'ники* «люди, що виробляли попіль». Можливо, від РН Попельники < ОН *Попельник; пор. Попельнюк [15, 231]. Пор. Попельне (Хрк.).
- ***Попів Кут**, х., належав до с. Ганнусівка (Гал.): *villa Hapusowce cum przysolku* (з присілками) *Porowkanth, Borthnyku* 1437 [183, 12, 27].— Від апел. *кут* «простір землі в куті, утвореному двома річками, що зливаються» [135, 2, 332], або в значенні *кутєк* «частинна, сторона (села)» [135, 2, 333]; диф. член, утворений за допомогою посесивного суф. -ів, вказує на приналежність об'єкта певній особі. Пор. п. Попів Кут (с. Делева, Тл.).
- Поселюжники**, -ів, х., об. з смт Гвіздець (Гор.): х. Поселюжники коло смт. Гвіздець 1947 [159, 503].— Від РН Поселюжники < ОН *Поселюжник, пор. Поселужний [15, 232]. Пор. Поселянівка (Крв.).
- Посіч**, -чі, с., об. з с. Старий Лісень (Бог.): Посіч 1947 [159, 510]; *Poszcz* 1886 [175, 82]; *Posiecz* z *Majdanem* 1887 [257, 3, 843]; 1765 [272, 168 зв.]; *Posiecz* 1670 [247, 75]; *Posiecz* 1661 [248, 895]. Діал. *пос'іч*, -чи, прикм. *пос'ічан'ський*.— Від апел. *посіч*, що, можливо, означав «ділянку вирубаного лісу», аналогічно до *пасіка*. Пор. Посіч (Зк.).
- ***Потік**, с., розташовувалося на Снятинщині, можливо, тепер ур. Потічок (с. Попельники, Сн.): або Потік (ч. с. Підвисоке, Сн.): *Parcho Potoczensi* 1758—1765 [6, 1/4, 562]; ws. *Potok* ad *Sniatyn* 1670 [247, 76]; ws. *Potok* (фільв. є при цьому селі) *Potoku* 1571 [233, 1/1, 32]; ws. *Potok* (мешк. 3) 1660 [225, 98]; *Pothok wiesz* (*ludzy jest* 12) 1570—1571 [46, 7, 142]; 1490 [231, 1, 110].— Від назви водного об'єкта Потік, пор. давньорус. *потокъ* «потік; струя; яма, рів з водою» [142, 2, 1291]. Пор. Потік (Зк., Кв., Тр.).
- Потічок**, -чка, с., Сн., на пот. Потічок (лів. прит. Пруту), пн.-зх. Снятина: Потічок 1914 [173, 198]; Потічок 1886 [175, 78]; *Potoczek* 1887 [257, 8, 863]; 1768 [233, S. 11/2, 49]; 1670 [247, 58]; *Potoczek* ad *Sniatyn* 1661 [248, 899]; w *folwarku Potoczkim* 1564—1566 [46, 1, 5]. Діал. *пот'ічók*, -чка, прикм. *пот'ічк'іуский*.— Від назви р. Потічок. Пор. Потічок (Пл.).

Поточище, -а, с., Гор., на Дністрі, пн. Городенки: Поточище 1947 [159, 518]; Поточиська 1938 [174, 46]; Поточиска 1886 [175, 22]; Potoczyska 1887 [257, 8, 864]. 1765 [272, 170]; Potoczyszcza 1670 [247, 61]; 1660 [248, 28]. Діал. поточишча, -ишч, прикм. поточишчав'ський.— Від апел. *поточище* «пропасть» [142, 2, 1295], «старе русло пот.» (Експ.). На п. Башкірка виявлене доіст. посел., а також давньорус. городище [5, 146].

Похівка, -ки, с., Бог. Іван., на пот. Похівка (лів. прит. Горохолини, лів. прим. Бистриці-Надвірнянської), сх. Богородчан: Похівка 1947 [159, 499]; Похівка 1886 [175, 2]; Pochówka 1887 [257, 8, 349]; Pochowka 1735 [246, 62]; Puchowka 1707 [238, 228]. Діал. пох'їўка, -ўки, прикм. пох'їўський.— Від ОН *Пох + суф. -івка. ОН *Пох, напевно, є суфіксальним відкомпаративним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом По-: Potich, Pobraslav, Pomil, Ponieg [263, 102], пор. Bech < Bezded, Boch < Bolech, Pach < Pakoslav [263, 146]. ОН Пох може походити також від календарних імен Потап, Потіт, Поліен та ін., пор. Мах < Матвій, Сех < Семен. Менш імовірно виводити ОН *Пох (відповідно назву посел.) від апел. *поўх* «полюва миша» [135, 3, 187].

Прибилів, -ова, с., Тл. Кор., на пот. Дустрів (пр. прит. Товмача), пд. Тлумача: Прибилів 1947 [159, 512]; Прибилів 1886 [175, 85]; Przybyłów 1887 [257, 8, 201]; Przybylow 1765 [272, 140 зв.]; Przybylow 1670 [247, 76]; 1578 [284, 18/1, 89]; 1475 [183, 12, 374]; Przibilowo 1390 [282, 6, 87]. Діал. прибил'їў, -лева, прикм. прибил'їўський.— Від ОН Прибил [89, 157; 157, 377; 263, 168; 34, 161] + суф. -ів. ОН Прибил(о) є відкомпаративним суфіксальним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Приб-: Прибислав, Прибигиць, Příbycest, Příbydruh [89, 157; 263, 72; 228, 179].

Прикмище, -ща, с., Гор. Рос., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту), пн.-зх. смт Гвіздець: Прикмище 1947 [159, 503]; 1886 [175, 34]; Pruchniszcze, albo Pruchniska, rus. Prukmyszcze 1888 [257, 9, 70]; Pruchmyszno cum Władyczyn 1735 [246, 66 зв.]; Prokmyszno...w Prokmysznym 1670 [247, 59—76]; Pruknisne 1649 [46; 4, 264]; Prokmoszna 1582 [233, Н. 1 (I), 122]; Johanne Prokmoszensky 1460 [183, 12, 380]. Діал. прикмишче, -шча, прикм. прикмишчєн'ський.— Назва неясна. Пор. п. Прухниці (с. Чехова, Гор.).

Пристойна кол., коло Ланчина (Надв.), ліквідований після 1946 року: х. Пристойна коло смт Ланчин (Надв.) — штучна назва, введена, очевидно, при складанні довідника. У літературі не фіксується.

Пробабин, -на, с., Гор. Стр., сх. Городенки: Пробабин 1947 [159, 504]; 1886 [175, 23]; Probabin 1888 [257, 9, 41]; 1765 [272, 311]. Діал. пробабін, -на, прикм. пробабін'ський.— Від ОН *Пробаба < *Прабаба, пор. Праділ (Експ.); білорус. Прадзед [12, 331] + суф. -ин. Можливо, що це також калька з укр. на латин. мову назви *Передбабін < Probabyn, латин. pro «перед, навпроти, попереду» [37, 811]; с. Прабабін розташовується перед с. Бабин на Буковині.

*Прокмошно, див. Прикмище.

*Пролемішно, с., знаходилося на Городенківщині або Снятинщині: Prolemiszno 1648 [46, 4, 10].— Назва неясна.

*Проценки, х., належав до с. Красна (Надв.): Проценкі кін. ХІХ—поч. ХХ ст. [150]; Proscenka 1855 [220].— Від РН Проценки < ОН Проценко, у давнішому записі, напевно, допущена помилка.

Прутівка, -ки, с., стара назва Карлів (Сн.), на р. Прут, зх. Снятина: Прутівка 1947 [159, 515]; Карлів 1938 [174, 135]; Karłów 1882 [257, 3, 845]; 1765 [272, 164]; Karłów ad Uścieczko 1670 [247, 70]; 1579 [284, 18/1, 105]; Карловь 1451 [195, 2, 82]. Діал. прут'їўка, кáрл'їў, прикм. прут'їўський.— Від ОН Карл(о) + суф. -ів. Нова назва Прутівка штучна, пов'язана з назвою річки, над якою розташоване село. Доцільність перейменування цього села не зрозуміла.

*Прухнище, див. Прикмище.

Пужники, -ів, с., Тл. Борт., на р. Млинівка (пр. прит. Товмача, пр. прит. Дністра), пд. Тлумача: Пужники 1947 [159, 512]; 1886 [175, 87]; Puzniki 1888 [257, 9, 325]; Puzniki 1765 [272, 140 зв.]; 1670 [247, 76]; Puznyki, Puźniki 1578 [284, 18/1, 94];

• Puszyniki 1448 [183, 12, 174]. Діал. пужники, -іў, прикм. пужницкий.— Від РН Пужники < ОН Пужник [15, 238] < апел. *пужник* «рослина *Turritis glabra* L.» [135, 3, 498].

Пшенична Гора, -ої -и, х., об. з с. Олеша (Тл.): х. Пшенична Гора коло с. Олеша 1947 [159, 518].— Нова назва, вперше внесена у довідник адміністративно-територіального поділу УРСР лише в 1947 р.

Пшеничники, -ків, с., Тисм., на р. Ворона (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд. Тисмениці: Пшеничники 1947 [159, 517]; 1886 [175, 86]; *Przeniczniki*(!) 1888 [257, 9, 173]; *Pszeniczniki* 1765 [272, 142]; 1670 [247, 76]; *Przeniczniki*(!) ad Tysmienica 1660 [248, 19]; *Pszenycznyku* 1578 [284, 18/1, 89]; *Pschenyczki*(!) 1511 [231, 4/2, 83]. Діал. пшеничники, -ик, прикм. пшеничник'їуский.— Від РН Пшеничники < ОН Пшеничник, пор. білорус. Пшанічник [13, 340], Пшеничяк, Пшеничний [15, 237] < апел. *пшеничник* «білий, пшеничний хліб» [135, 3, 504]. Пор. Пшеничники (Чрк.).

П'ядики, -ків, с., Кол., на р. Косачівка (лів. прит. Пруту), пн.-сх. Коломні: П'ядики 1914 [173, 110]; П'ядики 1886 [175, 45]; *Piadyki* 1887 [257, 8, 42]; *Pediki* 1775 [1637] [197, 1471]; *Piadyki* 1765 [272, 165]; *Pedyki...w Pedykach* 1670 [247, 76]; *Piedyki* 1582 [233, Н. 1/1, 123]; *Piedykowcze* 1482 [183, 19, 188]. Діал. пйєдики, -к'іў, прикм. пйєдицкий.— Від РН П'ядики < ОН *Педик, *П'ядик, пор. Педа, Пеленко [15, 219]; Педаш [13, 320]; Пядыш [157, 382]; *Petrum Pedo* [274, 4, 209]; виведення назви від сх.-роман. *piedica* «перешкода, завада» не переконливе (пор. 60, 57). Давнє посел. Виявлено курганний могильник доби бронзи [5, 141]. Пор. П'ядики (Чрв.), П'ядынь (БРСР).

***Радичина**, х., належав до с. Крихівці (Тисм.): *Radyczyna* кін. XIX—поч. XX ст. [150]; 1855 [220].— Від ОН Радик (Експ.) + суф. -ина. ОН Радик — відкомпозитний дериват, див. Радча.

Радча, -чі, с., Тисм., на р. Радченка (пр. прит. Бистриці-Солотвинської), пд.-зх. Івано-Франківська: Радча 1947 [159, 510]; 1886 [175, 82]; *Radcza albo Radcze, albo Radczynka* 1888 [257, 9, 378]; 1765 [272, 168 зв.]; *Radcze* 1735 [246, 61 зв.]; *Radcze ad Lysiec seu Moczar Miasto* 1661 [248, 883]; *ws. Radcza* (Олександр Конецпольський оселив два села ... над р. Орохлиною [Горохолиною.— Д. Б.] *Radcza i Iwypowka* 1600 [225, 26]. Ці села були засновані між 1641 і 1669 рр., коли Олександр Конецпольський (помер 1659 р.) був сандомирським воеводою. Діал. радче, -ча, прикм. радчен'ський.— Від ОН Радко [82, 163] + суф. -је. ОН Радко — відкомпозитним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Рад-, -рад: Радивои, Радимиль, Радимиръ, *Drahorad* і под. [89, 162; 263, 83].

***Радче**, с., розташовувалося коло Устя (на Покутті?): *Radcze ad Uscie* 1670 [247, 77].— Від ОН Радко + суф. -је, див. вище.

Радянська Воля, -ої, -і, х., об. з с. Старі Кривотули (Тисм.): х. Радянська Воля коло с. Старі Кривотули 1947 [159, 512].— Від апел. *воля* «тимчасове звільнення новосельців від феодальних повинностей і податків» [137, 1, 196; 76, 116]; диф. член — пам'яткова назва.

Радянське Загір'я, -ого -р'я, с., Тл. Брат., пн.-сх. Тлумача: Радянське Загір'я 1947 [159, 518]; *?Zagorze et Crassyew* 1418 [282, 7, 12]. Діал. загір'ї, -р'ї, прикм. загірський.— Від апел. *загір'я* «місцевість за горами» [138, 3, 77], диф. член — пам'яткова назва.

Раківчик, -ка, с., Кол., на р. Коломийка (лів. прит. Пруту), пн.-зх. Коломні: Раківчик 1947 [159, 508]; 1914 [173, 111]; *Rakowczyk* 1888 [257, 9, 513]; *między Rakowczukiem* 1775 (1772) [197, 1471]; *Iwanowce cum Rakowczyk* 1735 [246, 62 зв.]; Діал. раків'їучи, -ка, прикм. раків'їучицкий.— Від назви пот. Раківчик, що протікає коло села.

Раковець, -вця, с., Гор., на Дністрі, зх. смт Чернелиця: Раковець 1947 [159, 511]; 1914 [173, 37]; *Rakowiec* 1888 [257, 9, 515]; *Rakowiec cum Semenowka* 1735 [246, 67]; *ws. Rakowiec* (фортеця з однієї сторони над Дністром ... муром опоясана) 1661—1665 [225, 35]; *Rakorczef*(!) 1515 [284, 18/1, 171]; *Rakowycz* 1433 [282, 7,

- 382]. Діал. раковець, -к'іўц'є, прикм. раковецький. — Від назви пот. Раковець (пр. прит. Дністра). Пор. Раковець (Льв., Тр.).
- Рашків**, -ова, с., Гор., пн.-зх. Городенки: Рашків 1965 [49, 14]; Рашків(і) 1947 [159, 504]; Рашків 1938 [174, 135]; Рашків 1886 [175, 22]; Raszkw 1888 [257, 9, 534]; 1765 [272, 170]. — Від ОН Рашко [89, 167; 157, 392; 34, 172] + суф. -ів. ОН Рашко є суфіксальним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Рад-, рад; Рат-: Радомиль, Радославъ, Ratmir, Ратиборъ, Ратиславъ, Domagad [89, 162—163, 166; 263, 83]. Пор. Рашків (Чрв.), п. Рашків (с. Ісаків, Гор.).
- Репужинці**, -ів, с., Гор. Дал., коло Дністра, пд.-сх. смт Чернелиці: Репужинці 1947 [159, 518]; Репужинці 1886 [175, 21]; Repużyńce albo Repuzyńce 1888 [257, 9, 621]; ws. Repozyn(і) 1765 [272, 169 зв.]; Repużync 1735 [246, 67]; 1670 [247, 77]; Ripuzine Repuzyńce 1578 [284, 18/1, 87]; 1448 [183, 12, 169]; Rpuzenysze(і) 1439 [183, 5, 95]. Діал. р'іпужин'ц'і, -инец, прикм. р'іпужинський, офіц. репужинський. — Від ПН Репужинці, Репужинці < ОН *Репуга, пор. Репужка, Репужин [15, 243]. Давнє посел. виявлено археол. пам'ятки I тис. н. е. [5, 144]. Пор. Репужинці (Чрв.).
- Ринь**, х., об. з м. Івано-Франківськ: с. Ринь 1947 [159, 517]. — Від апел. *ринь*, *ринь* 1) підвищення з білого каменя — «опоки»; 2) берег, вкритий галькою; 3) відкладення гальки; *ринь* «насип, відкладення на Дністрі, нанесені водою з яру, який має вихід в русло ріки; *ринь* переважно складається з піску і каменів величиною з кулак» [83, 246—247].
- Ричка**, х., належав до с. Перерісль або Волосів (Надв.), на р. Стримба (лів. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської): Ryczka кін. XIX—поч. XX ст. [150]; 1855 [220]. — Від апел. *ричка*, діал. *ричка*. Очевидно, у цій несовістості замість оніма Стримба вживали поменклатурну назву у функції номена.
- Рівнина**, фільв., належав до смт Лисець (Бог.): Rowpina (дв. 4, мешк. 16) 1900 [200, 40]; Rowpiny 1888 [257, 9, 825]. — Від апел. *рівнина*, мн. *рівнини* «досить велика ділянка земної поверхні без істотних западин та підвищень» [138, 8, 549].
- Ровеньки**, х., об. з с. Грушка (Тл.): х. Ровеньки коло с. Грушка 1947 [159, 512]; Rowenki (дв. 6, мешк. 47) 1900 [200, 708]; młyn Rowenka 1888 [257, 9, 815]; Rowenka Mühle 1855 [220]. — Від РН Ровеньки < ОН Ровен(ь)ко [15, 247]; у давніших записах виступає посесивна назва. Пор. Ровеньки (Днц., Лг.).
- Рогина**, -ні, с., Гор. Вин., пн. Гвіздця: Рогина 1947 [159, 503]; 1887 [175, 57]; Rohynia albo Rochynia 1888 [257, 9, 698]; Rohyn 1765 [272, 165]; Rohina ... w Rohini... Rohinie 1670 [247, 55—77]; Rohin 1373 (1416) [183, 5, 39]. Діал. рогін'є, -н'і, прикм. рогін'єкий. — Від ОН *Рогин + суф. -је, пор. Рога, Роган, Рогала, Рогудо [89, 168; 15, 245]. ОН Рога, Роган, імовірно, є відкомпаративним суфіксальним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Рог(о)-: Рогнѣдъ, Роговладъ [89, 168].
- Роданці**, с., напевно, розташовувалося на Коломищині: Distr. Kolomiensis Rodancze 1515 [284, 18/1, 173]. — Від РН Роданці < ОН *Роданець, пор. Болгар. Родан [89, 168]. ОН *Роданець є, напевно, відкомпаративним суфіксальним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Род-, -род: Родиславъ, Nereda [89, 169; 263, 96].
- Родниківка**, -ки, с., стара назва Фільваркове, об. з м. Городенка: х. Родниківка (Фільваркове) 1947 [159, 943]; Folwark Ormiński (дв. 3, мешк. 14) 1900 [200, 211]. — Від апел. *фільварок* «у Польщі, Західній Україні та Західній Білорусії (до 1939 р.) — панський маєток із господарчими будівлями» [138, 10, 596]; диф. член вказує на етичну приналежність об'єкта. Власником фільв. був вірменин. Після ліквідації фільв. виникле тут посел. називали Фільваркове. У 1946 р. ця назва була перейменована на Родниківку, за апел. рос. мови *родник* «джерело».
- Рожен**, х., об. з с. Гостів (Тл.), пд.-зх. Тлумача: х. Рожен коло с. Гостів 1947 [159, 512]; фільв. Rožek(і) кін. XIX—поч. XX ст. [150]; 1888 [257, 9, 859]; villa Roszema 1457 [183, 12, 247]; horeum alias gumno (комора або гумно) in Roszana 1446 [183, 12, 145]. — Від ОН Рожен, пор. ст.-чеськ. Rozen [263, 200]; Роженко [13, 351] + суф. -їь. Менш імовірно утворення від прикм. *рожана*, *рожна* < *рожна* <

- < *рог* «ріг, клин, яр» [90, 482; 205, 2, 390]. Причина зміни структури топоніма з Рожана в Рожен або навпаки — неясна. Пор. Рожни (Кв., Хм.).
- Рожневі Поля**, -их -ів, с., Сн. Шевч., пн.-зх. Снятина: Рожневі Поля 1947 [159, 506]. — Посел. засноване 1939 р. на місці невеликого х. [51, 566]. Первісно Рожневі Поля, мабуть, означали «поля з вибалками, ярами», пор. апел. *рог* «яр» [90, 482]. Рельєф місцевості підтверджує таке припущення. Однак не можна повністю відкинути можливість походження назви від ОН *Рожен і посесивного суф. -ев. Пор. п. Рожани коло с. Альбінівка (суч. Шевченкове): *pole Rožany* [182, ф. 20, оп. 11, спр. 3, арк. 13].
- Рожнів**, -ова, с., Ксс., на р. Рибниця, пд.-зх. Заболотова: Рожнів 1947 [159, 509]; 1914 [173, 196]; *Rožnów* 1888 [257, 9, 668]; *Rožniow* ... *Rožnom* 1765 [272, 347]; *Rosniow*, *Rozniow* 1670 [247, 77]; 1579 [284, 18/1, 102]; *Rosnow* 1530 [231, 4/1, 323]; 1451 [183, 12, 207] отъ рожнова 1424 [122, 54]; Діал. *ро́жні'їу*, -ева, прикм. *ро́жні'їуский*. — Від ОН Рожен, гор. ст.-чеськ. *Ro en* [263, 200]; Роженко [13, 351]; Роженюк [15, 247] + суф. -ів. На думку Р. Шрамека, ОН Рожен походить від апел. *рожен* (укр. *рожен* «1) довга палиця з загостреним кінцем; 2) металевий прут, на який настромлюють м'ясо, рибу для смаження на вогні» [138, 8, 600]) або є суфіксальним гіпокористиком давньослов'ян. імені *Rohovlad* [205, 2, 391]. Давне посел. Знайдено археол. пам'ятки доби бронзи, розкопано карпат. кургани [5, 144]. Див. Рошнів (Тисм.), чеськ. *Rožnow* [205, 2, 390—391], польськ. *Rozna*, слов. *Rozno*, болгар. *Рожно* [257, 9, 668].
- Романівка**, -и, х., об. з с. Нивочин (Бог.): х. Романівка 1947 [159, 499]; *РRomanowcze* 1444 [184, 12, 131]. — Від ОН Роман + суф. -івка; давня форма топоніма є віднатронімною.
- Ропи**, х., належав до Новомарківки (стара назва Слобода-Рунгурська): прис. Ропи 1914 [173, 167]. — Від апел. *ропа*, мн. *ропи* «насичена солями вода соляних озер» [133, 8, 880—881]. У Слободі-Рунгурській здавна добували сіль. Пор. Ропове (Мк.).
- *Росівці**, млин, фільв., належав до с. Семенівка (Гор. Рак): *Rosowce* 1900 [200, 215]. — Від ПН Росівці < ОН Рос, пор. чеськ. *Ros* [263, 107], що є, напевно, відкомполітичним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Рос-: Ростимирь, *Rostislav* [89, 169; 263, 84]. Пор. Росівка (Жт.).
- *Росолотвин**, х., розташовувався коло сіл Красна і Кубаївка (Кол. Садж.): *Rosolotwin* 1855 [220]. — Можливо, від ОН *Росолотва + суф. -ин.
- Росохач**, -ча, с., Гор., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту): *Rosochacz* 1947 [159, 503]; 1886 [175, 34]; *Rosochacz* 1888 [257, 9, 761]; *ws. Rosochaczce* 1765 [272, 164]; *Rosochaciec* 1735 [246, 66]; 1670 [247, 77]; *Rosochaczecz* 1579 [284, 18/1, 103]. Діал. *росохáč*, -ча, прикм. *росохáцкий*. — Від апел. **росохач*, що є дериватом від прикм. *росохатий*, «який має розсоху, розсохи; розгалужений» [138, 8, 813] + суф. -ач на означення носія певної ознаки, пор. носач (носатий). Розсохачем могли називати, мабуть, дорогу або розгалужене дерево (передусім дуб). Пор. *Росохач* (Льв., Тр.).
- Рошнів**, -ева, с., Тисм., на пот. без назви, пн.-сх. Тисмениці: Рошнів 1947 [159, 517]; 1914 [173, 66]; Рошнів 1886 [175, 91]; *Rožniow(!)* 1888 [257, 9, 867]; *Roszniow* 1735 [246, 61]; 1660 [248, 19]; *villa Roszniow* 1578 [284, 18/1, 91]; *opp. Rozniow* 1557 [231, 5/1, 122]; *castr. Roschnow* 1522 [231, 4/2, 266]; *villa Rosznyow* 1506 [231, 3, 181]; *villa Rosznyow* 1439, 1440 [183, 12, 75]. Діал. *ро́шні'їу*, -ева, прикм. *ро́шні'їуский*. — Від ОН Рожен + суф. -ів (див. Рожнів) із наступною гіперичною зміною звукосполучення -жн- на -ши-. Пор. Рушняте (І-Ф.).
- *Рубань**, х., належав до с. Іванівці (суч. Іванівка) (Кол. Товм.): *Rubań* 1900 [200, 292]; *Rubany* 1888 [257, 9, 876]. — Від апел. *рубань* «1) зруб; 2) пасіка» [100, 2, 194], первісно «посел., яке виникло на місці вирубаного лісу», або від РН Рубани < ОН Рубан [13, 353].
- Рудники**, -ів, с., Сн., на р. Рибниця (пр. прит. Пруту), пд.-сх. Заболотова: Рудники 1947 [159, 506]; 1886 [175, 78]; *Rudniki* 1855 [220]; 1775 (1607) [197, 1470]. 1579 [284, 18/1, 101]; *Rudnyky in fluvio Rybnycza* 1465 [183, 12, 302]. Діал. *рудники*,

- іў, прикм. рудникий. — Від апел. *рудники* «люди, що займалися видобуванням болотної залізної руди», пор. *рудник* «рудодобувальник» [135, 4, 85]. За переказами, на околиці села були рудничні ями (Експ.). Пор. Рудники (Вл., Льв., Тр.).
- руднівка**, -ки, с., стара назва Хвалибога (Гор. Вин.), пн. смт Гвіздця: Руднівка 1965 [49, 14]; Хвалибога 1947 [159, 503]; 1886 [175, 31]; Chwaliboga 1880 [257, 10, 657]; 1765 [272, 165]. Діал. рудніўка, -ки, прикм. рудніўський. — Від ОН Хвалибог, Bernardi Chwalibog 1502 [231, 3, 27]. Посесивне значення виражене род. відм. оди.; нова назва штучна, мотивована топографією краю. Пор. Руднівка (См.).
- русів**, -ова, с., Сн. Пот., пн.-зх. Снятина: Русів 1947 [159, 515]; 1914 [173, 197]; Rusow 1889 [257, 10, 34]; ws. Rusow (дв. 84, корчма) 1768 [233, S 11 (2), 28 зв.]; Ursow 1670 [247, 81]; Ruszow ad Sniatyn 1660 [248, 29]; Urussow 1579 [284, 18/1, 102]; Russzow 1444 [183, 12, 125]; Urszow 1443 [183, 12, 157]. Діал. рус'іў, -ова, прикм. рус'іўський. — Від ОН Рус [89, 170; 15, 248] + суф. -ів. ОН Рус є дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Рус-: серб. Русмир, Руслав, польськ. Rusibórz [89, 170]. У с. Русів народився В. С. Стефаник. Пор. Русів (Вл.).
- саджава**, -и, с., Надв., коло Прута, пн.-сх. смт Ланчин (Надв.): Саджава 1947 [159, 510]; Саджавка 1938 [174, 32]; 1886 [175, 63]; Sadzawka 1855 [220]; 1735 [246, 64]; 1670 [247, 78]; 1582 [233, H. 1 (1), 122]; Shadzawka 1515 [284, 18/1, 173]; Szadzawka 1400 [231, 4/2, 368 Supl.]. Діал. саджаўка, -ўки, прикм. саджаўський. — Від апел. *саджава* «рибний садок, басейн для розведення риби, ставок» [135, 4, 93]. Пор. Саджівка (Тр.).
- Саджава**, -и, с., Бог., на р. Саджавка (лів. прит. Бистриці-Солотвинської), зх. м. Богородчани: Саджава 1947 [159, 499]; Sadzawa 1889 [257, 10, 208]; 1735 [246, 61 зв.]; Sadzawa ad Bohorodczany 1670 [247, 78]; 1652 [182, ф. 5, оп. 1, спр. 144, арк. 247]. Діал. *саджава*, -ви, прикм. саджаўський. — Від апел. *саджава*, т. с., що і *саджавка* (Експ.). Давнє посел. Виявлено знаряддя праці доби бронзи [51, 111].
- Сасанівка**, -и, х., об. з с. Горохолина (Бог.): х. Сасанівка коло с. Горохолина 1947 [159, 499]; Sasińówka 1889 [257, 10, 330]; Saseniuk 1855 [220]. — Від ОН *Сасен або *Сасан, пор. Сасенюк, Сасанчин [15, 255]; Sasin [274, 5, 18] + суф. -івка. Можливо, тут має місце перехід и > е в ненаголошеній позиції. Пор. Сасанівка (Хм.), Саснівка (Пл.).
- *Сативерівка**, х., належав до с. Лядське-Шляхетське (тепер Липівка, Тисм.): Сативерівка 1914 [173, 228]. — Від ОН *Сативер + суф. -івка. ОН *Сативер, можливо, становить собою композитне ім'я, перший член якого представлений у серб. іменах Сатимысль або Затимысль, хорв. Сатимирь [89, 172], другий — у чеськ. іменах Verislav, Въреславъ, Bezwer [89, 54; 263, 98].
- Свинилів**, -ова, х., об. з с. Соколівка (Кос.): х. Свинилів коло с. Соколівка 1947 [159, 518]. — Від ОН *Свинило, що походить від *свинити*, діал. *свинити* «робити безпорядок, смітити» (Експ.), як ОН Валило < валити; або від ОН Свиня, див. Свиній [15, 296], пор. суч. прізв. Вербило, Соснило (Експ.) + суф. -ів.
- *Свинячка**, х., розташовувався зх. с. Угорники і смт Отиня (Кол.): Swiniaczka кін. XIX—поч. XX ст. [150]. — Найімовірніше, від назви водного об'єкта *Свинячка. Так у минулому міг називатися тепер безіменний пот. — лів. прит. Ворони, пор. укр. гідроніми Свиня, Свинячка, Свиняк, Свинюха і под. [136, 490—491].
- Святий Юзеф**, див. Йосипівка.
- *Северинівка**, х., належав до с. Мала Кам'янка (Кол.): Sewerynowka 1900 [200, 292]. — Від ОН Северин [157, 408] + суф. -івка.
- Семаківці**, -ів, с., Гор., на Дністрі, пн.-сх. Городенки: Семаківці 1947 [159, 519]; Семаківць 1886 [175, 22]; Siemakowce 1889 [257, 10, 538]; 1775 (1599) [197, 1471]; Siemakowce ad Michalczce 1670 [247, 79]; Sedmakowce(!) 1660 [248, 29]; Siemakowce 1579 [284, 18/1, 103]; 1474 [183, 12, 360]; Sieniakowcze(!) 1448 [183, 12, 169]. Діал. семак'іўі, -ківець, прикм. семак'іўський. — Від ПН Семаківці — ОН Семак, чеськ. Sedmak [263, 49; 15, 257] або від ОН Сеняк (див. останній запис). Давнє посел. Виявлено археол. пам'ятки давньорус. періоду [5, 146]. Пор. Семаківці (Тр.).

Семаківці, -ів, с., Кол., на р. Прут. пд.-сх. Коломій: Семаківці 1947 [159, 508]; Семаківці 1886 [175, 45]; Siemakowce nad Prutem 1889 [257, 10, 539]; Siemakówka 1855 [220]; Siemakowce 1765 [272, 169 зв.]; 1670 [247, 78]; Szemakowce ad Zablotow 1660 [248, 29]; Syemakowcze 1539 [231, 4/3, 129]; ?Syemankowcze 1466 [183, 12, 192]. Діал. семак'їуц'ї, -ківец, прикм. семак'їуский.— Від ПН Семаківці < ОН Семак, див. вище.

Семаківці, с., розташовувалося коло смт Гвіздець (Гор.): Siemakowce ad Gwozdziec 1660—1661 [248, 19].— Від ПН Семаківці < ОН Семак, див. вище.

Семенівка, -вки, с., Гор. Рах., на р. Берестки (пр. прит. Дністра), пд.-зх. смт Чернелиця: Семенівка 1947 [159, 511]; 1914 [173, 37]; Semenówka 1889 [257, 10, 420]; Rakowiec cum Semenówka 1735 [246, 67]; Siemianówka 1661—1665 [225, 36]; Rakowiec seu Semionówka 1660 [248, 19]; ?Siemionówka (до Тлумача тягнеться) 1578 [284, 18/1, 95]. Діал. семєн'їўка, -ўки, прикм. семен'їўський.— Від ОН Семен + суф. -івка.

Серафимці, -ів, с., Гор., на пот. Гуркало [257, 10, 435], інакше Левиц-Серафинець (пр. прит. Дністра), пд.-сх. Городенки: Серафимці 1947 [159, 504]; 1914 [173, 38]; Serafince 1889 [257, 10, 435]; Jamchorow alias Sierafiniec 1765 [272, 59]. Діал. серафимці, -афинець, прикм. серафимецький.— Протягом кількох століть назва посел. змінювалася тричі. Найдавніша назва Ямгорів походить від ОН *Ямгор (напевно, тюрк. походження, пор. башк. Яухар [141, 102]); за переказами, мешк. села були татари і турки; тюрк. елемент і сьогодні простежується в антропонімічній селі, пор. тутешні прізви. Аліман, Буждиган, Буриадз, Чулуқан, Яшан і под. У сер. XVIII ст. село іменується Ямгорів або Серафинець. Остання назва походить від ОН Серафін [15, 258] < Серафим + суф. -єць на означення присвійності. Суч. назва походить від РН Серафимці < ОН Серафинець. Назва пот. Серафинець (пр. прит. Дністра) перенесена з назви насел. п. Непереконливим, на нашу думку, є виведення цієї назви від молд. *зараф* (*сараф*) «мінйало, лихвар, скарбник»; наявність апел. серафинець зі значенням «посел., де був обмінний валютний пункт» [58, 181—182], не підтверджена жодними документами.

***Серафимці**, х., належав до с. Княже (Сн.), тепер Серафинець (ч. с. Видинів, Сн. Прут.): прис. Серафинець 1914 [173, 193]; Serafince 1900 [200, 613]; Serafince, domy w Książu 1889 [257, 10, 435]; Serafince z Wołochami 1735 [246, 67].— Від РН Серафимці < ОН Серафинець, пор. Серафінчак [15, 258]. Новіша назва має форму посесивного утворення.

***Середна**, фільв., належав до с. Олієво-Корнів (Гор. Ол.-Кор.): Seređna 1900 [200, 211].— Від диф. члена *середна* (< Середна долина, осада і т. п.) внаслідок субстантивзації.

Середній Майдан, -ого -ну, с., Надв., пн. Ланчина: Майдан Середній 1938 [174, 113]; 1886 [175, 60]; Majdan Sredni 1884 [257, 5, 915]; Majdan Sredni, Majdan Stary 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 176]; Majdan 1765 [272, 168]; Majdany obydwu 1735 [246, 63 зв.]; z Majdanów każdy Majdan 1669 [247, 48]. Діал. середній майдан, -ого -ну, прикм. середн'омайдан'ський.— Від апел. *майдан*, див. Верхній Майдан; диф. член вказує на розташування посел. щодо однойменних. Пор. Середній Майдан (Чрв.).

Середній Млин, х., належав до с. Лядське-Шляхетське (тепер Липівка, Тисм.): Sredni Mlyn 1855 [220].— Від апел. *млин*, диф. член вказував на місце розташування об'єкта щодо одnorідних.

Сідлище, -а, с., Кол., пд. смт Отині (Кол.): Сідлище 1947 [159, 508]; Селиська 1938 [174, 154]; Селиска 1914 [173, 214]; 1886 [175, 84]; Siedliska 1889 [257, 10, 512]; w Siedliskach 1727—1731 [262, 20 зв.]. Діал. сєлиска, -иск, рідше сєлишче, -ишча, прикм. сєлиський, офіц. с'їдлїшенський.— Від апел. діал. *сєлиско* (польськ. siedlisko «оселя») [114, 2, 24]. Суч. варіант назви становить поєднання елементів польськ. мови з укр. Доцільно привести назву у відповідність з фонет. системою укр. мови. Пор. Селиська (Лв.), Селиськи (Вл.).

***Сільник**, х., розташовувався пн.-сх. с. Яцівка (Тл.): Solnik кін. XIX — поч. XX ст. [150].— Від апел. *сільник* «соляне джерело». Цей апел., напевно, утворився від

прикм. діал. *сльний* «соляний» і суф. -ик у субстантивуючій функції. У XIX ст. тут влаштовувалися соляні ванни для лікування хворих [257, 3, 384].

Сіножаті, х., об. з с. Палагичі (Тл.): х. Сіножаті коло с. Палагичі 1947 [159, 518].— Від апел. *сіножат*, мн. *сіножати*; первісно «посел. коло сіножатеї». Пор. Сіножацьке (Чрг.).

***Сітанерівка**, х., належав до с. Лядське-Шляхетське (суч. Липівка, Тисм.): Sita-perówka (дв. 34, мешк. 223) 1900 [200, 710]; 1889 [257, 10, 626]; 1855 [220].— Від *Сітанер* (можливо, від апел. *сутенер*) + суф. -івка.

***Скарбщина**, х., належав до с. Черемхів (Кол.): Skarbszczyna 1900 [200, 292].— Від апел. польськ. Skarb «державна скарбниця» + суф. -щин(а) (польськ. -szczyzna), первісно «масток, що належав до державної скарбниці».

Скобичівка, -и, с.; Бог. Ст. Бог., пн. Богородчан: с. Скобичівка 1965 [49, 10]; х. Скобичівка 1947 [159, 499]; прис. Скобичівка 1914 [173, 2]; прис. Скобичівка (мешк. 312) 1887 [175, 2]; Skubyczówka 1899 [257, 10, 735]. Діал. скобич'їўка, -їўки, прикм. скобич'їўский.— Від ОН *Скобич, пор. Скобо [157, 413]; Скобак, Скобій, Скоб'як, Скобик [15, 275] + суф. -івка. Пор. Скобичівське (См.).

Скопівка, -и, с., Кол. Гол., пд.-сх. Отині (Кол.): Скопівка 1947 [159, 512]; Скоповка 1886 [175, 88]; Skorówka 1889 [257, 10, 695]; Skorowka 1765 [272, 168]; Skorowka ad Otenia 1670 [247, 79]; 1660 [248, 129]. Діал. скóp'їўка, -ўки, прикм. скóp'їўський.— Від ОН Скоп [157, 411]; Skor 1339 [274, 5, 93] + суф. -івка. Пор. Скопівка (Крв.), польськ. Skorow [257, 10, 695].

***Славці**, ч. м. Коломні: Slawce 1900 [200, 292].— Від РН Славці < ОН Славець, Slawecz 1408 [183, 3, 6].

Слобідка, -и, с., Гор., сх. смт Гвіздець: Слобідка 1947 [159, 503]; Слобідка Пільна 1914 [173, 102]; Слободка Польна 1887 [175, 108]; Stobodka Polna 1889 [257, 10, 807]; Stobodka 1735 [246, 64 зв.]; 1640 [182, ф. 5, оп. 1, спр. 286, арк. 4]. Діал. слоб'їдка п'їл'на, -ойі -ки, прикм. п'їл'нослоб'їцький // слоб'їцький.— Від апел. *слобідка*, змен. до *слобода* «посел. в Київській Русі, на Україні і в Росії XI—XVIII ст., жителі яких тимчасово звільнялися від феодалних повинностей і податків» [138, 9, 365]. Ця Слобідка розташовувалася у безлісній місцевості, тому іменувалася Пільною. Опозиція атрибутивних членів «Лісний» — «Пільний» у топонімі Покуття є типовою. Пор. Слобідка (Вн., Жт., Льв. та ін.).

Слобідка, -и, с., Тисм. Чорн., на р. Ворона (пр. прит. Бистриці-Надвірянськ'о), пд. Тисмениці: Слобідка 1947 [159, 517]; 1914 [173, 234]; Slobódka z OdaJan 189 [257, 10, 807]; Slobodka 1765 [272, 168]; 1669 [247, 36]. Діал. слоб'їдка, -ки, прикм. слоб'їцький.— Від апел. *слобідка*.

Слобідчина, х., об. з с. Яківка (Гор.): х. Слобідчина коло с. Яківка 1947 [159, 511]; Sloboda (дв. 5, мешк. 28) 1900 [200, 215].— Від апел. *слобідчина* «змен. до слобода» [135, 4, 152], див. Лісна Слобідка.

Слобідчина, х., об. з с. Жуків (Гор.): х. Слобідчина коло с. Жуків 1947 [159, 511].— Від апел. *слобідчина*.

Слобода, -и, с., стара назва Слобода-Рунгурська (Кол.); на пот. Петричева (лів. прит. Лючки, пр. прит. Пруту): Слобода 1947 [159, 513]; Слобода-Рунгурська 1938 [174, 120]; 1914 [173, 167]; Слобода Рунгорська 1886 [175, 67]; Sloboda Rungurska z Rora 1889 [257, 10, 802]; 1707 [238, 218]. Діал. слобода рунгурська, -и -ойі, прикм. слоб'їцький.— Від апел. *слобода*, див. Слобідка; диф. член вказує на приналежність посел. до сусіднього с. Рунгури (тепер Новомарківка). Пор. Слобода (Вн., Жт., Кв. та ін.).

***Слобода**, х., належав до м. Тисмениці: прис. Слобода 1914 [173, 232]; Sloboda 1900 [200, 710]; 1889 [257, 10, 800]; 1855 [220]; Sloboda ad Podpieczar 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 41, арк. 98].— Від апел. *слобода*.

***Слобода**, ч. м. Коломні: Sloboda 1900 [200, 292].— Від апел. *слобода*.

***Слобода-Волоська**, с., на Покутті: Sloboda Wloska 1675 [248, 98].— Від апел. *слобода*, диф. член вказує на етнічну ознаку посел.

Слобода-Волосівська, с., належало до с. Волосів (Надв.): Tarnowica Lesna et Sloboda 1670 [247, 79]; Sloboda Wloska 1649 [46, 5, 16].— Від апел. *слобода*.

- *Слобода-Княжа, с., належало до с. Княже (Сн.): Sloboda Kniąza 1660 [225, 92].—
 *Від апел. *слобода*, див. Лісна Слобідка.
- *Слобода-Франківська, х., належав до с. Франківці, яке знаходилося коло с. Белелуя: Sloboda Frankowska 1660 [225, 92].— Від апел. *слобода*, див. Лісна Слобідка.
- *Слобожниця, х., розташовувався коло с. Добротів (Надв.): Słoboznica кін. XIX — поч. XX ст. [150]; Słoboznice 1855 [220]; pot. Słobusznica 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 61, арк. 17].— Від апел. *слобожниця*, можливо, т. с., що й *слобода*.
- Смерклів, -ова, с., Тл. Нижн., на Дністрі, пн.-сх. Тлумача: Смерклів 1947 [159, 518]; Smerków (дв. 35, мешк. 208) 1900 [200, 708]. Діал. смєркл'їу, -ова, прикм. смєркл'їуский.— Від ОН Смеркло, пор. Smirkło 1436 [183, 12, 11] + суф. -ів.
- *Смотрич, с., знаходилося на Тлумачині: villis Tarnawicze et Sinołuricz ... in distr. Haliciensis sitis 1417 [282, 6, 429].— Найімовірніше, від однойменного водного об'єкта, однак тепер такого пот. на Покутті довідники не фіксують. Пор. Смотрич (Хм.).
- Снятин, -а, м. на Пруті; Снятин 1947 [159, 515]; 1886 [175, 78]; в Снятині 1768 [26, 417]; opp. Sniatyn Nowy ... w Sniatynie w Starym Miście 1670 [247, 78]; Turcy Sniatyn ... wybrali y spalili 1589 [46, 8, 61]; zamek Sniatyński murowany przez Wolosi był zburzony 1571 [233, S II (1), 78]; castrum Sniatyn 1512 [231, 4/2, 101]; Снятин(и) 1457 [195, 2, 811]; у Снятинъ 1424 [122, 100]; слюбуем ... о Снятинъ 1395 [195, 2, 610]. Діал. сн'єтин, -на, прикм. сн'єтин'ський.— Від ОН *Снята + суф. -ин. ОН *Снята, вважаємо, є суфіксальним відкомполітизм дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Сно(е)-: Снепорадъ [89, 181], польськ. Snopid [228, 26] + суф. -ата (пор. давньорус. Гостата < Гостиславъ, Гостинитъ; Нѣжата < Нѣгомиръ, Нѣгославъ і под.). Менш імовірно виводити назву Снятин від Къснята < Константин. Від деривата цього календарного імені цілком закономірно виводять назву літописних міст Снятин (< Къснятин) на Сулі і Константин (Къснятин) в Суздальській землі О. Стрижак [40, 76—77] і В. Нерознак [93, 100—101]. Але ця етимологія не цілком прийнятна для даного топоніма. Давнє посел., однак його назву у складі давньорус. геогр. назв не розглядають [93, 100—101; 40, 76—77], вважаючи, що Снятин уперше фіксується щойно наприкінці XIV ст. [40, 76—77]. Водночас в інших джерелах вказується на існування нашого Снятина вже в XI—XII ст., що, однак, джерельними даними не підкріплюється [257, 10, 690—692; 51; 516].
- Сокирчин, -на, с., Тл. Петр., на Дністрі, сх. Тлумача: Сокирчин 1947 [159, 511]; 1914 [173, 78]; Секерчин 1886 [175, 34]; Siekerczyn 1889 [257, 10, 521]; Siekirczyn 1765 [272, 145]; 1670 [247, 76]; 1578 [284, 18/1, 86]; Petrum Sekurka in bona sui 1436 [183, 12, 7]. Діал. сокірчин, -на, прикм. сокірчин'ський.— Від ОН Сокирка [15, 282]; Sekurka 1436 [183, 12, 7] + суф. -ин. Пор. Сокирки (Хрс.), польськ. Siekerczyn [257, 10, 521].
- Соколівка, -и, с., Тл. Ол., пд.-сх. Тлумача: с. Соколівка 1965 [49, 31]; х. Соколова 1947 [159, 518]; р. Sokółów кін. XIX—поч. XX ст. [150]. Діал. сокол'їука, -и, прикм. сокол'їуский.— Від ОН Сокол [121, 98], Соколь [157, 422] + суф. -івка.
- Солотвин, -на, смт. Бог., на р. Бистриці-Солотвинській: Солотвин 1947 [159, 516]; Солотвина 1914 [173, 11]; 1886 [175, 11]; Solotwina, dawniej Krasnopol 1890 [257, 11, 66]; Solotwina 1765 [272, 162 зв.]; Krasnopolu seu Solotwina 1670 [247, 72]; 1660 [225, 42]. Діал. солотвина, -и, прикм. солотвин'ський.— Від апел. *солотвина* «соляне джерело, солотвина» [137, 2, 368]; «багинище» [205, 48]. Давня назва посел. Краснополь, Краснопіль утворилася внаслідок лексикалізації та стягнення до одного слова колишнього словосполучення Красне Поле.
- Сопів, -ова, с., Кол. Н. Верб., на р. Лючка (пр. прит. Пруту): Сопів 1914 [173, 168]; Sopówka albo Sopiuka, mylnie Sopinka albo Luczka 1890 [257, 11, 80]; Sopowa 176, [272, 286]; Sopow 1670 [247, 78]; Sopowo 1522 [231, 4/2, 257]; Sopow 1473 [183, 12, 352]; 1389 [282, 6, 73]. Діал. соп'їу, -ова, прикм. соп'їуский.— Від ОН Соп, пор. Сопець, Сопко [157, 424], Сопа, Сопець, Сопух [15, 283] + суф. -ів. ОН *Соп, Сопух, можливо, від Сопрон < Софроній.
- Сороки, -рок, с., Гор. Слоб., пд.-зх. Городенки; Сороки 1947 [159, 503]; 1886 [175,

- 23]; Soroki 1890 [257, 11, 84]; 1775 [272, 1469]; Soroki ad Gwozdziec 1670 [247, 79]; Sroki 1579 [284, 18/1, 101]; 1475 [183, 5, 181]; 1373 (1416) [183, 5, 39]. Діал. сорóки, -рок, прикм. сорóккий, офіц. сороківський.—Від РН Сороки < ОН Сорока [121, 98; 274, 5, 149]. Пор. Сороки (Льв., Тр.), Сороки (МРСР). Назву останнього міста В. А. Никонов неправомірно виводить від апел. діал. *сарак* «бідняки» [95, 390].
- ***Сорочанка**, фільв., належав до м. Снятин: Soroczanka 1900 [200, 613].— Від ОН Сорочан [15, 284] + суф. -ка у посесивній функції [див. 219, 245]. Пор. Сорочинка (Мк.).
- ***Сорочий**, фільв., належав до м. Тлумач: Sroczy кін. XIX—поч. XX ст. [150].— Від диф. члена *сорочин* < Сорочий фільв. внаслідок субстантивзації.
- Сосни**, х., об. з с. Тарасівка (Тл.): х. Сосни коло с. Тарасівка 1947 [159, 518].— Від апел. *сосна*, мн. *сосни*. Пор. Сосни (Вн.), Соснина (Вл.).
- ***Софіївка**, -ки, с., об. з м. Івано-Франківськ: Софіївка 1947 [159, 517].— Від ОН Софія + суф. -івка.
- ***Стави**, с., розташовувалося коло Кривотул (Тл.): Stawy ad Krzywotuly 1675 [182, ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 32]; 1670 [247, 78]; 1660 [248, 32]; Stawy 1578 [284, 18/1, 94].— Від апел. *став*, мн. *стави*. Пор. Стави (Кв.).
- Станіславівка**, -ки, с., Кол. Сідл., пн.-зх. Коломиї: Станіславівка 1947 [159, 508]; Stanislawowce 1900 [200, 292]. Діал. стан'іславіўка, -ўки, прикм. стан'ісла'в'іў-ський.— Від ОН Станіслав + суф. -івка.
- Старий Гвіздець**, -ого -ця, с., Гор., пд.-зх. Городенки, на р. Чорнява (лів. прит. Пруту): Старий Гвіздець 1947 [159, 503]; Гвоздець Старий 1914 [173, 103]; Gwozdziec Stary 1881 [257, 6, 925]; 1775 [197, 1467]; Gwozdziec Velus 1579 [284, 18/1, 101]; Gosdziec 1512 [231, 4/2, 101]; Johannes de Gwozdziec 1485 [231, 4/3, 415]; Choszdziec prope flumen dictum Czarnyawa 1373 [183, 5, 9]. Діал. старій гв'із-деу', -ого -ц'є, прикм. старогв'іздецький.— Від апел. *гвіздець*, змен. до *гвізд*, див. Гвіздець, диф. член, що вказує на часову ознаку посел., вперше фіксується у XVI ст. У найдавніших записах топоніма має місце редукція в (w) після про-ривного г. Див. Гвізд, Гвіздець, Малий Гвіздець.
- Старий Лисець**, -ого -ця, с., Бог., на пот. Саджавка (лів. прит. Бистриці-Солотвинської), пн.-зх. смт Лисець: Старий Лисець 1965 [49, 10]; Лисець Старий 1914 [173, 203]; 1886 [175, 81]; Stary Lysiec 1855 [220]; Lysiec Stary 1765 [272, 168 зв.]; opp. Lysiec sub urbium Lysiec Stary 1675 [182, ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 101]; villa Lysiec Stary 1670 [247, 72]; ze wsi Lysca 1649 [46, 5, 89]; Liszecz 1578 [284, 18/1, 91]; villa Liszecz 1468 [183, 12, 319]; in silvis (у лісах) Lichszecz 1446 [183, 12, 150]; pro Liszycz villa 1439 [183, 12, 55]. Діал. старій лисеу', -ого -су'є, прикм. старолисецький.— Від назви однойменного лісу коло посел. (див. запис 1446 р.). Можливе утворення назви від ОН Лис [121, 98] + посесивний суф. -ець. Давнє посел. Знайдено знаряддя праці доби міді, давньорус. городище [51, 241].
- Старі Богородчани**, -их -чан, с., на ріках Бистриця-Солотвинська і Саджавка (лів. прит.): Старі Богородчани 1947 [159, 499]; Богородчани Старі 1914 [173, 3]; 1886 [175, 2]; Bohorodczany Stare 1880 [257, 1, 287]; wieś Starobohorodczany 1765 [182, ф. 5, оп. 1, спр. 286, арк. 393]; ws. Bohorodczany 1735 [246, 61 зв.]; 1670 [247, 64]; 1578 [284, 18/1, 95]; Bohorodziczani 1441 [183, 12, 93]. Діал. стар'і богородчани, -их -чан, прикм. старобогородчан'ський.— Найбільш імовірно, від катоїконіма *богородчани* «мешк. с. Богородичин» (Кол.). Очевидно, вихідці з цього села були засновниками с. Богородчани, тепер Старі Богородчани. У найдавніших документах XV ст. пнза с. Богородичин фіксується з синікопою повноголосся — Brodiczin (див.). Не виключено, що назва походить від апел. **богородчани* «парафіяни церкви св. Богородиці». Диф. член, що відбиває вікову ознаку посел., з'явився, очевидно, у сер. XVII ст., коли на місці с. Межиріччя було засноване м. Богородчани, а с. Богородчани стали іменувати Старі Богородчани. Документально цей диф. член вперше засвідчується лише у XVIII ст.
- Старі Кривотули**, -их -тул, с., Тисм., на р. Ворона (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пн. смт Отині: Кривотули Старі 1914 [173, 228]; Кривотулы Стари 1886

- [175, 90]; Krzywotulę Stary albo Dolny 1883 [257, 4, 813]; Krzywotulę 1765 [272, 168]; Krzywotulę 1707 [238, 231]; 1660 [248, 22]; 1578 [284, 18/1, 94]; Krzywotulę 1436 [183, 12, 9]. Діал. стар'ї кривоту́ли, -ріх -ту́л, прикм. старокривоту́л'ський.— Від РН Кривотули < ОН *Кривотул, пор. Кривобок, Криволап [15, 146]; диф. член з'явився у сер. XIX ст., коли по сусідству виникло однойменне посел.
- Старуня**, -ні, с., Бог., на р. Великий Лукавець (пр. прит. Бистриці-Солотвинської), пд. Богородчан: Старуня 1947 [159, 516]; Starunia 1890 [257, 11, 267]; Staruń 1765 [272, 162 зв.]; Zuraki cum Staruni 1735 [246, 62]; Starunia 1670 [247, 79]; fenestre salis (соляне вікно «джерело») in Starunia 1532 [231, 4/1, 363]; Старуня 1378 [137, 2, 382]. Діал. стару́н'є, -н'ї, прикм. стару́н'ський.— Від апел. *старуня* «старе село, колишнє посел.», пор. *старица* «городище, руїни; колишнє посел. у Тамбовській обл.» [90, 521]. У селі була соляна жупа, є нафтові джерела [257, 11, 267].
- *Стасин**, х., належав до с. П'ядики (Кол.): Stasen(!) 1900 [200, 292]; Stasin 1890 [257, 11, 284].— Від ОН Стася < Станіслава, Евстахія + суф. -ни.
- Стебник**, -а, с., Бог., Ст. Лис., на пот. Стебник (пр. прит. Бистриці-Солотвинської), пд.-зх. смт Лисець (Бог.): Стебник 1947 [159, 510]; 1886 [175, 81]; Stebnik 1890 [257, 11, 312]; Stebnyk 1855 [220]; 1765 [272, 168 зв.]; wsi Stebnika 1649 [46, 5, 89]. Діал. сте́бник, -ка, прикм. сте́бницький.— Від апел. *стебник* «омшаник, приміщення для зберігання вуликів з бджолами зимою» [135, 3, 54]. Давнє посел. Виявлено давньорус. городище [5, 146]. Пор. Стебник (Лв.), Стебниця (Жт.), Стебне (Чрк.).
- *Степичин**, див. Дзвиняч.
- *Стеферівка**, х., належав до с. Трач (Кос.), на пот. Стеферівка (пр. прит. Цуцулина, пр. прит. Пруту): Steferówka 1855 [220].— Посесивна назва з суф. -івка. Від ОН *Стефер, пор. серб. Стевер < Стефан [34, 186], Стефура. Менш імовірно, що назва х. перенесена з назви пот. Стеферівка.
- Стецюва**, -и, с. Сп., пн. Снятина: Стецюва 1947 [159, 515]; 1886 [175, 79]; Stecowa albo Steciowa 1890 [257, 11, 314]; 1765 [272, 164]; ws. Stecowa ad Sniatyn 1670 [247, 78]; opp. Steczowa 1579 [284, 18/1, 102]; villa Staczewa(!) 1472 [183, 12, 348]. Діал. сте́цєва, -ві, прикм. сте́ц'їуский.— Від ОН Стець < Степан + суф. -єва. Виявлено посел. періоду Черняхівської культури [51, 553].
- Стецівка**, -и, с., Сп., Стец., пн. Снятина: Стецівка 1947 [159, 515]; ?Steckowka alias Szczeslikowka 1669 [247, 36]. Діал. сте́ц'їука, -ки, прикм. сте́ц'їуский.— Від ОН Стець + суф. -івка. Або це демінутив до топ. Стецюва.
- Стичин Ставок**, х., об. з с. Живачів (Тл.): х. Стичин Ставок коло с. Живачів 1947 [159, 511]; Styczyństwo (дв. 1, мешк. 6) 1900 [200, 215].— Від апел. *ставок*, змен. до *став*; атрибутивний член вказує на належність об'єкта певній особі, утворений від ОН. У давнішому записі варіант назви близький до польськ. лексеми styczność «1) стик; 2) контакт, зв'язок» [114, 2, 108]. Пор. Ставок (Бл., Рв., Хм., Чрг).
- Стримба**, -и, с., Надв. Лоїв., на р. Стримба Велика (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд. Надвірної: Стримба 1947 [159, 511]; 1886 [175, 62]; Strymba. albo Stremba 1890 [257, 11, 442]; Strymbiany (!) 1765 [272, 169]; Strymba 1735 [246, 62]; Kurapatów seu Strymba 1670 [247, 71]; 1660 [248, 19]. Діал. стрі́мба, -би, прикм. стрі́мбський.— Від назви р. Стримба; назва останньої, можливо, походить від сх.-роман. strimb «кривий, зігнутий» [125, 444], strimbá «гнути, вигинати, кривити, скривлювати, викривлювати» [125, 444]. Назва річки семантично наближена до назви річок Орелець, Інгул, Пор. Стримба (Зк., Од.), Стримба (МРСР).
- Стриганці**, -ів, с., Тисм., на р. Коросільна (пр. прит. Дністра), пн.-сх. Тисмениці: Стриганці 1947 [159, 517]; Стрыганць 1886 [175, 96]; Stryhance 1890 [247, 11, 427]; 1765 [272, 140]; Stryhance et Hubary 1670 [247, 78]; Stryhance et Hubary ad Uscie 1661 [248, 890]. Діал. стрі́ган'ц'ї, -нец, прикм. стригане́цький.— Від РН Стриганці < ОН Стриганець, пор. Стрига [157, 430; 121, 68], пор. *стрига* «низько пострижена людина» [135, 4, 215]. Важко натомість погодитися з Є. Павловським, що назва п. Стриганець пов'язана з нар. віруваннями у *стрици* (польськ. stryga, strygoń «жах, змора»). На місцях, де, за нар. віруваннями, з'являлися упи-

- рі, змори тощо, споруджували хрести й каплички [241, 1, 115]. Пор. Стригані (Лв.).
- ***Стрілки**, с., розташовувалося на Тлумачині: in Strzelki 1475 [183, 12, 376]; Bukowne et Strzelki 1469 [284, 18/1, 36 дод.].— Від РН Стрілки < ОН Стрілко, Стр'яло [157, 432] або від апел. *стрілок*, мн. *стрілки* «люди, що виконували певну охоронну службу при дворі». Пор. Стрілки (Лв., М.).
- Стрільче**, -а, Гор., на пот. Леминія (пр. прит. Дністра), сх. Городенки: Стрільче 1917 [159, 504]; Стр'яльче 1886 [175, 23]; Strzylcze albo Strylcze 1890 [257, 11, 483]; 1670 [247, 78]; Strilcze ad Horodenka 1661 [248, 846]; Strzelcze 1553 [231, 4/3, 19]; 1439 [183, 12, 53]. Діал. стр'їл'че, -ча, прикм. стр'їлецький.— Від ОН Стрілко [157, 432] + суф. -*їє. Пор. Стрільче (Вл.).
- Струпків**, -ова, с., Кол., на р. Опрашина (лів. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд. смт Отині: Струпків 1947 [159, 512]; 1914 [173, 222]; Strupkow 1890 [257, 11, 421]; Strubkow 1765 [272, 168]; Strupkow 1735 [246, 63]; 1670 [247, 77]; in Strupkow 1443 [183, 11, 219]. Діал. струпк'їй, -оба, прикм. струпк'їєський.— Від ОН Струпко, Струпко, пор. fratres ... Stropky 1463 [183, 16, 4]; Johannes Strupk 1411 [274, 5, 226] + суф. -їв. Давнє посел. Знайдено археол. пам'ятки доби міді — бронзи [51, 343].
- ***Студенець**, х., належав до с. Липцьке-Шляхетське, тепер Липівка (Тисм.): прис. Студенець 1914 [173, 228]; Stud/iniec (дв. 5, мешк. 31) 1900 [200, 710]; Studieniec 1890 [257, 11, 49f]; Studzieniecz 1511 [231, 4/2, 83].— Від назви пот. Студенець, пор. діал. *студенець* «джерело» [100, 2, 262]. Пор. Студенець (Чрк., Чрг.), чеськ. Studenec [205, 2, 511].
- Студлів**, -ова, с., Кол. Тур., пн.-сх. Коломиї: Студлів 1965 [49, 20]; Studlów 1900 [200, 290]; 1890 [257, 11, 640]; 1855 [220]. Діал. стўдл'їй, -ова, прикм. стўдл'їєський.— Від ОН *Студло, пор. ст.-чеськ. Studl [263, 168] + суф. -їв. Можливо, що ОН Студл(о) є відкомполітизм дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Ств—Сто: Стоиславъ, Стогнѣвъ [89, 186]; друга частина імені -дл-, можливо, пов'язана з ст.-польськ. Długomil, Długobog [228, 67].
- ***Сумків**, с., розташовувалося на Снятинщині. Можливо, тепер назва поля: pole Smukow(!) коло с. Попельніки 1820 [182, ф. 20, оп. 11, спр. 104, арк. 2]; in villa Sumkow(!) in Snyathinensi 1469 [284, 18/1, 30 Supl.].— Від ОН *Сумко, пор. Сумь, Сумрать, Сумихно, [89, 190, 157, 435] + суф. -їв.
- ***Сухарів**, фільв., належав до с. Велика Кам'янка (Кол.): Sucharów 1900 [200, 292]; 1890 [257, 11, 531]; dobra Suchowar(!) nad Prutem 1696 [183, 10, 373].— Від ОН Сухар [157, 438: 15, 293] + суф. -їв. У записі 1696 р. допущена писарська або друкарська помилка.
- Сухий Став**, х., об. з с. Ворона (Кол. Вил.): х. Сухий Став коло с. Ворона 1947 [159, 512]; Suchy staw 1900 [200, 705]; 1855 [220].— Від апел. *став*; диф. член відбивав характер об'єкта. Пор. Ставок (Вл., Рв., Хм., Чрг.).
- Суходіл**, -у, х., об. з с. Діброва (Тл. Нижн.): х. Суходіл коло с. Діброва 1947 [159, 518].— Від апел. *суходіл* «земля, материк, суша» [135, 4, 233]; «балка, підвищена місцевість, більш суха, ніж оточуюча її низина рівнина» [90, 532—533]; польськ. suchodół «яр, балка», болгар. *суходол*, *суход-ре* «безводний яр» з тур. *дере* «яр» [90, 533]. Пор. Суходіл (Вр., Лв., Мк., См., Тр.), польськ. Suchodół, чеськ. Suchodol [257, 11, 536—538; 205, 2, 518—519].
- Суходіл**, -у, х., об. з с. Долина (Тл. Од.): х. Суходіл коло с. Долина 1947 [159, 518]; Suchodol (дв. 5, мешк. 23) 1900 [200, 708]; 1855 [220]; villa Dalyowa cum Suchodol prata (= лука) 1427 [183, 7, 73].— Від апел. *суходіл*.
- Суходіл**, -у, х., об. з с. Одаїв (Тл.): х. Суходіл коло с. Одаїв 1947 [159, 518]; 1914 [173, 236]; Suchodol (дв. 20, мешк. 110) 1900 [200, 708]; 1890 [257, 11, 536].— Від апел. *суходіл*.
- Суходіл**, -у, х., об. з с. Кутище (Тл.): х. Суходіл коло с. Кутище 1947 [159, 518]; Suchodol (дв. 21, мешк. 126) 1900 [200, 708]; 1890 [257, 11, 350].— Від апел. *суходіл*.
- ***Таборище**, х., належав до с. Клубівні (Тисм.): тепер Таборищі (ч. с. Остриня, Тл.): Taborzyska (дв. 23, мешк. 148) 1900 [200, 710]; 1891 [257, 12, 138]; 1855 [220].—

- Від апел. *таборище* «місце, де розташовувався табір» [135, 4, 242], первісно «місце, де був військовий табір». Пор. Таборище (Жт., См., Чрг.).
- ***Таборище**, х., знаходився коло с. Чорговець (суч. Назаренкове, Гор.), пн. смт Обертин (Гор.), тепер п. Таборище (с. Назаренкове): *Taborestie* 1914 [150]; *tan w Taboryszczy 1788* [182, ф. 19, оп. 10, спр. 6, арк. 7].— Від апел. *таборище*. Коло Обертин у XVII ст. відбулася відома в історії Польщі битва з волохами.
- ***Таборище**, х., розташовувався коло с. Добротів (Надв.): *Taboryszcze* кін. XIX — поч. XX ст. [150].— Від апел. *таборище*.
- Тарасівка**, -и, с., стара назва Яківка (Тл.); пд.-сх. Тлумача: Тарасівка 1947 [159, 518]; Яківка 1938 [174, 72]; 1914 [173, 222]; 1886 [175, 88]; *Jakówka* 1882 [257, 3, 357]; 1855 [220]. Діал. *тарас'їўка*, -ки, прикм. *тарас'їўський*.— Пам'яткова назва на честь Т. Г. Шевченка. Давніша назва посел. Яківка походить від ОН Яико (польск. *Jasek*) + суф. -*івка*. Наприкінці XVIII ст. Яцек Чехович, придбавши частину посел. Шиндибалівка (*Szyndybalówka*), заснував фільв. Яківка. Згодом назва фільв. перейшла на село [257, 3, 357].
- ***Татомирівка**, корчма, належала до с. Ісаків (Тл. Петр.): *Tatomirówka* 1891 [257, 12, 229].— Від давньослов'ян. ОН Татомир [157, 444]; *Tatomir* [263, 97; 228, 76] + суф. -*івка*.
- ***Телефушина**, х., належав до с. Богородичин (Кол. Торг.): *Telefonyszczyna* (дв. 1, мешк. 9) 1900 [200, 705]; *Telefuszczyna* 1891 [257, 12, 282].— Від ОН Телефус < + Телефор (Телефус був великим землевласником на Покутті у XVII ст.) + суф. -*щина*.
- ***Теляче**, х., належав до с. Олієво-Королівка (Гор.): *Telacze* (дв. 4, мешк. 26) 1900 [200, 211]; 1891 [257, 12, 281].— Можливо, це пейоративна назва, утворена від диф. члена *теляче* (< теляче село «бідне, запущене») внаслідок субстантивзації; менш імовірно утворення від ОН Теля [157, 445].
- Терновниця**, -иці, с., Тисм. Н. Крив., пд.-зх. Тлумача: Терновниця 1947 [159, 512]; Тарновниця Пільна 1939 [70, 49]; 1914 [173, 214]; *Tarnowica Polna* 1891 [257, 12, 205]; 1765 [272, 420]; 1670 [247, 79]; *Ternawica Polna* 1660 [248, 19]; *Tarnawica Polna* 1578 [284, 18/1, 94]; *villarum Maior et Minor Tarnawycza* 1533 [231, 4/3, 464]; *Tarnawczca* 1515 [284, 18/1, 170]. Діал. *тернівн'є*, *п'і́л'на*, -*виці* -*ойі*, прикм. *терновéцкий*.— Від апел. *терновцяця*, див. Лісна Терновцяця; диф. член *Пільна* — опозиція до *Лісна* — вказує на первісне розташування посел. Пор. Терновцяця (Лв.).
- Тисмениця**, м., на р. Ворона (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської): Тисмениця 1947 [159, 517]; Тисьмениця 1914 [173, 231]; *Tysmienica* 1891 [257, 12, 723]; 1765 [272, 142]; *Tysmienica* 1661 [248, 892]; *Thiszmyenyca* 1578 [284, 18/1, 85]; Тисменичу ... звазовал 1531 [40, 158]; *villa Tyssmyenyca alias Thyssmyenyczany* 1373 [231, 4/3, Supl. 290]; в Тисманичу 1144 (1425) [112, 316]. Діал. *тіс'мениц'є*, -*мениці*, прикм. *тіс'меницкий*.— Від назви пот. Тисмениця (пр. прит. Ворони) 1855 [220], який називається також Мельницький. Доказом первинності назви гідрооб'єкта служить слововірний формант -*иця*(я), який, за словами О. М. Трубацова, є «загальновизнаним давнім гідронім. формантом, що використовується на слов'ян. територіях» [154, 171]. Назва Тисмениці найімовірніше походить від давньослов'ян. **tbsmen*, пор. полаб. *tsinē* «болотисте місце» [237, 2, 782]; тобто назва первісно значила «болотисту, тиху річку», пор. антонімічні назви сусідніх рік Бистриці, Бистриці-Надвірнянської, Бистриці-Сологвинської. Менш переконливою є етимологія Я. Розвадовського та інших учених: назва походить від індоєвроп. **teus* «тихий» і суф. -*men* та -*ica* [251, 300; 154, 266—267; 124, 74; 40, 158]. Неясним у даному випадку є значення та походження суф. -*men*. Доказом реальності нашої етимології є наявність опозиційних найменувань. Принцип опозиційності є важливим фактором у назвотвірному процесі, зокрема гідронімному. Існує ще думка, що Тисмениця споріднена з гідронімом Тясмин (Тесмень), басейн Дністра, і походить з індоєвроп. **teks*—слов'ян. **teks* < *tes* прр. давньорус. *тєсати*, *тєсъ* «зарубка на деревах для позначення межі» [142, 3, 93]. а топонома **тєсмень* виступає з загальною семантикою «порубіжжя, межа», пор. р. Рубіжна [44, 51, 93,

169]. Непереконливо виводити назву гідроніма Тисмениля від тюрк. апел. таž «камінь» [154, 211]. В ур. Городище виявлено посел. трипільської культури, рештки давньорус. городища [5, 146]. У Тисмениці у XVII ст. існувала вірм. об-щина.

Тисменичани, -ан, с., Надв., на Бистриці-Надвірнянській: Тисменичани 1947 [159, 510]; Тисьменичани 1914 [173, 223]; Tysmieniczani 1891 [257, 12, 724]; Tysmieniczany 1765 [272, 380]; Tysmieniczany 1735 [246, 62 зв.]; 1670 [247, 80]; 1578 [284, 18/1, 89]; Thysmyenyczany 1475 [183, 12, 363]; промежи ... тисманча(н)ъ 1404 [122, 68]; villas Tysmyenyca alias Tysmyenyczany 1377 [231, 4/3, 360 Supl.]. Діал. тисменича́ни, -ча́н, прикм. тисменича́н'ський.— Від ЕН *тисменичани* «переселенці з Тисмениці».

Тишківці, -ів, с., Гор., пн.-зх. Городенки: Тишківці 1947 [159, 504]; 1914 [173, 41]; Тишківці 1886 [175, 24]; Tyszkowce 1892 [257, 12, 726]; 1765 [272, 169 зв.]; Tyszkowce (мешк. 23) 1661—1665 [225, 61]; 1578 [284, 17, 94]; in Tischkowycze 1532 [231, 4/2, 411]; Lenyecz de Thszkowcze 1448 [183, 12, 172]. Діал. тишк'іу'і, -овец', прикм. тишк'іу'ський.— Від ПН Тишківці < ОН Тишко [89, 193], що є відкомполітичним суфіксальним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Тих-, Тиш-: Тихославъ, Тънемьслъ, Тъшивладъ, Techobud, Techorad [89, 193; 263, 88]. Тут народився етнограф В. О. Шухевич (1850—1915).

Тлумач, -а, польськ. варіант замість укр. Товмач, м., на р. Товмач (пр. прит. Дністра): Тлумач 1947 [159, 517]; Товмач 1939 [70, 50]; 1914 [173, 221]; Толмач 1886 [175, 88]; Tłumacz, rus. Tolmacz, Towmacz 1891 [257, 12, 348]; Tłomacz 1765 [272, 332]; Tłumacz 1735 [246, 62 зв.]; 1670 [247, 79]; 1578 [284, 18/1, 85]; villa Tholmacz 1459 [231, 1, 27]; на ... селъ на Толмачи 1398 [122, 57]; противу Толмачю 1213 [112, 734]. Діал. тоумáč, рідко тлума́ч, -ча, прикм. тоума́цький, рідко тлума́цький, офіц. тлумацький.— Від ОН давньослов'ян. *Толмак < *Тольмак < *Толимак + суф. -ьїъ. ОН *Толмак < *Толимак, пор. ст.-польськ. Tolim, Tolima, Toliszek [228, 76]; Толима, Толиша [89, 193], є відкомполітичним суфіксальним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Тол(и): < «заспокоювати, мирити, примиряти, задовбрювати» [263, 88]; давньорус. Толигитъвъ [29, 458], польськ. Tolistaw, Netol [89, 193; 263, 88; 228, 76]; пор. також дериват з суф. -ак від композитних імен у різних слов'ян. мовах: болгар. Будақ (< Будимир), сербохорв. Berak (< Berivoi), Milak (< Miloslav), Mirak (< Miroslav, Dobromir), луж. Dobrak (< Dobroslav), польськ. Radak (< Radivoi) та ін. [263, 133]. Отже, розвиток топоніма Тлумач, укр. Товмач проходить таким чином: Толимир > Толдимъ + суф. -ак > Толимакъ > Тольмакъ (и у слабкій позиції редукуювався до ь) > Тол(ь)макъ + суф. -ьїъ > Тольмачь > Товмач. Редукція коального -и- в адвербальних композитних іменах є досить частим явищем, пор. ст.-чеськ. Bran(i)sud, сербохорв. Bud(i)mil, польськ. Wroslawa [263, 71—72, 92]. Отже, цілком закономірним є утворення *Толмир—Толимир або відповідно *Толмак < *Толимак. Наявність скороченої відкомполітичної основи у топонімі Толмач (суч. укр. Товмач, офіц. Тлумач) і сербохорв. імені Толимир свідчить про наявність східнослов'ян.-південнослов'ян. паралелізмів. Такі аналогії існують і між укр. та польськ. мовами, пор. ст.-польськ. Tolim, Tolima, Tolisz. Час появи відкомполітичних антропонімів — не пізніше X ст. [42, 59], а топонімі утворення від гіпокористиків датуються XII—XIII ст. [74, 139]. Менш переконливо від тюрк. ЕН Tolmaç < Talmat, поданої у Костянтина Багрянородного [162, 4, 71—72; 93, 172; 40, 161]. Л. Масенко припускає, що топонім міг походити від давньорус. тьл(ъ)мачь «перекладач» [142, 3, 1046], можливо, через антропонімію стадію [40, 161], але не називає цього антропоніма і топонімотвірною форманта. Абсолютно неприйнятним є також виведення назви Tłumacz із рос. толмач «чайка» [124, 79], або від тлумач(толмач) «союзник» [179, 148—149]. Виявлено поховання доби карпат. курганів [5, 141]. Пор. Товмач (Чрк.).

Товмач, див. Тлумач.

Товмачик, -а, с., Кол., на р. Прут, пн.-зх. Коломиї: Товмачик 1947 [159, 508]; 1914 [173, 112]; Толмачик 1886 [175, 46]; Tłumaczyk albo Tłumacz Lesny, Tolmaczyk

- 1891 [257, 12, 352]; 1758—1765 [6, 1/4, 556]; 1670 [247, 80]; 1649 [46, 5, 79]. Діал. тоўмачник, -ка, прикм. тоўмачицкый. Це демінутив (здрібніла форма) до назви Товмач (див. Тлумач). Засновниками, першими мешк. Товмачика, очевидно, були вихідці з Товмача; не випадково один із варіантів назви звучить Лісний Товмач [257, 12, 352]. Перенесення назви одного посел. на інше — відоме явище у топонімії (м. Полтава і численні Полтавки у Дніп., Дніц., Зп. та ін. областях). Пор. Товмачівка (Од.), Товмач (Льв., Чрг.).
- *Толока, фільв., належав до с. Перерив (Кол. Мат.), тепер Толока (ч. с. Верхній Вербіж, Кол.): Тіока 1892 [257, 12, 344].— Від апел. *толока* «поле для випасу худоби, вигін» [135, 4, 272]. Пор. Толока (Льв., Пл.).
- Топорівці, -ів, с., Гор. Торг., на р. Белелуйка (лів. прит. Пруту), сх. смт Гвіздяч: Топорівці 1947 [159, 504]; 1914 [173, 40]; Топорівці 1886 [175, 23]; Торогowiec 1891 [257, 12, 400]; 1765 [272, 164]; Торогowiec (мешк. 8) 1661—1665 [225, 71]; 1579 [284, 18/1, 105]; Торогowiecze wiesz (яке засноване десять років тому ... на полі королівського с. Підвисокого) 1564—1566 [46, 1, 38]. Діал. топор'їуці, -овец, прикм. топор'їуский.— Від ПН Топорівці < ОН Топор [157, 453], оуноукове Іоаньша Топора, 1493 [137, 2, 438], так і [56, 56]; менш імовірно від ЕН *топорівці* «переселенці з с. Топорів». Пор. Топорівці (Чрн.), Топорів (Льв.).
- Торговиця, -ці, с., Гор. на пот. Тополівка (пр. прит. Белелуйки, лів. прит. Пруту), пд.-зх. Городенки: Торговиця 1947 [159, 504]; Торговиця Пільна (І) 1938 [174, 48]; 1914 [173, 40]; Targowica Polna 1891 [257, 12, 172]; Targowica 1855 [220]; Targowica Polowa 1735 [246, 66]; Thorhowica ad Gwozdziec 1660 [248, 29]; Tarhowicza 1533 [183, 10, 35]; 1419 [231, 4/3, 388 Supl.]. Діал. торговиц'є, -ц'і, прикм. торговицкый.— Від апел. *торговиця* «1) місце, де проходить торгівля скотом; 2) торгівля, базар» [135, 4, 275; 271, 51; 219, 200]. Тут народився Леся Мартович (1871—1916). Пор. Торговиця (Крв., Рв., См.).
- Торговиця, -ці, с., Кол., сх. смт Отині: Торговиця 1947 [159, 512]; Торговиця Пільна (І): ... в Торговиці 1914 [173, 223]; Торговиця 1886 [175, 83]; Targowica 1891 [257, 12, 172]; 1765 [272, 168]; Targowica una alia Lesna (І) 1758—1765 [6, 1/4, 556]; 1670 [247, 80]; 1578 [284, 18/1, 102]. Діал. торговиц'є, -ц'і, прикм. торговицкый.— Від апел. *торговиця*.
- Трач, -а, с., Кол., пд.-зх. смт Заболотова: Трач 1947 [159, 508]; 1886 [175, 43]; Tracz albo Michotówka (І) 1891 [257, 12, 441]; wies Tracz czyli Mikotówka 1820 [182, ф. 20, оп. 11, сир. 31, арк. 67]. Діал. трач, -ча, прикм. трацкый.— Від апел. *трач*, *траченя* «стартак, лісопилка» [135, 4, 280]; «пристрій для різання колод на дошки» [100, 2, 299]. Виявлено могилиник культури карпат. курганів [5, 144]. Друга назва с. Миколаївка — пам'яткова, походить від назви церкви.
- Троїця, -ці, с., Сп., на р. Прут, пд.-зх. смт Заболотова: Троїця 1947 [159, 506]; Троїця 1914 [173, 112]; 1886 [175, 46]; Trójca 1891 [257, 12, 484]; Troysa 1765 [272, 170 зв.]; 1670 [247, 80]; 1548 [231, 4/1, 464]. Діал. тр'їйц'а, -ц'і, прикм. троїєцкый.— Від назви церкви.
- Тростянець, -ня, с., Сп., на р. Дубовець (пр. прит. Пруту), пд.-зх. смт Заболотова: Тростянець 1947 [159, 506]; 1886 [175, 79]; Troscianiec 1891 [257, 12, 508]; 1765 [272, 319]; Troscianki 1758—1765 [6, 1/4, 559]; Troscianiec 1735 [246, 65 зв.]; 1670 [247, 80]; Trzczyenecz (І) 1515 [284, 18/1, 171]; ?половину дьдзизини Тростянець 1403 [3, 1, 6]. Діал. трост'їнець, -ц'є, прикм. трост'їнецкый.— Від апел. *тростянець* «місцевість, поросла тростиною, очеретом» (Експ.). Дериват від прикм. *тростяний* + суф. -єць у субстантивуючій функції «на означення різних речей» [130, 119], пор. *холодець*, *синець*. Можливо, від назви водного об'єкта. Потік, що бере початок або тече на місцевості, зарослій тростиною, може називатися Тростянець. Пор. с. Тростянець (Вн., Вл., Зк., Льв. та ін.).
- Тростянка, -ки, с., Кол. Пил., на пот. Грушів (пр. прит. Пруту), пд.-сх. Коломиї: Тростянка 1947 [159, 508]; 1885 [175, 43]; Troscianka 1891 [257, 12, 509]; 1855 [220]. Діал. тросц'єнка, -ки прикм. тросц'єн'ський.— Від апел. *тростянка* «місцевість, поросла тростиною». Дериват від прикм. *тростяний* + суф. -ка у субстантивуючій функції. Можливо, також від назви водного об'єкта, зокрема

- р. Тростянки, яка витікає з місцевості, порослої тростиною. Пор. Тростянка (Вл., Хм., Чрг.).
- Трофанівка**, -ки, с., Сн. Бал., на р. Чорнява, пд.-сх. смт Гвіздня: Трофанівка 1947 [159, 503]; 1914 [173, 101]; Trofanówka albo Trefanówka, Tufanówka 1891 [257, 12, 478]; 1855 [220]. Діал. трофан'їўка, -ки, прикм. трофан'їўський.— Від ОН Трофан < Митрофан або Трифон + суф. -івка.
- Трояни**, -ів, х., об. з с. Озеряни (Тл. Грушк.): х. Трояни коло с. Озеряни 1947 [159, 512]; фільв. Троян (дв. 6, мешк. 70) 1900 [200, 708]; гур. Троян 1891 [257, 12, 479].— Від РН Трояни < ОН Троян. Пор. Трояни (Зп., Крв., Лв., Мк., Пл.).
- Тулова**, -и, с., Сн. Уст., на Пруті, зх. Снятина: Тулова 1947 [159, 516]; Тулава 1939 [70, 34]; Тулова 1914 [173, 200]; 1886 [175, 79]; Tulawa albo Tulowa 1891 [257, 12, 619]; Tulowka 1758—1765 [6, 1/4, 562]; Tulowa 1670 [247, 80]; Tullowa, Tulawa 1579 [284, 18/1, 103]; 1564—1566 [46, 1, 34]. Діал. тўлова, -ви, прикм. тўл'їўський.— Від ОН Тул, пор. ст.-чеськ. Tules, Tul [263, 198] + суф. -ов(а). ОН Тул, вважаємо, походить від давньослов'ян. імені Тулимирь [89, 195]; серб. Туле < Милутин [34, 198]; болгар. Туле, Тульо [50, 497].
- Тулу́ків**, -ова, с., Сн., на Пруті, сх. Засолотова: Тулу́ків 1947 [159, 506]; 1914 [173, 113]; Tutukow albo Thuhlukow 1891 [257, 12, 620]; Tulakow(!) 1735 [246, 65 зв.]; Thuhlukow 1705 [238, 219]; 1670 [247, 80]; Thuhlukow, Tulukow 1578 [284, 18/1, 102]; 1471 [183, 12, 344]. Діал. тулу́к'їў, -кова, прикм. тулу́к'їўський.— Від ОН Тулук, пор. рум. Tuluc [191, 393] + суф. -ів. ОН Тулук < апел. рум. tuluc «бичок» [191, 393; 209, 464] або від ОН *Туглук < тур. tugluk «перо на шапці».
- Турецька Вода**, х., розташовувався на пот. Турецька Вода (пр. прит. Кулачина, лів. прит. Пруту), тепер пот. Турецький (Експ.): Turecka Woda 1855 [220].— Від назви пот. Диф. мотивований ЕН. Пор. ур. Татарський Вивіз (с. Степева, Сн.).
- Турка**, -ки, с., Кол., на р. Турка (лів. прит. Пруту), пн.-сх. Коломні: Турка 1947 [159, 508]; 1886 [175, 46]; Turka 1891 [257, 12, 640]; 1758—1765 [6, 1/4, 560]; 1670 [247, 80]; 1582 [233, Н. 1/1, 122 зв.]; 1400 [231, 4/3, 368 Supl.]. Діал. тўрка, -ки, прикм. тўрк'їўський.— Від назви р. Турка; коло села с. Турка (363 м). М. Кордуба схильний виводити цю назву від ЕН *торки*, яких 1060 р. розгромив Ярослав Мудрий, відповідно і час виникнення посел. припадав би на XI ст. [67, 16]. Пор. Турка (Лв.).
- Тучапи**, -ап, с., Сн. Поп., на Черемоші (пр. прит. Пруту), пд.-зх. Снятина: Тучапи 1947 [159, 506]; 1914 [173, 200]; 1886 [175, 79]; Tuczapy 1891 [257, 12, 602]; 1765 [272, 164]; 1670 [247, 80]; Tuczempi 1579 [284, 18/1, 105]; Tuczery... s Tuczeryow 1564—1566 [46, 1, 34—35]; Tuczamry 1533 [183, 10, 35]; 1433 [231, 4/3, 386 Supl.]; пана влада тучапського дворянина 1403 [237, 2, 452]. Діал. тучэпи, -п'їу, прикм. тучапський.— Від РН Тучапи < ОН *Тучап, що є, на нашу думку, давньослов'ян. іменем, не зафіксованим у довідниках. Перший член цього імені Ту- представлений у чеськ. іменах *Tubog, Tugost, Tu-gozd [205, 2, 619], другий член -чап є складовою частиною прізв. Чаповда, Чапарис (Експ.), Чапко, Чапак, Чапло, Чапик [15, 31], твірних основ ойконімів Почапи (Вн., Лв.), Почапинці (Вн., Тр.), Почапин (Кв.), Почапці (Пл.). Менш переконливою вважаємо етимологію Р. Шрамека: назва Тучапи утворилася із сполучення Ту- «тут» і чап- (< чеськ. čapout, čapit «оселитися, захопити» [205, 2, 619]). Отже, Тучапи < *тучапи* «люди, що тут оселилися», пор. польськ. Tuczery, Tuczary, чеськ. Tučary укр. Тучапи, словен. Maločeru «люди, що недовгий час тут жили» [205, 2, 619] Погоджуючись, що елемент Ту- є антропонімічним, оскільки він засвідчений в іменах Tu-gost, Tu-gozd, *Tu-bog, Р. Шрабек, однак, вважає утворення Тучапи відапелативним, бо елемент -čar/-čer поєднувався з елементами Malo-, Ro-, Vu-. Важливо, що -čar є синонімом до -klek, пор. діал. *клякати* «ставати навколішки» і -рад «падати». Звідси топоніми Tučary, Vučary = Tukleky, Vykleky = Tupadly (польськ. Wupadły) [205, 2, 619]. Преф. при основах -čary, -kleky, -padly, -šedly, -tyly мали, на думку автора, такі значення: Ту- «залишатися», Vu- «виселятися, переселятися», Pre- «переселятися» [205, 2, 619]. Запропоновані Р. Шрамеком

грунтовні етимологічні викладки щодо походження топонімів типу Тучапи видаються нам, однак, неприйнятними, оскільки в укр. та й, напевно, в інших слов'ян. мовах цим способом топоніми не утворювалися. Наведені Р. Шрамеком приклади є незакономірними і непереконливими. Твірною основою укр. топонімів Тупали (Вл.), Тупалівка (Пл.) є, безсумнівно, давньослов'ян. відапелятивне ім'я (можливо, прізвисько) Тупало, пор. суч. прізв. Мевкало, Тиркало, Тукало, Гупало і под. (Експ.), а не конструкція Ту- «тут» + пали («падати, оселити»), пор. Тупалівка (Пл., тепер ліквідоване).

Убич, фільв., належав до с. Черемхів (Кол.): Ubicz 1900 [200, 292].— Від ОН *Убич < давньослов'ян. Убичесть, пор. Убиньга, Убиславъ [89, 196; 263, 72] + суф. -ьї, пор. Убичець, Убишець [89, 196]. Не виключено також, що і від діал. *обіч*, *обоча*: *обіч* «схил гори над водою, дорога на схилі гори» [252, 26], «схил гори, узбіччя» [206, 43].

Угорники, -ів, с., Тисм., на р. Бистриця-Надвірнянська, сх. Івано-Франківська: Угорники 1947 [159, 517]; 1886 [175, 83]; Uhorniki 1891 [257, 12, 757]; Uerniki 1735 [246, 63 зв.]; Uherniczki 1707 [236, 230]; Uhorniczki ad Tysmienica 1660 [248, 20]; Uherniczki, Uerniki 1578 [284, 18/1, 89—96]; Huherniki 1438 [183, 12, 33]. Діал. угорники, -ник, прикм. угорницький.— Від Угорники < ОН *Угорник, пор. Угр. ст.-чеськ. Uhog, Угорчак [89, 196; 263, 307; 15, 311]. Угорник — дериват від ОН Угор + суф. -ник, можливо, з патронімічним значенням. Не переконливо виводити назву Угорники безпосередньо від етноніма *угор* і час заснування посел. відносити на XII—XIII ст. [67, 17].

Угорники, -ів, с., Кол., у межиріччі Опрошини і Сербіні, пд. смт Отині: Угорники 1947 [159, 512]; 1886 [175, 87]; Uhorniki 1891 [257, 12, 757]; Uerniki 1735 [246, 63]; Uherniczki 1707 [238, 231]; Uerniki ad Otienia 1670 [247, 81]; 1582 [233, Н. 1 (1), 123]; Huhernyky 1438 [231, 12, 33]; па(п) волкань угорницький — 1404 [122, 68]. Діал. угорники, -ник, прикм. угорницький.— Від РН Угорники, див. вище. Назва, можливо, пов'язана з угорськими колоністами.

Узин, -а, с., Тисм., на пот. без назви (пр. прит. Дністра), пн.-сх. Івано-Франківська: Узин 1947 [159, 517]; Узинь 1914 [173, 33]; 1886 [175, 93]; Uziń 1891 [257, 12, 868]; Huzin 1735 [246, 61]; Uzeń 1670 [247, 80]; Uzienu 1578 [284, 18/1, 89]; Chuzyn 1511 [231, 4/2, 83]. Діал. узин', -н'а, прикм. узин'ський.— Від апел. *узин*, пор. *узьміль* «найглибше місце в ріці з швидкою течією, що не замерзає зимою» [135, 4, 325]; *узина* «вузька смуга землі у безземельніх вздовж гір, боліт, ліса»; *узинка* «вузький рукав ріки» [90, 673] або тюрк. *озен* «невелика річка, потік, протока, русло, долина, ущелина, яр», похідні *узен*, *узьнь*. Слово *узьень* «рукав ріки», «річка» відоме рос. говіркам Південного Поволжя [90, 407]. Можливо, безіменний пот., що тече тепер через село, у минулому називався Узин. Непереконливо виводити Узин від етноніма *узи* [181, 46]. Пор. Узин (Кв.).

Уніж, -жа, с., Гор. Лук., на Дністрі, зх. смт Чернелиці: Уніж 1947 [159, 511]; Униж 1914 [173, 75]; 1886 [175, 33]; Uniz 1891 [257, 12, 810]; Woniz 1735 [246, 67]; Wojniz, Woinisz ad Potok 1670 [247, 81]; 1545 [231, 4/1, 422]; Woinecz 1445 [183, 12, 135]. Діал. вуніж, -жа, прикм. вуніз'кий.— Від давньорус. ОН Воиньгъ, 1222 [89, 45; 263, 92] + суф. -ьї. Перший член композита, можливо, під впливом імені Уніславъ, Унімирь [89, 197] видозмінився: *Вои-* > *У-*, в окремих записях кінцевий фриктивний ж оглушується до ш. Цілком можливо, що топонім Уніж у суч. варіанті закріпився під впливом ст.-польськ. імені *Unięż, пор. польськ. ойконім Uniężur [257, 10, 123].

Устя, -я, с., Сн., на Пруті коло гирла р. Белелуйки, зх. Снятина: Устя 1947 [159, 516]; Усте над Прутом 1914 [173, 200]; 1886 [175, 79]; Uscie nad Prutem 1891 [257, 12, 833]; ws. Uscie 1765 [272, 164]; w Uscieczku we wsi 1670 [247, 58]; miasteczko Uscieczko (містечко настільки знищене, що ледве кілька мешканців, і то убогих, залишилося) 1661—1665 [225, 68]; villa Uscie 1515 [284, 18/1, 171]; У XVII ст. поруч з м. Устя згадується ws. Stara Uscieczko 1661 [248, 250—252]; ws. Uscie Stare 1661—1665 [225, 68]. У XIX ст. ч. м. Устя називається Устя Старе [257, 12, 834]. Діал. (в)уст'е, -ст'а, прикм. (в)устецький.— Від апел. *устя* < праслов'ян.

- *ustj(je) [211, 57]. Виявлено давньорус. городище [51, 568]. Пор. Устя (Вн., Льв., Рв., Тр., Хм.).
- Фатовець**, помилково замість Фатівці, с., Кол. В. Кам.: Фатовень 1947 [159, 508]; Фатівці 1914 [173, 74]; Фатѡвцѣ 1886 [175, 32]; Fatowce 1891 [257, 2, 374]; villa Fastowce 1675 [247, 111]; 1579 [284, 18/1, 104]; Chwałowcze 1472 [183, 12, 346]; на селъ... Хватовицехъ 1424 [2, 1, 45]; Chwałowsczy 1400 [282, 6, 169]. Діал. фат'іуц'і, -вец, прикм. фатовецький.— Від ПН Фатівці < ОН *Фат, пор. Фатяк, Фатанич [15, 61] або від ОН Фаст, Хваст, Chwast Jasko, Stanisław Fast [274, 1, 357] із спрощенням звукосполучення ст > т. Заміна множинної форми топоніма [159, 508] і збереження лізї заміни у довідниках наступних років видання нічим невиправдані. Доцільно виправити допущену помилку. Пор. Фастів, Фастівець (Кв.), Фастівці (См., Чрг.).
- Федорівка**, х., розташовувався коло с. Гаврилівка (Надв.): Fedorówka 1855 [220].— Від ОН Федір < Федор + суф. -івка.
- Фексівка**, -и, х., об. з с. Білогірка (Тл. Кутищ.), пн.-сх. Тлумача: х. Фексівка коло с. Білогір'я 1947 [159, 518].— Від ОН Фекс < Фелікс, Феоктист [108, 215—216] + суф. -івка.
- Фітьків**, -ова, с., Надв. Пер. на Бистриці-Надвірнянській, сх. смт Солотвина: Фітьків 1947 [159, 510]; Фитків 1914 [173, 156]; Fittkow, także Bitkow 1891 [257, 12, 393]; 1855 [220]. Діал. фит'к'іу, -кова, прикм. фит'к'іуський.— Від ОН Фітко < ? Неофіт [108, 164] + суф. -ів. Виявлено давньорус. городище [5, 146].
- ***Франківці**, х., розташовувався коло с. Белелуя або Устя (Сн.): Frankowce 1735 [246, 68]; Frankowce ad Uscieczko 1670 [247, 66]; do Frankowiec 1661—1665 [225, 103]; Frank w ze (вис. на ґрунті белелуйському) 1570—1571 [46, 7, 147].— Від ПН Франківці < ОН Франко. Пор. Франківка (Вн., Жт., Кв., Льв., Пл.).
- ***Фройнд**, фільв., належав до с. Семаківці (Кол.): Freund 1914 [150].— Від апел. нім. Freund «друг, приятель, любитель» або, можливо, Freunde «радість, веселість» [99, 364—365].
- Химчин**, -а, х., Кос., на пот. Хомчин (лів. прит. Рибниці, пр. прит. Пруту), пн.-сх. Косова: Хи́мчин 1965 [49, 23]; Хімчин 1947 [159, 509]; Хомчин 1914 [173, 127]; 1886 [175, 52]; Chomczyn 1880 [257, 1, 626]; 1765 [272, 347]; Chumczyn(i) 1670 [247, 60]; do wsi... Homczyna(i) 1661—1665 [225, 75]. Діал. хомчин, -на, прикм. хомчин'ський.— Від ОН Хомка < Фома, Хома [14, 121] + суф. -ин. У довіднику [159, 509] допущено помилку — первісна мотивація чоловічим іменем Хомка була замінена мотивацією жіночим іменем Химка (Хімка). Ця помилка повторена у довідниках наступних років видання. Доцільно її виправити. Пор. Хоменки (Вн., Льв., Пл.).
- Хлібичин**, -на, с., Сн. Борщ., на р. Прут, зх. Заболотова: Хлібичин 1947 [159, 506]; Хлібичин Пільний 1914 [173, 114]; Хльбычин Польный 1886 [175, 46]; Chlebiczyn, Chlebiczyn Polny 1880 [257, 1, 581]; 1855 [220]; Chlebiczyn 1707 [238, 219]; 1670 [247, 65]; Chlebiczyn 1661—1665 [225, 65—66]; 1579 [284, 18/1, 103]; Chlebyczin 1443 [183, 12, 118]. Діал. хл'ібичин, -на, прикм. хл'ібичин'ський.— Від ОН Хлібича + суф. -и, див. Лісний Хлібичин. Диф. член вказує на місце розташування посел., є опозицією до Лісний (Хлібичин).
- ***Хлібичин**, с., розташовувався коло с. Чортівця (суч. с. Назаренкове, Гор.): Chlebyczyn ad Czortowiec 1696 [182, ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 175]; 1661 [248, 888].— Від ОН Хл'бича + суф. -ин, див. Лісний Хлібичин.
- Хлібичинська Турка**, -ої -и, х., об. з с. Хлібичин (Сн. Борщ.): х. Хлібичинська Турка коло с. Хлібичин 1947 [159, 506].— Від назви р. Турка, див. Турка; диф. член вказує на локалізацію посел. щодо відповідного населен. п.
- Хмелева**, -и, с., Гор., на Дністрі, пн.-сх. смт Чорнелиці: Хмелева 1947 [159, 518]; 1914 [173, 42]; Хмѣлева 1886 [175, 24]; Chmielowa 1880 [257, 1, 591]. Діал. хмелєва, -ви, прикм. хмел'іуський.— Від ОН Хміль, Хмель [157, 471]; Johann Chmyel 1447 [183, 12, 176] + суф. -ева. Пор. Хмелева (Льв., Тр.).
- Хмелівка**, -и, с., Бог. Глиб., зх. смт Богородчани: Хмелівка 1947 [159, 499]; 1914 [173, 4]; 1886 [174, 4]; Chmielówka 1880 [257, 1, 592]; 1765 [272, 166]; 1669 [247, 34].

Діал. хмел'їука, -ки, прикм. хмел'їуский.— Від ОН Хміль, Хмель [157, 471] + суф. -їука. Пор. Хмелівка (Вн., Вл., Рв., См., Хм.).

*Ходків (Хотків), с., розташовувалося в Надвірнянській парафії (Отинянський деканат): in Chudkow 1758—1765 [6, 1/4, 555]; 1670 [247, 65]; villa Chodkow 1675 [182, ф. 5, оп. 1, спр. 1, арк. 107]; Chutkow 1578 [284, 18/1, 95]; Chotkowo 1497 [231, 2, 45]; Chodkow cirka fluvio Bistrica 1433 [244, 73].— Від ОН Ходко, Хотко [89, 200] + суф. -їв. ОН Ходко, Хотко є відкомпаративним суфіксальним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Ход- // Хот-: Хотимирь. Хотиславь, слов. Hodivoi, Hodislav, Hodimirich [89, 201; 263, 76; 228, 66]. Голосний основи о, будучи у слабкій позиції, під впливом «укаючої говірки» переданий в окремих документах через у. Пор. Ходовичі (Лв.).

*Хомутівці, передмістя Снятина: Sniatyn... przedmieście Chomethowcze 1571 [233, S 11 (1), 15].— Від ПН Хомутківці < ОН Хомутъ [89, 201]. ОН Хомут, пор. польськ. Chomant(h) alias Mathie, Mathias Chomantho [274, 1, 329] < апел. хомут (польськ. chomąto). Пор. Хомутинці (Вн.).

Хом'яківка, -ки, с., Сн. Кул., пд.-сх. смт Гвіздия: Хом'яківка 1947 [159, 503]; 1886 [175, 44]; Chomiakówka 1880 [257, 1, 628]; 1765 [272, 170 зв.]; Chomikowce ad Kołaczowce 1670 [247, 55]; 1579 [284, 18/1, 103]; 1457 [183, 12, 246]. Діал. хомйак'їука, -ки, прикм. хомйак'їуский.— Від ОН Хом'як [157, 472]; pisar Chomiek [274, 1, 331] + суф. -їука. У давніших записах цієї назви (з XV — до сер. XVII ст.) твірною основою виступала ОН Хомик < Хома. Причини зміни мотивації назви тепер невідомі; можливо, звичайна писарська описка. Пор. Хом'яківка (Тр.).

Хом'яківка, -и, с., Тисм. Пшен., на р. Рокитна (лів. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд.-зх. Тисмениці: Хом'яківка 1947 [159, 517]; 1914 [173, 233]; Chomiakówka 1880 [257, 1, 628]; Chomikowce(!) 1765 [272, 142]; Chomikowka 1707 [238, 230]; Chomikowka ad Tysmienica 1670 [247, 65]. Діал. хомйак'їука, -ки, прикм. хомйак'їуский.— Від ОН Хом'як (раніше Хомик) + суф. -їука, див. вище.

Хом'яківка, див. Березівка.

Хоросна, -и, с., Кол. Сідл., пд. смт Отині: с. Хоросна 1947 [159, 508]; (пот.) Chorosna (коло Сідлиськ) 1880 [257, 1, 632]; (ліс) Chorosna (коло Сідлиськ) 1855 [220]; las Chorosna 1775 [197, 1471]; był pod Chorosną za Kolomyją 1759 [26, 286]; Chorosna 1660 [248, 30]; in silva Chorosnie 1444 [183, 5, 130]; silva Chorosno 1373 (1416) [183, 5, 38]. Діал. хорбсна, -ни, прикм. хорбснен'ський.— Від назви лісу Хоросна, який існує і тепер. Пор. Хоросно (Лв.), Хоросниця (Лв.).

Хотимир, -а, с., Тл., на пот. Хотимирка (пр. прит. Дністра), пн.-зх. смт Обертини: Хотимир 1947 [159, 511]; 1914 [173, 80]; Хоцемир 1886 [175, 35]; m-ko Chocimirz, Chocimirz z Sielcem 1880 [257, 1, 600]; 1765 [272, 140 зв.]; 1670 [247, 65]; Joann Choczumyrski 1506 [231, 3, 179]; in Choczumyrz 1453 [183, 12, 226]; Janussium de Chocimirz 1437 [183, 12, 25]. Діал. хотимір, -ра, прикм. хотимірський.— Від давньорус. ОН Хотимиръ [89, 201], польськ. Chociemir (228, 66) + суф. -ьї. Давнє посел. Виявлено пам'ятки трипільської культури, городище давньорус. періоду [6, 146]. Пор. Хотиж (Жт.).

Хриплин, -на, с., Тисм., на р. Млинівка (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд. Івано-Франківська: Хриплин 1947 [159, 510]; 1886 [175, 83]; Chryplin 1880 [257, 1, 649]; 1765 [272, 168 зв.]; Chraplin 1735 [246, 61 зв.]; 1670 [247, 65]; Chraplin (зруйнований татарами) 1578 [284, 18/1, 93]; in Chreplin 1436 [183, 12, 11]. Діал. хріплин, -на, прикм. хріплин'ський.— Від ОН *Храпля / *Хрипля, пор. Храплик, Храпливий, Храпун, Хриплик, Хрип'юк [15, 118] + суф. -ин. Пор. Хрипля (Жт.).

Хутір-Будилів, -а -ова, с., нова назва Сн. Г. Зал., пд.-зх. Снятина: Хутір-Будилів 1947 [159, 516]; ?Słobódka 1914 [150]; ? Volja (коло с. Микулинці... в якій (волі.— Д. Б.) вже два чоловіки осіли) 1564—1566 [46, 1, 18]. Діал. хут'ір будилів, -ра -лова, прикм. хуторобудилів'ський.— Від ОН Будило [89, 29] + суф. -їв. ОН Будил(о) є відкомпаративним суфіксальним дериватом якогось давньослов'ян. імені з елементом Буд-, -буд: серб. Будимир, хорв. Будислав [89, 29], словен. Budihoi,

Chotebud, Milobud, Nezabud [263, 72]. Диф. член підкреслював характер номенклатурної назви посел. Пор. Будилів (Тр.), Будилівка (Жт.).

Ценява, -ви, с., Кол., на пот. Вільховець (лів. прит. Пруту), пн. сх. Коломий: Ценява 1947 [159, 508]; 1886 [175, 47]; Ceniawa 1880 [257, 533]; wsi Ceniawy ... potiędzy potokiem Ceniawką 1772 [182, ф. 72, оп. 1, спр. 6, арк. 15 зв.]; 1650 [46, 5, 130]; ad Fluvium Czenowa supra Czenowa 1444 [183, 5, 130]. Діал. ц'інева́, -ей, прикм. ц'інеу́ський.— Від ОН Ціно, пор. Ціно, Цітко, Цітка [89, 204]; серб. Цуна < Станимир, Станислав [34, 207] + суф. -ава (давніша -ова). Непереконливе від-ад'єктивне походження топоніма, польськ. cieniowy «тіневий». Пор. Ценів, Ценівка (Тр.), Ценева (І-Ф).

Цуцилів, -ова, с., Надв., Вол., коло Бистриці-Надвірнянської, пн.-сх. Ланчина: Цуцилів 1965 [49, 24]; Цуцулів (І) 1947 [159, 510]; Цуцилів 1914 [173, 156]; 1886 [175, 55]; Cuciłów 1880 [257, 1, 714]; 1765 [272, 169]; 1670 [247, 65]; Czuczilow 1578 [284, 18/1, 89]; Czeczulow 1515 [284, 18/1, 169]; Iwasko Ceculowsky 1442 [183, 12, 106]; Czuczilow... na grzecz Wielkiej Eustrzyscy... wyżej Czuczilowa 1390 [282, 6, 87]. Діал. цуцил'їу, -лова, прикм. цуцил'їу́ський.— Від ОН *Цуцил (пер. Цуцилівці) + суф. -ів. Давнє посел. Виявлено поховання доби карпат. курганів [6, 144]. Пор. пот. Цуцулин (басейн Пруту), Цуцилівці (Лв.).

***Цуцулин**, х., розташовувався на пот. Цуцулин коло с. Дебеславці (Кол.): Цуцулин (І) 1914 [173, 103]; 1886 [175, 46]; Cuculin 1880 [257, 1, 713]; Cuculyn 1855 [220]; sianożę Ceculin (І) 1820 [182, ф. 20, оп. 11, спр. 31, арк. 5, 35].— Від ОН *Цуцула, пор. рум. Tuțulea [209, 473] + суф. -ин. Цуцулів (І-Ф.), Цуцилівці (Лв.).

***Чепеличка**, х., знаходився коло с. Коршів (Кол.): Czepeliczka кін. ХІХ — поч. ХХ ст. [150]; на gorze Czepieliszce 1788 [182, ф. 19, оп. 6, спр. 184, арк. 2].— Найімовірніше, від назви водного об'єкта, можливо, річки. Тепер такої у довіднику немає.

Чепелів, -ева, х., об. з с. Білогірка, стара назва Вікняни (Тл. Кутищ.): х. Чепелів коло с. Дубівка 1947 [159, 518]; in Czerpelow 1453 [183, 12, 44]; pro Czerpelow contra Stanislaum de Zagoszdye 1438 [183, 12, 46].— Від ОН Чепель [157, 479] + суф. -ів. Пор. Чепелі (Вн., Лв., Хрк.).

***Чемне**, с., розташовувалося на Городенківщині: Jasenow, Hrodnicza et Czemne 1427 [282, 7, 227].— Можливо, від див. члена *чемне* (< Чемне село) внаслідок субстантивзації.

Черемхів, -ова, с., с., Кол., на р. Іванів (пр. прит. Ворони, пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд.-сх. Отині: Черемхів 1947 [159, 508]; 1914 [173, 81]; Czeremchów 1880 [257, 1, 798]; 1765 [272, 318]; Czeremchow fors (-можливо) Korszow 1670 [247, 65]; 1579 [284, 18/1, 103]; 1472 [183, 12, 346]; Czremchow 1438 [183, 12, 40]. Діал. черémх'їу, -ова, прикм. черемх'їу́ський.— Від ОН *Черемх, пор. z Luczkiem Czeremchowim 1555 (1411) [183, 12, 6] + суф. -ів. Або від апел. *черемха* + суф. -ів з ад'єктивним значенням. Пор. Черемхів (Лв.).

***Черленів** (Чернієво), с., розташовувалося коло р. Прут на Коломийщині: Czvrlepow 1444 [183, 12, 131]; circa Fluvio Pruth... Czernyewo 1400 [231, 4/3, 368 Supl.].— Від ОН *Черлен, пор. Черленої [157, 481] + суф. -ів. Пор. Черленівка (Чрв.).

Чернелиця, -ці, смт. Гор., на річці без назви, пн.-зх. Городенки: Чернелиця 1947 [159, 518]; 1886 [175, 24]; Czernelica 1880 [257, 1, 817]; in opp. Czerlenica (І) 1758—1765 [6, 1/4, 560]; Czerlenica 1661—1665 [225, 89]; Czerlienyca 1578 [284, 18/1, 88]; villa Magna Czerlenyca 1466 [183, 12, 313]; villa Czarnawczye (І) 1420 [282, 7, 48]. Діал. чернелі́'є, -ці́, прикм. чернелі́цький.— Від назви річки; безіменний тепер пот. у минулому міг називатися Чернелиця (< Черлениця). Назва річки походить від апел. **черлен* «червоний» і загальнослов'ян. гідронім. суф. -*ни*ця [154, 171]. Така структура і мотивація характерні для багатьох слов'ян. гідронімів. Виявлено давньорус. городище [6, 146]. Пор. Чернелеве (См.), Чернелівці (Хм.).

***Чернече**, с., розташовувалося в Отинському деканаті: Czernicze 1707 [238, 231].— Від диф. члена *чернече* (< Чернече село) внаслідок субстантивзації; менш імовірно

- від ОН Чернець [157, 481; 15, 34] + суф. -је. Пор. Чернече (Днп., Од., Пл., Чрк.).
- *Чернів, -ева, с., Тисм., на Бистриці-Надвірнянській; пд.-сх. Івано-Франківська: Чернів 1947 [159, 510]; 1914 [173, 210]; Чорнѣв 1886 [175, 83]; Czerniejów 1880 [257, 1, 824]; 1765 [272, 168 зв.]; 1670 [247, 65]; Czerniejow do dzierżawy Czerniejow (замок оточений валом, водою і парканом, є гармата) 1661—1665 [225, 22]; 1578 [284, 18/1, 93]; Czornyeow 1441 [183, 1, 27]; Nicolao Czirnyowsky 1438 [183, 12, 38]; ?Czerniow 1387 [282, 6, 27]. Діал. чорн'їйї, -йова, прикм. чорн'їйїський.— Від ОН Чорній [15, 37; 120, 237] або Чорней [89, 206] + суф. -ів. Давнє посел. У курганному похованні знайдено скарб римських, візантійських і арабських монет I—II ст. н. е. [6, 144]. Можливо, на місці Черніве був літописний Черів [257, 1, 824]. Пор. Чернів (Вр.), Чернівці (Вн., Чрн.).
- *Черновиня, х., розташовувався коло Полагич (Тл.), тепер пас. Чорнови (с. Яківка, Тл.): Czernowica 1855 [220]; Czernawicza dziedzina pusta, od tłumacza odieta 1564—1566 [46, 1, 43]; Czarnawczya 1475 [183, 12, 377]; Czarnowicza 1438 [183, 12, 38].— Від назви р. Черновиня, див. Чернелиця.
- *Черняте, х., об. з с. Росохач (Гор.): х. Черняте коло с. Росохач 1947 [159, 503].— Походження назви не зовсім ясне. Можливо, Черняте — т. с., що Чернече (див. вище).
- Чернятин, с., Гор., пд.-зх. Городецькі: Чернятин 1947 [159, 504]; 1886 [175, 24]; Czerniatyn [257, 1, 819]; 1765 [272, 59]; 1649 [46, 4; 279]; Czernyathyncze 1453 [183, 19, 199]. Діал. чер'ятин, -на, прикм. чер'ятинський.— Від ОН Чернята [89, 206] + суф. -и. Коло села є г. Чернятин (332 м) і пот. Чернятин, що випливає з під цієї гори. Вважаємо, що первинною є назва посел., а назви гори і пот. вторинні. Пор. Чернятин, Чернятинці (Вн.).
- Чехова, -и, с., Гор. Гвізд., на р. Чорнява (лів. прит. Пруту), пн. смт Гвіздець: Чехова 1947 [159, 503]; 1886 [175, 42]; Czechowa 1880 [257, 1, 778]; 1735 [246, 66]; Czechowa ad Gwoździec 1660 [248, 18]. Діал. чѣхова, -ви, прикм. чѣх'їйський.— Від ОН Чех [157, 484] + суф. -ов(а). Пор. Чехова (Жт.).
- Чорний Потік, -ого -оку, с., Надв., на р. Чорний Потік (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд.-зх. Ланчина: Чорний Потік 1947 [159, 513]; 1914 [173, 146]; Potok Czarny 1855 [220]; Czarny Potok 1765 [272, 286]; w Czarnym Potoku 1745 [26, 114]; Potok Czarny 1660 [248, 23]. Діал. чорний пот'їк, -ного -ку, прикм. чорно-пот'їкський.— Від назви пот. Чорний Потік (лів. прит. Чорного Черемшу), подібно [60, 73]. Гідронім мотивований кольором води, точніше кольором дна річки. Пор. Чорний Потік (Зк., Чрв.).
- Чорнолізці, -ів, с., Тисм., на р. Ворона (пр. прит. Бистриці-Надвірнянської), пд.-сх. Тисмениці: Чорнолізці 1947 [159, 517]; 1914 [173, 234]; Чорнолѣзць 1886 [175, 92]; Czarnolizcie 1880 [257, 1, 760]; Czarnolozce 1765 [272, 168]; 1670 [247, 65]; Czarnoloscisce 1524 [231, 4/1, 268]; Czarnolozce 1431 [183, 12, 9]. Діал. чорнол'їз'ї, чорноло'зєц, прикм. чорнол'їз'їкий.— Від ЕН Чорнолізці < ?люди, що оселилися коло чорних лоз». Пор. Чорнолозка (Хрк.).
- Чортівце, див. Назаренкове.
- Чукалівка, -ки, с., Тисм., Радч., на пот. Горохоліна (лів. прит. Бистриці-Солотвинської), пд.-сх. смт Лисці: Чукалівка 1947 [159, 510]; 1914 [173, 204]; Czukałowka 1880 [257, 1, 880]; 1765 [272, 143 зв.]; Czekalowka 1735 [246, 61]; Czokalowka 1707 [238, 225]. Діал. чукал'їўка, -ўки, прикм. чукал'їйський.— Від ОН *Чукало < дієсл. чука́ти «гуцати» [138, 11, 381], діал. чука́ти (про свиней) «плямкати, чавкати» [100, 2, 377], пор. суч. прізв. Тикало, Крікало, Бечкало, Клепало (Експ.). Можливо утворення ОН Чукало(о) від сербохорв. чука́ль «1) колінний суглоб; 2) діал. цвяшок, гак, дерев'яний клин, сука» [149, 668].
- *Чукашівці, с., розташовувалося на Коломийщині або Снятинщині: Dobieslawicze, Czukaschowce 1469 [284, 18/1, 35].— Від ПН Чукашівці < ОН Чукаш, пор. рум. ciucaş < угор. çukas «багатий на шуку» [209, 130; 191, 241]. Пор. рум. Ciukaşul [209, 130].

- *Швабівка, х., коло с. Молодків (Бор.): Szwabowka 1900 [200, 620].— Від ОН Швабь [157, 494] + суф. -івка.
- Шевське, х., об. з с. Жуків (Тл.): х. Шевське коло с. Жуків 1947 [159, 511]; bonis Szewce 1464 [183, 12, 296].— Від диф. члена шевське (< Шевське с.) внаслідок субстантивзації. Варіант назви Szewcze (1464 р.) міг утворитися від ОН Шевь [157, 494] + суф. -је.
- Шевченкове, -ого, с., стара назва Альбінівка, Сн., пн.-зх. Снятина: Шевченкове 1947 [159, 506]; Альбінівка 1914 [173, 191]; Альбінів 1886 [175, 76]; Albinówka, dawniej Albinów 1880 [257, 1, 26]; 1855 [220]; Albinów 1788 [182, ф. 19, оп. 10, спр. 34]. Діал. шевченкове, -вого, прикм. шевчєн'їуский.— Нова назва пам'яткова, на честь Т. Г. Шевченка; давніша назва < від ОН Альбін [134, 32], латин. albus («білий») + суф. -івка.
- Шепарівці, -ів, с., Кол. Рак., на Пруті, пн.-зх. Коломий: Шепарівці 1947 [159, 508]; Шепарівць 1886 [175, 44]; Szeparowce albo Szyparowce 1889 [257, 11, 898]; Szaporowce 1735 [246, 64]; Szeporowce 1707 [238, 216]; Saporowce 1660 [248, 29]; 1579 [284, 18/1, 105]; Scharporowce 1469 [284, 18/1, 31 Supl.]; 1389 [282 6, 73]. Діал. шепар'їв'ї, -овец, прикм. шепар'їуский.— Від ПН Шепарівці < ОН *Шапор або *Шепар, можливо, від діал. шепарь «ключник, економ» [45, 9; 327].
- *Щасликів (Щеників), м., розташовувалося коло Отині. Можливо, якесь с. було перейменовано у зв'язку з наданням йому статусу міста. Opp. Szczaslików ad Otenia 1661 [248, 896]; Opp. Szczenikow(!) ad Otenia 1660 [248, 29].— Від ОН *Щаслик або *Щеник + суф. -ів.
- *Щеників, див. Щасликів.
- *Юрївці, с., знаходилося коло Матвіївців і Перерива (Кол.): in deserta alias na pustyni(!) dicta Jurgowce adiacenti inter bona (розташована між добрими) Matheyowce et Przerow 1469 [183, 12, 325].— Від ПН Юрївці < ОН Юрій.
- Юрківка, -ки, с., об. з с. Рошнів (Тисм.), на пот. Вільшанецький (пр. прит. Дністра), пн. Тисмениці: Юрківка 1947 [159, 517]; Jurkowka 1882 [257, 3, 635]; 1765 [272, 140]; Lurkowce(!) 1649 [46, 4, 279]; Jurgowce 1521 [231, 4/1, 324]. Діал. йурк'їука, -ўки, прикм. йурк'їуский.— Нова назва від ОН Юрко + суф. -івка, давніша < від ПН Юрківці < ОН Юрко.
- *Яблунця, с., знаходилося на Тлумачині або Тисмениччині: Czortkowo, Czerniew, Chotukow et Jabloncza(!) 1497 [231, 2, 45].— Від назви водного об'єкта, пор. пот. Яблунця [136, 632]. Пор. Яблунця (Чрв.).
- *Яворець, х., розташовувався пн.-зх. с. Юрківка (Тисм.): Jaworec кін. ХІХ—поч. ХХ ст. [150].— Від назви пот., який у минулому, напевно, називався Яворець, а тепер без назви, пор. пот. Яворець у басейні Черемошу [136, 633]. Пор. Явори (Лв.).
- Яківка, -ки, с., стара назва Якубівка (Гор.), на р. Чорнява (лів. прит. Пруту): Яківка 1947 [159, 511]; Якубівка 1886 [175, 35]; Jakubówka 1882 [257, 3, 381]; 1765 [272, 167 зв.]; Jakobówka 1675 [182, ф. 5, оп. 2, спр. 1, арк. 97]; w Jakubowce, Jakubowka 1670 [247, 59]. Діал. йак'їука, -ки, прикм. йак'їуский.— Від ОН Яків, пор. діал. Якуб, польськ. Jakub + суф. -івка.
- Якубівка, -ки, с., Гор. Рашк., пн.-зх. Городенки: с. Якубівка 1965 [49, 14]; 1961 [38, 20]; фільм. Jakobówka (дв. 7, мешк. 72) 1900 [200, 211]. Діал. йакуб'їука, -ўки, прикм. йакуб'їуский.— Від ОН Якуб + суф. -івка. Пор. Якубівка (Вн., Тр., Чрг.).
- *Ялівці, с., розташовувалося на Коломийщині або Тлумачині: Jalowce 1735 [246, 66].— Від РН Ялівці < ОН *Яловець, пор. Яловики [13, 499].
- Ясенів-Пільний, -ева -ого, с., Гор., пд.-сх. Городенки: Ясенів-Пільний 1947 [159, 504]; 1886 [175, 24]; Jasienów Polny, czyli Dolny 1882 [257, 3, 478]; Jasienów ad Sniatyn 1670 [247, 69]; Polne Jasieniow 1623 [182, ф. 5, оп. 1, спр. 121, арк. 1030]; Jeszieniow 1570—1571 [46, 7, 146]; Jesienow 1472 [183, 12, 488]; Jezenow(!) 1427 [282, 3, 227]. Діал. йасєн'їу-п'їл'ний, -нева -ого, прикм. йасєневоп'їл'н'їуский.— Від ОН Ясєнь, Jacobo Jasyen [274, 2, 453] + суф. -ів; диф. член, що стоїть у

постпозиції, вказує на локалізацію населен. п. Опозиція Лісний — Пільний — характерна риса топонімії Покуття. Пор. Ясенів (Ль.).

***Ясівка**, фільв., коло м. Городенка: Jasiówka (дв. 3, мешк. 5) 1900 [200, 211].— Від ОН діал. Ясьо, пор. білорус. Ясь, польськ. Jas < Іван + суф. -івка.

Ясінки, -ів, с., Кол. Турк., на р. Турка (лів. прит. Пруту), пн.-сх. Коломиї: Ясінки 1965 [49, 20]; 1961 [38, 26]; ?Jasyonki 1400 [282, 6, 169]. Діал. йас'інки, -іў, прикм. йасник'іўський.— Від апел. *ясенюк*, мн. *ясенки*, діал. *ясінь*, *ясінки* [пор. 100, 2, 405]; або, можливо, від РН Ясінки < ОН Ясенюк, пор. Jacobo Jasyonek 1407 [274, 2, 454].

***Яструбець**, с., належало до с. Ганнусівка (Гал.);, на пот. без назви (пр. прит. Дністра): Jastrzębiec 1900 [200, 637]; Яструбец 1886 [175, 93]; Jastrzębiec 1855 [220]; 1765 [272, 139 зв.]; 1670 [247, 68]; Jastrzęmbiec 1579 [284, 18/1, 95]; Jastrzambycz 1438 [183, 12, 36].— Від назви водного об'єкта; тепер безіменний пот., у минулому міг називатися Яструбець. Назви фауни посідають помітне місце у номенклатурі слов'ян. гідронімії, пор. річки Вепр, Пселець, Лисичка та ін. [154, 16]. Пор. Яструбичі (Ль.), Яструбків (Ль.), Яструбове (Тр.).

***Ясьчин**, х., коло с. Доброгів (Надв. Ланц.): Dobrotów z Jaśminem 1881 [257, 2, 78].— Від апел. *ясмин* «жасмин» [138, 11, 654], первісно «посел., що виникло коло заростей ясминчу».

***Яцківка**, див. Тарасівка.

ВИСНОВКИ

Покуття — давня історико-географічна територія України, що споконвіку була заселена східними слов'янами. Її топонімічну систему можна з повним правом віднести до найархаїчніших на Україні, оскільки окремі топоніми Покуття фіксуються уже давньоруськими пам'ятками (Тисмениця, Товмач, Коломия), а представлені тут значною кількістю фіксацій топонімії моделі на *-їв*, *-ичі*, *-ани*, *-івці*, *-инці*, *-иця* та ін. належать до найдавніших у слов'янській топонімії архітипів.

Покутська топонімічна система має цікаву багатовікову історію, вивчення її розвитку виявляє значні діахронічні відмінності у функціонуванні окремих топонімічних словотвірних моделей.

Використана нами методика вивчення топонімії Покуття за першофіксаціями назв у різні хронологічні періоди (давньоруський, староукраїнський, новоукраїнський), а в їх межах за різними століттями, дозволила простежити неоднакову поширеність топонімічних моделей на різних хронологічних зрізах та встановити певні тенденції й закономірності їх функціонування на Покутті та Буковині *.

Найпоширенішими у XIV—XVI ст. на Покутті були моделі на *-ів* (*-ова*, *-ово*, *-ева*), *-ин* (*-ина*), *-івці*, *-инці*. При цьому продуктивність першофіксацій топонімів на *-ів*, *-ин*, які протягом цих трьох століть посідали перше місце за поширеністю серед інших моделей цього періоду, знизилася із 28 % у XIV ст. до 19,5 % у XVI ст., а на кінець староукраїнського періоду (XVII ст.) — становили лише 13 % усіх першофіксацій і займали відповідно тільки третє місце після складених топонімів та утворень на *-івка*. Першофіксації топонімів на *-івці*, *-инці* посідали тут у виділені три перші століття друге місце за поширеністю, а в XVII ст. різко втратили свої провідні позиції й опустилися на дев'яте місце.

Порівняння покутської і буковинської топонімії староукраїнського періоду виявляє такі спільні риси: 1) найвища продуктивність

* Відсутність аналогічних досліджень топонімії інших регіонів України, відмінна іноді методика дослідження топонімів (встановлення, наприклад, лише найдавнішої фіксованої форми топоніма) або вивчення насамперед регіонів з молодією, сформованою в останні два-три століття топонімічною системою, не дають змоги дійти висновків щодо закономірностей формування української топонімії в цілому.

моделей на *-ів* (*-ове, -ово, -ова*), *-ин* (*-ина*) та *-івці, -инці*; з тією лише різницею, що на Буковині у той же самий період найпродуктивнішими були моделі на *-івці, -инці*, а моделі на *-ів, -ин* посідали друге місце; 2) чітка тенденція до поступової втрати продуктивності утворень на *-івці, -инці* та *-ів, -ин* і водночас стрімке збільшення кількості топонімів на *-івка*; 3) повне зникнення після XV ст. новофіксацій моделей на *-їь* (*-је*), *-ичі* (*-овичі, -иничі*).

Староукраїнський період формування топонімійної системи Покуття відзначається остаточним завершенням наповненості її усіма тими моделями, які представлені в ній у наш час. Кінець староукраїнського — початок новоукраїнського періодів розвитку покутської топонімії характеризується значним збільшенням кількості першофіксацій складених назв з атрибутивними означеннями, утворень на *-івка* (передусім з топографічним значенням) і метонімійних дериватів. Таким чином, нові поселення найчастіше називалися за найменуваннями значілих сусідніх географічних об'єктів (річок, гір, лісів) або давніших населених пунктів. В останньому випадку нововиникаючі поселення найчастіше одержували складені назви, один член яких був найменуванням сусіднього населеного пункту, а другий — означенням типу *новий, горішній, долішній, верхній, нижній* або специфічно покутським — *лісний, пільний*. Атрибутиви *лісний* і *пільний* відбивають фізико-географічні умови цієї території — чітке розмежування гористої та низинної частин Покуття. Активне поширення саме цих моделей топонімів на Покутті в період пізнього середньовіччя спричинене, вважаємо, тодішніми соціально-економічними умовами розвитку суспільства.

До характерних рис покутської топонімії новоукраїнського періоду належать: 1) відсутність нових фіксацій топонімійних моделей; крім названих раніше на *-їь(- је)*, *-ичі*, також на *-ани, -івці, -инці, -иця, -ець* та ін.*; 2) широке відображення в топонімах назв народних промислів: Майдан (Горішній, Долішній, Старий, Середній, Граничний, Лісецький тощо), Гута (Стара, Нова), Баня, Стебник та ін.; 3) виділення окремої групи топонімів, які утворилися від назв типів поселень, напр. Слобода, Слобідка, Воля, Колонія; 4) проникнення в покутську топонімійну німецьких назв, що прийшли сюди разом з німецькими колоніями: Августдорф, Багінсберг, Нейдорф** та ін.

Цілком закономірним вважаємо той факт, що серед першофіксацій довоєнного періоду XX ст. перше місце посідають топоніми метонімійного походження, тобто нововиникаючі дрібні осади, хутори, окремі групи будинків тощо одержували свої назви насамперед від

* Окремі новофіксації топонімів на *-івці, -инці* у документах XIX ст. ми кваліфікуємо не як назви нововиниклих поселень, а як першофіксації назв давніснуючих поселень, які, в силу різних причин, раніше не зафіксовані тими документами, що були у нашому розпорядженні. Це саме стосується й утворень на *-иця, -ів*.

** Жодна з цих назв сьогодні не збереглася.

загальних найменувань сусідніх географічних об'єктів, пор. Береги, Гайок, Поляна, Греблі, Клебаня і т. п.

У післявоєнний період у покутській топонімії відбулися значні зміни, викликані, по-перше, впорядкуванням української топонімії після об'єднання українських земель в єдиній Українській РСР; по-друге, вилученням значної кількості назв населених пунктів з облікових даних у зв'язку з укрупненням поселень і ліквідацією більшості хуторів.

У сучасних дослідженнях з топонімії прийнято вважати, що домінуючим при творенні назв населених пунктів є морфологічний (афіксальний) спосіб творення. На основі власних спостережень над топонімічним словотвором ми дійшли висновку, що в українській та слов'янській ойконімії домінуючим є не морфологічний (афіксальний), а семантичний спосіб творення топонімів, тобто виникнення місцевих назв здійснювалося, головним чином, шляхом топонімізації базових назв — патронімів, етронімів, родових назв чи апелятивних означень географічних об'єктів. Значна кількість назв населених пунктів утворювалася також шляхом метонімії — перенесення назв значніших географічних об'єктів (рік, гір) на поселення.

Топонімні афікси *-ичі* (*-озичі*, *-иничі*), *-івці*, *-инці*, *-ани*, *-и*, *-і* (у назвах типу Бучэчки, Роданці), *-ицэ* та ін. є, власне, не топонімотвірними формантами. Їх словотвірна функція завершилася ще на дотопонімному рівні при творенні базових назв — патронімів, етронімів, родових назв, апелятивних означень місцевості, — які щойно після топонімізації переходили у розряд топонімів. Утворення на *-ичі*, *-ани* спершу були назвами окремих родів, общін, задрог чи інших угруповань людей (пор. дреговичі, уличі, тиверці, поляни, дєревляни тощо). З подібним значенням, але, мабуть, дещо пізнішого походження, виступали й назви на *-івці*, *-инці*, *-и*, *-і*. Топонімами ці утворення ставали лише тоді, коли почали вживатися у функції найменувань тих населених пунктів, в яких раніше жили роди, нащадки, а згодом і піддані осіб, названих у передсуфіксальній частині цих назв. Перехід назв груп людей у назви населених пунктів не супроводжувався жодними словотвірними чи формальними змінами. Саме тому ми пропонуємо називати топоніми на *-ичі*, *-ани*, *-івці*, *-инці*, *-и*, *-і* відпатронімними, відетнонімними, відродовими, а не традиційними найменуваннями — патронімічними, етнонімічними та родові назви. Традиційні терміни відбивають природу базових назв, а не топонімів. Топонімії структури на *-ицэ*, *-иця*, та ін. теж виникали на ґрунті відповідних апелятивних категорій [65, 141—143].

Власне топонімними вважаємо передусім посесивні форманти *-ьї* (*-је*), *-ів* (*-овз*, *-овз*, *-овз*), *-ин* (*-ина*, *-ине*), *-івка* та ін., за допомогою яких утворювалися назви, що безпосередньо вказували на приналежність поселень чи інших географічних об'єктів особам, названим у передсуфіксальній частині найменування.

Спираючись на власне діахронічне вивчення топонімії Покуття і таке ж дослідження топонімії системи Буковини Ю. О. Карпенка, ми дійшли висновку, що для української топонімії з найдавніших часів характерним є загальне поступове зменшення продуктивності посесивних топонімних утворень на *-ів*, *-ин*.

Діахронічне вивчення покутської топонімії за писемними пам'ятками виявляє існування конкуренції як між однофункційними формантами, наприклад *-ичі* та *-івці*, *-инці* (Братковичі > Братківці, Любковичі > Любківці, Добеславичі > Добеславці), так і різнофункційними, наприклад, *-івці*, *-инці* та *-івка* (Ганнусівці > Ганнусівка, Іванівка).

Застосована методика вивчення топонімії дозволила встановити значне зменшення на Покутті (можливо, й на усій території України) у середньовіччі ваги відантропонімних утворень: якщо у XV ст. відантропонімії ойконіми становили близько 70 % усіх найменувань, то у XVII ст. — лише 40 %.

На прикладі синхронічно-діахронічного вивчення топонімії Покуття доходимо висновку, що ґрунтовне дослідження історії розвитку топонімії системи певної території дає змогу виявити топоніми, які вживалися на цій території в попередні століття, але не збереглися до наших днів.

Характерною ознакою покутської топонімії є її винятково слов'янський, український характер. За нашими даними, майже 99 % топонімів Покуття є слов'янськими як за твірними основами, так і за словотвірною будовою. Тільки одиничні східнороманські вкраплення у місцевій топонімії системі фіксуються документами XVI—XVII ст. (Стримба, Рунгури) та польські і німецькі — документами XIX—XX ст. (Бажантарня, Бредгайм, Мікульсдорф). Правда, ряд покутських топонімів з фонетичними рисами польської мови (відсутність повноголосся; зміна *p* перед голосними переднього ряду на *рж*; зміна *m'* на *ц'* і *д'* на *дз'* і т. п.) фіксується уже документами XV—XVI ст. Однак цей «польський вплив», за нашими переконаннями, викликаний передусім польською мовою документів, у яких фіксуються ці топоніми (в українських документах вони вживаються без польських фонетичних рис). Отже, незважаючи на багатовіковий вплив інших мов на покутську топонімію, вона повністю зберегла своє українське обличчя.

Поглиблене діахронічне вивчення архаїчної топонімії (до такої, без сумніву, належить й ойконімія Покуття, оскільки у багатьох тутешніх населених пунктах виявлені сліди поселень, починаючи з неоліту, доби бронзи та заліза і завершуючи давньоруським періодом) дає змогу виявити незафіксовані в існуючих довідниках праслов'янські, давньоруські чи давньоукраїнські імена, а також заниклі у сучасній українській мові архаїчні апелятиви типу *звізд*, *звіздець*, *вербіж* і под.

На основі проведеного дослідження ми дійшли висновку, що до

давнього іменника наших предків, безперечно, входили ті композитні та відкомпозиційні імена, які можуть бути вичленювані з твірних основ ойконімів Покуття, напр.: *Войніг*, див. сучасне с. Уніж, у XV ст.: **Войнѣжъ* (таке ім'я фіксують лише сербські словники); *Горигляд*, див. с. Горигляди, у пам'ятках XVI ст. Омеля Гориглядович, сучасне українське прізвище Горогляд [15, 73]; *Добеслав*, див. с. Добеславці, у XV ст. Добеславичі (ім'я відоме різним слов'янським мовам) [263, 74]; **Дорогомйр(ко)*, *Драгомйр(ко)*, див. с. Драгомйрчани, у XV ст. *Дрогомйрчани, варіант Драгомйр відомий південно- і західнослов'янським мовам [263, 75]; **Дорогосим*, **Драгосим*, див. с. Драгосимів, у XVI ст. *Драгасимов (ім'я не представлене у жодному з відомих нам сьогодні лексиконів, пор. сербське Драгосин) [34, 82]; *Желибор*, див. с. Желибори, існувало на Покутті у XV—XVI ст. (ім'я відоме більшості слов'янських мов) [89, 84]; *Койдан(ець)* **Кїйдан(ень)*, див. с. Кийданці, у XV ст. Койданци (давньоукраїнське ім'я Койдан, Койданович [183, 198]; *Перерісль*, див. с. Перерісль, у XV ст. Переросль (ім'я не фіксується у жодному з відомих нам словників); *Хотимйр*, див. с. Хотимир (ім'я засвідчене в пам'ятках південних та західних слов'ян).

У твірних основах топонімів Покуття представлено також чимало давніх відкомпозиційних імен, напр.: *Братиш* (<Братиславъ), див. с. Братишів; *Будил(о)* (<Будимиль), див. с. Будилів; *Видин* (<Видонѣгъ), див. с. Видинів; *Гость* (<Гостимиль; Гостимиръ), див. с. Гостів; *Добрил(о)*, *Доброт* (<Доброгость, Добротъхъ), див. с. Добротів (до 1649 р. Добрилів); **Збор* (<Збориславъ, Збраславъ), див. с. Зборів; *Прибил* (<Прибиславъ), див. с. Прибилів та ін.

Виявлення максимально повного корпусу всіх композитних і відкомпозиційних українських імен, збережених в основах топонімів нашої Вітчизни — одне з найближчих і найважливіших завдань сучасної української ономастики.

Регіональні діахронічні дослідження топонімії можуть допомогти повернути ряду поселень їхні історичні назви і таким чином зберегти для нащадків пам'ять про давнє минуле, зафіксовану в географічних назвах.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ, ПРИЙНЯТИХ АВТОРОМ

апел.	— апелятив	нар.	— народне
араб.	— арабське	населен. п.	— населений пункт
арк.	— аркуш	н.-луж.	— ниньолужицьке
археол.	— археологічний	об.	— об'єднане
білорус.	— білоруське	од.	— однина
болгар.	— болгарське	ОН	— особова назва
вуд.	— вулиця	оп.	— опис
г.	— гора	офіц.	— офіційне
гідронім.	— гідронімна	п.	— поле
гур.	— гуральня	пас.	— пасовище
давніорус.	— давноруське	пд.	— південніше
давніослов'ян.	— давніослов'янське	пест.	— пестливе
дв.	— двір	південнослов'ян.	— південнослов'янське
диф.	— диференціальний	пн.	— північніше
діал.	— діалектне	ПН	— патронімна назва
дієсл.	— дієслово	полаб.	— полабське
дод.	— додаток	польськ.	— польське
дол.	— долина	пор.	— порівняйте
Експ.	— матеріали, зібрані автором під час експедиції	посел.	— поселення
ЕН	— стінчна назва	пот.	— потік
ж. р.	— жіночий рід	поч.	— початок
зал. ст.	— залізнична станція	праслов'ян.	— праслов'янське
заст.	— застаріле	преф.	— префікс
західнослов'ян.	— західнослов'янське	прийм.	— приймник
зб.	— збірне	прикм.	— прикметник
змен.	— зменшене	прис.	— присілок
зах.	— західніше	прит.	— притока
імен.	— іменник	прізви.	— прізвище
індоевр.	— індоевропейське	р. прит.	— права притока
іст.	— історичне	р.	— рік (після дати); ріка (річка)
карпат.	— карпатське	РН	— родова назва
кін.	— кінець	род. відм.	— родовий відмінок
кр.	— криниця	рос.	— російське
лат.	— латиське	рум.	— румунське
латин.	— латинське	с.	— село перед власною назвою; сторінка
лит.	— литовське	сер.	— середина
лів. прит.	— ліва притока	серб.	— сербське
літ.	— літературне	сербохорв.	— сербохорватське
м.	— місто	слов.	— словацьке
мешк.	— мешканець	словен.	— словенське
мн.	— множина	слов'ян.	— слов'янське
молд.	— молдавське		

свт	— селище міського ти-	фільм.	— фільварок
	пу	фонет.	— фонетичне
спр.	— справа	фрак.	— фракійське
ст.-польськ.	— старопольське	х.	— хут р
ст.-сербохорв.	— старосербохорват-	хорв.	— хорватське
	ське	ЦДІА	— Центральний дер-
ст.-слов'ян.	— старослов'янське		жавний історичний
ст.-укр.	— староукраїнське		архів УРСР
ст.-чеськ.	— старочеське	ч.	— частина
суч.	— сучасне	чеськ.	— чеське
сх.	— східніше	ч. м.	— частина міста
сх.-роман.	— східнороманське	ч. р.	— чоловічий рід
т.	— том	ч. с.	— частина села
т. зв.	— так зване	п.	— miasto «місто»
топограф.	— топографічний	орр.	— oppidum «місто»
т. с.	— те саме	р.	— pole «поле»
укр.	— українське	Supl.	— Supplementum «до-
ур.	— урочище		даток»
ф.	— фонд (книжковий,	vill.	— villa «село»
	архівний)	ws.	— wies «село»

Назви райснів та областей УРСР

Бог.	— Богородчанський	Мк.	— Миколаївська
Вл.	— Волинська	Мон.	— Монастирський *
Вн.	— В ниицка	Надв.	— Надпирнянський
Гал.	— Галицький	Од.	— Одеська
Гор.	— Городенківський	Пл.	— Полтавська
Днп.	— Дніпропетровська	Рв.	— Ровенська
Днц.	— Донська	См.	— Сумська
Жт.	— Житомирська	Сн.	— Снятинський
Зк.	— Закарпатська	Тисм.	— Тисменицький
Зп.	— Запорізька	Тл.	— Тлумачський
І-Ф.	— Івано-Франківська	Тр.	— Тернопільська
Кв.	— Київська	Хм.	— Хмельницька
Кол.	— Коломийський	Хрк.	— Харківська
Кос.	— Косівський	Хрс.	— Херсонська
Крв.	— Кіровоградська	Чрв.	— Чернівська
Крм.	— Кримська	Чрг.	— Чернігівська
Лв.	— Львівська	Чрк.	— Черкаська
Лг.	— Луганська		

Назви населених пунктів

Бал.	— Балинци	Г.-Доб.	— Гози-Добровідка
Борт.	— Бортники	Гір.	— Гірське
Борщ.	— Борщів	Гол.	— Голосків
Брат.	— Братківці	Гориг.	— Горигляди
Вин.	— Виноград	Город.	— Городища
В. Кам.	— Велика Кам'янка	Горох.	— Горохолина
Вол.	— Волосів	Грзб.	— Грабич
Воскр.	— Воскресинці	Грушк.	— Грушка
Гар.	— Гарасимів	Дал.	— Далешізі
Гвізд.	— Гвіздець	Деб.	— Дебеслявці

* До цього району Тернопільської області належить с. Горигляди, яке раніше завжди належало до Покуття.

Дел. — Делева
 Джур. — Джурів
 Джурк. — Джурків
 Діср. — Дісрова
 Доб. — Добрівляни
 Добр.— — Добротів
 Жив. — Живачів
 Жук. — Жуків
 Жукот. — Жукотин
 Зав. — Завалля
 Загв. — Загвіздя
 Загай. — Загайпіль
 Іван. — Іваниківка
 Княж. — Княже
 Кор. — Королівка
 Кор. — Корнів
 Корш. — Коршів
 Крех. — Крехівці
 Крст. — Красноставці
 Кул. — Кулачківці
 Кун. — Кунисівці
 Кут. — Кутіше
 Ланч. — Ланчин
 Лип. — Липівка
 Лис. — Лисець
 Лев. — Лева
 Лук. — Лука
 Майд. — Майдан
 Марк. — Марківці
 Мат. — Матіївці
 Молод. — Молоділів
 Наз. — Назавизів
 Незв. — Незвиська
 Нив., — Нивочин
 Нижн. — Нижнів
 Н. Верб. — Нижній Вербіж
 Н. Кр. — Нові Кривотули
 Об. — Обертин
 Од. — Одаїв
 Ол. — Олеша
 Олеш. — Олешів
 Олешк. — Олешків
 Ол.-Кор. — Олієво-Королівка
 Остр. — Острівець
 Пал. — Палагичі
 Пар. — Парише
 Пер. — Перерив

Петр. — Петрів
 Перер. — Перерісль
 Петрил. — Петрилів
 Пил. — Пилипи
 Підг. — Підгайчики
 Піст. — Пістинь
 Пн. — Пнів
 Поп. — Попельники
 Потіч. — Потічок
 Прут. — Прутівка
 Пшен. — Пшеничники
 Радч. — Радча
 Рак. — Раков ць
 Раків. — Раківчик
 Рашк. — Рашків
 Рос. — Росохач
 Рош. — Рошнів
 Садж. — Саджава
 Саджк. — Саджавка
 Сем. — Семаківці
 Сідл. — Сідлише
 Слоб. — Слобідка
 С. Майд. — Середній Майдан
 Стар. — Старуня
 Ст. Бог. — Старі Богородчани
 Ст. Гвізд. — Старий Гвіздець
 Стец. — Стецева
 Ст. Кр. — Старі Кривотули
 Ст. Лис. — Старий Лисець
 Стр. — Стрільче
 Стриг. — Стриганці
 Струпк. — Струпків
 Тл. — Тлумач
 Товм. — Товмачик
 Торг. — Торговиця
 Тул. — Тулова
 Тулук. — Тулуків
 Турк. — Турка
 Уг. — Угорники
 Уз. — Узин
 Уст. — Устя
 Хот. — Хотимир
 Черн. — Чернів
 Чернят. — Чернятин
 Чорн. — Чернолозинці
 Чрн. — Чернелія
 Шевч. — Шевченкове

БІБЛІОГРАФІЯ І ДЖЕРЕЛА

1. *Енгельс Ф.* Франкський діалект // Маркс К., Енгельс Ф. Твори, Т. 19. К., 1964.— С. 495—522.
2. Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археологической комиссией. Спб., 1846. Т. 1.
3. Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археологической комиссией. Спб., 1863—1865. Т. 1—3; Спб., 1872. Т. 7.
4. Археологічні пам'ятки Прикарпаття і Волині ранньослов'янського і давньоруського періодів. К., 1982.
5. Археологічні пам'ятки Української РСР. Короткий список. К., 1966.
6. Архив Юго-Западной России, издаваемый Временной комиссией по разбору древних актов. К., 1859—1914. Ч. 1—8. Т. 1—35.
7. *Балагурі Е. А., Бідзіля В. І., Пеняк С. І.* Давні металурги Українських Карпат: Історико-краєзнавчі нариси. Ужгород, 1978.
8. *Баран В. Д.* Поселення перших століть нашої ери біля с. Черепин. К., 1961.
9. *Барсов Н.* Географический словарь русской земли (IX—XIV ст.): Материалы для историко-географического словаря России. Вильна, 1865. Т. 7.
10. *Безенко С. П.* Українська діалектологія. К., 1980.
11. *Беляшевский Н.* Поля погребальных урн // Археологическая летопись Южной России. К., 1904. Т. 4. С. 117—119.
12. *Білецький А. О.* Борістенес — Данапріс — Дніпро // Питання топоніміки та ономастики. К., 1962. С. 54—61.
13. *Бірыла М. В.* Беларуская антрапанімія. Прозвішчы, утвораныя ад апеліятыўнай лексики. Мінск, 1969.
- 13а. *Бірыла М. В.* Усходнеславянскія антрапонімы з адмоўем не- типу Неждан, Недбай, Некрас, Неваш, Нетреба // Беларуская аномастыка.— Мінск: Навука і тэхніка, 1981. С. 4—27.
14. *Бірыла М. В.* Беларуская антрапанімія. Структура ўласных мужчынскіх імен. Мінск, 1962.
15. *Богдан Ф.* Словник українських прізвищ у Канаді. Вінніпег; Ванкувер, 1974.
16. Бойківщина: Історико-етнографічне дослідження. К., 1983.
17. Большая Советская Энциклопедия. М., 1975. Т. 20.
18. *Борек Г.* К проблеме восточнославянских топонимов на -ина // Восточнославянская ономастика: Материалы и исследования. М., 1979. С. 154—166.
19. *Брайчевский М. Ю.* Біля джерел слов'янської державності: Соціально-економічний розвиток черняхівських племен. К., 1964.
20. *Брайчевский М. Ю.* Походження Русі. К., 1968.
21. *Бучко Д. Г.* Давньоруські елементи в топонімії Покуття // Давньоруська ономастична спадщина в східнослов'янських мовах. К., 1986. С. 52—55.
22. *Бучко Д. Г.* Західнослов'янські та східнороманські елементи в топонімії Покуття // Лексика української мови в її зв'язках з сусідніми слов'янськими і неслов'янськими мовами: Тези доповідей. Ужгород, 1982, С. 153—155.

23. Бучко Д. Г. Міжмовна інтерференція в українській топонімії (на матеріалі топонімії Покуття) // IX Республіканська славистична конференція: Великий Жовтень і розвиток духовної культури слов'янських народів: Тези доповідей та повідомлень. Одеса, 1987. Ч. 1. С. 80—81.
24. Бучко Д. Г. Отапеллятивные топонимы Верхнего Поднестровья // Proceedings of the thirteenth international congress of Onomastic Sciences, Wroclaw etc., 1981. Vol. 1. S. 259—255.
25. Веселовский С. Б. Ономастикон. М., 1974.
26. Гайдамацький рух на Україні: 36. документів. К., 1970.
27. Галас К. Я. Закарпатські ономастичні // Тези доповідей до XX наукової конференції. Серія мовознавча. Ужгород, 1966. С. 8—11.
28. Галас К. Я. Про ступінь надійності ономастичного матеріалу у вивченні історичної діалектології (на закарпатському матеріалі) // Праці XIII Республіканської діалектологічної наради. К., 1970. С. 89—95.
29. Гинкин Г. Г. Древнейшие русские двусловные личные имена и их уменьшительные // Живая старина. СПб., 1893. С. 440—461.
30. Головацкий Я. Народные песни Галицкой и Угорской Руси. М., 1878. Т. 1—4.
31. Гошко Ю. Г. Населення Українських Карпат XV—XVIII ст. К., 1976.
32. Грибовецкий В. В. Гуцульщина XIII—XIX ст. Історичний нарис. К., 1982.
33. Греков Б. Д. Киевская Русь. Л., 1953.
34. Гркович Милица. Речник личних имена код срба. Београд, 1977.
35. Грушевський М. Матеріали до історії суспільно-політичних й економічних відносин Західної України. Львів, 1906. Ч. 1.
36. Гумецька Л. Л. Нарис словотворчої системи української актової мови XIV—XV ст. К., 1958.
37. Дзорецький Н. Х. Латинсько-руський словарь. М., 1976.
38. Довідник адміністративно-територіального поділу Станіславської області на 1 квітня 1961 року. Станіслав, 1961.
39. Дуриданов И. Езикът на траките. София, 1976.
40. Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі. К., 1985.
41. Етимологічний словник української мови. К., 1982—1985. Т. 1—2.
42. Железняк І. М. Антропоніми з усіченим другим компонентом композита в сербохорватській мові // Мовознавство. 1971. № 1. С. 57—67.
43. Железняк І. М. Ареальне вивчення слов'янських антропонімів з усіченим другим компонентом композита // Мовознавство. 1972. № 2. С. 67—74.
44. Железняк І. М. Гідроніми України як джерело відновлення деяких гідрографічних термінів // Мовознавство. 1979. № 4. С. 46—52.
45. Желіхівський Є., Недільський С. Малорусско-німецький словар. Львів, 1886. Т. 1—2.
46. Жерела до історії України-Руси. Львів, 1895—1900. Т. 1—2; Львів, 1903. Т. 7.
47. Заимов Я. Заселване на българските славяни на Балканския полуостров. София, 1967.
48. З історії західноукраїнських земель. К., 1957. Вип. 2.
49. Івано-Франківська область. Адміністративно-територіальний поділ на 1 листопада 1965 року. Львів, 1965.
50. Илчев С. Речник на личните и фамилии имена у българите. София, 1969.
51. Історія міст і сіл Української РСР. Івано-Франківська область. К., 1971.
52. Історія української мови. Лексика і фразеологія. К., 1983.
53. Історія Української РСР: У 8 т., 10 кн. К., 1979. Т. 1. Кн. 2.
54. Йосифінська (1785—1788) і францисканська (1819—1820) метрики (Перші поземельні кадастри Галичини. Показчик населених пунктів). К., 1965.

55. Карпенко Ю. А. Еще раз о топонимической префиксации // Конференция по топонимике Северо-западной зоны СССР: Тезисы докладов и сообщений. Рига, 1966. С. 258—262.
56. Карпенко Ю. О. Конспект лекцій. Топоніміка гірських районів Чернівецької області. Чернівці, 1964.
57. Карпенко Ю. О. Рошош (Роша), Рошешиний, Росошани Чернівецької області та споріднені топоніми України // Питання топоніміки та ономастики. К., 1962.
58. Карпенко Ю. О. Топонімія Буковини. К., 1973.
59. Карпенко Ю. О. Топонімія східних районів Чернівецької області (Конспект лекцій). Чернівці, 1965.
60. Карпенко Ю. О. Топонімія центральних районів Чернівецької області (Конспект лекцій). Чернівці, 1955.
61. Карпенко Ю. О., Бевзенко А. Т. та ін. Топонімія північно-східної Одешини. Одеса, 1975.
62. Керста Р. Й. Українська антропонімія XVI ст. Чоловічі іменування. К., 1984.
63. Клапчук М. Звідки така назва? // Комсомольський прапор. 1980. 2 верес.
64. Кобиланський Б. В. Діалект і літературна мова. К., 1960.
65. Ковалик І. І. Словотворча будова української топоніміки: Назви населених пунктів із суфіксом -иц-я (-ниц-я) // Питання українського мовознавства. Львів, 1960. Кн. 4.
66. Кордт В. Материалы по истории русской картографии. К., 1910. Вып. 2.
67. Кордуба М. М. Що кажуть нам пазви осель? Львів, 1938.
68. Коцин Г. Е. Материалы для терминологического словаря Древней Руси. М.; Л., 1937.
69. Кочубинский А. А. Территория доисторической Литвы // Журнал Министерства народного просвещения. 1987. № 1. С. 60—94.
70. Крип'якевич І. Спис галицьких парохій XII—XV ст. // Студії семінарія для історії Сходу у філософічному відділі греко-католицької богословської академії у Львові. Львів, 1939. Т. 1.
71. Круцяк Ю. Ім'я вашого міста. К., 1978.
72. Купчинський О. А. Древнейшие славянские топонимические типы и некоторые вопросы восточных славян // Славянские древности. К., 1980. С. 45—72.
73. Купчинський О. А. Двоєлені географічні назви України на -їь. // Питання історії української мови. К., 1970. С. 101—129.
74. Купчинський О. А. Найдавніші слов'янські топоніми України як джерело історико-географічних досліджень: Географічні пазви на -ичі. К., 1981.
75. Леман В. Ф. Индоевропеистика сегодня // Вopr. языкознания. 1987. № 2.
76. Лемтюгова В. П. Восточнославянская ойконимия апеллятивного происхождения: Названия типов поселений. Минск, 1983.
77. Линниченко И. А. Черты из истории сословий в Юго-Западной (Галицкой) Руси XIV—XV вв. М., 1894.
78. Лобода В. В. Назви населених пунктів Правобужжя // Горпиниц В. О., Лобода В. В., Масенко Л. Т. Власні назви і відтопонімічні утворення Ігуло-Бузького межиріччя. К., 1975. С. 76—137.
79. Лобода В. В. Топонімія Дніпро-Бузького межиріччя. К., 1976.
80. Любавский М. К. Областное деление и местное управление Литовско-Русского государства. М., 1852.
81. Ляскоронский В. Иностранные карты и атласы XVI—XVII вв., относящиеся к Южной России. К., 1898.
82. Лящук Б. Ф. До походження географічних назв на території Покутсько-Буковинських Карпат і прилеглих районів // Вісник: Сер. геогр. Львів, 1962. Вип. 1.
83. Марусенко Т. А. Материалы к словарю украинских географических апеллятивов: наименования рельефов // Полесье. М., 1968. С. 206—255.

84. Масенко Л. Т. Розвиток топонімічної лексики // Історія української мови. Лексика і фразеологія. К., 1983. С. 620—659.
85. Матвеев А. К. Архангелская русская топонимия на северо-востоке Европейской части СССР // Вопр. языкознания. 1987. № 2. С. 66—76.
86. Матеріали до словника буковинських говірок. Чернівці, 1971—1979. Вип. 1—6 (А — О).
87. Милюков Ф. Н. Типология урочищ и местные географические термины Черноземного Центра // Научные записки Воронежского отдела географического общества СССР. Воронеж, 1970. Вип. 2. С. 3—22.
88. Мишко Д. І. Соціально-економічні умови формування української народності. К., 1963.
89. Морошкин М. Я. Славянский именослов или собрание славянских личных имен. СПб., 1867.
90. Мурзаев Э. М. Словарь народных географических терминов. М., 1984.
91. Нариси стародавньої історії Української РСР. К., 1957.
92. Неолит и энеолит юга Европейской части СССР. М., 1962.
93. Нерознак В. П. Названия древнерусских городов. М., 1983.
94. Никонов В. А. Введение в топонимику. М., 1965.
95. Никонов В. А. Краткий топонимический словарь. М., 1966.
96. Никонов В. А. Межславянские топонимические черты Украины // Питання ономастики. К., 1965.
97. Никонов В. А. Русские префиксально-бессуффиксальные названия // Onomastica. 1961. R. 7. S. 191—194.
98. Никонов В. А. Топонимы на -івці, -инці на Украине // Изучение географических названий. Вопросы географии. М., 1966. Сб. 70.
99. Німецько-український словник. К., 1958.
100. Онишкевич М. Я. Словник бойківських говірок. К., 1984. Ч. 1—2.
101. Онікієнко В. В., Жуланський Я. І. Природа і господарство Станіславської області УРСР. Чернівці, 1960.
102. Отін Є. С. До питання про псевдосуфікси в топонімії // Мовознавство. 1971. № 4. С. 41—47.
103. Памятники, изданные Временною комиссией для разбора древних актов, высочайше учрежденною при Киевском военном, Подольском и Волынском генерал-губернаторе. К., 1846—1859. Т. 1—4.
104. Памятники, изданные Киевскою комиссией для разбора древних актов. К., 1898—1905. Т. 1—3.
105. Паньків М. Покуття // Жовтень. 1987. № 2. С. 100—104.
106. Пашуто В. М. Очерки по истории Галицко-Волынской Руси. М., 1950.
107. Перспективы развития славянской ономастики. М., 1980.
108. Петровский Н. А. Словарь русских личных имен. М., 1966.
109. Петровский М. Воз'єднання українського народу в єдиній Українській Радянській державі. К.; Х., 1944.
110. Подольская Н. В. Антропонимикон берестяных грамот // Восточнославянская ономастика. М., 1979. С. 201—242.
111. Подольская Н. В. Типовые восточнославянские топоосновы: Словообразовательный анализ. М., 1983.
112. Полное собрание русских летописей. Ипатьевская летопись. М., 1962.
113. Поляруш Т. І. Словотворчі моделі на -щин(а) в різних топонімічних класах // Повідомлення Української ономастичної комісії. К., 1976. Вип. 14.
114. Польсько-український словник. К., 1958—1960. Т. 1—2.
115. Посацька-Черняхівська Є. М. Питання словотворчої структури топонімічних назв Львівщини // Питання топоніміки та ономастики. К., 1962. С. 101—108.
116. Посацька-Черняхівська Є. М. Спроби картографування топонімії Львівщини // Ономастика. К., 1966. С. 37—43.
117. Пура Я. О. Назви населених пунктів Ровенщини в їх зв'язку на суміжних локаліях. Методичні рекомендації. Львів, 1986. Ч. 1.

118. *Радлов В. В.* Опыт словаря тюркских наречий. СПб., 1893—1911. Т. 1—4.
119. Радянська енциклопедія історії України. К., 1969—1972. Т. 1—4.
120. *Редько Ю. К.* Довідник українських прізвищ. К., 1968.
121. *Редько Ю. К.* Сучасні українські прізвища. К., 1966.
122. *Розов В.* Українські грамоти XIV — першої половини XV в. К., 1928. Т. 1.
123. *Роспонд С.* Летопись Нестора как ономастический источник // Восточно-славянская ономастика. М., 1979. С. 5—47.
124. *Роспонд С.* Структура и стратиграфия древнерусских топонимов // Восточнославянская ономастика. М., 1972. С. 9—89.
125. Румунсько-український словник. Бухарест, 1963.
126. *Рыбаков Б. А.* Уличи: Историко-географические заметки // КСИИМК, 1950. Т. 35. С. 3—17.
127. *Савишніков І. К.* Історія населення Передкарпаття і Волині в кінці III — на початку II тис. до н. е. К., 1974.
128. *Селищев А. М.* Избранные труды. М., 1968.
129. Семнотопографическая карта иностранных владений: Карта Галиции 1820 г. // ЦГВИА в Москве, ф. ВУА, спр. 21148.
130. *Синявський О.* Норми української літературної мови. Львів, 1941.
131. *Сіреджук П.* Джерела до вивчення історії виникнення міст Галицької землі в XV—XVII ст. // Архіви України. 1986. № 1. С. 58—66.
132. *Сіреджук П.* Містечка, яких немає // Жовтень. 1981. № 3. С. 106—109.
133. *Сіреджук П.* Як і коли заселялось Прикарпаття? // Жовтень. 1984. № 2. С. 102—108.
134. *Скрипник Л. Г., Дзятківська Н. П.* Власні імена людей. К., 1986.
135. Словарь української мови / Упор. Грінченко Б. Д. К., 1907—1909. Т. 1—4.
136. Словник гідронімів України. К., 1979.
137. Словник староукраїнської мови XIV—XV ст. К., 1977—1978. Т. 1—2.
138. Словник української мови. К., 1970—1980. Т. 1—11.
139. Словотвір сучасної української літературної мови. К., 1979.
140. *Смішко М. Ю.* Карпатські кургани першої половини I тисячоліття н. е. К., 1960.
141. Справочник личных имен народов РСФСР. М., 1965.
142. *Срезневский И. И.* Материалы для словаря древнерусского языка по письменным источникам. СПб., 1893—1903. Т. 1—3.
143. *Стыцишина Л. П.* Проблемы пограничной топонимии (на материале междуречья Кодымы и Савранки и прилегающих территорий). К., 1976.
144. *Стрижак О. С.* Назви річок Полтавщини. К., 1963.
145. *Стрижак О. С.* Про походження назв населених пунктів Полтавщини XIV—XVI ст. // Питання топоніміки та ономастики. К., 1962.
146. *Стрижак О. С.* Тиверці (Таємниче літописне плем'я) // Мовознавство. 1969. № 4. С. 47—56.
147. *Суперанская А. С.* Структура имени собственного. М., 1969.
148. Теория и методика ономастических исследований. М., 1986.
149. *Толстой И. И.* Сербохорватско-русский словарь. М., 1982.
150. Топографічні й адміністративні карти території Західної України кін. XIX — поч. XX ст.
151. Топонімія південно-східної Одещини: Методичні вказівки. Одеса, 1978.
152. *Топоров В. М., Трубачев О. Н.* Лингвистический анализ гидронимов Верхнего Полнестровья. М., 1962.
153. Торжество історичної справедливості. Львів, 1968.
154. *Трубачев О. Н.* Названия рек Правобережной Украины. М., 1968.

155. Трубачев О. Н. Ранние славянские этнонимы — свидетели миграции // Вopr. языкознания. 1974. № 6. С. 48—67.
156. Трубачев О. Н. Языкознание и этногенез славян: Древние славяне по данным этимологии и ономастики // Славянское языкознание: IX Международный съезд славистов. М., 1983. С. 231—270.
157. Туликов Н. М. Словарь древнерусских личных собственных имен // Записки отделения русской и славянской археологии русского археологического общества. СПб., 1903. Т. 6.
158. Українська Радянська Енциклопедія. К., 1959—1965. Т. 1—17.
159. Українська РСР. Адміністративно-територіальний поділ на 1 вересня 1946 року. К., 1947.
160. Українська РСР. Адміністративно-територіальний поділ. К., 1969.
161. Українська РСР. Адміністративно-територіальний поділ на 1 січня 1972 року. К., 1973.
162. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка. М., 1964—1969. Т. 1—4.
163. Федоров Г. Б. Население Прутско-Днестровского междуречья в I тысячелетии н. э. // Материалы и исследования по археологии СССР. М., 1960. № 89.
164. Федоров Г. Б. Тиверцы // Вестн. древней истории. М., 1952. № 2 (40). С. 250—259.
165. Хабургаев Г. А. Этнонимия «Повести временных лет» в связи с задачами реконструкции восточнославянского глоттогенеза. М., 1979.
166. Хвойка В. В. Древние обитатели Среднего Приднепровья и их культура в доисторические времена. К., 1913.
167. Худаш М. Л. Ландшафтні назви в пам'ятках української актової мови XIV—XV ст. // Дослідження і матеріали з української мови. К., 1962. Т. 5. С. 143—158.
168. Цигилик В. М. Населення Верхнього Подністров'я перших століть нашої ери: Племена липицької культури. К., 1975.
169. Цілуйко К. К. Топоніміка Полтавщини як джерело історії краю // Полтавсько-київський діалект — основа української національної мови. К., 1951. С. 141—165.
170. Черепанова Е. А. Народная географическая терминология Черниговско-Сумского Полесья. Сумы, 1984.
171. Черняхівська Є. М. Словотворча структура топонімічних назв Львівщини // Питання українського мовознавства. Львів, 1960. Кн. 4. С. 144—149.
172. Шораневич И. История Галицко-Володимирской Руси от наидревнейших времен до 1453 г. Львов, 1863.
173. Шематизм всего клира греко-католицької єпархії Станіславської... — Станіславів, 1914.
174. Шематизм всего клира греко-католицької єпархії Станіславівської... Станіславів, 1938.
175. Шематизм... дієцезії греко-католицької Станіславівської... Львів, 1886.
176. Шематизм... чина Василя Великого в Галиції и короткий погляд на монастири ... Львів, 1867.
177. Шухевич В: Гуцульщина. Львів, 1900—1908. Т. 1—5.
178. Этимологический словарь славянских языков: Праславянский фонд. М., 1974—1988. Вып. 1—15.
179. Янко М. Т. Топонімічний словник-довідник Української РСР. К., 1973.
180. Яцкевич Є. Визвольні походи Богдана Хмельницького на західні землі України. Львів, 1954.
181. Яшкін І. Я. Беларускія географічныя назвы. Тапаграфія. Гідралогія. Мінск, 1971.
182. Akta grodzkie i ziemskie // ЦДІА, ф. 5, оп. 1, 2, 3, 4, 5, 108, 121, 129, 144, 152, 286, 352; ф. 5, оп. 2, спр. 1, 420, 452, 505; ф. 19, оп. 6, спр. 61, 72, 168, 183,

187. 219; ф. 19, он. 10, снр. 47, 86; ф. 20, он. 11, снр. 169, 201; ф. 20, он. 11, снр. 3, 5, 7, 13, 71; ф. 72, он. 1, снр. 6; ф. 134, он. 2, снр. 10.
183. Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego Bernardyńskiego we Lwowie. Lwów, 1868—1935. T. 1—25.
184. *Barącz S.* Pamiątki miasta Stanisławowa. Lwów, 1858.
185. *Berneker E.* Slavisches etymologisches Wörterbuch. Heidelberg, 1908—1913.
186. *Bielowski A.* Pokucie // Dodatek do gazety «Czas». Kraków, 1857. N 6. S. 654—734.
187. *Borek H.* Zachodniostowiańskie nazwy topograficzne z formantem -ън. Wrocław, 1968.
188. *Candrea I. A.* Dicționarul enciclopedic ilustrat. I. Dicționarul limbii române din trecut și de astăzi. București, 1931.
189. Carte de la Pologne divises par provinces et palatinatis etc. 1772 r. // ЦГВИА в Москве, ф. ВУА, он. 19954.
190. Codex diplomaticus Poloniae. Warszawa, 1847—1858. T. 1—3.
191. *Constantinescu N. A.* Dicționar onomastic Românesc. București, 1963.
192. *Czołowski A.* Tatarzy w Karpatach w 1594 r. Stanisławów, 1939.
193. *Dejna K.* Terenowe nazwy śląskie // Onomastica. 1956. R. 2. S. 119—120.
194. *Długosz J.* Dzieje Polski. Kraków, 1868. T. 3. S. 485—486.
195. Documentele moldovenesti înainte de Ștefan cel Mare, publicate de Mihaj Costăchescu. Jasi, 1931—1932. Vol. 1—2.
196. *Domański J.* Staropolskie nazwy rzeczne Bystrzycy i jej dopływów // Onomastica. 1972. R. 17. Z. 1—2. S. 83—108.
197. Excerpt ... niektórych tranzakcyj z summariuszu... dokumentów in archivo Stangwilskiego // ЦДІА, ф. 5, он. 1, снр. 304.
198. *Falkowski J.* Północno-wschodnie pogranicza Huculszczyzny. Lwów, 1938.
199. *Falkowski J.* Ze wschodniego pogranicza huculskiego. Lwów, 1936.
200. Gemeindelexikon der im Reichsrath vertretenen Königreiche und Länden. Wien, 1907.
201. General Charte des Atlases von Galizien und Lodomerien nach der neuen Eintheilung in 19 Kreise mit dem District der Bukowina. (Без року і місця видання).
202. *Górniewicz H.* Ze studiów nad toponomastyką Pomorza Gdańskiego: 3. Nazwy miejscowe z sufixem -ica i jego pochodnymi // Prace fililogiczne. 1973. T. 24. S. 53—95.
203. *Horn M.* Skutki ekonomiczne najazdów tatarskich z lat 1605—1633 na Ruś Czerwoną. Wrocław, 1964.
204. *Hornowa E.* Stosunki ekonomiczno-społeczne w miastach ziemi Halickiej w latach 1590—1648. Opole, 1963.
205. *Hosak L., Šrámek R.* Místní jména na Moravě a ve Slezsku. Praha, 1980. T. 1—2.
206. *Hrabec S.* Nazwy geograficzne Huculszczyzny. Kraków, 1950.
207. Hydronimia Wisły. Wrocław, 1965. Cz. 1.
208. *Jireček H.* Slovanské pravo v Čechách a na Moravě; Doba nejstarší: od prvních zpráv do konca X století. Praha, 1963.
209. *Jordan J.* Dicționar al numelor de familie românești. București, 1983.
210. *Jordan J.* Toponimia Românească. București, 1963.
211. *Jurkowski W.* Ukraińska terminologia hydrograficzna. Wrocław, 1971.
212. *Kamińska M.* Nazwy miejscowe dawnego województwa Sandomierskiego. Wrocław, 1964—1965. Cz. 1—2.
213. *Karas M.* Nazwy miejscowe typu Podgóra, Zalas w języku polskim i w innych językach słowiańskich. Wrocław, 1955.
214. *Karas M.* Ze studiów nad toponomastyką Żywiecczyny // Onomastica. 1964. R. 9. S. 64—81.
215. *Kirkor A. H.* Pokucie pod względem archeologicznym // Rozprawy i sprawozdania Akademii Umiejętności w Krakowie. Kraków, 1876. T. 5. S. 210—315.

275. *Tatomir L.* Geografia Galicyi na podstawie prac monograficznych i urzędowych źródeł. Lwów, 1878.

276. *Wahilewicz I.* Huculowie obywateli wychodniho pohori karpatského // *Casopis českého Muzeum*. 1838. R. 12. S. 475—498; 1839. R. 13. S. 45—68.

277. *Waigl L.* Rys m. Kolomyi. Kolomyja, 1877.

278. *Werdum U.* Dziennik podróży po Polsce w latach 1670—1672 // *Przewodnik naukowy*. Lwów, 1876. Sierp. S. 752—763.

279. *Wielka encyklopedia powszechna*. Warszawa, 1966. T. 8.

280. *Widman K.* Pokucie // *Dziennik Warszawski*, 1854. N 106.

281. Wypisy z archiwum Metryki koronnej w Warszawie // *Львівська Наукова бібліотека АН УРСР. Фонд Осолінських*. № 2836/3.

282. *Zbiór dokumentów małopolskich*. Wrocław etc., 1965—1976. Cz. 1—8.

283. *Zierhoffer K.* Nazwy miejscowe północnego Mazowsza. Wrocław, 1957.

284. *Źródła dziejowe*. Warszawa, 1902. T. 18. Cz. 1.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗВИТОК ТОПОНІМІЙНОЇ СИСТЕМИ	11
Давньоруський період	13
Староукраїнський період	20
Новоукраїнський період	33
ТОПОНІМІЯ ПОКУТТЯ XII—XX СТ. (СЛОВНИК)	48
ВИСНОВКИ	125
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ, ПРИЙНЯТИХ АВТОРОМ	130
БІБЛІОГРАФІЯ І ДЖЕРЕЛА	133

МОНОГРАФИЯ

БУЧКО Дмитрий Григорьевич
ПРОИСХОЖДЕНИЕ НАЗВАНИЙ
НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ
ПОКУТЬЯ

Львов. Издательство «Світ»
при Львовском госуниверситете
(На украинском языке)

Художник В. В. Ковальчук
Художний редактор Е. А. Каменщик
Технічний редактор С. Д. Довба
Коректори Г. В. Кармінська, К. Г. Логвиненко,
Р. Р. Гамада

ИБ № 14045.

Здано до набору 30.01.90. Підп. до друку 26.07.90.
БГ 00271. Формат 60×84^{1/4}. Папір друк № 1. Літ.
гарн. Вис. друк. Умовн. друк. арк. 8,37. Умовн.
фарб.-відб. 3,89. Обл.-вид. арк. 12,15. Тираж 1000
прим. Вид. № 1896. Зам. № 3258. Ціна 2 крб.
60 коп.

Видавництво «Світ»
при Львівському держуніверситеті
290000, Львів, вул. Університетська, 1.

Надруковано з матриць Головного підприємства
республіканського виробничого об'єднання «Подіг-
рафкінга». 252057, Київ, вул. Довженка, 3 у
Львівській обласній друкарні. 290000. Львів, вул.
Стефаника, 11.

БОГОРОДЦІАНИ

КОЛОМІЯ

ГАЛИЧ

БОГОРОДЦІАНИ

СНЯТИН

СНЯТИН

ГАЛИЧ

БОГОРОДЦІАНИ

КОЛОМІЯ

СНЯТИН

КОЛОМІЯ

ГАЛИЧ

КОЛОМІЯ

СНЯТИН

СНЯТИН

БОГОРОДЦІАНИ

ГАЛИЧ

ГАЛИЧ

КОЛОМІЯ

КОЛОМІЯ

ГАЛИЧ

КОЛОМІЯ

БОГОРОДЦІАНИ

БОГОРОДЦІАНИ

ГАЛИЧ

КОЛОМІЯ

КОЛОМІЯ

БОГОРОДЦІАНИ

СНЯТИН

СНЯТИН

ГАЛИЧ

ГАЛИЧ

БОГОРОДЦІАНИ

СНЯТИН

